The Mahabharata of Vyasa

(Proză tradusă în română)

SHALYA PARVA

(Book 9)

Kisari Mohan Ganguli

Mahabharata

lui

Vyasa

Cartea 9 - Shalya Parva

Tradusă în română după textul englez
a lui

Kisari Mohan Ganguli

[1883-1896]

NOTIFICARE DE ATRIBUIRE

Scanat la sacred-texts.com, 2004. Corectat de John Bruno Hare, octombrie 2004. Acest text este în domeniul public. Aceste fișiere pot fi utilizate în orice scop necomercial, cu condiția ca această notificare de atribuire să fie lăsată intactă.

CUPRINS

Introducere

Shalya-vadha Parva (secţiunile 1 - 28)
Hrada-pravesha Parva (secţiunile 29 - 31)
Gada-yuddha Parva (secţiunile [32 -34] , [55-65])
Tirtha-yatra Parva (secţiunile 35 - 54)

INTRODUCERE

Vadha înseamnă *ucidere*, iar secţiunea poartă numele uciderii lui Shalya. Shalya este numit comandant suprem al armatei Kourava. Nakula îi ucide pe fiii lui Karna. Duryodhana îl ucide pe Chekitana, prinţul din Chedi. Ashvatthama îl ucide pe Suratha din Panchala. Yudhishthira îl ucide pe Shalya şi pe fratele mai mic al acestuia.

În *Hrada-pravesha* Satyaki îl ucide pe Shalva, regele mlechhas, şi pe Kshemadhurti. Bhima îi ucide pe fraţii rămaşi ai lui Duryodhana. Arjuna ucide războinicii din Trigarta, inclusiv pe Susharma, regele Trigarta. Sahadeva îl ucide pe Shakuni şi pe fiul său, Uluka. Duryodhana intră (pravesha) într-un lac (hrada) şi se ascunde acolo, secţiunea fiind numită după acesta. Supravieţuitorii, inclusiv femeile, fug la Hastinapura.

În *Tirtha-yatra* se descoperă că Duryodhana se ascunde în Lacul Dvaipayana. Bhima şi Duryodhana se pregătesc să lupte. Balarama se întoarce din pelerinajul său pentru a asista la întâlnire. Această *parva* conţine o descriere a locurilor de pelerinaj (*tirtha*). *Yatra* înseamnă *călătorie* sau *drum*, iar această secţiune este numită în consecinţă după o călătorie către locurile de pelerinaj.

În *Gada-yuddha*, unde *Gada* înseamnă *bâtă*, iar *yuddha* înseamnă *luptă* sau *confruntare*, este redată confruntarea dintre Bhima şi Duryodhana cu bâte, în care Bhima îl loveşte pe Duryodhana în mod nedrept şi îl doboară. Krishna se duce la Hastinapura şi îi liniştеşte pe Dhritarashtra şi Gandhari.

Shalya-vadha Parva

SECȚIUNEA I

Om! După ce ne-am închinat în fața lui Narayana și Nara, cei mai înălțați dintre bărbați, și în fața zeiței Sarasvati, trebuie rostit cuvântul **Jaya**.

Janamejaya a spus: După ce Karna a fost ucis în luptă de Savyasaci, ce au făcut cei puțini (neuciși) dintre Kaurava, O, tu, cel regenerat? Văzând armata Pandavilor umflându-se de putere și energie, ce comportament a adoptat prințul Kuru Suyodhana față de Pandavi, considerându-l potrivit pentru acel moment? Doresc să aud toate acestea. Spune-mi, O, cel mai de seamă dintre cei regenerați, nu mă satur niciodată să ascult marile fapte ale strămoșilor mei.

Vaishampayana a zis: După căderea lui Karna, O, rege, fiul lui Dhritarashtra, Suyodhana, a fost aruncat adânc într-un ocean de jale și a văzut disperarea pretutindeni. Răsfățându-se cu plângeri neîncetate, spunând: *„Vai, oh Karna! Vai, oh Karna!”*, el s-a îndreptat cu mare dificultate spre tabăra sa, însoțit de rămășița nemișcată a regilor de partea sa. Gândindu-se la măcelul fiului lui Suta, nu și-a putut găsi liniștea sufletească, chiar dacă a fost mângâiat de acei regi cu motive excelente inculcate de scripturi. Considerând soarta și necesitatea ca fiind atotputernice, regele Kuru s-a hotărât ferm pentru luptă. Făcându-l cuvenit pe Shalya *generalisim* al forțelor sale, acel taur printre regi, O, monarh, a pornit la luptă, însoțit de acea rămășiță nemuşcată a forțelor sale. Apoi, O, cap de rasă al lui Bharata, a avut loc o luptă teribilă între trupele Kururilor și cele ale Pandavailor, asemănătoare cu cea dintre zei și Asura. Apoi Shalya, O, monarh, după ce a făcut un mare măcel în luptă, și-a pierdut în cele din urmă un număr mare de trupe și a fost ucis de Yudhishthira la amiază. Apoi regele Duryodhana, după ce și-a pierdut toți prietenii și rudele, a fugit de pe câmpul de luptă și a pătruns în adâncurile unui lac teribil de frica dușmanilor săi. După-amiaza acelei zile, Bhimasena, făcând ca lacul să fie înconjurat de mulți războinici măreți în care, l-a chemat pe Duryodhana și, obligându-l să iasă, l-a ucis repede, punându-și în aplicare forța. După uciderea lui Duryodhana, cei trei războinici în care (de partea Kuru) care încă nu fuseseră uciși (Ashvatthama, Kripa și Kritavarma), umpluți de furie, O, monarh, au măcelărit trupele Pancala noaptea. În dimineața următoare, Sanjaya, plecat din tabără, a intrat în oraș (capitala Kuru), fără veselie și plin de durere și tristețe. După ce a intrat în oraș, Suta Sanjaya, ridicând brațele de durere și cu membrele tremurând, a intrat în palatul regelui. Umplut de durere, O, tigru printre oameni, a plâns cu voce tare, spunând: „Vai, o rege! Vai, toți suntem pierduți prin uciderea acelui monarh cu suflet înalt. Vai, Timpul este atotputernic și șiret în cursul său, din moment ce toți aliații noștri, înzestrați cu o forță egală cu cea a lui Shakra însuși, au fost uciși de Pandava!” Văzându-l pe Sanjaya întorcându-se în oraș, O, rege, în acea stare de primejdie, toți oamenii, o cel mai bun dintre regi, umpluți de mare anxietate, au plâns cu voce tare, spunând: „Vai, O, rege! Întregul oraș, O, tigru printre oameni, inclusiv copiii, aflând despre moartea lui Duryodhana, a emis sunete de jale din toate părțile. Am văzut atunci toți bărbații și femeile alergând, profund afectați de durere, simțurile pierdute și asemănători cu cei care sunt demenți.” Suta Sanjaya, apoi, profund agitat, a intrat în reședința regelui și l-a văzut pe acel monarh vestit, acel domn al oamenilor, având înțelepciunea ca ochi. Văzându-l pe monarhul fără păcat, acel șef al rasei lui Bharata, așezat, înconjurat de nurorile sale, de Gandhari și de Vidura și de alți prieteni și rude care i-au fost întotdeauna binevoitori, și angajat în gândirea asupra aceluiași subiect — moartea lui Karna — Suta Sanjaya, cu inima plină de durere, O, Janamejaya, plângând și cu vocea înăbușită de lacrimi, i-a spus: „Sunt Sanjaya, O, tigru printre oameni. Mă închin ție, O, taur al rasei lui Bharata. Conducătorul Madrasului, Shalya, a fost ucis. La fel, fiul lui Subala, Shakuni, și Uluka, O, tigru printre oameni, acel viteaz fiu al jucătorului de noroc (Shakuni), au fost uciși. Toți *Samsaptaka*, Kamboja împreună cu Saka, Mleccha, Montaniarzii și Yavana, au fost de asemenea uciși. Orientali au fost uciși, O, monarh, și toți Sudicii. Nordicii au fost toți uciși, ca și cei din Vest, O, conducător al oamenilor. Toți regii și toți prinții au fost uciși, O, monarh. Regele Duryodhana a fost și el ucis de fiul lui Pandu în modul în care jurase. Cu coapsele zdrobite, O, monarh, zace acum

în praf, acoperit de sânge. Dhrishtadyumna a fost și el ucis, O, rege, ca și Shikhandi cel învins. Uttamauja și Yudhamanyu, O, rege, și Prabhadraka, și acei tigri printre oameni, Pancala, și Cedi, au fost nimiciți. Fiii au fost toți uciși, ca și cei (cinci) fii ai Draupadi, O, Bharata. Viteazul și puternicul fiu al lui Karna, Vrishasena, a fost ucis. Toți oamenii care fuseseră adunați au fost uciși. Toți elefanții au fost nimiciți. Toți războinicii în care, O, tigru printre oameni, și toți caii, au căzut în luptă. Foarte puțini sunt vii de partea ta, O, stăpâne. Din cauza confruntării dintre Pandava și Kaurava, lumea, amețită de Timp, constă acum doar din femei. De partea Pandava sunt șapte vii, aceștia sunt cei cinci frați Pandava, și Vasudeva, și Satyaki și dintre Dhartarashtra trei sunt așa, Kripa, Kritavarma, și fiul lui Drona, acel vestit dintre biruitori. Acești trei războinici în care, O, monarh, sunt singurii supraviețuitori, O, cel mai bun dintre regi, din toate *akshauhini* adunate de partea ta, O, conducător al oamenilor. Aceștia sunt supraviețuitorii, O, monarh, restul au pierit. Făcând din Duryodhana și ostilitatea sa (față de Pandava) cauza, lumea, se pare, a fost distrusă, O, taur al rasei lui Bharata, de către Timp.

Vaishampayana continuă: Auzind aceste cuvinte crude, Dhritarashtra, acel suveran al oamenilor, a căzut la pământ, fără simțire, O, monarh. Imediat ce regele a căzut, Vidura, de mare renume, O, monarh, afectat de durere din cauza suferinței regelui, a căzut și el la pământ. Gandhari și toate doamnele Kuru, O, cel mai bun dintre regi, au căzut de asemenea brusc pe jos, auzind acele cuvinte crude. Întreaga acea adunare de persoane regale a rămas întinsă pe pământ, fără simțire și delirând, asemenea unor chipuri pictate pe o pânză mare. Apoi regele Dhritarashtra, acel stăpân al pământului, lovit de calamitatea reprezentată de moartea fiilor săi, și-a recăpătat încet și cu greu suflarea. După ce și-a revenit în simțiri, regele, cu membrele tremurătoare și inima plină de durere, și-a întors fața în toate părțile și i-a spus aceste cuvinte lui Kshattri (Vidura): „O, înțelepte Kshattri, O, voce de mare înțelepciune, tu, O, taur al neamului lui Bharata, ești acum refugiul meu. Sunt fără stăpân și lipsit de toți fiii mei.” După ce a spus asta, a leșinat din nou, fără cunoștință. Văzându-l căzut, toate rudele sale prezente acolo l-au stropit cu apă rece și l-au vânturat cu evantaie. Mângâiat după mult timp, acel stăpân al pământului, îndurerat de moartea fiilor săi, a rămas tăcut, oftând greu, O, monarh, asemenea unui șarpe pus într-un borcan. Sanjaya a plâns și el cu voce tare, văzându-l pe rege atât de suferind. Toate doamnele, inclusiv faimoasa Gandhari, au făcut la fel. După mult timp, O, cel mai bun dintre oameni, Dhritarashtra, după ce leșinase de mai multe ori, i-a spus lui Vidura: „Să se retragă toate doamnele, precum și renumita Gandhari, și toți acești prieteni. Mintea mea s-a tulburat foarte tare.” Astfel abordat, Vidura, tremurând în mod repetat, a trimis încet doamnele să plece, O, taur al neamului lui Bharata. Toate acele doamne s-au retras, O, șef al Bharata-ilor, precum și toți acei prieteni, văzându-l pe rege profund afectat. Apoi Sanjaya s-a uitat fără tragere de inimă la rege, O, cel care arde dușmanii, care, după ce și-a revenit în simțiri, plângea în mare suferință. Cu mâinile împreunate, Vidura, apoi, cu cuvinte blânde, l-a mângâiat pe acel suveran al oamenilor care suspina neîncetat.

SECȚIUNEA II

Vaishampayana a spus: După ce doamnele au fost trimise, Dhritarashtra, fiul lui Ambika, a fost cuprins de o durere mai mare decât cea care îl chinuise înainte și a început, O, monarhule, să se lase pradă lamentărilor, expirând sufluri care semănau cu fumul și fluturând repetat brațele. După ce s-a gândit puțin, O, monarhule, a rostit aceste cuvinte.

Dhritarashtra a spus: Vai, O, Suta, inima mea este cuprinsă de o mare durere când aud de la tine că Pandavii sunt toți teferi și nu au suferit nicio pierdere în luptă. Fără îndoială, inima mea dură este făcută din esența tunetului, deoarece nu se frânge la auzul căderii fiilor mei. Gândindu-mă la vârsta lor, O, Sanjaya, și la jocurile lor din copilărie, și aflând astăzi că toți au pierit, inima mea pare să se sfărâme în bucăți. Deși, din cauza orbirii mele, nu le-am văzut niciodată chipurile, totuși le-am purtat o mare dragoste, ca urmare a afecțiunii pe care o simte cineva pentru copiii săi. Auzind că au trecut de copilărie și au intrat în perioada tinereții și apoi a maturității timpurii, am devenit

extrem de bucuros, O, tu, cel fără păcat. Auzind astăzi că au fost uciși și lipsiți de prosperitate și energie, nu reușesc să obțin pacea minții, fiind copleșit de durere din cauza suferinței care i-a cuprins. Vino, vino, O, rege al regilor (Duryodhana), la mine, care acum nu mai am niciun protector! Lipsit de tine, O, tu, cel cu brațele puternice, care va fi soarta mea? De ce, O, tată, abandonând toți regii adunați, zăceți pe pământul gol, lipsit de viață, ca un rege obișnuit și mizerabil? Fiind, O, monarhule, refugiul rudelor și prietenilor, unde te duci acum, O, eroule, abandonându-mă pe mine, care sunt orb și bătrân? Unde este acum, O, rege, compasiunea ta, iubirea ta și respectul tău? Deși erai invincibil în luptă, cum ai fost ucis, vai, de către Parthas? Cine mă va adresa acum, după ce mă voi trezi la ora potrivită, cu astfel de cuvinte pline de afecțiune și respect precum „*O tată, o tată*”, ”*O mare rege*”, ”*O stăpân al lumii*” și, strângându-mă la gât cu ochii umezi, îmi va cere ordinele, spunând: „Ordonați-mi, O, tu din neamul Kuru”. Adresează-te mie, O, fiule, din nou în acea limbă dulce. O, dragă copil, am auzit chiar aceste cuvinte de la buzele tale: „Acest pământ larg este la fel de mult al nostru pe cât este și al fiului Pritei. Bhagadatta și Kripa și Shalya și cei doi prinți din Avanti și Jayadratha și Bhurishrava și Sala și Somadatta și Bahlika și Ashvatthama și șeful Bhojașilor și prințul puternic din Magadha și Vrihadvala și conducătorul din Kasi și Shakuni, fiul lui Subala, și mii de Mleccha și Saka și Yavana, și Sudakshina, conducătorul Kambojașilor și regele Trigartașilor și bunicul Bhishma și fiul lui Bharadwaja și fiul lui Gotama (Kripa) și Srutayush și Ayutayush și Satayush de mare energie, și Jalasandha și fiul lui Rishyasringa și *Rakshasa* Alayudha, și atotputernicul Alambusa și marele războinic cu careta Subala — aceștiregi și mulți alții, O, cel mai bun dintre monarhi, au ridicat arme pentru mine, pregătiți să-și arunce propria viață în mare bătălie, staționați pe câmp, în mijlocul lor, și înconjurat de frații mei, voi lupta împotriva tuturor Parthașilor și Panchalașilor și Cedișilor, O, tigru printre regi, și a fiilor Draupadii și Satyaki și Kunti-Bhoja și *rakshasa* Ghatotkaca. Chiar și unul dintre aceștia, O, rege, înfuriat, este capabil să reziste în luptă Pandavașilor care se năpustesc spre el. Ce să mai spun despre toți acești eroi, fiecare dintre ei având de răzbunat o nedreptate împotriva Pandavașilor, atunci când sunt uniți? Toți aceștia, O, monarh, vor lupta cu suita Pandavașilor și îi vor ucide în luptă. Karna singur, odată cu mine, îi va ucide pe Pandavași. Toți regii eroici vor trăi apoi sub stăpânirea mea. Cel care este liderul lor, puternicul Vasudeva, nu va îmbrăca armură pentru ei, mi-a spus el, O, rege.” Chiar și în acest fel, O, Suta, Duryodhana îmi vorbea adesea. Auzind ce spunea, am crezut că Pandavașii vor fi uciși în luptă. Când, însă, fiii mei staționați în mijlocul acelor eroi și luptând cu vigoare în bătălie au fost toți uciși, ce poate fi altceva decât destinul? Când acel stăpân al lumii, viteazul Bhishma, după ce l-a înfruntat pe Shikhandi, și-a găsit moartea ca un leu ce întâlnește sfârșitul în mâinile unui șacal, ce poate fi altceva decât destinul? Când brahmanul Drona, stăpânul tuturor armelor ofensive și defensive, a fost ucis de Pandavași în luptă, ce poate fi altceva decât destinul? Când Bhurishrava a fost ucis în luptă, la fel și Somadatta și regele Bahlika, ce poate fi altceva decât destinul? Când Bhagadatta, priceput în luptă de pe spatele elefanților, a fost ucis, și când Jayadratha a fost ucis, ce poate fi altceva decât destinul? Când Sudakshina a fost ucis, și Jalasandha din neamul Puru, la fel și Srutayush, și Ayutayush, ce poate fi altceva decât destinul? Când puternicul Pandya, cel mai fruntaș dintre toți cei ce mânuiesc arme, a fost ucis în luptă de Pandavași, ce poate fi altceva decât destinul? Când Vrihadvala a fost ucis și puternicul rege din Magadha, și viteazul Ugrayudha, acel model al tuturor arcașilor; când cei doi prinți din Avanti (Vinda și Anuvinda) au fost uciși, și de asemenea conducătorul Trigartelor, precum și numeroși *Samsaptaka*, ce altceva poate fi decât soarta? Când regele Alambusa, și *Rakshasa* Alayudha, și fiul lui Rishyasringa au fost uciși, ce altceva poate fi decât soarta? Când Narayana au fost uciși, precum și Gopalas, acele trupe care erau de neînvins în luptă, și multe mii de Mleccha, ce altceva poate fi decât soarta? Când Shakuni, fiul lui Subala, și puternicul Uluka, numit fiul jucătorului, acel erou în fruntea forțelor sale, au fost uciși, ce altceva poate fi decât soarta? Când nenumărați eroi cu suflet înalt, pricepuți în tot felul de arme ofensive și defensive și înzestrați cu o putere egală cu cea a lui Indra însuși, au fost uciși, O, Suta, când Kshatriya proveniți din diverse tărâmuri, O, Sanjaya, au fost toți uciși în luptă, ce altceva poate fi decât soarta? Înzestrați cu mare forță, fiii și nepoții mei au fost uciși, la fel și prietenii și frații mei, ce altceva poate fi decât soarta? Fără îndoială, omul se naște supus sorții. Omul care este înzestrat cu noroc întâmpină binele. Eu sunt lipsit de noroc și, prin urmare, sunt lipsit de copiii mei, O,

Sanjaya. Deoarece sunt bătrân, cum voi putea acum să mă supun domniei dușmanilor? Nu cred că altceva în afară de exilul în pădure îmi este de folos, O, stăpâne. Lipsit de rude și neamuri, voi merge în pădure. Nimic altceva în afară de exilul în pădure nu poate fi mai bun pentru mine, care am ajuns în această situație și care sunt lipsit de aripi, O, Sanjaya. Când Duryodhana a fost ucis, când Shalya a fost ucis, când Duhshasana și Vivingsati și puternicul Vikarna au fost uciși, cum voi putea suporta urletele acelui Bhimasena care a ucis singur o sută de fii ai mei în luptă? El va vorbi frecvent despre măcelul lui Duryodhana în auzul meu. Ars de durere și de jale, nu voi putea suporta cuvintele lui crude.

Vaishampayana a continuat: Chiar și așa, acel rege, arzând de durere și lipsit de rude și apropiați, leșina în repetate rânduri, copleșit de tristețe din cauza morții fiilor săi. După ce a plâns mult timp, Dhritarashtra, fiul lui Ambika, a răsuflat greu și fierbinte la gândul înfrângerii sale. Copleșit de durere și arzând de suferință, acel taur al neamului Bharata l-a întrebat încă o dată pe vizitiul său Sanjaya, fiul lui Gavalgana, despre detaliile a ceea ce se întâmplase.

Dhritarashtra a zis: După ce Bhishma și Drona au fost uciși, iar fiul lui Suta a fost doborât, pe cine au făcut războinicii mei *generalisim*? Pândavii ucid fără întârziere pe oricine fac războinicii mei *generalisim* în luptă. Bhishma a fost ucis în fruntea bătăliei de către Arjuna încoronat, chiar în fața voastră toți. Astfel a fost ucis și Drona în fața voastră toți. Astfel a fost ucis și fiul lui Suta, acel viteaz Karna, de Arjuna, în fața tuturor regilor. Cu mult timp înainte, sufletul nobil Vidura mi-a spus că din vina lui Duryodhana populația Pământului va fi nimicită. Sunt unii nebuni care nu văd lucrurile chiar dacă le privesc. Acele cuvinte ale lui Vidura s-au adeverit pentru mine, cel prost, pentru că vorbele pe care le-a rostit nu erau altceva decât adevărul. Afectat de soartă, nu am acționat atunci conform acestor cuvinte. Roadele acelui curs greșit s-au manifestat acum. Povestește-mi-le din nou, O, fiu al lui Gavalgana! Cine a devenit capul armatei noastre după căderea lui Karna? Cine a fost acel războinic care l-a înfruntat pe Arjuna și pe Vasudeva? Cine au fost cei care au protejat roata dreaptă a conducătorului Madrașilor în luptă? Cine a protejat roata stângă a acelui erou când a mers la luptă? Cine i-a păzit și spatele? Cum, când erați toți împreună, au putut fi uciși de Pândavi marele rege al Madrașilor, precum și fiul meu, O, Sanjaya? Spune-mi detaliile marii distrugeri a Bharatașilor. Spune-mi cum a căzut fiul meu Duryodhana în luptă. Spune-mi cum au căzut toți Panchalașii cu urmașii lor, și Dhrishtadyumna și Shikhandi și cei cinci fii ai Draupadii. Spune-mi cum au scăpat cu viață Pandavii (cei cinci) și cei doi Satwata (Krishna și Satyaki), și Kripa și Kritavarma și fiul lui Drona. Doresc să aflu totul despre felul în care s-a desfășurat bătălia și ce fel de bătălie a fost. Ești priceput, O, Sanjaya, la povestiri. Spune-mi totul.

SECȚIUNEA III

Sanjaya a zis: Ascultă, O, rege, cu atenție, cum s-a produs acea mare măcelărire a Kurusilor și a Pandavilor când s-au întâlnit. După ce fiul lui Suta a fost ucis de ilustrul fiu al lui Pandu, și după ce trupele tale s-au retras de nenumărate ori și au fugit de nenumărate ori, și după ce o măcelărire teribilă a avut loc, O, cel mai ilustru dintre oameni, de ființe omenești în luptă, după moartea lui Karna, Partha a început să urle ca un leu. În acel moment, o mare frică a intrat în inimile fiilor tăi. Într-adevăr, după moartea lui Karna, nu era niciun războinic în armata ta care să-și pună inima la îndeplinirea datoriei de a-și aduna trupele sau de a-și arăta priceperea. Ei arătau atunci ca negustori naufragiați pe oceanul fără fund, fără o plută care să-i salveze. Când protectorul lor a fost ucis de Arjuna încoronat cu diademe, ei erau ca niște oameni pe marea cea mare, dorind să ajungă la un țărm sigur. Într-adevăr, O, rege, după uciderea fiului lui Suta, trupele tale, lovite de panică și rănite de săgeți, erau ca niște oameni neprotejați care doreau un protector sau ca o turmă de căprioare atinsă de un leu. Învinși de Savyasaci, s-au retras seara ca niște tauri cu coarne rupte sau ca niște șerpi cărora le-au fost smulși colții. Oamenii lor cei mai de seamă uciși, ei înșiși aruncați în confuzie și răniți de săgeți ascuțite, fiii tăi, O, rege, după uciderea fiului lui Suta, au fugit de frică. Lipsiți de arme și de platoșe, toți și-au pierdut mințile și nu știau în ce direcție să fugă. Privind în

toate părțile de frică, mulți dintre ei au început să se ucidă unii pe alții. Mulți au căzut sau au devenit palizi, gândindu-se: „Pe mine mă urmărește Vibhatsu!”, ”Pe mine mă urmărește Vrikodara!” Unii călare pe armăsari rapizi, alții în care rapide și alții pe elefanți rapizi, mulți războinici în care au fugit de frică, abandonând pedestrașii. Carele erau zdrobite de elefanți, călărețiii erau striviți de mari războinici în care, iar grupuri de pedestrași erau sfărâmate și ucise de trupurile cailor în timp ce aceștia fugeau de pe câmpul de luptă. După căderea fiului lui Suta, trupele tale au devenit ca niște fugari dintr-o caravană într-o pădure plină de tâlhari și fiare sălbatice. Unii elefanți ale căror călăreți fuseseră uciși, și alții cărora le fuseseră tăiate trompele, afectați de frică, vedeau întreaga lume plină de Partha. Văzându-și trupele fugind afectate de frica lui Bhimasena, Duryodhana, cu strigăte de „*Oh!*” și „*Vai!*”, i-a spus vizitiului său: „Dacă îmi iau poziția la spatele armatei, înarmat cu arcul meu, Partha nu va putea niciodată să mă încalce. Așadar, mânuiește armăsarii cu viteză. Când voi pune în valoare vitejia mea în luptă, Dhananjaya, fiul Kuntiei, nu va îndrăzni să mă încalce, la fel cum oceanul nu îndrăznește să-și încalce continentele. Astăzi, învingându-l pe Arjuna alături de *Govinda*, și pe mândrul Vrikodara, și pe restul dușmanilor mei, mă voi elibera de datoria pe care i-o datorez lui Karna.” Auzind aceste cuvinte ale regelui Kuru, pe un ton potrivit unui erou și unui om onorabil, vizitiul său a mânat încet acei cai împodobiți cu harnașamente de aur. În acel moment, mulți războinici viteji lipsiți de elefanți, cai și care, și 25.000 de pedestrași, O, stăpâne, au înaintat încet (spre bătălie). Atunci Bhimasena, cuprins de mânie, și Dhrishtadyumna, fiul lui Prishata, înconjurând acele trupe cu ajutorul celor patru tipuri de forțe, i-au nimicit cu săgeți. Cu toții au luptat cu vigoare alături de Bhima și de fiul lui Prishata. Mulți dintre ei i-au provocat pe cei doi eroi Pandava, menționându-le numele. Înconjurat de ei în luptă, Bhima s-a înfuriat pe aceștia. Coborând repede din careta sa, a început să lupte, înarmat cu buzduganul său. Bazându-se pe puterea propriilor brațe, Vrikodara, fiul Kuntiei, care se afla în careta sa, respectând regulile luptei cinstite, nu s-a luptat cu acei dușmani care se aflau pe jos. Înarmat apoi cu acel buzdugan greu de fier, împodobit cu aur și prevăzut cu o praștie, care semăna cu Însuși Distrugătorul la sfârșitul Erei, Bhima i-a ucis pe toți ca Yama măcelărește creaturile cu buzduganul său. Acei pedestrași, însetați de mare furie, pierzându-și prietenii și rudele, erau pregătiți să-și jertfească viețile și s-au repezit în acea bătălie spre Bhima ca niște insecte spre un foc arzător. Într-adevăr, acei războinici, plini de furie și de neînvins în bătălie, apropiindu-se de Bhimasena, au pierit brusc ca ființele vii la privirea Distrugătorului. Înarmat cu sabie și buzdugan, Bhima s-a repezit ca un șoim și a măcelărit acei 25.000 de războinici ai tăi. După ce a ucis acea divizie vitează, puternicul Bhima, a cărui măiestrie nu putea fi oprită, a stat din nou, având-l pe Dhrishtadyumna în fața sa. Între timp, Dhananjaya, plin de energie, a înaintat spre divizia de carete (a Kauravilor). Cei doi fii ai lui Madri și puternicul războinic pe caretă Satyaki, toți înzestrați cu mare putere, s-au repezit cu veselie și viteză mare asupra lui Shakuni, dorind să-l ucidă. După ce au ucis cu săgeți agere numeroasa cavalerie a lui Shakuni, acei eroi Pandava s-au năpustit repede asupra lui Shakuni însuși, moment în care s-a dat o bătălie crâncenă acolo. Apoi Dhananjaya, O, rege, a pătruns în mijlocul diviziei de carete a Kauravilor, întinzându-și arcul *Gandiva*, faimos în cele trei lumi. Văzând acea caretă trasă de cai albi și având pe Krishna drept vizitiu, apropiindu-se de ei, cu Arjuna ca războinic pe ea, trupele tale au fugit înspăimântate. Lipsiți de carete și cai și străpunși de tot felul de săgeți, 25.000 de pedestrași au înaintat spre Partha și l-au înconjurat. Atunci acel puternic războinic pe careta dintre Pancala (Dhrishtadyumna), având-l pe Bhimasena în frunte, a ucis repede acea divizie vitează și a rămas victorios. Fiul regelui Pancala, celebrul Dhrishtadyumna, era un arcaș puternic, înzestrat cu o mare frumusețe și un zdrobitor al marilor cete de dușmani. La vederea lui Dhrishtadyumna, de careta căruia erau înhămați cai albi ca porumbeii și al cărui stindard era făcut dintr-un Kovidara înalt, trupele au fugit înspăimântate. Cunoscuții fii ai lui Madri, având-l alături pe Satyaki, angajați în urmărirea regelui Gandhara, care era iute în mânuirea armelor, ne-au apărut repede în fața ochilor. Chekitana și (cei cinci) fii ai Drupadei, O, stăpâne, după ce au ucis un număr mare de trupe ale tale, și-au suflat cochilia. Văzând toate trupele fugind cu fețele spre câmp, acei eroi (Pandava) i-au urmărit și i-au lovit ca niște tauri care urmăresc tauri învinși. Apoi, puternicul Savyasaci, fiul lui Pandu, văzând o rămășiță a armatei tale care încă își menținea poziția, s-a umplut de furie, O, rege. Deodată, O, monarh, a învăluit acea rămășiță a forțelor tale cu săgeți. Praful, însă, care s-a ridicat

atunci a acoperit scena, din cauza căreia nu am putut vedea nimic. Întunericul s-a răspândit și el peste scenă, iar câmpul de luptă a fost acoperit de săgeți. Trupele tale, O, monarh, apoi au fugit înspăimântate în toate părțile. Când armata sa a fost astfel sfărâmată, regele Kuru, O, monarh, s-a repezit asupra prietenilor și dușmanilor deopotrivă. Apoi Duryodhana a provocat la luptă toți Pandava, O, șef al rasei lui Bharata, ca *asura* Vali în zilele de demult, provocând toți zeii. Pandava atunci, unindu-se și umplându-se de furie, mustrându-l în repetate rânduri și trăgând diverse arme, s-au repezit asupra lui Duryodhana care urla. Acesta, însă, și-a lovit dușmanii fără frică cu lănci. Puterea pe care am văzut-o atunci a fiului tău a fost extrem de minunată, deoarece toți Pandava la un loc nu au putut să îl învingă. În acest moment, Duryodhana a văzut, stând la mică distanță de el, trupele sale, foarte rănite de săgeți și pregătite să fugă. Reunindu-le atunci, O, monarh, fiul tău, hotărât la luptă și dorind să le înveselească, le-a vorbit acelora războinici, spunând: „Nu văd acel loc pe câmpie sau pe munte unde, dacă fugiți, Pandava nu vă va ucide. Care mai este rostul fugii, deci? Armata Pandava a fost acum redusă la o mică rămășiță. Cei doi Krishna au fost extrem de răniți. Dacă toți ne vom opune aici, suntem siguri că vom avea victorie. Dacă, însă, fugiți, rupându-vă rândurile, Pandava, urmându-vă păcătoasele siluete, vă vor ucide pe toți. Moartea în luptă, deci, este pentru binele nostru. Moartea pe câmpul de luptă în timp ce ești angajat în luptă conform practicilor Kshatriya este plăcută. O astfel de moarte nu produce niciun fel de tristețe. Prin întâmpinarea unei astfel de morți, o persoană se bucură de fericire eternă în lumea de dincolo. Să asculte toți Kshatriya adunați aici. Mai bine ar fi să se supună chiar puterii furiosului Bhimasena decât să abandoneze datoriile practicate de la zilele strămoșilor lor. Nu există o faptă mai păcătoasă pentru un Kshatriya decât fuga din luptă. Voi Kaurava, nu există o cale mai bună spre rai decât datoria luptei. Războinicul dobândește într-o zi regiuni de fericire (în lumea de dincolo) pe care alții le dobândesc în mulți ani lungi.” Împlinind acele cuvinte ale regelui, marii războinici călători pe care îi avea în care s-au repezit din nou împotriva Pandava, incapabili să-și suporte înfrângerea și hotărâți ferm să-și arate puterea. Atunci a început o luptă din nou, care a fost extrem de feroce, între trupele tale și inamic, și care semăna cu cea dintre zei și Asura. Fiul tău Duryodhana atunci, o monarh, cu toate trupele sale, s-a repezit împotriva Pandava conduși de Yudhishthira.

SECȚIUNEA IV

Sanjaya a spus: Văzând cutiile căzute ale carelor, precum și carele războinicilor cu suflet înalt, și elefanții și pedestrașii, O, stăpâne, uciși în luptă, văzând câmpul de luptă căpătând un aspect la fel de înfricoșător ca locul de joacă al lui Rudra, observând sfârșitul fără glorie obținut de sute și mii de regi, asistând de asemenea la vitejia lui Partha după retragerea fiului tău, cu inima plină de tristețe și când trupele tale, pline de neliniște și ajunse într-o mare angoasă, O, Bharata, deliberau ce ar trebui să facă în continuare, auzind de asemenea vaietele puternice ale războinicilor Kaurava care erau zdrobiți, și remarcând semnele afișate și dezordonate ale marilor regi, liderul Kuru, Kripa, de mare energie, înzestrat cu ani și bun comportament și plin de compasiune, și înzestrat cu elocvență, s-a apropiat de regele Duryodhana și i-a spus cu furie aceste cuvinte: „O, Duryodhana, ascultă, O, Bharata, aceste cuvinte pe care ți le voi spune. După ce le-ai auzit, O, monarh, fă conform lor, O, fără păcat, dacă îți place. Nu există o cale, O, monarh, care să fie mai bună decât datoria luptei. Recurgând la această cale, Kshatriya, O, taurule al ordinului Kshatriya, angajați-vă în luptă. Cel care trăiește în respectarea practicilor Kshatriya luptă cu fiu, tată, frate, fiu al surorii și unchi matern, și rude, și cunoscuți. Dacă este măcelărit în luptă, există un mare merit în asta. În mod similar, există un mare păcat în asta dacă fuge de pe câmp. De aceea viața unei persoane care dorește să trăiască prin adoptarea datoriilor Kshatriya este extraordinar de teribilă. Ție, în legătură cu asta, îți voi spune câteva cuvinte benefice. După căderea lui Bhishma și Drona și a marelui războinic de care Karna, după măcelul lui Jayadratha și al fraților tăi, O, fără păcat, și al fiului tău Lakshmana, ce mai avem de făcut? Cei pe care ne bazam toate poverile suveranității pe care le savuram, au plecat cu toții în regiunile binecuvântate accesibile celor care cunosc Brahma, lepădându-și trupurile. În ceea ce ne privește pe noi, lipsiți de acei mari războinici de care înzestrați cu numeroase realizări, va trebui să ne petrecem timpul în tristețe, după ce am făcut să piară

numeroşi regi. Când toţi acei eroi erau în viaţă, chiar şi atunci Vibhatsu nu putea fi învins. Avându-l pe Krishna, ca ochi, acel erou cu braţe puternice este incapabil să fie învins de zei înşişi. Vasta (Kaurava) oaste, apropiindu-se de stindardul său purtător de maimuţe, înalt ca un stâlp al lui Indra (ridicat în anotimpul de primăvară) şi strălucitor ca arcul lui Indra, a tremurat întotdeauna de frică. La urletele de leu ale lui Bhimasena şi la sunetul lui *Panchajanya* şi la trosnetul lui *Gandiva*, inimile noastre vor muri în noi. Mişcându-se ca nişte fulgere şi orbindu-ne ochii, *Gandiva* lui Arjuna se vede a semăna cu un cerc de foc. Împodobit cu aur pur, acel arc formidabil, pe măsură ce este zvâcnit, arată ca o sclipire de fulger mişcându-se pe toate părţile. Cai albi la culoare şi înzestraţi cu mare viteză şi cu splendoarea Lunii sau a ierbii Kasa, care aleargă devorând cerurile, sunt înhămaţi la carul său. Mânaţi de Krishna, ca mănunchiurile de nori împinse de vânt, şi ale căror membre sunt împodobite cu aur, ei îl poartă pe Arjuna la luptă. Acel fruntaş dintre toţi cei care cunosc armele, Arjuna, a ars acea mare forţă a ta ca o conflagraţie în creştere care mistuie iarba uscată din pădure în anotimpul iernii. Cu splendoarea lui Indra însuşi, în timp ce pătrundea în rândurile noastre, l-am văzut pe Dhananjaya asemănându-se cu un elefant cu patru colţi. În timp ce agita armata ta şi inspira frică regilor, l-am văzut pe Dhananjaya asemănându-se cu un elefant care tulbură un lac plin cu nuferi. În timp ce teroriza toţi războinicii cu sunetul arcului său, l-am văzut din nou pe fiul lui Pandu asemănându-se cu un leu care inspiră teamă animalelor mai mici. Acei doi fruntaşi dintre toţi arcaşii din lume, acei doi tauri dintre toţi cei înarmaţi cu arc, cei doi Krishna, îmbrăcaţi în zale, arată extraordinar de frumoşi. Astăzi este a şaptesprezecea zi a acestei lupte înfricoşătoare, O, Bharata, dintre cei care sunt măcelăriţi în mijlocul acestei lupte. Diversele divizii ale armatei tale sunt spulberate şi risipite ca norii de toamnă risipiţi de vânt. Savyasaci, O, monarh, a făcut ca armata ta să tremure şi să se clatine ca o barcă lovită de furtună pe abisul oceanului. Unde era fiul lui Suta, unde era Drona cu toţi supuşii săi, unde eram eu, unde erai tu, unde era fiul lui Hridika, unde fratele tău Duhshasana însoţit de fraţii săi (când Jayadratha a fost ucis)? La vederea lui Jayadratha şi găsindu-l în raza săgeţilor sale, Arjuna, punându-şi în aplicare planul asupra tuturor rudelor, fraţilor şi aliaţilor tăi şi unchilor tăi materni, şi punându-şi picioarele pe capetele lor, l-a ucis pe regele Jayadratha chiar în văzul tuturor. Ce mai avem noi de făcut acum? Cine este în trupele tale care să-l învingă pe fiul lui Pandu? Acel războinic cu suflet înalt posedă diverse tipuri de arme cereşti. Sunetul, din nou, al *Gandivei* ne fură energiile. Această armată a ta care acum nu are lider este ca o noapte fără Lună, sau ca un râu care s-a uscat, cu toţi copacii de pe malurile sale rupţi de elefanţi. Mărinimosul Arjuna cu cai albi va pătrunde, după placul său, în mijlocul acestei oşti fără stăpân, ca o conflagraţie arzândă în mijlocul unui morman de iarbă. Impetuozitatea celor doi, Satyaki şi Bhimasena, ar sparge toţi munţii sau ar usca toate oceanele. Cuvintele pe care Bhima le-a rostit în mijlocul adunării au fost aproape împlinite de el, O, monarh. Ceea ce a rămas neîmplinit va fi din nou împlinit de el. În timp ce Karna lupta în faţa ei, armata Pandava, greu de învins, era protejată viguros de cel care mânuia *Gandiva*. Tu ai făcut multe nedreptăţi urâte, fără niciun motiv, faţă de drepţii Pandava. Fructele acelor fapte au venit acum. Pentru scopurile tale, adunaseşi cu mare grijă o forţă mare. Acea forţă vastă, precum şi tu însuţi, O, taur al rasei lui Bharata, aţi ajuns într-un mare pericol. Păstrează-te acum pe tine însuţi, căci sinele este refugiul tuturor lucrurilor. Dacă refugiul este rupt, O, stăpâne, tot ce se află în el se risipeşte în toate părţile. Cel care este slăbit ar trebui să caute pacea prin conciliere. Cel care este în creştere ar trebui să poarte război. Aceasta este politica predată de Brihaspati. Noi suntem acum inferiori fiilor lui Pandu în ceea ce priveşte puterea armatei noastre. Prin urmare, O, domnule, cred că pacea cu Pandava este pentru binele nostru. Cel care nu ştie ce este pentru binele său, sau (ştiind) neglijează ce este pentru binele său, este curând deposedat de regatul său şi nu obţine niciodată vreun bine. Dacă, plecându-ne în faţa regelui Yudhishthira, suveranitatea ne-ar mai putea rămâne, chiar şi aceasta ar fi pentru binele nostru, şi nu, O, rege, să susţinem prin prostie înfrângerea (din partea Pandava). Yudhishthira este plin de compasiune. La cererea fiului lui Vichitravirya şi a lui Govinda, el îţi va permite să continui ca rege. Ce va spune Hrishikesa regelui învingător Yudhishthira şi lui Arjuna şi Bhimasena, toţi vor asculta fără îndoială. Krishna nu va putea, cred eu, să încalce cuvintele lui Dhritarashtra din rasa Kuru, nici fiul lui Pandu nu va putea să-i încalce pe ai lui Krishna. O încetare a ostilităţilor cu fiii lui Pritha este ceea ce consider eu a fi pentru binele tău. Nu spun asta ţie din motive meschine,

nici pentru a-mi proteja viaţa. Spun, O, rege, ceea ce consider a fi benefic. Îţi vei aminti aceste cuvinte când vei fi pe punctul de a muri (dacă le neglijezi acum)." Înaintat în vârstă, Kripa, fiul lui Saradwat, a spus aceste cuvinte plângând. Respirând lung şi fierbinte, apoi s-a lăsat pradă durerii şi aproape şi-a pierdut cunoştinţa.

SECŢIUNEA V

Sanjaya a spus: Astfel abordat de celebrul nepot al lui Gotama, regele (Duryodhana), respirând adânc şi fierbinte, a rămas tăcut, O, monarhule. După ce a reflectat puţin, fiul înalt de suflet al lui Dhritarashtra, acel distrugător al duşmanilor, i-a spus atunci aceste cuvinte fiului lui Saradwat, Kripa: „Orice ar trebui să spună un prieten, tu mi-ai spus mie. De asemenea, în timpul luptei, ai făcut totul pentru mine, fără să-ţi pese de propria ta viaţă. Lumea te-a văzut pătrunzând în mijlocul diviziilor Pandava şi luptând cu puternicii războinici Pandava, înzestraţi cu o mare energie. Ceea ce ar trebui spus de un prieten a fost spus de tine. Cu toate acestea, cuvintele tale nu-mi plac, la fel ca medicamentul care nu-i place celui care se află pe punctul de a muri. Aceste cuvinte binefăcătoare şi deosebite, pline de raţiune, pe care le-ai rostit tu, O, cel cu braţe puternice, nu mi se par acceptabile, O, cel dintâi dintre Brahmani. Fiind lipsit de regatul său de către noi (o dată anterioară), de ce va avea încredere fiul lui Pandu în noi? Acel rege măreţ a fost învins odată de noi la zaruri. De ce va mai crede cuvintele mele? De asemenea, Krishna, mereu angajat în binele Parthaşilor, când a venit la noi ca trimis, a fost înşelat de noi. Acel fapt al nostru a fost extrem de prost judecat. De ce atunci, O, cel regenerat, va avea Hrishikesa încredere în cuvintele mele? Prinţesa Krishna, stând în mijlocul adunării, a plâns cu jale. Krishna nu va uita niciodată acel fapt al nostru, nici acel fapt, lipsirea lui Yudhishthira de regatul său de către noi. În trecut, ni s-a spus că cei doi Krishna au aceeaşi inimă între ei şi sunt uniţi strâns unul cu celălalt. Astăzi, O, stăpâne, am văzut-o cu ochii noştri. Auzind despre măcelul fiului surorii sale, Keshava îşi petrece nopţile în tristeţe. Noi l-am jignit foarte grav. De ce ne va ierta el atunci? Arjuna, de asemenea, în urma morţii lui Abhimanyu, a devenit foarte nenorocit. Chiar dacă ar fi rugat, de ce ar lupta pentru binele meu? Al doilea fiu al lui Pandu, puternicul Bhimasena, este extrem de feroce. El a făcut un jurământ teribil. Va rupe, dar nu se va pleca. Eroicii gemeni, respirând ură împotriva noastră, când sunt îmbrăcaţi în zale şi înarmaţi cu săbiile lor, seamănă cu o pereche de Yama. Dhrishtadyumna şi Shikhandi şi-au scos săbiile împotriva mea. De ce vor lupta acei doi, O, cel mai bun dintre Brahmani, pentru binele meu? În timp ce era îmbrăcată într-un singur veşmânt şi în perioada ei, prinţesa Krishna a fost tratată cu cruzime de Duhshasana în mijlocul adunării şi în faţa tuturor. Acei arzători de duşmani, Pandavii, care nu uită încă Draupadi dezbrăcată, aruncată în suferinţă, nu pot fi niciodată descurajaţi de la luptă.

Pe de altă parte, Krishna, fiica lui Drupada, este în suferinţă, suportând cele mai aspre penitenţe pentru distrugerea mea şi pentru reuşita obiectivelor dragi soţilor ei, şi doarme în fiecare zi pe pământul gol, intenţionând să facă asta până la sfârşitul ostilităţilor. Abandonând onoarea şi mândria, sora de sânge a lui Vasudeva (Subhadra) o slujeşte mereu pe Draupadi ca o adevărată domnişoară de onoare. Prin urmare, totul a luat foc. Focul acesta nu va putea fi stins niciodată. Pacea cu ei a devenit imposibilă în urma măcelului lui Abhimanyu. După ce am gustat şi din suveranitatea acestei lumi mărginită de ocean, cum voi putea să mă bucur, sub aripa Pandavilor, de o împărăţie în pace? După ce am strălucit ca Soarele deasupra tuturor regilor, cum voi merge în urma lui Yudhishthira ca un sclav? După ce m-am bucurat de toate bunurile de preţ şi am arătat mare compasiune, cum voi trăi acum o viaţă de suferinţă, având ca tovarăşi oameni jalnici? Nu-mi displace acea vorbă blândă şi folositoare pe care ai rostit-o. Totuşi, nu cred că acesta este momentul pentru pace. A lupta cu dreptate este, O, arzătorule de duşmani, ceea ce consider o politică bună. Acesta nu este momentul să acţionezi ca un eunuc. Dimpotrivă, acesta este momentul pentru luptă. Am săvârşit multe jertfe. Am dat *Dakshina* brahmanilor, am atins împlinirea tuturor dorinţelor mele. Am ascultat recitări vedice. Am călcat pe capetele duşmanilor mei. Servitorii mei au fost toţi bine îngrijiţi de mine. Am uşurat suferinţa oamenilor. Nu îndrăznesc, O, cel mai de seamă dintre cei

reîntorşi la viaţă, să adresez astfel de cuvinte umile Pandavilor. Am cucerit regate străine. Mi-am guvernat bine propriul regat. M-am bucurat de diverse bunuri de preţ. Am urmat Religia, profitul şi plăcerea. Mi-am plătit datoria faţă de Pitri şi faţă de datoria Kshatriya. Desigur, nu este fericire aici. Ce devin împărăţia şi renumele? Renumele este singurul lucru pe care ar trebui să-l dobândeşti aici. Acel renume se poate obţine prin luptă şi prin nicio altă metodă. Moartea pe care o întâmpină un Kshatriya acasă este de blamat. Moartea în patul său acasă este foarte păcătoasă. Omul care îşi părăseşte trupul în pădure sau în luptă, după ce a săvârşit jertfe, obţine mare glorie. Nu este om cel care moare jalnic, plângând de durere, lovit de boală şi putrezire, în mijlocul rudelor care plâng. Abandonând diverse obiecte de plăcere, voi merge acum, prin luptă dreaptă, în regiunile lui Shakra, obţinând compania celor care au atins scopul suprem. Fără îndoială, locuinţa eroilor cu comportament drept, care nu se retrag niciodată din luptă, care sunt înzestraţi cu inteligenţă şi devotaţi adevărului, care sunt făcători de jertfe şi care au fost sfinţiţi în jertfa armelor, este în cer. Triburile diverse de Apsare, fără îndoială, privesc cu bucurie astfel de eroi când sunt angajaţi în luptă. Fără îndoială, Pitrii îi văd veneraţi în adunarea zeilor şi bucurându-se în ceruri, în compania Apsarelor. Vom urca acum calea bătută de cei şi de eroii care nu se mai întorc din luptă, calea pe care au mers venerabilul nostru bunic, învăţătorul înzestrat cu mare inteligenţă, Jayadratha, Karna şi Duhshasana. Mulţi regi viteji, care s-au străduit din greu pentru mine în această bătălie, au fost ucişi. Mutilaţi de săgeţi şi cu membrele scăldate în sânge, ei zac acum pe Pământul gol. Înzestraţi cu mare curaj şi pricepuţi în arme excelente, acei regi, care de asemenea îndepliniseră jertfele rânduite în scripturi, lepădându-şi suflarea vieţii în îndeplinirea datoriei, au devenit acum locuitori ai sălii lui Indra. Ei au pavat drumul (spre acea regiune binecuvântată). Această cale va fi din nou dificilă din cauza mulţimilor de eroi care vor grăbi pe ea pentru a ajunge la acel scop binecuvântat. Amintindu-mi cu recunoştinţă faptele acelora eroi care au murit pentru mine, doresc să plătesc datoria pe care o am, în loc să-mi fixez inima asupra regatului. Dacă, după ce am făcut ca prietenii, fraţii şi bunicii mei să fie ucişi, îmi salvez propria viaţă, lumea, fără îndoială, mă va certa. Ce fel de suveranitate voi avea eu, lipsit de rude, prieteni şi binevoitori, şi plecându-mă în faţa fiului lui Pandu? Eu, care am stăpânit universul în aşa fel, voi dobândi acum cerul prin luptă dreaptă. Nu va fi altfel." Astfel abordat de Duryodhana, toţi Kshatriya acolo au aplaudat acea vorbă şi l-au încurajat pe rege, spunând: „*Excelent, Excelent.*" Fără a fi deloc mâhniţi de înfrângerea lor, şi hotărâţi ferm să-şi arate puterea, toţi, fiind înclinaţi să lupte, s-au umplut de entuziasm. După ce şi-au pregătit animalele, Kaurava, bucurându-se de perspectiva bătăliei, s-au cazat (pentru noapte) într-un loc la mai puţin de două *Yojanas* distanţă de câmpul de luptă. Ajungând la Sarasvati cu ape roşii, pe platoul sacru şi frumos de la poalele Himavatului, s-au scăldat în acea apă şi şi-au potolit setea cu ea. Spiritele lor ridicate de fiul tău, au continuat să aştepte (în locul lor de odihnă). Încă o dată adunându-şi forţele, precum şi unul pe celălalt, toţi acei Kshatriya, O, rege, urgisiţi de soartă, au aşteptat (în tabăra lor).

SECŢIUNEA VI

Sanjaya spuse: Pe acea câmpie la poalele Himavatului, acei războinici, O, monarh, bucurându-se la perspectiva luptei şi adunaţi laolaltă, şi-au petrecut noaptea. Într-adevăr, Shalya şi Chitrasena şi puternicul luptător de care Shakuni şi Ashvatthama şi Kripa şi Kritavarma din rasa Satwata, şi Sushena şi Arishtasena şi Dhritasena de mare energie şi Jayatsena şi toţi aceşti regi şi-au petrecut noaptea acolo. După ce viteazul Karna fusese ucis în luptă, fiii tăi, plini de frică de Pandava dornici de victorie, nu au găsit pace nicăieri altundeva decât pe munţii Himavat. Toţi aceştia apoi, O, rege, care erau hotărâţi să lupte, l-au venerat cuvenit pe rege şi i-au spus, în prezenţa lui Shalya, aceste cuvinte: "Se cuvine să lupţi cu inamicul, după ce ai numit pe cineva comandant suprem al armatei tale, protejaţi de care în luptă ne vom învinge duşmanii." Apoi Duryodhana, fără a coborî din carul său, s-a îndreptat spre acel luptător suprem între cei din care, acel erou versat în toate regulile luptei (Ashvatthama), care semăna cu Însuşi Distrugătorul în bătălie. Dotat cu membre frumoase, cu cap bine acoperit, cu un gât împodobit cu trei linii asemănătoare celor de pe o cochilie de scoică, cu vorbire dulce, cu ochi asemenea petalelor unui lotus înflorit, şi cu o faţă asemenea demnităţii lui Meru, asemănător taurului lui Mahadeva în ceea ce priveşte gâtul, ochii, mersul şi

vocea, înzestrat cu braţe mari, masive şi bine legate, cu un piept lat şi bine format, egal cu Garuda sau vântul în viteză şi putere, înzestrat cu o splendoare asemenea razelor Soarelui, rivalizând cu Uşanas în inteligenţă şi cu Luna în frumuseţe, formă şi farmecul feţei, cu un corp care părea a fi făcut dintr-o mulţime de lotuşi de aur, cu încheieturi bine făcute, cu coapse, talie şi şolduri bine formate, cu degete frumoase şi unghii frumoase, el părea a fi fost făcut de Creator cu grijă, după ce a adunat pe rând toate atributele frumoase şi bune ale creaţiei. Purtând toate semnele de bun augur şi priceput în orice acţiune, era un ocean de învăţătură. Învingându-şi mereu duşmanii cu mare viteză, el era de neînvins cu forţa de către duşmani. El cunoştea, în toate detaliile sale, ştiinţa armelor constând din patru *pada* şi zece *anga*. El cunoştea şi cele patru *Vede* cu toate ramurile lor, şi *Akhyana* ca pe cea de-a cincea. Înzestrat cu mare merit ascetic, Drona, el însuşi nenăscut din femeie, după ce a venerat divinitatea cu Trei Ochi cu mare atenţie şi cu voturi austere, l-a zămislit pe el dintr-o soţie nenăscută din femeie. Apropiindu-se de acea personalitate cu fapte fără pereche, de cel fără egal în frumuseţe pe Pământ, de cel care a stăpânit toate ramurile învăţăturii, de acel ocean de realizări, de Ashvatthama cel fără cusur, fiul tău i-a spus aceste cuvinte: «Tu, O, fiu al învăţătorului, eşti astăzi scăparea noastră supremă. Spune-ne, aşadar, cine să fie *generalisimul* forţelor mele acum, pe cine să punem în fruntea noastră, ca toţi, uniţi, noi să putem învinge pe Pandava?»”

(Astfel abordat), fiul lui Drona a răspuns: „Shalya să devină liderul armatei noastre. În ceea ce priveşte descendenţa, vitejia, energia, faima, frumuseţea fizică şi toate celelalte realizări, el este superior. Conştient de serviciile aduse lui, el s-a alăturat taberei noastre, abandonându-i pe fiii propriei sale surori. Deţinând o mare forţă proprie, acel puternic războinic este ca un al doilea general suprem celest (Kartikeya). Făcându-l pe acel rege comandantul forţelor noastre, O, cel mai bun dintre monarhi, vom putea obţine victoria, ca zeii, după ce l-au făcut pe invincibilul Skanda comandantul lor.” După ce fiul lui Drona a rostit aceste cuvinte, toţi regii s-au ridicat în picioare, înconjurându-l pe Shalya, şi i-au strigat victoria. Hotărâţi să lupte, ei simţiră o mare bucurie. Apoi Duryodhana, coborând din carul său, îşi uni mâinile şi, adresându-se lui Shalya, rivalul lui Drona şi Bhishma în luptă, care se afla în carul său, spuse aceste cuvinte: „O, tu, cel devotat prietenilor, a sosit momentul pentru prietenii tăi în care oamenii inteligenţi examinează persoanele sub masca prietenilor pentru a vedea dacă sunt prieteni adevăraţi sau nu. Curajos cum eşti, fii generalul nostru suprem în fruntea armatei noastre. Când vei porni la luptă, Pandavii, împreună cu prietenii lor, vor deveni trişti, iar Pancalas vor fi deprimaţi.”

Shalya a răspuns: O, rege al Kurus, voi îndeplini ceea ce îmi ceri să îndeplinesc. Tot ce am — suflul meu, regatul meu, averea mea — este la dispoziţia ta.

Duryodhana a spus: Te rog să accepţi conducerea armatei mele, O, unchi matern. O, cel mai de seamă dintre războinici, protejează-ne în mod incomparabil, aşa cum Skanda i-a protejat pe zei în luptă. O, cel mai de seamă dintre regi, instalează-te pe tine însuţi în comandă, aşa cum Kartikeya, fiul lui Pavaka, a fost instalat în comanda (forţelor) celestelor. O, eroule, ucide-ne duşmanii în luptă, aşa cum Indra i-a ucis pe Danavi.

SECŢIUNEA VII

Sanjaya a spus: Auzind aceste cuvinte ale regelui (Kuru), viteazul monarh (Shalya), O, rege, i-a spus aceste cuvinte lui Duryodhana ca răspuns: „O Duryodhana cu braţe puternice, ascultă-mă, O, cel mai elocvent dintre oameni. Tu îi consideri pe cei doi Krishna, când sunt în carul lor, ca fiind cei mai de frunte dintre războinicii în car. Ei nu sunt, totuşi, împreună egali cu mine în puterea armelor. Ce nevoie am să mai spun de Pandava? Când sunt furios, pot să lupt, în fruntea bătăliei, cu întreaga lume alcătuită din zei, Asura şi oameni, ridicată în arme. Îi voi învinge în luptă pe Parthas adunaţi şi pe Somaka. Fără îndoială, voi deveni liderul trupelor tale. Voi forma o desfăşurare pe care inamicii noştri nu o vor putea stăpâni. Îţi spun asta, O, Duryodhana. Nu este nicio îndoială în

privința asta.” Astfel abordat (de Shalya), regele Duryodhana a turnat cu bucurie apă sfințită, fără întârziere, O, cel mai bun dintre Bharata, peste conducătorul Madrasului, în mijlocul trupelor sale, conform riturilor hotărâte în scripturi, O, monarh. După ce Shalya a fost investit cu comanda, au răsunat urlete de leu puternice printre trupele tale și diverse instrumente muzicale au fost bătute și suflate, O, Bharata. Războinicii Kaurava au devenit foarte veseli, la fel și vitejii în car dintre Madrakasi. Și toți l-au lăudat pe regalul Shalya, acel ornament al bătăliei, spunând: „Victorie ție, O, rege. Viață lungă ție! Ucide toți inamicii adunați! După ce a obținut puterea brațelor tale, fie ca Dhartarashtrii înzestrați cu mare tărie să conducă Pământul larg fără inamic. Tu ești capabil să învingi în luptă cele trei lumi alcătuite din zei, Asura, ce mai este de spus despre Somaka și Srinjaya care sunt muritori?” Astfel lăudat, viteazul rege al Madrasului a dobândit o mare bucurie care este de neatins de către persoanele cu suflet neîmbrăcat.

Shalya a spus: Astăzi, O, rege, fie îi voi ucide pe toți Pancalii împreună cu Pandavii în luptă, fie, ucis de ei, voi merge în rai. Lumea să mă vadă astăzi alergând (pe câmpul de luptă) fără teamă. Astăzi, toți fiii lui Pandu, Vasudeva, Satyaki, fiii lui Draupadi, Dhrishtadyumna, Shikhandi și toți Prabhadrakas să vadă vitejia mea și puterea arcului meu, rapiditatea mea, energia armelor mele și forța brațelor mele în luptă. Fie ca Parthas, toți Siddhas și Charanas să vadă astăzi puterea brațelor mele și bogăția armelor pe care le posed. Văzând vitejia mea astăzi, fie ca puternicii războinici ai Pandavas, dornici să o contracareze, să adopte diverse cursuri de acțiune. Astăzi voi învinge trupele Pandavilor pe toate fronturile. Depășindu-i pe Drona, Bhishma și fiul lui Suta, O, stăpâne, în luptă, voi alerga pe câmpul de luptă, O, Kauravas, pentru a face ceea ce îți este pe plac.

Sanjaya continuă: După ce Shalya a fost investit cu comanda, O, dătător de onoruri, nimeni din trupele tale, O,, taur al rasei Bharata, nu mai simți nicio tristețe din cauza lui Karna. Într-adevăr, trupele au devenit vesele și mulțumite. Ei considerau pe Partha deja ucis și căzut în puterea stăpânului Madrasului. Având o mare bucurie, trupele tale, O, taur al rasei Bharata, au dormit fericite în acea noapte și au devenit foarte vesele. Auzind acele strigăte ale armatei tale, regele Yudhishthira, adresându-i-se celui din rasa Vrishni, i-a spus aceste cuvinte, în auzul tuturor Kshatriyaşilor: „Stăpânul Madrasului, Shalya, acel mare arcaș care este foarte respectat de toți războinicii, a fost făcut, O, Madhava, lider al forțelor sale de către fiul lui Dhritarashtra. Știind ceea ce s-a întâmplat, fă, O, Madhava, ceea ce este benefic. Tu ești liderul și protectorul nostru. Fă ceea ce trebuie făcut în continuare.” Atunci Vasudeva, O, monarh, i-a spus acelui rege: „Îl cunosc bine pe Artayani, O, Bharata. Înzestrat cu putere și mare energie, el este foarte ilustru. Este desăvârșit, versat în toate modurile de luptă și posedă o mare viteză a mâinii. Cred că stăpânul Madrasului este pe câmpul de luptă la fel de capabil ca Bhishma sau Drona sau Karna, sau poate chiar superior lor. Nu găsesc, O, stăpân al oamenilor, nici măcar la reflecție, un războinic care să fie un adversar pentru Shalya în luptă. În bătălie, el este superior în forță lui Shikhandi și Arjuna și Bhima și Satyaki și Dhrishtadyumna, O, Bharata. Regele Madrasului, O, monarh, înzestrat cu forța unui leu sau a unui elefant, va năvăli neînfricat în luptă ca fiind Însuși Distrugătorul în mânie printre creaturi la vremea distrugerii universale. Nu văd un adversar pentru el în luptă în afară de tine, O, tigru printre oameni, care ești înzestrat cu o putere egală cu cea a unui tigru. În afară de tine nu mai este nicio altă persoană nici în cer, nici în întreaga lume, care, O, fiu al rasei Kuru, ar fi capabil să-l ucidă pe stăpânul Madrasului în timp ce este înfierbântat de mânie în luptă. Zi de zi angajat în luptă, el agită trupele tale. Pentru aceasta, ucide-l pe Shalya în luptă, așa cum Maghavat îl ucise pe Samvara. Onorat de fiul lui Dhritarashtra, acel erou este de neînvins în luptă. La căderea stăpânului Madrasului în luptă, tu vei avea cu siguranță victoria. La uciderea lui, vasta oaste Dhartarashtra va fi ucisă. Auzind acum aceste cuvinte ale mele, mergi, O, Partha, împotriva acelui mare războinic pe care, stăpânul Madrasului. Ucide-l pe acel războinic, O, tu cu brațe puternice, așa cum Vasava l-a ucis pe *Asura* Namuchi. Nu este nevoie să arăți nicio milă aici, gândind că acesta este unchiul tău matern. Păstrând înaintea ta datoriile unui Kshatriya, ucide-l pe stăpânul Madrasului. După ce ai traversat oceanele fără fund reprezentate de Bhishma, Drona și Karna, nu te scufunda, împreună cu adepții tăi, în urma lăsată de copita unei vaci reprezentată de Shalya. Arată în luptă toată puterea ta

ascetică și energia ta Kshatriya. Ucide-l pe acel războinic din car." După ce a rostit aceste cuvinte, Keshava, ucigașul eroilor inamici, s-a îndreptat spre cortul său seara, venerat de Pandavi. După plecarea lui Keshava, regele Yudhishthira cel drept, după ce și-a concediat toți frații și Somakas, a dormit fericit în acea noapte, ca un elefant din corpul căruia au fost scoase săgețile. Toți acei mari arcași ai Pancalas și Pandavas, încântați de căderea lui Karna, au dormit fericiți în acea noapte. Febra dispărând, armata Pandavas, plină de mari arcași și puternici războinici, ajungând la țărm, a devenit foarte fericită în acea noapte, ca urmare a victoriei, O, sire, pe care a câștigat-o prin uciderea lui Karna.

SECȚIUNEA VIII

Sanjaya a spus: După ce noaptea aceea trecu, regele Duryodhana, adresându-se apoi tuturor soldaților tăi, a zis: „Înarmați-vă, voi, maeștrii în lupta cu carele!” Auzind comanda regelui, războinicii au început să-și pună armura. Unii au început să-și înhame cu repeziciune caii la carele lor, alții alergau încoace și încolo. Elefanții au început să fie echipați. Pedestrașii au început să se înarmeze. Alții, în număr de mii, au început să întindă covoare pe terasele carelor. Zgomotul instrumentelor muzicale, O, monarhule, s-a auzit acolo, pentru a spori entuziasmul marțial al soldaților. Apoi, toate trupele, așezate la posturile lor corespunzătoare, s-au văzut, O, Bharata, stând, îmbrăcate în zale și hotărâte să facă din moarte scopul lor. Făcându-l pe conducătorul Madrasului liderul lor, maeștrii în lupta cu carele ai Kauravașilor, distribuindu-și trupele, au stat în divizii. Apoi toți războinicii tăi, împreună cu Kripa și Kritavarma și fiul lui Drona și Shalya și fiul lui Subala și ceilalți regi care mai erau în viață, l-au întâlnit pe fiul tău și au ajuns la înțelegerea că niciunul dintre ei nu se va lupta individual și singur cu Pandavașii. Și au zis: „Cel dintre noi care va lupta, singur și fără sprijin, cu Pandavașii, sau cel care va abandona un camarad angajat în luptă, va fi pătat de cele cinci păcate grave și de toate păcatele minore.” Și au zis: „Cu toții, uniți, vom lupta cu dușmanul.” Acei maeștri în lupta cu carele, făcând o astfel de înțelegere unii cu alții, l-au pus pe conducătorul Madrasului în fruntea lor și au pornit repede împotriva dușmanilor lor. În mod similar, toți Pandavașii, după ce și-au aranjat trupele într-o bătălie măreață, au pornit împotriva Kauravașilor, O, rege, pentru a se lupta cu ei din toate părțile. În curând, O, șef al Bharatașilor, acea oaste, al cărei zgomot semăna cu cel al oceanului agitat și care părea minunată datorită carelor și elefanților săi, a prezentat aspectul mării adânci, umflată de valurile sale.

Dhritarashtra a spus: Am auzit de căderea lui Drona, a lui Bhishma și a fiului lui Radha. Spune-mi acum despre căderea lui Shalya și a fiului meu. Cum, într-adevăr, O, Sanjaya, a fost ucis Shalya de către regele Yudhishthira cel drept? Și cum a fost ucis fiul meu Duryodhana de către Bhimasena cel puternic?

Sanjaya a spus: Ascultă, O, rege, cu răbdare, despre distrugerea trupurilor umane și pierderea elefanților și a armăsarilor, pe măsură ce îți descriu bătălia. Speranța a devenit puternică, O, rege, în inimile fiilor tăi că, după ce Drona, Bhishma și fiul lui Suta au fost învinși, Shalya, O, tată, îi va ucide pe toți Parthas în bătălie. Păstrând această speranță în inima sa și găsind alinare în ea, O, Bharata, fiul tău Duryodhana, bazându-se în bătălie pe acel puternic războinic, stăpânul Madrasului, se considera protejat. Când, după căderea lui Karna, Parthas au răcnit ca leii, o mare teamă, O, rege, a cuprins inimile Dhartarashtras. Asigurându-l în mod corespunzător, viteazul rege al Madrasului, după ce a format, O, monarhule, o mare armată a cărei organizare era de bun augur din toate punctele de vedere, a pornit împotriva Partașilor în luptă. Și viteazul rege al Madrasului a pornit, scuturând arcul său frumos și extrem de puternic, capabil să imprime o mare viteză săgeților trase din el. Și acel puternic războinic era urcat pe primul dintre vehicule, care avea cai din rasa Sindhu înjugați la el. Conducând carul său, vizitiul său făcea vehiculul să arate strălucitor. Protejat de acel car, acel erou, acel curajos zdrobitor de dușmani (Shalya), stătea, O, monarhule, alungând temerile fiilor tăi. Regele Madrasului, îmbrăcat în zale, mergea în fruntea armatei, însoțit de bravii Madrakas și de invincibilii fii ai lui Karna. În stânga se afla Kritavarma, înconjurat de Trigartas. În

dreapta se afla Gautama (Kripa) cu Sakas şi Yavanas. În spate se afla Ashvatthama, înconjurat de Kambojas. În centru se afla Duryodhana, protejat de cei mai de seamă războinici Kuru. Înconjurat de o mare forţă de cavalerie şi alte trupe, fiul lui Subala, Shakuni, precum şi puternicul războinic Uluka, au înaintat împreună cu ceilalţi. Puternicii arcaşi dintre Pandavi, acei pedepsitori ai duşmanilor, împărţindu-se, O, monarhule, în trei grupuri, s-au năpustit asupra trupelor tale. Dhrishtadyumna şi Shikhandi şi puternicul războinic Satyaki au înaintat cu mare viteză împotriva armatei lui Shalya. Apoi, regele Yudhishthira, însoţit de trupele sale, s-a năpustit asupra lui Shalya singur, din dorinţa de a-l ucide, O, taur al neamului Bharata. Arjuna, ucigaşul marilor grupuri de duşmani, s-a năpustit cu mare viteză asupra marelui arcaş Kritavarma şi asupra *Samsaptakas*. Bhimasena şi marii războinici din Somakas s-au năpustit, O, monarhule, asupra lui Kripa, dorind să-şi ucidă duşmanii în luptă. Cei doi fii ai lui Madri, însoţiţi de trupele lor, au pornit împotriva lui Shakuni şi a marelui războinic Uluka, care se afla în fruntea forţelor lor. În mod similar, mii şi mii de războinici din armata ta, înarmaţi cu diverse arme şi plini de furie, au pornit împotriva Pandavilor în acea bătălie.

Dhritarashtra a spus: După căderea puternicilor arcaşi Bhishma şi Drona şi a marelui războinic Karna, şi după ce atât Kuruşii, cât şi Pandavii au fost reduşi numeric, şi când, într-adevăr, Parthas, înzestraţi cu mare vitejie, s-au înfuriat din nou în luptă, care era, O, Sanjaya, puterea fiecăreia dintre armate?

Sanjaya a spus: Ascultă, O, rege, cum noi şi inamicul ne-am pregătit pentru luptă în acea ocazie şi care era atunci puterea celor două armate. 11.000 de care, O, taur al neamului Bharata, 10.700 de elefanţi, 200.000 de cai şi trei milioane de soldaţi de infanterie alcătuiau puterea armatei tale. 6.000 de care, 6.000 de elefanţi, 10.000 de cai şi un milion de soldaţi, O, Bharata, erau tot ce mai rămăsese din forţa Pandava în bătălie. Aceştia, O, taur al neamului Bharata, s-au întâlnit pentru a lupta. După ce ne-am distribuit forţele în acest fel, O, monarhule, noi înşine, înfierbântaţi de mânie şi inspiraţi de dorinţa de victorie, am pornit împotriva Pandavilor, punându-ne sub comanda conducătorului Madrasului. În mod similar, curajoşii Pandavi, acei tigri printre oameni, dornici de victorie, şi Pancalas, care se bucurau de o mare faimă, au venit la luptă. Chiar astfel, O, monarhule, toţi acei tigri printre oameni, dornici să-şi măcelărească duşmanii, s-au întâlnit la răsăritul zilei, O, stăpâne. Apoi a început o bătălie aprigă şi teribilă între trupele tale şi inamic, combatanţii fiind cu toţii angajaţi în a se lovi şi a se măcelări reciproc.

SECŢIUNEA IX

Sanjaya a zis: Atunci a început lupta dintre Kurus şi Srinjaya, O, monarhule, care a fost la fel de înfricoşătoare şi teribilă ca bătălia dintre zei şi Asura. Oameni şi mulţimi de care, elefanţi, călăreţi de elefanţi şi călăreţi de cai cu mii, şi mânji, toţi înzestraţi cu mare putere, s-au întâlnit. Zgomotul puternic al elefanţilor înfricoşători care se repezeau a fost auzit acolo, asemănător cu urletele norilor de pe cer, în sezonul ploilor. Unii călăreţi de care, loviţi de elefanţi, au fost deposedaţi de carele lor. Respinşi de acele animale înfuriate, alţi combatanţi curajoşi au alergat pe câmp. Călăreţi de care bine antrenaţi, O, Bharata, cu săgeţile lor, au trimis în lumea de dincolo mari grupuri de cavalerie şi pedestraşii care se grăbeau şi protejau elefanţii. Călăreţi de cai bine antrenaţi, O, rege, înconjurând mari călăreţi de care, au alergat pe câmp, lovind şi ucigând pe aceştia din urmă cu sulițe, sulițe mici şi săbii. Unii combatanţi înarmaţi cu arcuri, înconjurând mari călăreţi de care, i-au trimis în locuinţa lui Yama, mulţimea luptând unită împotriva celor individuali. Alţi mari călăreţi de care, înconjurând elefanţi şi războinici de frunte din propria lor clasă, au ucis pe unii puternici dintre cei care luptau pe câmp, alergând în jur. În mod similar, O, rege, elefanţii, înconjurând călăreţi de care individuali, excitaţi de furie şi împrăştiind ploi de săgeţi, i-au trimis în lumea de dincolo. Călăreţii de elefanţi care se repezeau împotriva călăreţilor de elefanţi şi călăreţii de care împotriva călăreţilor de care în acea bătălie s-au ucis reciproc cu sulițe, lăncii şi săgeţi de lungimea unei pânze de iard, O, Bharata. Care, elefanţi şi cai, strivind pedestraşii în mijlocul

bătăliei, au fost văzuți făcând confuzia și mai mare. Împodobiți cu cozi de iac, mânjii se repezeau în toate părțile, arătând ca lebedele găsite pe câmpiile de la poalele Himavatului. Se repezeau cu atâta viteză încât păreau gata să devoreze chiar Pământul. Câmpul, O, monarhule, încrustat de copitele acelor mânji, arăta frumos ca o femeie frumoasă care poartă semnele unghiilor (iubitului ei) pe trupul ei. Cu zgomotul făcut de pașii eroilor, roțile carelor, strigătele pedestrașilor, răgetul elefanților, vuietul tobelor și al altor instrumente muzicale și urletul scoicilor, Pământul a început să răsune ca și cu tunete asurzitoare. Ca urmare a arcușului arcuind și a săbiilor sclipitoare și a armurii strălucitoare a combatanților, totul a devenit atât de confuz acolo, încât nimic nu putea fi marcat clar. Brațe invulnerabile, retezate de pe corpurile umane, și care arătau ca fildeșii de elefanți, săreau și se zvârcoleau și se mișcau furios în jur. Sunetul produs, O, monarh, de capetele care se prăvăleau pe câmpul de bătălie semăna cu cel al fructelor de palmier care cad. Împrăștiată cu acele capete căzute, roșii de sânge, Pământul arăta strălucitor ca și cum ar fi fost împodobit cu nuferi de culoarea aurului în sezonul lor. Într-adevăr, cu acele capete fără viață cu ochii închiși, care erau extrem de sfărâmate (de sulițe și alte arme), câmpul de bătălie, O, rege, arăta strălucitor ca și cum ar fi fost presărat cu nuferi înfloriți. Cu armele căzute ale combatanților, pătate cu lemn de santal și împodobite cu Keyura scumpe, pământul arăta luminos ca și cum ar fi fost presărat cu stâlpii minunați ridicați în cinstea lui Indra. Câmpul de bătălie fu acoperit de coapsele regilor, tăiate în acea bătălie și asemănătoare trunchiurilor de elefanți care se îngustează. Plin de sute de trunchiuri fără cap și presărat cu umbrele și cozi de iac, acea vastă armată arăta frumos ca o pădure înflorită. Apoi, pe câmpul de bătălie, O, monarh, războinicii zburdau neînfricați, membrele lor scăldate în sânge și arătând astfel ca niște Kinsuka în floare. Elefanții, de asemenea, răniți de săgeți și sulițe, cădeau ici și colo ca niște nori rupți de pe cer. Diviziile de elefanți, O, monarh, măcelărite de războinici cu suflet înalt, s-au împrăștiat în toate direcțiile ca norii măturați de vânt. Acei elefanți, asemănători unor nori, au căzut pe Pământ, ca niște munți sfărâmați de tunet, O, stăpâne, la dizolvarea lumii la sfârșitul *Yuga*. Grămezi peste grămezi, asemănătoare unor munți, se vedeau zăcând pe pământ, de cai căzuți cu călărețiii lor. Un râu a apărut pe câmpul de bătălie, curgând spre lumea cealaltă. Sângele îi forma apele și carele vârtejurile. Stindardele formau copacii, iar oasele pietricelele. Brațele (combatanților) erau aligatorii săi, arcurile curentul, elefanții pietrele mari, iar caii pe cele mai mici. Grăsimea și măduva formau mâlul său, umbrelele lebedele, iar bâtele navele. Îmbogățit cu armuri și căști, stindardele constituiau copacii săi frumoși. Plin de roți care formau stolurile sale de Chakravaka, era acoperit de Trivenus și Danda. Inspirând bucurie celor curajoși și sporind temerile celor timizi, acel râu de iad s-a pornit, ale cărui maluri erau pline de Kuru și Srinjaya. Acei războinici curajoși, cu brațe asemănătoare unor bâte cu țepi, cu ajutorul vehiculelor și animalelor lor care serveau drept plute și bărci, au traversat acel râu înfricoșător care curgea spre regiunea celor morți. În timpul desfășurării acelei bătălii, O, monarh, în care nimeni nu arăta considerație pentru nimeni, și care, plină de nimicirea înfiorătoare a celor patru tipuri de forțe, semăna cu bătălia dintre zei și Asura din vremurile vechi, unii dintre combatanți, O, cel ce îi arzi pe dușmani, și-au strigat cu voce tare rudele și prietenii. Unii, chemați de rudele care plângeau, s-au întors, răniți de frică. În timpul desfășurării acelei bătălii feroce și înfricoșătoare, Arjuna și Bhimasena și-au amețit dușmanii. Acea vastă oaste a ta, O, conducător de oameni, astfel măcelărită, a leșinat pe câmp, ca o femeie sub influența băuturii. După ce au amețit acea armată, Bhimasena și Dhananjaya și-au suflat trâmbițele și au scos urlete de leu. De îndată ce au auzit acea explozie puternică, Dhrishtadyumna și Shikhandi, punându-l pe regele Yudhishthira în frunte, s-au repezit asupra conducătorului Madrașilor. Extrem de minunat și teribil, O, monarh, a fost felul în care acei eroi, uniți și ca corpuri separate, au luptat atunci cu Shalya. Cei doi fii ai lui Madri, înzestrați cu o mare activitate, pricepuți în mânuirea armelor și invincibili în luptă, au avansat cu mare viteză împotriva oștirii tale, inspirați de dorința de victorie. Atunci armata ta, O, taur al neamului Bharata, mutilată în diverse feluri de săgețile Pandavilor dornici de victorie, a început să fugă de pe câmpul de luptă. Această armată, astfel lovită și zdrobită de arcași pricepuți, O, monarhule, a fugit în toate direcțiile, sub privirile fiilor tăi. Strigăte puternice de „*Oh!*” și „*Vai!*” s-au auzit printre războinicii tăi, O, Bharata, în timp ce unii Kshatriya iluștri dintre combatanții înfrânți, dornici de victorie, strigau: „*Opriți-vă, opriți-vă!*” Cu toate acestea, trupele tale, zdrobite de Pandavi, au fugit,

abandonând pe câmpul de luptă pe fiii și frații lor dragi, pe unchii materni, pe fiii surorilor și pe rudele prin alianță și pe alți înrudiți. Împingând caii și elefanții la o viteză mai mare, mii de războinici au fugit, O, taur al neamului Bharata, preocupați doar de propria lor siguranță.

SECȚIUNEA X

Sanjaya a spus: Văzând armata înfrântă, viteazul rege al Madrasului s-a adresat vizitiului său, spunând: „Grăbește-te să mâni acești cai înzestrați cu viteza gândului. Acolo stă regele Yudhishthira, fiul lui Pandu, strălucitor, cu umbrela ținută deasupra capului. Du-mă repede acolo, O, vizitiu, și fii martor la puterea mea. Parthas nu pot să-mi stea în față în luptă." Astfel îndemnat, vizitiul regelui Madra s-a îndreptat spre locul unde stătea regele Yudhishthira, cel drept și cu ținta precisă. Shalya a căzut brusc asupra puternicei oștiri a Pandavilor. Singur, el a oprit-o, precum continentul oprește marea învolburată. Într-adevăr, marea armată a Pandavilor, venind împotriva lui Shalya, O, sire, a rămas nemișcată în acea bătălie, ca marea învolburată care se lovește de un munte. Văzând pe conducătorul Madrasului pregătit pentru luptă pe câmpul de bătălie, Kauravas s-au întors, făcând din moarte scopul lor. După ce s-au întors, O, rege, și și-au luat separat pozițiile într-o formație bine organizată, a început o bătălie îngrozitoare, în care sângele a curs liber ca apa.

Invincibilul Nakula s-a întâlnit cu Chitrasena. Acești doi eroi, amândoi excelenți arcași, apropiindu-se, s-au stropit unul pe altul cu ploi de săgeți în acea luptă, ca doi nori potopitori ridicați pe cer din sud și din nord. Nu am putut remarca nicio diferență între fiul lui Pandu și antagonistul său. Amândoi erau desăvârșiți în arme, amândoi înzestrați cu forță și amândoi cunoscători ai practicilor războinicilor cu care. Fiecare înverșunat să-l ucidă pe celălalt, căutau cu grijă scăpările celuilalt. Apoi Chitrasena, O, monarhule, cu un vârf lat, bine călit și ascuțit, i-a tăiat arcul lui Nakula la mâner. Fără frică, atunci fiul lui Karna l-a lovit pe Nakula fără arc în frunte cu trei săgeți înaripate cu aur și ascuțite pe piatră. Cu câteva alte săgeți ascuțite, el a trimis apoi caii lui Nakula în odaia lui Yama. Apoi, cu cele trei săgeți, a doborât atât stindardul, cât și vizitiul antagonistului său. Cu acele trei săgeți lansate din brațele inamicului său și înfipte în fruntea sa, Nakula, O, rege, arăta frumos ca un munte cu trei creste. Lipsit de arc și de carele sale, viteazul Nakula, luând o sabie, a sărit din vehiculul său ca un leu de pe un pisc de munte. În timp ce se arunca pe jos, antagonistul său a turnat o ploaie de săgeți asupra lui. Stăpân pe o putere activă, Nakula a primit acea ploaie de săgeți pe scutul său. Ajungând la carul lui Chitrasena, eroul cu brațe puternice, fiul lui Pandu, cunoscător al tuturor modurilor de război și incapabil să obosească din efort, s-a urcat în el sub privirea tuturor trupelor. Fiul lui Pandu apoi i-a retezat trupul lui Chitrasena capul încoronat cu diademă și împodobit cu cercei și cu un nas frumos și cu o pereche de ochi mari. La aceasta, Chitrasena, înzestrat cu splendoarea soarelui, a căzut pe terasa carului său. Văzându-l ucis pe Chitrasena, toți marii războinici pe care au scos strigăte puternice de laudă și multe urlete de leu. Între timp, cei doi fii ai lui Karna, Sushena și Satyabala, amândoi mari războinici pe care, văzându-și fratele ucis, au tras ploi de săgeți ascuțite. Acești fruntași ai războinicilor pe care s-au repezit cu viteză spre fiul lui Pandu ca o pereche de tigri, O, rege, în pădurea adâncă, năpustindu-se asupra unui elefant din dorința de a-l ucide. Amândoi au aruncat săgețile lor pătrunzătoare asupra viteazului războinic în car Nakula. Într-adevăr, în timp ce aruncau acele săgeți, ei semănau cu două mase de nori care revărsau ploaia în torente. Deși străpuns de săgeți peste tot, viteazul și eroicul fiu al lui Pandu a luat cu bucurie un alt arc după ce a urcat pe un alt car și a stat în luptă ca Însuși Distrugătorul în mânie. Apoi, acei doi frați, O, monarh, cu săgețile lor drepte, au sfărâmat în bucăți carul lui Nakula. Apoi Nakula, râzând, a lovit cei patru cai ai lui Satyasena cu patru săgeți ascuțite și pătrunzătoare în acea ciocnire. Lansând o săgeată lungă echipată cu aripi de aur, fiul lui Pandu a tăiat apoi, O, monarh, arcul lui Satyasena. La aceasta, acesta din urmă, urcând pe un alt car și luând un alt arc, precum și fratele său Sushena, s-au repezit asupra fiului lui Pandu. Viteazul fiu al lui Madri i-a străpuns fără frică pe fiecare dintre ei, O, monarh, cu câte două săgeți în fruntea luptei. Apoi, viteazul Sushena, plin de furie, i-a tăiat în acea luptă, râzând în același timp, arcul formidabil al fiului lui Pandu cu o săgeată cu vârf de brici. Apoi Nakula, orbit de furie, a luat un alt arc și l-a

străpuns pe Sushena cu cinci săgeți și i-a lovit stindardul cu una. Fără să piardă o clipă, a tăiat apoi și arcul și apărătoarea de piele al lui Satyasena, O, tată, la care toate trupele de acolo au scos un strigăt puternic. Satyasena, luând un alt arc ucigător de dușmani, capabilă să reziste la o mare tensiune, l-a acoperit pe fiul lui Pandu cu săgeți din toate părțile. Ocolind aceste săgeți, Nakula, cel care ucidea eroii ostili, i-a străpuns pe fiecare dintre antagoniștii săi cu câte două săgeți. Fiecare dintre aceștia din urmă l-au străpuns pe rând pe fiul lui Pandu cu multe săgeți cu traiectorie dreaptă. Apoi i-au străpuns și vizitiul lui Nakula cu multe săgeți pătrunzătoare. Viteazul Satyasena, apoi, înzestrat cu o mare ușurință a mâinii, i-a tăiat fără ajutorul fratelui său săgețile de la carul lui Nakula și arcul acestuia cu două săgeți. Însă *Atiratha* Nakula, rămânând pe carul său, a luat o daltă echipată cu un mâner de aur și un vârf foarte ascuțit, și înmuiată în ulei și extrem de strălucitor. Semăna, O, stăpâne, cu o șerpoaică veninoasă, scoțându-și frecvent limba. Ridicând acea armă, a aruncat-o spre Satyasena în acea ciocnire. Acea daltă, O, rege, i-a străpuns inima lui Satyasena în acea bătălie și a sfărâmat-o în o sută de bucăți. Lipsit de simțuri și de viață, a căzut pe Pământ de pe carul său. Văzându-și fratele ucis, Sushena, orbit de furie, l-a făcut brusc pe Nakula fără cai în acea bătălie. Fără să piardă o clipă, a aruncat săgeți peste fiul lui Pandu care se lupta pe jos. Văzându-l pe Nakula fără cai, viteazul războinic în car Sutasoma, fiul lui Draupadi, s-a repezit în acel loc pentru a-și salva tatăl în luptă. Urcând apoi pe carul lui Sutasoma, Nakula, acel erou din rasa lui Bharata, arăta frumos ca un leu pe un munte. Apoi, luând un alt arc, se luptă cu Sushena. Acei doi mari războinici pe car, apropiindu-se unul de celălalt și trăgând ploi de săgeți, se străduiră să-și asigure distrugerea reciprocă. Atunci Sushena, cuprins de furie, lovi fiul lui Pandu cu trei săgeți și pe Sutasoma cu douăzeci în brațe și piept. La aceasta, impetuosul Nakula, O, monarh, acel ucigaș de eroi ostili, acoperi toate punctele compasului cu săgeți. Apoi luând o săgeată ascuțită înzestrată cu mare energie și echipată cu un cap semi-circular, Nakula o trimise cu mare forță spre fiul lui Karna în acea bătălie. Cu acea săgeată, O, cel mai bun dintre regi, fiul lui Pandu a retezat de pe trunchiul lui Sushena capul acestuia, chiar în văzul tuturor trupelor. Acest fapt păru extrem de minunat. Astfel ucis de ilustrul Nakula, fiul lui Karna căzu ca un copac înalt pe malul unui râu, doborât de curentul pârâului. Văzând măcelul fiilor lui Karna și vitejia lui Nakula, armata ta, O, taur al rasei lui Bharata, fugi cuprinsă de frică. Comandantul lor, însă, bravul și viteazul conducător al Madrasului, acel pedepsitor de dușmani, îi proteja atunci, O, monarh, acele trupe în acea bătălie. Strângându-și oastea, O, rege, Shalya stătea neînfricat în luptă, scoțând urlete puternice de leu și făcând arcul său să vibreze cu putere. Atunci trupele tale, O, rege, protejate în luptă de acel arcaș neclintit, înaintează din nou cu bucurie împotriva inamicului din toate părțile. Acei războinici cu suflet înalt, înconjurându-l pe acel mare arcaș, conducătorul Madrasului, stăteau, O, rege, doritori de luptă din toate părțile. Atunci Satyaki, și Bhimasena, și acei doi Pandava, fiii gemeni ai lui Madri, punându-l pe acel pedepsitor de dușmani și lăcaș al modestiei, Yudhishthira, în frunte și înconjurându-l din toate părțile în acea bătălie, scoaseră urlete de leu. Și acei eroi făcură de asemenea un țiuit puternic cu săgețile pe care le trăgeau și se dedau frecvent la diverse feluri de strigăte. Zâmbind, toți războinicii tăi, plini de furie, înconjurară repede pe conducătorul Madrasului și stăteau doritori de luptă. Atunci începu o bătălie, inspirând frică celor timizi, între soldații tăi și inamic, amândoi având moartea ca țintă. Această luptă între combatanți neînfricați, sporind populația regatului lui Yama, semăna, O, monarh, cu cea dintre zei și Asura din vechime. Atunci fiul lui Pandu cu stindardul maimuței, O, rege, după ce măcelărise *Samsaptakas* în luptă, se repezi asupra acelei părți a armatei Kaurava. Zâmbind, toți Pandava, conduși de Dhrishtadyumna, se repeziră asupra aceleiași divizii, trăgând ploi de săgeți ascuțite. Copleșită de Pandava, oastea Kaurava deveni uimită. Într-adevăr, acele divizii nu puteau distinge atunci punctele cardinale de cele secundare. Acoperită de săgeți ascuțite trimise de Pandava, armata Kaurava, lipsită de războinicii ei de frunte, se clătină și se rupse din toate părțile. Într-adevăr, O, Kaurava, acea oaste a ta începu să fie măcelărită de marii războinici pe car ai Pandava. În mod similar, oastea Pandava, O, rege, începu să fie măcelărită în sute și mii în acea bătălie de către fiii tăi din toate părțile cu săgețile lor. În timp ce cele două armate, extrem de agitate, se măcelăreau astfel una pe alta, ele deveneau foarte agitate ca două râuri în anotimpul ploios. În decursul acelei bătălii groaznice, O, monarh, o mare frică intră în inimile războinicilor tăi, precum și ale Pandava.

SECȚIUNEA XI

Sanjaya a spus: Când trupele, măcelărite unele de altele, erau astfel agitate, când mulți dintre războinici au fugit și elefanții au început să scoată strigăte puternice, când soldații din acea bătălie îngrozitoare au început să strige și să plângă cu voce tare, când caii, O, rege, au alergat în diverse direcții, când măcelul a devenit îngrozitor, când a început o distrugere teribilă a tuturor creaturilor întrupate, când arme de diferite feluri au căzut sau s-au ciocnit unele de altele, când carele și elefanții au început să se ciocnească, când eroii au simțit o mare bucurie și lașii și-au simțit frica sporită, când combatanții s-au întâlnit din dorința de a ucide, în acea ocazie îngrozitoare de distrugere a vieții, în timpul desfășurării acelui sport îngrozitor, adică al acelei bătălii îngrozitoare care a sporit populația regatului lui Yama, Pandavașii ți-au măcelărit trupele cu săgeți ascuțite și, în același mod, trupele tale i-au ucis pe cele ale Pandavașilor.

În timpul acelei bătălii care inspira teroare celor timizi, într-adevăr, în timpul desfășurării bătăliei, în care s-a luptat în acea dimineață, în jurul orei răsăritului, eroii Pandava, cu ținta bună, protejați de înaltul Yudhishthira, au luptat cu forțele tale, făcând din moarte însăși scopul lor. Armata Kuru, O, tu, din neamul Kuru, întâlnind mândrii Pandavi, înzestrați cu mare putere, pricepuți în a lovi și posedați de precizie în țintire, a devenit slăbită și agitată ca o turmă de căprioare speriate de un incendiu în pădure.

Văzând acea armată slăbită și neajutorată ca o vacă scufundată în noroi, Shalya, dorind să o salveze, a pornit împotriva armatei Pandava. Plin de furie, conducătorul Madrasului, luând un arc excelent, s-a repezit la luptă împotriva dușmanilor Pandava. Și Pandava, O, monarhule, în acea confruntare, inspirați de dorința de victorie, au pornit împotriva conducătorului Madrasului și l-au străpuns cu săgeți ascuțite. Atunci conducătorul Madrasului, dotat cu o mare forță, a lovit acea oaste cu o ploaie de săgeți ascuțite, sub privirile regelui Yudhishthira cel drept.

În acel moment, diverse semne prevestitoare au apărut la vedere. Pământul însuși, cu munții săi, a tremurat, făcând un zgomot puternic. Meteoriți, cu vârfuri ascuțite și strălucitoare ca cele ale sulițelor echipate cu mânere, străpungând aerul, au căzut pe Pământ din firmament. Cerbi, bivoli și păsări, O, monarhule, în număr mare, au așezat armata ta la dreapta lor, O, rege. Planetele Venus și Marte, împreună cu Mercur, au apărut în spatele Pandavilor și în fața tuturor domnilor (Kaurava) ai Pământului. Flăcări aprinse păreau să iasă din vârfurile armelor, orbind ochii (războinicilor). Ciori și bufnițe în număr mare s-au așezat pe capetele combatanților și pe vârfurile steagurilor lor. Apoi a avut loc o bătălie aprigă între combatanții Kaurava și Pandava, adunați împreună în grupuri mari. Apoi, O, rege, Kaurava, adunându-și toate diviziile, s-au năpustit asupra armatei Pandava. Cu sufletul incapabil de a fi deprimat, Shalya a aruncat apoi o ploaie densă de săgeți asupra lui Yudhishthira, fiul lui Kunti, ca Indra cu o mie de ochi care revarsă ploaia în torente. Posedând o mare forță, el l-a străpuns pe Bhimasena, pe cei cinci fii ai lui Draupadi și Dhristadyumna, pe cei doi fii ai lui Madri cu Pandu, pe nepotul lui Sini și pe Shikhandi, pe fiecare cu zece săgeți echipate cu aripi de aur și ascuțite pe piatră. Într-adevăr, el a început să lanseze săgețile sale ca Maghavat (Indra) care revarsă ploaia la sfârșitul sezonului de vară. Atunci Prabhadrakas, O, rege, și Somakas, au fost văzuți căzuți sau căzând cu miile, ca urmare a săgeților lui Shalya. Numeroase ca roiurile de albine sau stolurile de lăcuste, săgețile lui Shalya au fost văzute căzând ca fulgerele din nori. Elefanții, caii, soldații și războinicii din carele de luptă, loviți de săgețile lui Shalya, au căzut, au rătăcit sau au scos strigăte puternice. Cu furie și măiestrie, conducătorul Madrașilor și-a învăluit dușmanii în acea bătălie asemenea Distrugătorului la sfârșitul *Yugăi*. Mărețul conducător al Madrașilor a început să urle tare ca norii. Armata Pandava, măcelărită astfel de Shalya, a fugit către Yudhishthira, fiul Kuntīi (pentru protecție). Posedând o mare agilitate a mâinii, Shalya, zdrobindu-i în acea bătălie cu săgeți ascuțite, a început să-l atace pe Yudhishthira cu un nor dens de săgeți. Văzându-l pe Shalya năvălind impetuos spre el cu călăreți și pedestrași, regele Yudhishthira, cuprins de furie, l-a oprit cu săgeți ascuțite, așa cum un elefant furios este oprit cu cârlige de fier. Atunci Shalya a trimis o teribilă săgeată către Yudhishthira, care semăna cu un șarpe cu venin virulent.

Pătrunzând prin subtilul fiu al Kuntīi, acea săgeată a căzut iute pe Pământ. Atunci Vrikodara, cuprins de furie, l-a străpuns pe Shalya cu șapte săgeți, iar Sahadeva l-a străpuns cu cinci, și Nakula cu zece. (Cei cinci) fii ai Draupadii au năpustit asupra acelui erou ucigător de dușmani, impetuosul Artayani (Shalya), ploi de săgeți asemenea unui nor care varsă ploaie peste un munte. Văzându-l pe Shalya lovit din toate părțile de către Parthas, atât Kritavarma cât și Kripa au năvălit cu furie în acel loc. Uluka, de asemenea de mare energie, și Shakuni, fiul lui Subala, și mărețul luptător pe care, Ashvatthama, cu zâmbete pe buze, și toți fiii tăi l-au protejat pe Shalya prin toate mijloacele în acea bătălie. Străpungându-l pe Bhimasena cu trei săgeți, Kritavarma, trăgând un nor dens de săgeți, l-a oprit pe acel războinic care părea atunci întruchiparea mâniei. Excitat de furie, Kripa l-a lovit pe Dhrishtadyumna cu multe săgeți. Shakuni a mers împotriva fiilor Draupadii, iar Ashvatthama împotriva gemenilor. Acel prim dintre războinici, Duryodhana, posesor de o energie feroce, a mers, în acea bătălie, împotriva lui Keshava și Arjuna, și, înzestrat cu putere, i-a lovit pe amândoi cu multe săgeți. Astfel au avut loc sute de lupte, O, monarhule, care au fost feroce și frumoase, între oamenii tăi și inamic, în diverse părți ale câmpului. Șeful Bhojașilor a ucis apoi caii șateni ai carului lui Bhimasena în acea confruntare. Fiul Pandu, fără cai, coborând din car, a început să lupte cu buzduganul său, asemenea Distrugătorului însuși cu brațul său ridicat. Conducătorul Madraşilor a ucis apoi caii lui Sahadeva în fața ochilor săi. Apoi Sahadeva l-a ucis pe fiul lui Shalya cu sabia sa. Învățătorul Gautama (Kripa) a luptat din nou fără frică cu Dhrishtadyumna, ambii depunând mari eforturi. Fiul Învățătorului, Ashvatthama, fără mare furie și ca și cum ar fi zâmbit în acea bătălie, a străpuns pe fiecare dintre cei cinci fii viteji ai lui Draupadi cu zece săgeți. Din nou, caii lui Bhimasena au fost uciși în acea luptă. Fiul lui Pandu, fără cai, a sărit iute din careta sa și și-a luat buzduganul ca și Distrugătorul care își ia buzduganul. Excitat de furie, acel erou măreț a zdrobit caii și careta lui Kritavarma. Sărind din vehiculul său, Kritavarma a fugit apoi. Shalya, de asemenea, înfuriat, O, rege, a măcelărit mulți Somaka și Pandava și l-a lovit din nou pe Yudhishthira cu multe săgeți ascuțite. Apoi viteazul Bhima, mușcându-și buza de jos și aprins de furie, și-a luat buzduganul în acea luptă și l-a țintit spre Shalya pentru distrugerea acestuia din urmă. Semănând cu buzduganul lui Yama însuși, iminent (asupra capului inamicului) ca o *kala-ratri* (Noapte a Morții), extrem de distrugător pentru viețile elefanților, cailor și oamenilor, înfășurat cu pânză de aur, arătând ca un meteorit arzător, echipat cu o praștie, fioros ca o șerpoaică, tare ca tunetul și făcut integral din fier, uns cu pastă de lemn de santal și alte unguente ca o doamnă dorită, pătat cu măduvă, grăsime și sânge, asemănător limbii lui Yama, producând sunete stridente din cauza clopoțeilor atașați de el, ca tunetul lui Indra, asemănător la formă unui șarpe cu otravă virulentă tocmai eliberat de năpârcă, îmbibat cu secrețiile zemoase ale elefanților, inspirând teroare trupelor inamice și bucurie trupelor prietene, celebrat în lumea oamenilor și capabil să strivească vârfuri de munți, acel buzdugan, cu care fiul cel mare al lui Kunti îl provocase în Kailasa pe Stăpânul înfuriat al Alaka, prietenul lui Maheshvara, acea armă cu care Bhima, deși atacat de mulți, ucisese în furie un număr mare de Guhyaka mândri dotați cu puteri de iluzie pe câmpiile Gandhamadana pentru a procura flori Mandara pentru a face pe plac Draupadii, ridicând acel buzdugan bogat în diamante, bijuterii și pietre prețioase și având opt laturi și celebrat ca tunetul lui Indra, fiul cel mare al lui Pandu se repezi acum asupra lui Shalya. Cu acel buzdugan cu sunet înfricoșător, Bhima, priceput în luptă, a zdrobit cei patru cai ai lui Shalya care erau foarte rapizi. Atunci viteazul Shalya, înfuriat în acea luptă, a aruncat o suliță în pieptul lat al lui Bhima și a scos un strigăt puternic. Acea suliță, străpungând armura fiului lui Pandu, i-a intrat în corp. Vrikodara, însă, scoțând arma fără frică, a pătruns cu ea vizitiul lui Shalya în piept. Cu viscerele străpunse, vizitiul, vărsând sânge, a căzut cu inima agitată. La aceasta, conducătorul Madrasului a coborât din careta sa și l-a privit pe Bhima fără tragere de inimă. Văzând propria sa ispravă astfel contracarată, Shalya a fost cuprins de uimire. Cu sufletul liniștit, conducătorul Madrasului și-a luat buzduganul și a început să-și arunce privirile asupra inamicului său. Văzând acea ispravă teribilă a sa în luptă, Parthasii, cu inimi vesele, l-au adorat pe Bhima, care era incapabil să fie obosit de efort.

SECȚIUNEA XII

Sanjaya spuse: Văzându-și vizitiul căzut, Shalya, O, rege, a ridicat repede buzduganul său

făcut în întregime din fier şi a stat nemişcat ca un taur. Bhima, însă, înarmat cu buzduganul său puternic, a năvălit iute spre Shalya, care atunci semăna cu focul arzând al *Yugăi*, sau cu Distrugătorul înarmat cu laţul, sau cu muntele Kailasa cu creasta sa formidabilă, sau cu Vasava cu tunetul său, sau cu Mahadeva cu tridentul său, sau cu un elefant furios în pădure. În acel moment, s-a auzit un vuiet de mii de scoici şi trâmbiţe şi urlete puternice de leu acolo, sporind încântarea eroilor. Războinicii din ambele armate, privind la aceşti doi luptători de frunte din toate părţile, i-au aplaudat pe amândoi, spunând: „*Excelent, Excelent*!" În afară de conducătorul Madras-ului, sau de Rama, cel care încântă pe Yadu, nu este nimeni altcineva care să îndrăznească să suporte iuţeala lui Bhima în luptă. La fel, în afară de Bhima, nu este niciun alt războinic care să îndrăznească să suporte forţa buzduganului ilustrului rege al Madras-ului în luptă. Aceşti doi luptători, Vrikodara şi conducătorul Madras-ului, urlând ca taurii, au început să se învârtă în cerc, sărind frecvent în aer. În acel duel dintre aceşti doi lei printre oameni, nu s-a putut observa nicio diferenţă între ei nici în ceea ce priveşte învârtirea lor sau mânuirea buzduganului. Buzduganul lui Shalya, înfăşurat într-o pânză de aur strălucitoare care semăna cu o foaie de foc, inspira groază privitorilor. La fel, buzduganul sufletului nobil Bhima, în timp ce acesta se învârtea în cerc, semăna cu fulgerul din mijlocul norilor. Lovit de conducătorul Madras-ului cu buzduganul său, buzduganul lui Bhima, O, rege, a produs scântei de foc în văzduh, care apoi părea să fie în flăcări. La fel, lovit de Bhima cu buzduganul său, buzduganul lui Shalya a produs un duş de cărbuni arzători care părea extraordinar de minunat. Ca doi elefanţi giganţi lovindu-se cu colţii, sau doi tauri uriaşi lovindu-se cu coarnele, aceşti doi eroi au început să se lovească unul pe celălalt cu buzduganele lor de frunte, ca un cuplu de luptători lovindu-se cu bâte învelite în fier. Membrele fiindu-le lovite de buzduganul celuilalt, s-au acoperit curând de sânge şi au devenit mai frumoşi în consecinţă, ca doi Kinsuka înfloriţi. Lovit de conducătorul Madras-ului atât în stânga, cât şi în dreapta, cu braţe puternice Bhimasena a rămas nemişcat ca un munte. La fel, deşi lovit în repetate rânduri cu forţa buzduganului lui Bhima, Shalya, O, rege, nu s-a mişcat, ca un munte asaltat de un elefant cu colţii săi. Zgomotul produs de loviturile buzduganelor acelora doi lei printre oameni s-a auzit pe toate părţile ca nişte tunete succesive. După o scurtă pauză, aceşti doi războinici de mare energie au început din nou, cu buzduganele ridicate, să se învârtă în cercuri mai strânse. Încă o dată a avut loc ciocnirea între acei doi războinici de isprăvi supraomeneşti, fiecare apropiindu-se de celălalt cu opt paşi şi fiecare asaltându-l pe celălalt cu buza sa de fier ridicată. Apoi, dorind să ajungă unul la celălalt, au alergat din nou în cerc. Amândoi, stăpâni ai (artei de a mânui buzduganul), au început să-şi arate superioritatea de pricepere. Ridicându-şi armele teribile, s-au lovit din nou unul pe celălalt ca nişte munţi lovindu-se cu vârfurile lor în timpul unui cutremur. Zdrobiţi deopotrivă de masele celuilalt datorită forţei fiecăruia, amândoi acei eroi au căzut la pământ în acelaşi timp ca o pereche de stâlpi ridicaţi pentru închinarea lui Indra. Atunci, curajoşii combatanţi din ambele armate, văzând aceasta, au scos strigăte de „*Oh!*" şi „*Vai!*". Lovindu-se puternic în membrele vitale, amândoi deveniseră extrem de agitaţi. Apoi, puternicul Kripa, luându-l pe Shalya, acel taur printre Madras, pe care îl avea pe car, l-a dus repede de pe câmpul de luptă. În mai puţin timp decât o clipire, Bhimasena, ridicându-se şi încă clătinându-se ca şi cum ar fi fost beat, l-a provocat, cu buzduganul ridicat, pe conducătorul Madrasilor. Atunci, războinicii eroi ai armatei tale, înarmaţi cu diverse arme, au luptat cu Pandavaşii, făcând să se cânte şi să se bată diverse instrumente muzicale. Cu braţele şi armele ridicate şi făcând un zgomot puternic, O, monarhule, războinicii tăi conduşi de Duryodhana au năvălit asupra Pandavaşilor. Văzând oastea Kaurava, fiii lui Pandu, cu urlete de leu, au năvălit asupra acelor războinici conduşi de Duryodhana. Atunci fiul tău, O, taur al rasei lui Bharata, l-a ales pe Chekitana dintre acei eroi năvălitori şi l-a străpuns adânc în piept cu o suliţă. Astfel asaltat de fiul tău, Chekitana a căzut pe platforma carului său, acoperit de sânge şi copleşit de o leşin adânc. Văzând că Chekitana a fost ucis, marii războinici care mânuiau care de pe partea Pandavaşilor au revărsat neîncetat ploi de săgeţi (asupra Kauravaşilor). Într-adevăr, Pandavaşii, inspiraţi de dorinţa de victorie, O, monarhule, au alergat frumos în toate părţile printre diviziunile tale. Kripa, şi Kritavarma, şi puternicul fiu al lui Subala, punându-l pe conducătorul Madrasilor înaintea lor, au luptat cu regele Yudhishthira cel drept. Duryodhana, O, monarhule, a luptat cu Dhrishtadyumna, ucigaşul fiului lui Bharadwaja, acel erou înzestrat cu energie şi putere abundentă. 3.000 de care, O,

rege, trimise de fiul tău şi conduse de fiul lui Drona, au luptat cu Vijaya (Arjuna). Toţi acei combatanţi, O, rege, erau hotărâţi ferm să obţină victoria şi îşi aruncaseră frica odată cu viaţa însăşi. Într-adevăr, O, rege, războinicii tăi au pătruns în mijlocul armatei Pandavaşilor ca lebede într-un lac mare. Apoi s-a dat o luptă feroce între Kurui şi Pandavaşi, combatanţii fiind motivaţi de dorinţa de a se măcelări reciproc şi de a simţi mare plăcere în a da şi a primi lovituri. Pe măsură ce se desfăşura, O, rege, acea bătălie care era distrugătoare de mari eroi, o pulbere terestră, cumplită de privit, a fost ridicată de vânt. Numai din numele pe care le-am auzit (ale războinicilor Pandava) care erau rostite în cursul acelei bătălii şi din cele (ale războinicilor Kuru) rostite de Pandavaşi, am cunoscut combatanţii care luptau unul cu celălalt fără frică. Acea pulbere, însă, O, tigru printre oameni, a fost curând risipită de sângele vărsat, iar toate punctele cardinale au devenit din nou limpezi când acea întunecime prăfuită a fost alungată. Într-adevăr, în timpul desfăşurării acelei bătălii teribile şi înfricoşătoare, nimeni, nici dintre războinicii tăi, nici dintre cei ai duşmanului, nu şi-a întors spatele. Dorind să ajungă în regiunile lui Brahman şi dorind victoria prin luptă cinstită, combatanţii şi-au arătat măiestria, inspiraţi de speranţa raiului. Pentru a plăti datoria pe care o aveau faţă de stăpânii lor în legătură cu hrana acordată de aceştia, sau hotărâţi să îndeplinească scopurile prietenilor şi aliaţilor lor, războinicii, cu inima fixată pe rai, s-au luptat unii cu alţii în acea împrejurare. Trăgând şi aruncând arme de felurite feluri, marii războinici în care au urlat sau s-au lovit unii pe alţii. „*Ucideţi, străpungeţi, prindeţi, loviţi, tăiaţi!*” Acestea erau cuvintele care se auzeau în acea bătălie, rostite de războinici şi de cei din tabăra inamică. Atunci Shalya, O, rege, dorind să-l ucidă, l-a străpuns pe regele Yudhishthira cel drept, acel mare războinic în care, cu multe săgeţi ascuţite. Cunoscând care sunt părţile vitale ale corpului, fiul lui Pritha, totuşi, O, rege, cu cea mai mare uşurinţă, l-a lovit pe conducătorul Madrasului cu paisprezece săgeţi lungi de o *arşină*, vizând părţile vitale ale acestuia din urmă. Rezistând fiului lui Pandu cu săgeţile sale, Shalya de mare renume, plin de furie şi dorind să-şi ucidă adversarul, l-a străpuns în acea bătălie cu nenumărate săgeţi echipate cu pene de Kanka. Încă o dată, O, rege, l-a lovit pe Yudhishthira cu o săgeată dreaptă în văzul tuturor trupelor. Regele Yudhishthira cel drept, posesor de mare faimă şi plin de furie, l-a străpuns pe conducătorul Madrasului cu multe săgeţi ascuţite echipate cu pene de Kankas şi păuni. Apoi marele războinic în care l-a străpuns pe Candrasena cu şaptezeci de săgeţi şi pe vizitiul lui Shalya cu nouă, şi pe Drumasena cu şaizeci şi patru. Când cei doi protectori ai roţilor caretei sale au fost (astfel) ucişi de fiul cel cu suflet înalt al lui Pandu, Shalya, O, rege, a ucis douăzeci şi cinci de războinici dintre Cedis. Şi l-a străpuns pe Satyaki cu douăzeci şi cinci de săgeţi ascuţite, şi pe Bhimasena cu şapte, şi pe cei doi fii ai lui Madri cu o sută, în acea bătălie. În timp ce Shalya se avânta astfel în acea bătălie, cel mai bun dintre regi, fiul lui Pritha, a lansat spre el multe săgeţi care semănau cu şerpi cu otravă virulentă. Cu o săgeată cu vârf lat, Yudhishthira, fiul Kuntiei, a tăiat apoi de pe careta adversarului său vârful stindardului, în timp ce acesta stătea în faţa lui. Am văzut stindardul lui Shalya, tăiat astfel de către fiul lui Pandu în acea mare bătălie, căzând ca vârful unui munte rupt. Văzându-şi stindardul căzut şi observând pe fiul lui Pandu stând în faţa sa, conducătorul Madrasului s-a umplut de furie şi a aruncat ploi de săgeţi. Acel taur dintre Kshatriya, Shalya cu suflet nemăsurat, a revărsat peste Kshatriya în acea bătălie ploi dense de săgeţi, ca şi zeul norilor care revarsă torente de ploaie. Străpungându-l pe Satyaki şi pe Bhimasena şi pe fiii gemeni ai lui Madri de către Pandu, fiecare cu câte cinci săgeţi, l-a afectat puternic pe Yudhishthira. Atunci, O, rege, am văzut o reţea de săgeţi întinsă în faţa pieptului fiului lui Pandu, ca o masă de nori ridicaţi. Măreţul războinic în care Shalya, plin de furie în acea bătălie, l-a acoperit pe Yudhishthira cu săgeţi drepte. La aceasta, regele Yudhishthira, afectat de acele ploi de săgeţi, s-a simţit lipsit de puterea sa, la fel cum devenise *Asura* Jambha în faţa celui care l-a ucis pe Vritra.

SECȚIUNEA XIII

Sanjaya spuse: Când regele Yudhishthira cel drept era astfel mâhnit de către cel ce stăpânea Madrasul, Satyaki şi Bhimasena şi cei doi fii ai lui Madri cu Pandu, înconjuraţi cu carele lor, Shalya, au început să-l asedieze în acea bătălie. Văzându-l pe Shalya, care nu era susţinut, astfel asediat de acei mari războinici în care, (şi văzându-l respingând cu succes acele atacuri), s-au auzit

sunete puternice de aplauze, iar Siddha (cei care au asistat la întâlnire) s-au umplut de încântare. Asceții, adunați împreună (pentru a urmări bătălia), au declarat-o minunată. Apoi Bhimasena în acea întâlnire, străpungându-l pe Shalya, care devenise (așa cum sugera și numele său) o săgeată de neînvins în vitejie, cu o săgeată, l-a străpuns apoi cu șapte. Satyaki, dorind să-l salveze pe fiul lui Dharma, l-a străpuns pe Shalya cu o sută de săgeți și a scos un răget puternic de leu. Nakula l-a străpuns cu cinci săgeți, iar Sahadeva cu șapte; acesta din urmă l-a străpuns din nou cu tot atâtea. Eroul conducător al Madrasului, luptând cu grijă în acea bătălie, astfel chinuit de acei viteji războinici în care, a scos un arc formidabil capabil să suporte o mare tensiune și să imprime o mare forță săgeților trase din el, și l-a străpuns pe Satyaki, O, stăpâne, cu douăzeci și cinci de săgeți și pe Bhima cu șaptezeci și trei și pe Nakula cu șapte. Apoi, tăind cu o săgeată cu vârf lat coarda arcului lui Sahadeva, cu săgeata fixată pe coardă, l-a străpuns pe Sahadeva însuși, în acea bătălie, cu șaptezeci și trei de săgeți. Sahadeva, apoi, încordând un alt arc, l-a străpuns pe unchiul său matern de mare splendoare cu cinci săgeți care semănau cu șerpi veninoși sau cu un foc arzător. Plin de mare furie, el și-a lovit apoi vizitiul adversarului cu o săgeată dreaptă în acea bătălie și apoi pe Shalya însuși încă o dată cu trei. Atunci Bhimasena a străpuns conducătorul Madrasului cu șaptezeci de săgeți, iar Satyaki l-a străpuns cu nouă, iar regele Yudhishthira cu șaizeci. Astfel străpuns, O, monarh, de acei viteji războinici, sângele a început să curgă din corpul lui Shalya, ca niște pâraie de culoare roșie, șiroind pe pieptul unui munte de cretă roșie. Shalya, însă, i-a străpuns rapid înapoi pe fiecare dintre acei mari arcași cu câte cinci săgeți, O, rege, faptă care părea extrem de minunată. Cu o altă săgeată cu vârf lat, acel viteaz războinic a tăiat apoi, O, stăpâne, coarda arcului Fiului lui Dharma în acel conflict. Luând un alt arc, acel mare războinic, fiul lui Dharma, l-a acoperit pe Shalya, caii săi și vizitiul, și stindardul, și careta, cu multe săgeți. Astfel acoperit în acea bătălie de fiul lui Dharma cu săgețile sale, Shalya l-a lovit pe cel dintâi cu zece săgeți ascuțite. Atunci Satyaki, umplut de furie la vederea Fiului lui Dharma astfel chinuit de săgeți, l-a oprit pe eroul conducător al Madrasului cu nori de săgeți. La aceasta, Shalya a tăiat cu o săgeată cu tăiș de brici formidabilul arc al lui Satyaki și i-a străpuns pe fiecare dintre ceilalți războinici Pandava cu câte trei săgeți. Plin de furie, O, monarh, Satyaki cu putere neînvinsă i-a aruncat lui Shalya o suliță echipată cu un mâner de aur și împodobită cu multe bijuterii și pietre prețioase. Bhimasena i-a trimis o săgeată de lungimea unui om, care semăna cu un șarpe arzător; Nakula aruncă spre el o săgeată, Sahadeva o măciucă excelentă, iar fiul lui Dharma o *Sataghni*, împins de dorința de a-l ucide. Cu toate acestea, conducătorul Madrasului respinse rapid în acea bătălie toate acele arme aruncate spre el din mâinile celor cinci războinici, pe măsură ce acestea se îndreptau spre carul său. Cu o serie de săgeți cu vârf lat, Shalya a tăiat lancea aruncată de Satyaki. Posedând curaj și o mare agilitate a mâinii, el a tăiat în două fragmente săgeata aurită aruncată spre el de Bhima. Apoi a rezistat cu o ploaie de săgeți teribilei săgeți, echipat cu un mâner auriu, pe care Nakula o aruncase spre el, precum și buzduganului pe care Sahadeva îl aruncase. Cu câteva săgeți rămase, O Bharata, el a tăiat *Sataghni*-ul aruncat spre el de către rege, chiar în fața fiilor lui Pandu, și a scos un vuiet puternic de leu. Nepotul lui Sini, însă, nu a putut suporta înfrângerea armei sale în acea bătălie. Nebun de furie, Satyaki a luat alt arc și a străpuns conducătorul Madras-ilor cu două săgeți și pe vizitiul său cu trei. La aceasta, Shalya, O monarh, înflăcărat de furie, i-a străpuns adânc pe toți cu zece săgeți, ca oamenii care străpung elefanți puternici cu lănci ascuțite. Astfel reținuți în acea bătălie de către conducătorul Madras-ilor, O Bharata, acei ucigași de dușmani au devenit incapabili să stea în fața lui Shalya. Regele Duryodhana, văzând puterea lui Shalya, i-a considerat pe Pandava, Panchala și Srinjaya deja uciși. Apoi, O rege, puternicul Bhimasena, înzestrat cu mare putere și hotărât mental să-și dea duhul, l-a întâlnit pe conducătorul Madrasilor. Nakula și Sahadeva și puternicul Satyaki, înconjurându-l pe Shalya, au tras săgeți în el din toate părțile. Deși înconjurat de acei patru mari arcași și puternici războinici de care de luptă dintre Pandava, viteazul conducător al Madrasilor a continuat să lupte cu ei. Atunci, O rege, fiul regal al Dreptății, în acea bătălie groaznică, a retezat repede cu o săgeată cu vârf de brici unul dintre apărătorii roților de care ale lui Shalya. Când acel viteaz și puternic războinic de care, acel apărător al roții de care a lui Shalya, a fost ucis astfel, puternicul Shalya a acoperit trupele Pandava cu ploi de săgeți. Văzându-și trupele acoperite de săgeți, O monarh, în acea bătălie, regele Yudhishthira cel drept a început să reflecteze

astfel: „Oare chiar se vor îndeplini acele cuvinte grave ale lui Madhava? Sper ca călărețul din Madras, înflăcărat de furie, să nu-mi nimicească armata în bătălie.” Apoi Pandava, O, frate mai mare al lui Pandu (Dhritarashtra), cu care și elefanți și cai i-au înconjurat pe conducătorul Madras-ilor și au început să-l rănească din toate părțile. Ca vântul care împrăștie mase mari de nori, regele din Madras, în acea bătălie, a dispersat acea ploaie de săgeți și diverse alte tipuri de arme în profunzime. Apoi am văzut ploaia de săgeți cu aripi de aur trase de Shalya, care curgeau prin văzduh ca o ciumă de lăcuste. Într-adevăr, acele săgeți trase de conducătorul Madras-ilor din fruntea bătăliei erau văzute căzând ca stoluri de păsări. Cu săgețile aurite care au fost trase din arcul regelui Madra, cerul, O, monarhule, s-a umplut atât de mult încât nu mai era niciun centimetru de spațiu liber. Când a apărut o întunecime densă, cauzată de săgețile trase de puternicul conducător al Madrasului datorită mâinilor sale extrem de agile în acea bătălie îngrozitoare, și când au văzut vasta oaste a Pandavilor astfel agitată de acel erou, zeii și Gandharvas au fost cuprinși de o mare uimire. Lovind cu vigoare toți războinicii Pandava cu săgețile sale din toate părțile, O, sire, Shalya l-a învăluit pe regele Yudhishthira cel drept și a răcnit repetat ca un leu. Puternicii războinici din carele Pandavilor, astfel învăluiți de Shalya în acea bătălie, au devenit incapabili să înainteze împotriva acelui mare erou pentru a lupta cu el. Cei dintre Pandavi, însă, care îl aveau pe Bhimasena în frunte și care erau conduși de regele Yudhishthira cel drept, nu au fugit de acel ornament al bătăliei, curajosul Shalya.

SECȚIUNEA XIV

Sanjaya spuse: Între timp, Arjuna, în acea bătălie, străpuns cu multe săgeți de către fiul lui Drona, precum și de către adepții acestuia, eroicii și puternicii luptători de pe care dintre Trigarta, l-au străpuns pe fiul lui Drona la rândul său cu trei săgeți, și pe fiecare dintre ceilalți războinici cu două. Încă o dată, puternicul Dhananjaya și-a acoperit inamicii cu ploi de săgeți. Deși loviți de săgeți ascuțite și deși arătau ca niște porci spinoși din cauza săgeților înfipte în membrele lor, totuși trupele tale, O, taur al rasei lui Bharata, nu s-au retras din fața lui Partha în acea bătălie. Avându-l pe fiul lui Drona în frunte, l-au înconjurat pe acel puternic luptător de pe care și s-au luptat cu el, trăgând ploi de săgeți. Săgețile înzestrate cu aur, O, rege, trase de ei, au umplut repede terasa carului lui Arjuna. Văzându-i pe acei doi mari arcași, cei doi fruntași ai tuturor războinicilor, cei doi Krishna, acoperiți de săgeți, acei combatanți invincibili (Kaurava) s-au umplut de încântare. Într-adevăr, în acel moment, Kuvara, roțile, osia, hățurile, jugul și Anukarsha, O, stăpâne, ale carului lui Arjuna, au devenit complet învăluite în săgeți. Ceea ce războinicii tăi au făcut atunci lui Partha nu mai fuseseră văzute sau auzite înainte, O, rege. Căruța aceea arăta strălucitoare cu acele săgeți ascuțite cu aripi frumoase, ca un vehicul ceresc arzând cu sute de torțe aruncate pe Pământ. Atunci Arjuna, O, monarh, a acoperit acea divizie ostilă cu ploi de săgeți drepte, ca un nor care revarsă torente de ploaie pe un munte. Lovite în acea bătălie de săgeți înscrise cu numele lui Partha, acei războinici, văzând acea stare de lucruri, au considerat câmpul de bătălie ca fiind plin de Parthas. Apoi, focul Partha, având ca flăcări minunate și ca vânt care îl hrănește vuietul puternic al lui *Gandiva*, a început să mistuie combustibilul constituit din trupele tale. Atunci, O, Bharata, grămezi de roți și juguri căzute, de tolbe, de stindarde și fanioane, împreună cu vehiculele care le purtau, de săgeți și Anukarsha și Trivenus, de osii și hățuri și bice, de capete de războinici împodobite cu cercei și coifuri, de brațe, O, monarh, și coapse, și mii de umbrele împreună cu evantaie, și de diademă și coroane, au fost văzute pe urmele căruței lui Partha. Într-adevăr, pe urma căruței furioase a lui Partha, O, monarh, pământul, mlăștinos de sânge, a devenit impracticabil, O, șef al Bharatașilor, ca locul de joacă al lui Rudra. Scena inspira frică celor timizi și încântare celor curajoși. Distrugând 2.000 de care, împreună cu întăriturile lor, acel pârjolitor de dușmani, Partha, semăna cu un foc fără fum cu flăcări strălucitoare. Într-adevăr, chiar ca ilustrul Agni atunci când se aprinde (la sfârșitul *Yugăi*) pentru a distruge universul mobil și imobil, la fel arăta, O, rege, puternicul războinic pe care în căruță, Partha. Văzând vitejia fiului lui Pandu în acea bătălie, fiul lui Drona, pe căruța sa echipată cu multe stindarde, s-a străduit să-l oprească. Acei doi tigri printre oameni, amândoi având care de luptă trase de cai albi și ambii considerați cei dintâi dintre luptătorii

de care, s-au întâlnit repede, fiecare dorind să-l ucidă pe celălalt. Ploile de săgeți trase de amândoi au devenit extrem de cumplite și de dese, O, taur al rasei lui Bharata, ca torentele de ploaie revărsate de două mase de nori la sfârșitul verii. Contestându-se unul pe celălalt, acei doi războinici și-au făcut răni unul altuia cu harpoane drepte în acea bătălie, ca un cuplu de tauri care se sfâșie unul pe celălalt cu coarnele. Bătălia dintre ei, O, rege, a fost luptată în mod egal pentru mult timp. Zgomotul armelor a devenit cumplit. Fiul lui Drona, apoi, O, Bharata, l-a străpuns pe Arjuna cu o duzină de săgeți cu aripioare de aur, de mare energie, și pe Vasudeva cu zece. După ce a arătat pentru scurt timp o oarecare considerație pentru fiul învățătorului în acea mare bătălie, Vibhatsu, zâmbind, și-a întins arcul *Gandiva* cu forță. Curând, însă, mărețul luptător de care Savyasaci (Arjuna) l-a lăsat pe adversarul său fără cai, fără vizitiu și, fără a depune prea multă forță, l-a străpuns cu trei săgeți. Rămas pe carul fără cai, fiul lui Drona, zâmbind, i-a aruncat fiului lui Pandu un greu buzdugan care semăna cu un buzdugan groaznic cu țepi de fier. Văzând acea armă, împodobită cu pânză de aur, venind spre el, viteazul Partha, ucigașul de dușmani, a tăiat-o în șapte fragmente. Văzându-și buzduganul tăiat, fiul lui Drona, cuprins de mare furie, a luat un buzdugan groaznic echipat cu țepi de fier și care semăna cu un vârf de munte. Desăvârșit în bătălie, fiul lui Drona l-a aruncat apoi spre Partha. Văzând buzduganul cu țepi venind spre el ca Însuși Distrugătorul înfuriat, fiul lui Pandu Arjuna l-a tăiat repede cu cinci săgeți excelente. Tăiată de săgețile lui Partha în acea mare bătălie, acea armă a căzut pe Pământ, sfâșiindu-le inimile, parcă, O, Bharata, ale regilor (hostili). Fiul lui Pandu l-a străpuns apoi pe fiul lui Drona cu încă trei săgeți. Deși străpuns adânc de mărețul Partha, fiul lui Drona, totuși, de mare putere, bazându-se pe bărbăția sa, nu a arătat niciun semn de frică sau agitație. Acel mare luptător de care, fiul lui Drona, atunci, O, rege, l-a învăluit pe Suratha (Pancala) cu ploi de săgeți înaintea tuturor Kshatriyașilor. La aceasta, Suratha, acel mare luptător de care dintre Pancali, în acea bătălie, călare pe carul său al cărui zgomot era la fel de adânc ca răgetul norilor, s-a repezit asupra fiului lui Drona. Trăgându-și arcul cel mai bun, ferm și capabil să suporte o mare tensiune, eroul Pancala l-a acoperit pe Ashvatthama cu săgeți care semănau cu flăcări sau șerpi de otravă virulentă. Văzându-l pe marele luptător de care Suratha venind spre el cu furie, fiul lui Drona s-a umplut de furie ca un șarpe lovit cu un băț. Încruntându-și fruntea în trei linii și lingându-și colțurile gurii cu limba, el s-a uitat la Suratha cu furie și apoi și-a frecat coarda arcului și a eliberat o săgeată ascuțită de o jumătate de stânjen care semăna cu toiagul fatal al Morții. Înzestrată cu mare viteză, acea săgeată i-a străpuns inima lui Suratha și, ieșind, a intrat în Pământ, sfâșiind-ul, ca fulgerul lui Shakra aruncat din cer. Lovit de acea săgeată, Suratha a căzut pe Pământ ca un vârf de munte sfâșiat de tunet. După căderea acelui erou, viteazul fiu al lui Drona, cel mai de seamă dintre războinicii cu carul, s-a urcat repede pe vehiculul dușmanului său ucis. Apoi, O, monarhule, acel războinic, invincibil în luptă, fiul lui Drona, bine echipat cu armură și arme și susținut de *Samsaptakas*, a luptat cu Arjuna. Acea bătălie, la ora prânzului, între unul și mulți, sporind populația domeniilor lui Yama, a devenit extrem de aprigă. Minunată era priveliștea pe care o vedeam atunci, pentru că, observând vitejia tuturor acelor combatanți, Arjuna, singur și fără sprijin, lupta în același timp cu dușmanii săi. Întâlnirea dintre Arjuna și dușmanii săi a fost extrem de aprigă, asemănându-se cu cea dintre Indra, în vremurile de demult, și vasta oaste a Asurilor.

SECȚIUNEA XV

Sanjaya a spus: Duryodhana, O, rege, și Dhrishtadyumna, fiul lui Prishata, au purtat o bătălie înverșunată, utilizând săgeți și sulițe în abundență. Amândoi, O, monarh, au tras ploi de săgeți asemenea ploilor pe care le revarsă norii în anotimpul ploios. Regele (Kuru), străpungând cu cinci săgeți pe ucigașul lui Drona, fiul lui Prishata cu săgeți odioase, l-a străpuns din nou cu șapte săgeți. Înzestrat cu mare putere și cu o tărie neclintită, Dhrishtadyumna, în acea bătălie, l-a lovit pe Duryodhana cu șaptezeci de săgeți. Văzându-l pe rege rănit astfel, O, taur al rasei lui Bharata, frații săi uterini, însoțiți de o mare forță, l-au înconjurat pe fiul lui Prishata. Înconjurat din toate părțile de acei *Atiratha*, eroul Pancala, O, rege, a luptat în acea bătălie, arătându-și agilitatea în folosirea armelor. Shikhandi, susținut de Prabhadrakas, a luptat cu doi arcași Kuru, Kritavarma și marele

războinic pe car Kripa. Atunci, de asemenea, O, monarh, acea bătălie a devenit crâncenă şi înfricoşătoare, deoarece războinicii erau toţi hotărâţi să-şi dea viaţa şi deoarece toţi luptau punând viaţa la bătaie. Shalya, trăgând ploi de săgeţi în toate părţile, i-a rănit pe Pandava, avându-i printre ei pe Satyaki şi Vrikodara. Cu răbdare şi mare forţă, O, monarh, regele Madrasului a luptat în acelaşi timp cu gemenii (Nakula şi Sahadeva), dintre care fiecare semăna cu Distrugătorul însuşi în vitejie. Marii războinici pe car dintre Pandava, sfâşiaţi în acea mare bătălie de săgeţile lui Shalya, nu şi-au putut găsi un protector. Atunci eroicul Nakula, fiul Madri, văzându-l pe regele Yudhishthira cel drept foarte afectat, s-a repezit cu viteză asupra unchiului său matern. Înconjurându-l pe Shalya în acea bătălie (cu multe săgeţi), Nakula, acel ucigaş de eroi duşmani, zâmbind, l-a străpuns în mijlocul pieptului cu zece săgeţi, făcute în întregime din fier, lustruite de mâinile fierarului, echipate cu aripi de aur, ascuţite pe piatră şi propulsate cu mare forţă din arcul său. Lovit de ilustrul său nepot, Shalya şi-a lovit nepotul în schimb cu multe săgeţi drepte. Atunci regele Yudhishthira, şi Bhimasena, şi Satyaki, şi Sahadeva, fiul Madri, toţi s-au repezit asupra conducătorului Madrasului. Învingătorul duşmanilor, comandantul suprem al armatei Kuru, a primit în acea bătălie toţi acei eroi care se repezeau spre el cu viteză, umplând punctele cardinale şi secundare ale busolei cu zdrăngănitul carelor lor şi făcând Pământul să tremure de acestea. Străpungându-l pe Yudhishthira cu trei săgeţi şi pe Bhima cu şapte, Shalya l-a străpuns pe Satyaki cu o sută de săgeţi în acea bătălie şi pe Sahadeva cu trei. Atunci conducătorul Madrasului, O, tată, a tăiat, cu o săgeată cu vârf de brici, arcul cu săgeata fixată pe el al lui Nakula cu suflet nobil. Lovit de săgeţile lui Shalya, acel arc s-a rupt în bucăţi. Luând un alt arc, fiul Madri, acel mare războinic pe car, a acoperit repede conducătorul Madrasului cu săgeţi cu aripi. Apoi Yudhishthira şi Sahadeva, O, stăpâne, l-au străpuns pe stăpânul Madrasului cu câte zece săgeţi în piept. Bhimasena şi Satyaki, năvălind asupra stăpânului Madrasului, l-au lovit amândoi cu săgeţi cu pene de Kanka, cel dintâi cu şaizeci, iar celălalt cu nouă. Plin de furie din cauza aceasta, stăpânul Madrasului l-a străpuns pe Satyaki cu nouă săgeţi şi încă o dată cu şaptezeci de săgeţi drepte. Apoi, O, stăpâne, i-a tăiat arcul lui Satyaki până la mâner, cu săgeata aşezată pe el, şi apoi a trimis cei patru cai ai acestuia în lăcaşul lui Yama. Făcându-l pe Satyaki fără cai, acel mare războinic de pe car, stăpânul Madrasului, l-a lovit cu o sută de săgeţi din toate părţile. Apoi a străpuns doi fii înfuriaţi ai lui Madri, şi pe Bhimasena, fiul lui Pandu, şi pe Yudhishthira, O, tu din neamul Kuru, cu câte zece săgeţi. Măreţia pe care am văzut-o atunci a stăpânului Madrasului era de-a dreptul minunată, deoarece Parthaşii, chiar şi uniţi, nu se puteau apropia de el în acea bătălie. Călărind apoi pe un alt car, viteazul Satyaki, a cărui măiestrie nu putea fi oprită, văzându-i pe Pandava suferind şi cedând în faţa stăpânului Madrasului, s-a năpustit cu viteză asupra acestuia. Acel ornament al adunărilor, Shalya, pe carul său, s-a năpustit asupra carului lui Satyaki, ca un elefant furios asupra altuia. Coliziunea care a avut loc atunci între Satyaki şi viteazul stăpân al Madrasului a devenit feroce şi minunată de privit, la fel ca cea care avusese loc în vechime între *Asura* Samvara şi şeful celeştilor. Văzându-l pe stăpânul Madrasului oprindu-se în faţa sa în acea bătălie, Satyaki l-a străpuns cu zece săgeţi şi a spus: „*Stai, stai!*” Adânc străpuns de acel războinic cu suflet nobil, stăpânul Madrasului l-a străpuns la rândul său pe Satyaki cu săgeţi ascuţite, înzestrate cu pene frumoase. Acei mari arcaşi, Parthaşii, văzându-l pe regele Madrasului asaltat de Satyaki, s-au repezit iute spre el, dorind să-l ucidă pe unchiul lor matern. Întâlnirea care a avut loc apoi între acei eroi luptându-se, marcată de un mare flux de sânge, a devenit extrem de înfricoşătoare, ca cea care are loc între o mulţime de lei care urlă. Lupta, O, monarhule, care a avut loc între ei semăna cu cea care are loc între o mulţime de lei urlători care se luptă între ei pentru carne. Cu ploile dense de săgeţi trase de ei, Pământul a fost în totalitate acoperit, iar cerul a devenit brusc o masă de săgeţi. Peste tot pe câmp s-a făcut întuneric din cauza acelor săgeţi. Într-adevăr, cu săgeţile trase de acei războinici iluştri, care erau înzestrate cu aripi de aur şi arătau ca nişte şerpi eliberaţi recent din pieile lor, punctele cardinale păreau să fie în flăcări. Acel ucigaş de duşmani, Shalya, a realizat apoi cel mai minunat fapt, deoarece acel erou singur, şi neînsoţit, s-a luptat cu mulţi eroi în acea bătălie. Pământul a fost acoperit de săgeţile feroce, înzestrate cu pene de Kanka şi de păun, care cădeau, trase din braţele stăpânului Madrasului. Apoi, O, rege, am văzut carul lui Shalya purtându-se în acea bătălie cumplită precum carul lui Shakra în zilele de demult, cu ocazia nimicirii Asurilor.

SECȚIUNEA XVI

Sanjaya a zis: Atunci, O, stăpâne, trupele tale, avându-l pe Shalya în frunte, s-au năpustit din nou împotriva Parthaşilor în acea bătălie cu mare iuţeală. Deşi suferind, totuşi aceste trupe ale tale, care erau înfuriate în luptă, năpustindu-se asupra Parthaşilor, i-au agitat foarte repede din cauza numărului lor superior. Lovite de kurui, trupele Pandava, chiar în văzul celor doi Krishnas, nu au rămas pe câmp, deşi erau căutate să fie oprite de Bhimasena. Umplut de furie din cauza aceasta, Dhananjaya a acoperit pe Kripa şi pe adepţii săi, precum şi pe Kritavarma, cu ploi de săgeţi. Sahadeva l-a oprit pe Shakuni cu toate forţele sale. Nakula arunca privirea spre stăpânul Madraşilor dintr-un flanc al său. Cei (cinci) fii ai Draupadei au oprit numeroşi regi (din armata kaurava). Prinţul Pancala, Shikhandi, a rezistat fiului lui Drona. Înarmat cu măciuca sa, Bhimasena l-a ţinut în frâu pe rege, iar Yudhishthira, fiul Kuntiei, l-a atacat pe Shalya în fruntea forţelor sale. Bătălia a început apoi din nou între acele perechi aşa cum stăteau ele, dintre războinicii tăi şi cei ai inamicului, niciunul dintre ei nefiind vreodată retras din luptă. Am asistat apoi la fapta extrem de minunată pe care a înfăptuit-o Shalya, deoarece, singur, s-a luptat cu întreaga armată Pandava. Shalya atunci, în timp ce stătea în apropierea lui Yudhishthira în acea bătălie, semăna cu planeta Saturn în apropierea Lunii. Îl rănea pe rege cu săgeţi care semănau cu şerpi de un venin virulent, Shalya s-a năpustit asupra lui Bhima, acoperindu-l cu ploi de săgeţi. Văzând acea uşurinţă a mâinii şi acea măiestrie asupra armelor arătate de Shalya, trupele ambelor armate l-au aplaudat foarte mult. Răniţi de Shalya, pandavaşii, extrem de zdrobiţi, au fugit, părăsind bătălia şi nesocotind strigătele lui Yudhishthira care le poruncea să se oprească. În timp ce trupele sale erau măcelărite astfel de către stăpânul Madraşilor, fiul Pandu, regele Yudhishthira cel drept, s-a umplut de furie. Bazându-se pe vitejia sa, acel temut războinic pe caleaşcă a început să îl rănească pe stăpânul Madraşilor, hotărât fie să câştige bătălia, fie să moară. Chemându-şi toţi fraţii şi de asemenea pe Krishna din rasa lui Madhu, le-a zis: „Bhishma, şi Drona, şi Karna, şi ceilalţi regi care şi-au arătat vitejia de dragul kauravaşilor, toţi au pierit în bătălie. Cu toţii v-aţi exercitat curajul conform cu vitejia voastră şi în legătură cu părţile alocate vouă. O singură parte – a mea – care este constituită de temutul războinic pe caleaşcă Shalya, a rămas. Doresc să îl învinge pe acel stăpân al Madraşilor astăzi în bătălie. Toate dorinţele pe care le am referitoare la îndeplinirea acelei sarcini vi le voi spune acum. Aceşti doi eroi, cei doi fii ai Madravati, vor deveni protectorii roţilor mele. Ei sunt consideraţi eroi incapabili de a fi învinşi chiar şi de către Vasava. Păstrând datoriile unui Kshatriya în faţa lor, aceştia doi, demni de toată cinstea şi hotărâţi în jurămintele lor, se vor lupta cu unchiul lor matern. Fie Shalya mă va ucide în bătălie, fie eu îl voi ucide pe el. Fiţi binecuvântaţi. Ascultaţi aceste cuvinte adevărate, voi, cei dintâi eroi din lume. Respectând datoriile de Kshatriya, voi lupta cu unchiul meu matern, voi, stăpâni ai Pământului, hotărât să obţin victoria sau să fiu ucis. Cei care furnizează care să-şi grăbească furnizarea vehiculului meu, conform regulilor ştiinţei, cu arme şi tot felul de unelte într-o măsură mai mare decât ale lui Shalya. Nepotul lui Sini îmi va păzi roata dreaptă, iar Dhrishtadyumna pe cea stângă. Fie ca fiul Pritha, Dhananjaya, să-mi păzească spatele astăzi. Şi fie ca Bhima, cel dintâi dintre toţi purtătorii de arme, să lupte în faţa mea. Astfel voi fi superior lui Shalya în marea bătălie care va avea loc.” Aşa fiind vorbit de către rege, toţi cei care îi doreau binele au făcut cum li s-a cerut. Atunci trupele Pandava s-au umplut din nou de bucurie, în special Panchalaşii, Somakaşii şi Matsyaşii. Făcând acel jurământ, regele a pornit împotriva stăpânului Madrasilor. Panchalaşii au suflat şi au bătut nenumărate cochilii şi tobe şi au scos urlete de leu. Înzestraţi cu mare activitate şi plini de furie, ei s-au repezit, cu strigăte răsunătoare de bucurie, împotriva stăpânului Madrasilor, acel taur printre Kurui. Şi au făcut ca Pământul să răsune de zgomotul clopotelor elefanţilor, şi de vuietul tare al cochiliilor şi trompetelor. Atunci fiul tău şi viteazul stăpân al Madrasilor, asemenea colinelor Udaya şi Asta, au primit acei asaltatori. Lăudându-se cu vitejia sa în luptă, Shalya a vărsat o ploaie de săgeţi asupra acelui ucigător al duşmanilor, regele Yudhishthira cel drept, ca Maghavat care varsă ploaie. Regele Kuruilor cu suflet nobil, luându-şi frumosul arc, a arătat acele diverse tipuri de lecţii pe care Drona i le predase. Şi a vărsat şiruri de săgeţi frumos, repede şi cu mare îndemânare. În timp ce se rotea în luptă, nimeni nu putea observa nicio greşeală la el. Shalya şi Yudhishthira, amândoi înzestraţi cu mare vitejie în luptă, s-au sfâşiat unul pe altul, ca o pereche de tigri care se luptă pentru o bucată de carne. Bhima

era angajat cu fiul tău, acel încântător în luptă. Prințul Panchala (Dhrishtadyumna), Satyaki și cei doi fii ai Madri de Pandu, l-au primit pe Shakuni și pe ceilalți eroi Kuru în jur. În consecință cu politica ta rea, O, rege, a avut loc din nou în acel loc o bătălie cumplită între războinicii tăi și cei ai dușmanului, toți fiind inspirați de dorința de victorie. Duryodhana a tăiat atunci, cu o săgeată dreaptă, țintind stindardul încrustat cu aur al lui Bhima. Stindardul frumos al lui Bhimasena, ornat cu mulți clopoței, a căzut, O, dătătorule de onoruri. Încă o dată, regele, cu o săgeată ascuțită cu fața de brici, a tăiat frumosul arc a lui Bhima care semăna cu trunchiul unui elefant. Înzestrat cu mare energie, Bhima, fără arc, punându-și în aplicare vitejia, a străpuns pieptul fiului tău cu o săgeată. La aceasta, fiul tău s-a așezat pe terasa caretei sale. Când Duryodhana a leșinat, Vrikodara, din nou, cu o săgeată cu fața de brici, i-a tăiat capul vizitiului de la trunchi. Caii caretei lui Duryodhana, lipsiți de vizitiu, au fugit în toate părțile, O, Bharata, trăgând careta după ei, la care a răsunat jale puternică (în armata Kuru). Atunci măritul războinic de care Ashvatthama, și Kripa și Kritavarma, au urmat acea caretă, dorind să-l salveze pe fiul tău. Trupele (Kaurava) s-au agitat foarte tare (la vederea acestui lucru). Urmașii lui Duryodhana s-au înspăimântat. Atunci, purtătorul de *Gandiva*, încordându-și arcul, a început să-i ucidă cu săgețile sale. Apoi Yudhishthira, cuprins de furie, s-a repezit împotriva stăpânului Madrașilor, îndemnându-și el însuși caii albi ca fildeșul și iuți ca gândul. Atunci am văzut ceva minunat la Yudhishthira, fiul Kunti, căci, deși foarte blând și moale, a devenit atunci extraordinar de fioros. Cu ochii larg deschiși și trupul tremurând de furie, fiul Kunti a tăiat războinicii ostili în sute și mii cu săgețile sale ascuțite. Cei din rândul soților împotriva cărora a mers cel mai mare dintre Pandava au fost doborâți de el, O, rege, asemenea unor vârfuri de munte sfărâmate de tunet. Răsturnând carele cu cai și vizitii și stindarde și doborând numeroși războinici din care, Yudhishthira, fără nicio ajutor, a început să se joace acolo ca un vânt puternic care distruge nori groși. Cuprins de furie, el a distrus mii de cai cu călăreți și cai fără călăreți și pedestrași în acea bătălie, asemenea lui Rudra care distruge ființele vii (la vremea dizolvării universale). După ce a golit câmpul de bătălie trăgând săgeți în toate părțile, Yudhishthira s-a repezit asupra stăpânului Madrașilor și a strigat: „*Stai, Stai!*” Văzând isprăvile acelui erou cu fapte teribile, toți războinicii tăi s-au umplut de frică. Shalya, însă, a înaintat împotriva lui. Amândoi cuprinși de furie, și-au suflat scoicile. Întorcându-se și provocându-se unul pe altul, fiecare l-a întâlnit pe celălalt. Atunci Shalya l-a acoperit pe Yudhishthira cu ploi de săgeți. În mod similar, fiul Kunti l-a acoperit pe stăpânul Madrașilor cu ploi de săgeți. Atunci acei doi eroi, stăpânul Madrașilor și Yudhishthira, sfâșiați în acea bătălie de săgețile celuilalt și scăldați în sânge, arătau ca un copac Salmali și un arbore Kinsuka împodobiți cu flori. Amândoi plini de splendoare și amândoi biruitori în luptă, cei doi războinici iluștri au scos urlete puternice. Văzându-i pe amândoi, soldații nu au putut să-și dea seama care dintre ei va fi victorios. Dacă fiul Pritha va stăpâni Pământul, după ce l-a ucis pe Shalya, sau dacă Shalya, după ce l-a ucis pe fiul Pandu, va dărui Pământul lui Duryodhana, nu se putea determina, O, Bharata, de către războinicii prezenți acolo. Regele Yudhishthira, în timpul acelei bătălii, și-a plasat dușmanii în dreapta sa. Atunci Shalya a tras o sută de săgeți de prim rang în Yudhishthira. Cu o altă săgeată foarte ascuțită, i-a tăiat arcul. Luând un alt arc, Yudhishthira l-a străpuns pe Shalya cu trei sute de săgeți și i-a tăiat arcul cu o săgeată cu tăiș de brici. Fiul Pandu i-a ucis apoi pe cei patru cai ai antagonistului său cu câteva săgeți drepte. Cu alte două săgeți foarte ascuțite, i-a tăiat apoi pe cei doi vizitii din spate ai lui Shalya. Apoi cu o altă săgeată strălucitoare, bine temperată și ascuțită, i-a tăiat stindardul lui Shalya care se afla în fața lui. Atunci, O, pedepsitor al dușmanilor, armata lui Duryodhana s-a risipit. Fiul lui Drona, în acest moment, s-a îndreptat repede spre stăpânul Madrașilor care ajunsese în acea situație, și, luându-l repede în carul său, a fugit iute. După ce cei doi au mers un moment, au auzit pe Yudhishthira urlând puternic. Oprindu-se, stăpânul Madrașilor s-a urcat apoi pe un alt car echipat corespunzător. Acest cel mai bun car avea un vuiet adânc ca vuietul norilor. Bine echipat cu arme și instrumente și tot felul de ustensile, acest vehicul făcea pielea dușmanilor să se zbârlească.

SECȚIUNEA XVII

Sanjaya a zis: Luând o altă coardă foarte puternică și mult mai rezistentă, stăpânul Madrașilor l-a străpuns pe Yudhishthira și a urlat ca un leu. Apoi, acel taur dintre Kshatriya, cu

suflet inegalabil, a turnat asupra tuturor Kshatriya ploi de săgeți, asemenea zeității norilor care varsă ploaie cu torente. Străpungându-l pe Satyaki cu zece săgeți și pe Bhima cu trei și pe Sahadeva cu tot atâtea, l-a afectat puternic pe Yudhishthira. Și i-a afectat pe toți ceilalți mari arcași împreună cu caii, carele și elefanții lor, cu multe sulițe, asemenea vânătorilor care afectează elefanții cu bețe arzânde. Într-adevăr, acel luptător de seamă de pe care a distrus elefanți și călăreți de elefanți, cai și călăreți de cai, care și luptători de pe care. Și le-a tăiat brațele combatanților care țineau arme și stindardele vehiculelor, și a făcut ca Pământul să fie presărat cu războinici (uciși) ca altarul de sacrificiu cu ierburi Kusa. Atunci Pandava, Pancala și Somaka, cuprinși de furie, l-au înconjurat pe acel erou care astfel le măcelărea trupele, ca Moartea care distruge totul. Bhimasena și nepotul lui Sini, și acei doi oameni de seamă, cei doi fii ai lui Madri, l-au înconjurat pe acel războinic în timp ce acesta se lupta cu regele (Pandava) cel de o teroare cumplită. Și toți l-au provocat la luptă. Atunci acei eroi, O, rege, după ce l-au prins pe stăpânul Madrașilor, acel luptător de seamă, în luptă, l-au oprit pe acel om de frunte în acea confruntare și au început să-l lovească cu săgeți înaripate de energie feroce. Protejat de Bhimasena, și de cei doi fii ai lui Madri, și de cel din rasa lui Madhu, fiul regal al lui Dharma l-a lovit pe stăpânul Madrașilor în centrul pieptului cu săgeți înaripate de energie feroce. Atunci luptătorii de pe care și alți combatanți din armata ta, îmbrăcați în zale și echipați cu arme, văzându-l pe stăpânul Madrașilor extrem de afectat de săgeți în acea bătălie, l-au înconjurat pe toate părțile, la comanda lui Duryodhana. Stăpânul Madrașilor în acest moment l-a străpuns rapid pe Yudhishthira cu șapte săgeți în acea bătălie. Fiul Prithei cel cu suflet înalt, O, rege, la rândul său, și-a străpuns inamicul cu nouă săgeți în acel teribil confruntare. Acei doi mari luptători de pe care, stăpânul Madrașilor și Yudhishthira, au început să se acopere unul pe celălalt cu săgeți, spălate cu ulei și trase din coardele arcurilor întinse până la urechi. Acești doi regi excelenți, ambii înzestrați cu mare forță, ambii incapabili de a fi învinși de dușmani și amândoi fruntași între luptătorii în care, veghindu-și reciproc greșelile, s-au străpuns rapid și adânc unul pe celălalt cu săgețile lor. Zgomotul puternic al arcurilor, cozilor de arc și palmelor lor semăna cu cel al tunetului lui Indra, în timp ce acești războinici cu suflet mare, viteazul conducător al Madrasilor și eroicul Pandava, s-au atacat reciproc nenumăratele săgeți. Ei se zbăteau pe câmpul de bătălie ca doi tigri tineri din pădurea adâncă luptând pentru o bucată de carne. Umflați de mândria puterii, s-au sfâșiat reciproc ca o pereche de elefanți înfuriați echipați cu colți puternici. Apoi ilustrul conducător al Madrasilor, înzestrat cu o iuțeală feroce, punându-și la încercare vigorile, l-a străpuns în piept pe eroicul Yudhishthira de o forță teribilă cu o săgeată care avea strălucirea focului sau a soarelui. Străpuns adânc, O rege, acel taur din rasa Kuru, ilustrul Yudhishthira, l-a lovit apoi pe conducătorul Madrasilor cu o săgeată bine aruncată și s-a umplut de bucurie. Revenindu-și în fire într-o clipă, acel rege de frunte (Shalya), înzestrat cu o putere egală cu cea a celui cu 1.000 de ochi, cu ochii roșii de furie, l-a lovit rapid pe fiul lui Pritha cu o sută de săgeți. La aceasta, ilustrul fiu al lui Dharma, umplut de mânie, l-a străpuns rapid în piept pe Shalya și apoi, fără să piardă o clipă, i-a lovit armura de aur cu șase săgeți. Umplut de bucurie, conducătorul Madrasilor, trăgându-și apoi arcul și după ce a aruncat multe săgeți, i-a tăiat în cele din urmă, cu o pereche de săgeți cu tăiș de brici, arcul adversarului său regal, acel taur din rasa Kuru. Ilustrul Yudhishthira, luând apoi un arc nou și mai formidabil în acea bătălie, l-a străpuns pe Shalya cu multe săgeți cu vârfuri ascuțite din toate părțile, ca Indra care străpunge *Asura* Namuchi. Ilustrul Shalya, tăind apoi armurile de aur atât ale lui Bhima, cât și ale regelui Yudhishthira cu nouă săgeți, le-a străpuns brațele ambilor. Cu încă o săgeată cu tăiș de brici, înzestrată cu strălucirea focului sau a soarelui, a tăiat apoi arcul lui Yudhishthira. În acest moment, Kripa, cu șase săgeți, l-a ucis pe vizitiul regelui, care a căzut apoi în fața carului. Conducătorul Madrasilor a ucis apoi cu patru săgeți cei patru cai ai lui Yudhishthira. După ce a ucis caii regelui, Shalya, cu suflet mare, a început să ucidă trupele fiului regal al lui Dharma. Când regele (Pandava) a ajuns în acea situație, Bhimasena, ilustrul, i-a tăiat rapid arcul regelui Madra cu o săgeată de mare iuțeală, străpungând adânc pe rege însuși cu o pereche de săgeți. Cu o altă săgeată i-a tăiat capul vizitiului lui Shalya de trunchi, a cărui mijloc era învelită în armură. Excesiv de entuziasmat de furie, Bhimasena a ucis apoi, fără nicio întârziere, și cei patru cai ai inamicului său. Bhima, cel mai priceput dintre toți arcașii, l-a acoperit cu o sută de săgeți pe acel erou (Shalya), care, înzestrat cu mare iuțeală, se zbătea singur în acea bătălie. Sahadeva, fiul lui

Madri, a făcut același lucru. Văzându-l pe Shalya amețit de acele săgeți, Bhima i-a tăiat armura cu alte săgeți. Având armura tăiată de Bhimasena, conducătorul Madrasilor, cu suflet mare, luând o sabie și un scut împodobit cu 1.000 de stele, a sărit din carul său și s-a repezit spre fiul lui Kunti. Tăind săgeata de pe carul lui Nakula, Shalya, de o forță teribilă, s-a repezit spre Yudhishthira. Văzându-l pe Shalya repezindu-se cu iuțeală spre rege, ca și Distrugătorul însuși repezindu-se în furie, Dhristadyumna și Shikhandi și cei (cinci) fii ai Draupadi și nepotul lui Sini au avansat brusc spre el. Atunci Bhima, ilustrul, i-a tăiat cu zece săgeți scutul incomparabil al eroului care avansa. Cu o altă săgeată cu vârf lat i-a tăiat și sabia acelui războinic de la mâner. Umplut de bucurie la această priveliște, a urlat puternic în mijlocul trupelor. Văzând acea ispravă a lui Bhima, toți fruntașii războinici în care printre Pandava s-au umplut de bucurie. Râzând cu zgomot, au scos urlete feroce și și-au suflat buciumurile albe ca luna. La acel zgomot teribil, armata protejată de eroii tăi a devenit neliniștită, acoperită de sudoare, scăldată în sânge, deosebit de melancolică și aproape fără viață. Stăpânul Madrasului, asaltat de acei războinici fruntași Pandava conduși de Bhimasena, a înaintat (fără să-i ia în seamă) spre Yudhishthira, ca un leu care înaintează pentru a prinde un cerb. Regele Yudhishthira cel drept, fără cal și fără vizitiu, arăta ca un foc arzând din cauza mâniei cu care era atunci stârnit. Văzându-l pe stăpânul Madrasului în fața sa, s-a repezit spre acel inamic cu mare iuțeală. Amintindu-și cuvintele lui Govinda, și-a pus repede inima pe nimicirea lui Shalya. Într-adevăr, regele Yudhishthira cel drept, stând în carul său fără cal și fără vizitiu, a dorit să apuce o suliță. Văzând acea ispravă a lui Shalya și reflectând asupra faptului că eroul care îi fusese alocat ca parte încă nu fusese ucis, fiul lui Pandu și-a pus ferm inima pe a realiza ceea ce fratele mai mic al lui Indra îl sfătuise să înfăptuiască. Regele Yudhishthira cel drept, a luat o suliță a cărei mâner era împodobit cu aur și cu pietre prețioase și a cărei strălucire era la fel de vie ca cea a aurului. Rotindu-și ochii care erau larg deschiși, și-a aruncat privirile spre stăpânul Madrasului, inima sa fiind plină de furie. Privit astfel, O, zeu al oamenilor, de către acel rege cu suflet curat și păcatele spălate, stăpânul Madrasului nu s-a prefăcut în cenușă. Acest lucru ni s-a părut a fi deosebit de minunat, O, monarhule. Ilustrul șef al Kurus a aruncat apoi cu mare forță spre regele Madrasului acea suliță strălucitoare cu mâner frumos și fioros și strălucind de pietre prețioase și corali. Toți Kaurava au văzut acea suliță strălucitoare emițând scântei de foc în timp ce se deplasa prin văzduh după ce fusese aruncată cu mare forță, asemenea unui meteorit mare care cade din cer la sfârșitul *Yugăi*. Regele Yudhishthira cel drept, în acea bătălie, a aruncat cu grijă acea suliță care semăna cu *kala-ratri* (Noaptea Morții) înarmată cu lațul fatal sau cu mama adoptivă cu aspect înfricoșător a lui Yama însuși, și care, ca blestemul unui Brahmana, nu putea fi ocolită. Cu grijă, fiii lui Pandu închinau întotdeauna acelei arme cu parfumuri și ghirlande și cel mai bun loc și cele mai bune feluri de mâncare și băuturi. Acea armă părea să ardă ca focul Samvartaka și era la fel de fioroasă ca un ritual efectuat conform Atharvanului lui Agnirasa. Creată de Tvashtri (artizanul celest) pentru uzul lui Ishana, era un consumator al suflărilor vitale și al trupurilor tuturor inamicilor. Era capabilă să distrugă prin forța sa Pământul și văzduhul și toate rezervoarele de apă și creaturile de orice fel. Împodobită cu clopoței și stindarde și pietre prețioase și diamante și decorată cu pietre de *lapis lazuli* și dotată cu un mâner de aur, Tvashtri însuși o forjase cu mare grijă după ce observase multe jurăminte. Infailibil de fatală, era distrugătoare pentru toți cei care urau Brahmanul. După ce a inspirat-o cu grijă cu multe *mantre* fioroase și i-a conferit o viteză teribilă prin exercitarea unei mari puteri și a unei mari grijă, regele Yudhishthira a aruncat-o pe cea mai bună dintre căi pentru nimicirea stăpânului Madrasului. Zicând cu voce tare cuvintele, ”*Ești ucis, ticălosule!*”, regele a aruncat-o, chiar cum Rudra, în zile de demult, aruncase săgeata sa pentru nimicirea *asura* Andhaka, întinzându-și brațul (drept) puternic, împodobit cu o mână frumoasă, și aparent dansând în furie.

Shalya, însă, a urlat cu putere și a încercat să prindă acea suliță excelentă de energie irezistibilă aruncată de Yudhishthira cu toată puterea sa, la fel cum un foc sare să prindă un jet de unt clarificat turnat peste el. Pătrunzând prin cele mai adânci măruntaie și prin pieptul său frumos și lat, sulița a intrat în Pământ la fel de ușor cum ar intra în apă, fără cea mai mică rezistență, luând cu ea faima de renume mondial a regelui (Madrasului). Acoperit de sângele care ieșea din nări, ochi, urechi și gură, și de cel care curgea din rană, el semăna apoi cu muntele Krauncha de mărime

gigantică, atunci când fusese străpuns de Skanda. Armura fiindu-i tăiată de acel descendent al neamului lui Kuru, ilustrul Shalya, puternic ca elefantul lui Indra, întinzându-şi braţele, a căzut pe Pământ, asemenea unui vârf de munte sfărâmat de tunet. Întinzându-şi braţele, conducătorul Madrasului a căzut pe Pământ, cu faţa îndreptată spre regele Yudhishthira cel drept, asemenea unui stindard înalt ridicat în onoarea lui Indra care cade la pământ. Ca o soţie iubită care se apropie să-şi primească stăpânul iubit pe punctul de a cădea pe pieptul ei, Pământul părea atunci, din afecţiune, să se ridice puţin pentru a primi pe acel taur printre oameni, în timp ce cădea cu membrele sfâşiate, scăldate în sânge. Puternicul Shalya, care se bucurase mult de Pământ ca de o soţie iubită, părea acum să doarmă pe sânul Pământului, îmbrăţişând-o cu toate membrele sale. Ucis de fiul lui Dharma cu suflet drept în luptă cinstită, Shalya părea să ia înfăţişarea unui foc bun zăcând stins pe vatra de jertfă. Deşi lipsit de arme şi de stindard, şi deşi inima îi fusese străpunsă, frumuseţea nu părea să-l părăsească încă pe cel fără viaţă conducător al Madrasului. Atunci Yudhishthira, ridicându-şi arcul a cărui splendoare semăna cu cea a arcului lui Indra, a început să-şi distrugă duşmanii în acea bătălie, la fel cum prinţul păsărilor distruge şerpii. Cu cea mai mare viteză a început să le taie trupurile inamicilor cu săgeţile sale ascuţite. Cu afluxul de săgeţi pe care fiul lui Pritha le-a tras atunci, trupele tale au fost complet acoperite. Stăpâniţi de frică şi cu ochii închişi, au început să se lovească unii pe alţii (atât de uimiţi erau atunci). Sângele ieşindu-le din corpuri, au rămas lipsiţi de armele lor de atac şi apărare şi dezbrăcaţi de suflarea vieţii. La căderea lui Shalya, fratele mai tânăr şi mai vesel al regelui Madrasului, care era egal cu fratele său (decedat) în toate realizările şi era considerat un războinic măreţ în carul de luptă, a pornit împotriva lui Yudhishthira. Invincibil în luptă, dorind să plătească ultimele datorii ale fratelui său, acel bărbat de frunte a străpuns repede pe Pandava cu multe săgeţi. Cu mare viteză, regele Yudhishthira cel drept l-a străpuns cu şase săgeţi. Cu două săgeţi cu tăişuri zimţate, i-a tăiat apoi arcul şi stindardul adversarului său. Atunci, cu o săgeată aprinsă şi ascuţită, de mare forţă şi cu cap lat, i-a retezat capul inamicului său care stătea în faţa lui. Am văzut acest cap, împodobit cu cercei, căzând de pe car ca un locuitor al cerului care cade la epuizarea meritelor sale. Văzându-i trunchiul fără cap, scăldat în sânge, căzut de pe car, trupele Kaurava s-au împrăştiat. Într-adevăr, la uciderea fratelui mai mic al Madraşilor, îmbrăcat în armură frumoasă, Kurii, scoţând strigăte de *„Of!”* şi *„Vai!”*, au fugit repede. Văzându-l ucis pe fratele mai mic al lui Shalya, trupele tale, fără speranţă de viaţă, au fost însufleţite de frica Pandavilor şi au fugit, acoperite de praf. Nepotul lui Sini, Satyaki, apoi, O, taur al rasei lui Bharata, trăgând cu săgeţile, a înaintat împotriva Kaurava speriaţi în timp ce aceştia fugeau. Apoi fiul lui Hridika, O, rege, a primit repede şi fără teamă pe acel războinic invincibil, acel arcaş de neînvins şi puternic, pe măsură ce acesta înainta (împotriva armatei învinse). Cei doi eroi iluştri şi de neînvins ai rasei lui Vrishni, fiul lui Hridika şi Satyaki, s-au întâlnit ca doi lei furioşi. Amândoi, asemănători soarelui prin strălucire, se acopereau reciproc cu săgeţi de splendoare aprinsă ce semănau cu razele soarelui. Săgeţile celor doi lei ai rasei lui Vrishni, lansate cu forţă din arcurile lor, le-am văzut că arătau ca nişte insecte ce se mişcă repede pe cer. Străpungându-l pe Satyaki cu zece săgeţi şi caii acestuia cu trei, fiul lui Hridika i-a tăiat arcul cu o săgeată dreaptă. Lăsând deoparte cel mai bun arc al său care fusese tăiat astfel, acel taur al rasei lui Sini a luat repede altul, mai rezistent decât primul. După ce a luat acel arc de frunte, acel prim arcaş l-a străpuns pe fiul lui Hridika cu zece săgeţi în centrul pieptului. Apoi tăindu-i carul şi tija acelui car cu multe săgeţi bine lansate, Satyaki i-a ucis repede pe caii adversarului său, precum şi pe cei doi vizitii din spate. Curajosul Kripa, fiul lui Saradwat, O, stăpâne, văzându-l pe fiul lui Hridika fără cai, l-a dus repede, luându-l pe carul său. La uciderea regelui Madraşilor şi la faptul că a fost făcut fără cai pe Kritavarma, întreaga armată a lui Duryodhana şi-a întors din nou faţa de la luptă. În acel moment, armata a fost învăluită într-un nor de praf. Nu vedeam nimic. Cu toate acestea, cea mai mare parte a armatei tale a căzut. Cei care au rămas în viaţă îşi întorseseră feţele de la luptă. Curând s-a văzut că acel nor de praf de pământ care se înălţase s-a potolit, O, taur printre oameni, din cauza diferitelor şuvoaie de sânge care îl udau pe toate părţile. Atunci Duryodhana, văzându-şi armata înfrântă de aproape, a rezistat singur tuturor Parthaşilor care avansau furioşi. Văzându-i pe Pandavi în carele lor, precum şi pe Dhrishtadyumna, fiul lui Prishata, şi pe invincibilul şef al Anartas (Satyaki), regele Kuru i-a acoperit pe toţi cu săgeţi ascuţite. Inamicul (în acel moment) nu s-a apropiat de el, ca nişte

creaturi muritoare care se tem să se apropie de Distrugătorul care stătea în fața lor. Între timp, fiul lui Hridika, călare pe un alt car, a avansat spre acel loc. Puternicul războinic Yudhishthira a ucis rapid cei patru cai ai lui Kritavarma cu patru săgeți și l-a străpuns pe fiul lui Gotama cu șase săgeți cu vârfuri late și de mare forță. Apoi Ashvatthama, luându-l pe carul său pe fiul lui Hridika, care fusese lăsat fără cai și fără vizitii de către regele (Pandava), l-a dus departe de Yudhishthira. Fiul lui Saradwat l-a străpuns pe Yudhishthira în schimb cu opt săgeți și caii săi, de asemenea, cu opt săgeți ascuțite. Astfel, O, monarhule, tăciunii acelei bătălii au început să ardă ici și colo, ca urmare, O, rege, a politicii rele a ta și a fiului tău, O, Bharata. După uciderea celui mai bun arcaș de pe câmpul de luptă de către taurul din neamul Kuru, Parthas, văzând că Shalya a fost ucis, s-au unit și, plini de bucurie, au suflat în cochilii. Și toți l-au aplaudat pe Yudhishthira în acea bătălie, așa cum zeii din vechime l-au aplaudat pe Indra după uciderea lui Vritra. Și au bătut și au suflat în diverse instrumente muzicale, făcând Pământul să răsune în toate părțile cu acel zgomot.

SECȚIUNEA XVIII

Sanjaya a spus: După măcelul lui Shalya, O, rege, adepții regelui Madra, în număr de o mie șapte sute de eroi călăreți de care, au pornit la luptă cu mare vigoare. Duryodhana, călare pe un elefant gigantic ca un deal, cu o umbrelă ținută deasupra capului și foșnit în același timp cu cozi de iac, a oprit pe războinicii Madraka, spunând: „*Nu înaintați, nu înaintați!*” Deși interzișii în repetate rânduri de Duryodhana, acei eroi, dornici să-l ucidă pe Yudhishthira, au pătruns în oastea Pandava. Acei bravi combatanți, O, monarh, loiali lui Duryodhana, încordându-și corzile arcurilor cu zgomot, s-au luptat cu Pandava. Între timp, aflând că Shalya fusese ucis și că Yudhishthira era tulburat de către puternicii călăreți de care din partea Madrakas, devotați bunăstării regelui Madraka, marele călăreț de care Partha a venit acolo, întinzându-și arcul *Gandiva* și umplând Pământul cu zăngănitul caretei sale. Atunci Arjuna, și Bhima, și cei doi fii ai lui Madri prin Pandu, și acel tigru dintre oameni, Satyaki, și cei (cinci) fii ai lui Draupadi, și Dhrishtadyumna, și Shikhandi, și Pancalașii și Somakașii, dorind să-l salveze pe Yudhishthira, l-au înconjurat pe toate părțile. Luându-și locurile în jurul regelui, Pandavașii, acei tauri printre oameni, au început să agite forța ostilă ca niște Makara ce agită oceanul. Într-adevăr, ei au făcut armata ta să tremure ca o furtună puternică ce scutură copacii. Ca uriașul râu Gange agitat de un vânt ostil, oastea Pandava, O, rege, a devenit din nou extrem de agitată. Făcând acea oaste uriașă să tremure, iluștrii și puternicii călăreți de care (Madrașii) au strigat cu toții tare, spunând: „Unde este acel rege Yudhishthira? De ce nu se văd aici bravii săi frați, Pandavașii? Ce s-a întâmplat cu Pancalașii de mare vigoare, precum și cu puternicul călăreț de care Shikhandi? Unde sunt Dhrishtadyumna și nepotul lui Sini și acei puternici călăreți de care, cei (cinci) fii ai lui Draupadi?” La aceasta, acei războinici puternici, fiii lui Draupadi, au început să măcelărească adepții regelui Madra care rosteau acele cuvinte și luptau cu vigoare. În acea bătălie, unii dintre oamenii tăi au fost văzuți uciși cu ajutorul stindardelor lor înalte. Văzându-i însă pe eroicii Pandavași, bravii războinici ai armatei tale, O, Bharata, deși interzișii de fiul tău, totuși s-au repezit asupra lor. Duryodhana, vorbind încet, a încercat să împiedice acei războinici să lupte cu inamicul. Niciun mare călăreț de care, însă, printre ei nu i-a ascultat porunca. Atunci Shakuni, fiul regelui Gandhara, înzestrat cu elocvență, O, monarh, i-a spus lui Duryodhana aceste cuvinte: „Cum se face că stăm aici, în timp ce oastea Madraka este măcelărită în fața ochilor noștri? Când tu, O, Bharata, ești aici, acest lucru nu arată bine! Înțelegerea a fost ca toți să luptăm uniți! Atunci de ce, O, rege, tolerezi pe dușmanii noștri când aceștia ne ucid trupele astfel?”

Duryodhana a spus: Deși le-am interzis înainte, ei nu mi-au ascultat porunca. Acești oameni au pătruns împreună în tabăra Pandava!

Shakuni spuse: Războinici viteji, când sunt înfuriați în luptă, nu ascultă de comenzile conducătorilor lor. Nu se cade să fii supărat pe acei oameni. Nu este momentul să stai nepăsător. Prin urmare, cu toții, uniți cu carele, caii și elefanții noștri, vom merge să-i salvăm pe acei arcași măreți, susținătorii regelui Madra! Cu mare grijă, O, rege, ne vom proteja unii pe alții.” Gândind în

felul lui Shakuni, toți Kaurava au pornit apoi spre locul unde erau Madra. Duryodhana, de asemenea, astfel abordat (de către unchiul său matern), a pornit, înconjurat de o forță mare, împotriva inamicului, scoțând urlete de leu și făcând Pământul să răsune de acel zgomot. „*Ucideți, străpungeți, capturați, loviți, tăiați!*” Acestea erau sunetele puternice care se auzeau atunci, O Bharata, în rândul acelor trupe. Între timp, Pandava, văzând în acea bătălie susținătorii regelui Madra atacându-i uniți, au pornit împotriva lor, aranjându-se în forma numită *Madhyama*. Luptând corp la corp, O, monarh, pentru scurt timp, eroicii războinici, susținătorii regelui Madra, au fost văzuți pierind. Apoi, în timp ce înaintam, Pandava, uniți și înzestrați cu mare activitate, au completat măcelul Madrakilor și, plini de încântare, au scos urale de bucurie. Apoi au apărut forme fără cap în toate părțile. Meteoriți mari păreau să cadă din discul soarelui. Pământul s-a acoperit de care, juguri rupte și osii, de călăreți căzuți și de armăsari fără viață. Armăsari iuți ca vântul, încă atașați de jugurile carelor (dar fără vizitii să-i ghideze), erau văzuți târând călăreți, O, monarh, încolo și încoace pe câmpul de luptă. Unii cai erau văzuți târând care cu roți sparte, în timp ce alții alergau în toate părțile, purtând după ei porțiuni de care rupte. Aici și colo erau văzuți și armăsari împiedicați în mișcările lor de hamuri. Călăreții, căzând din carele lor, erau văzuți căzând ca locuitori ai cerului la epuizarea meritelor lor. Când vitejii susținători ai regelui Madra au fost uciși, puternicii călăreți ai Partha, acei mari luptători, văzând un corp de cai venind spre ei, au sprintat spre el din dorința de victorie. Făcând să vuiască săgețile lor și făcând diverse alte feluri de zgomote amestecate cu sunetul trâmbițelor lor, acei luptători eficienți, stăpâni pe țintă, scuturându-și arcurile, au scos urlete de leu. Văzând apoi acea forță mare a regelui Madra exterminată și văzând și pe eroul lor rege ucis în luptă, întreaga armată a lui Duryodhana s-a retras din nou de pe câmp. Lovită, O monarh, de acei arcași fermi, Pandava, armata Kuru a fugit în toate părțile, cuprinsă de frică.

SECȚIUNEA XIX

Sanjaya a spus: În urma căderii acelui mare rege și puternic războinic pe care îl aveați în care, acel erou de neînvins (Shalya) în luptă, trupele voastre, ca și fiii voștri, s-au retras aproape toți din luptă. Într-adevăr, după măcelul acelui erou de către ilustrul Yudhishthira, trupele voastre erau asemenea unor negustori naufragiați pe vastul adânc, fără plută pe care să traverseze. După căderea regelui Madra, O, împărate, trupele voastre, lovite de frică și rănite de săgeți, erau asemenea unor stăpâni lipsiți de protector sau unei turme de cerbi afectați de un leu. Ca taurii cărora li s-au smuls coarnele sau elefanții cărora li s-au rupt colții, trupele voastre, învinse de Ajatasatru, au fugit la amiază. După căderea lui Shalya, O, rege, niciunul dintre oamenii tăi nu s-a gândit la a reașeza armata sau la a-și arăta vitejia. Acea frică, O, rege, și acea tristețe, pe care le-am simțit la căderea lui Bhishma, a lui Drona și a fiului lui Suta, O, Bharata, ne-au cuprins din nou, O, monarh. Descurajată de succes după căderea puternicului războinic din care, Shalya, armata Kuru, cu eroii săi uciși și extrem de confuză, a început să fie tăiată cu săgeți ascuțite. După măcelul regelui Madra, O, monarh, războinicii tăi au fugit cu toții de frică. Unii călare, unii pe elefanți, unii în care, marii războinici din care cu mare viteză, și pedestrașii au fugit și ei de frică. 2.000 de elefanți, asemănători unor dealuri și pricepuți la lovire, au fugit, după căderea lui Shalya, mânați cu cârlige și degetele de la picioare. Într-adevăr, O, cel mai bun dintre Bharata, soldații tăi au fugit în toate părțile. Aflați în suferință din cauza săgeților, au fost văzuți fugind, gâfâind. Văzându-i învinși și zdrobiți și fugind deznădăjduiți, Pancalașii și Pandavașii, inspirați de dorința de victorie, i-au urmărit cu vehemență. Fâșâitul săgeților și alte zgomote, urletele lor de leu și sunetul strident al scoicilor războinicilor eroi au devenit cumplite. Văzând oastea Kaurava agitată de frică și fugind, Pancalașii și Pandavașii și-au vorbit unii altora spunând: „Astăzi regele Yudhishthira, statornic în adevăr, și-a învins dușmanii. Astăzi Duryodhana a fost deposedat de splendoarea și prosperitatea sa regală. Astăzi, aflând de moartea fiilor săi, Dhritarashtra, acel rege al oamenilor, stupefiat și doborât la pământ, să simtă cea mai ascuțită agonie. Să știe astăzi că fiul Kunti posedă o mare putere printre toți arcașii. Astăzi, acel rege păcătos și cu inima nelegiuită se va osândi singur. Să-și amintească astăzi de vremea și de cuvintele folositoare ale lui Vidura. Din această zi să slujească Parthașilor ca robi. Să simtă acel rege astăzi durerea pe care au simțit-o fiii lui Pandu. Să cunoască acel rege astăzi

măreția lui Krishna. Să audă astăzi sunetul teribil al arcului lui Arjuna în luptă, precum și puterea tuturor armelor sale și tăria brațelor sale în luptă. Astăzi va cunoaște puterea înfricoșătoare a lui Bhima cu suflet înalt, când Duryodhana va fi ucis în luptă, așa cum a fost ucis *asura* Vali de Indra. Fără Bhima cu forță măreață, nu este nimeni altcineva în această lume care să poată realiza ceea ce a realizat însuși Bhima la masacrul lui Duhshasana. Auzind despre măcelul conducătorului Madrasului, care nu putea fi învins nici de zei, acel rege va cunoaște eroismul fiului cel mare al lui Pandu. După uciderea războinicului fiu al lui Subala și a tuturor Gandharilor, va cunoaște tăria în luptă a celor doi fii ai lui Madri de la Pandu. Oare nu va fi victoria a celor care îl au pe Dhananjaya ca războinic, precum și pe Satyaki, și pe Bhimasena, și pe Dhrishtadyumna fiul lui Prishata, și pe cei cinci fii ai lui Draupadi, și pe cei doi fii ai lui Madri, și pe arcașul măreț Shikhandi, și pe regele Yudhishthira? Oare nu va fi victoria a celor care îl au pe Krishna ca protector, altfel numit Janardana, protectorul universului? Oare nu va fi victoria a celor care au dreptatea ca refugiu? Cine altcineva în afară de Yudhishthira, fiul Pritha, care îl are pe Hrishikesa, refugiu al dreptății și faimei, ca protector, este capabil să-i învingă în luptă pe Bhishma și Drona și Karna și conducătorul Madrasului și pe sutele și miile de alți regi?" Zicând aceste cuvinte și plini de bucurie, Srinjayasii au urmărit trupele tale din acea bătălie, care fuseseră zdrobite cumplit de săgeți. Atunci Dhananjaya, cu mare vitejie, a pornit împotriva diviziei de care a inamicului. Cei doi fii ai lui Madri și mărețul războinic pe care îl avea în care, Satyaki, au pornit împotriva lui Shakuni. Văzându-i pe toți fugind în grabă de frica lui Bhimasena, Duryodhana, parcă zâmbind, i-a zis vizitiului său: "Partha, staționat acolo cu arcul său, mă încalcă. Adu caii mei în spatele întregii armate. Ca și oceanul care nu-și poate trece continentele, fiul Kunti, Dhananjaya, nu va îndrăzni niciodată să mă încalce, dacă mă voi așeza în spate. Privește, O, vizitiu, această vastă oaste care este urmărită de Pandavași. Privește acest nor de praf care s-a ridicat din toate părțile în urma mișcării trupelor. Auzi aceste urlete leonine diverse care sunt atât de înfricoșătoare și de puternice! Prin urmare, O vizitiu, mergi încet și așează-te în spate. Dacă mă voi opri în luptă și voi lupta cu Pandavașii, armata mea, O, vizitiu, se va întări și se va întoarce cu vigoare la luptă." Auzind aceste cuvinte ale fiului tău, care erau exact ale unui erou și om de onoare, vizitiul a mâna caii încet, împodobiți cu aur. 21.000 de soldați de infanterie, lipsiți de elefanți și cai și războinici în care, și care erau gata să-și dea viața, încă mai stăteau pentru luptă. Născuți în diverse țări și veniți din diverse orașe, acești războinici și-au menținut poziția, dorind să obțină un mare renume. Conflictul acestor războinici care se repezeau, plini de bucurie, a devenit puternic și extrem de teribil. Atunci Bhimasena, O, rege, și Dhrishtadyumna fiul lui Prishata i-au atacat cu patru feluri de forțe. Alți soldați de infanterie au pornit împotriva lui Bhima, urlând tare și lovindu-și subsuorile, toți animați de dorința de a ajunge în cer. Acei combatanți Dhartaraștri, plini de furie și de neînvins în luptă, apropiindu-se de Bhimasena, au scos urlete furioase. Apoi nu și-au vorbit unul altuia. Încercându-l pe Bhima în acea luptă, au început să-l lovească din toate părțile. Înconjurat de acea mare mulțime de războinici de pe jos și lovit de ei în acea luptă, Bhima nu s-a clintit din locul unde stătea fixat ca muntele Mainaka. Între timp, asaltatorii săi, plini de furie, O, monarhule, s-au străduit să-l rănească pe acel măreț războinic în care al Pandavașilor și au oprit alți combatanți (care încercau să-l salveze). Întâlnit de acei războinici, Bhima s-a umplut de furie. Coborând iute din careta sa, a pornit pe jos împotriva lor. Ridicându-și buzduganul masiv împodobit cu aur, a început să-ți măcelărească oastea ca și Distrugătorul însuși înarmat cu buzduganul său. Mărețul Bhima, cu buzduganul său, i-a zdrobit pe cei 21.000 de pedestrași care nu aveau carete, cai și elefanți. După ce a ucis acea divizie puternică, Bhima, a cărui vitejie nu putea fi înfrântă, și-a arătat fața avându-l pe Dhrishtadyumna în față. Pedestrașii Dhartarashtrei, astfel uciși, zăceau pe pământ, scăldați în sânge, ca niște Karnikara cu povara lor de flori doborâtă de o furtună. Împodobiți cu ghirlande făcute din diverse feluri de flori și decorați cu diverse feluri de cercei, acei combatanți de diverse neamuri, care veniseră din diverse tărâmuri, zăceau lipsiți de viață pe câmp. Acoperită cu stindarde și drapele, acea mare mulțime de pedestrași, astfel doborâtă, părea fioroasă, cumplită și înfricoșătoare în timp ce zăcea pe câmp. Marii războinici din carete, împreună cu însoțitorii lor, care au luptat sub conducerea lui Yudhishthira, l-au urmărit pe ilustrul tău fiu Duryodhana. Acei mari arcași, văzându-ți trupele retrăgându-se din luptă, au pornit împotriva lui Duryodhana, dar nu l-au putut depăși, la fel cum

oceanul nu-şi poate trece malurile. Vitejia pe care am văzut-o atunci a fiului tău era extraordinar de minunată, căci toţi Parthaţii, uniţi, nu l-au putut depăşi pe el singur. Atunci Duryodhana, adresându-se propriei sale oştiri care nu fugise departe, dar care, sfâşiată de săgeţi, îşi pusese inima în fugă, a rostit aceste cuvinte: „Nu văd locul pe câmpie sau pe munte, unde, dacă fugiţi, Pandavaşii nu vă vor urmări şi nu vă vor ucide! Ce rost mai are atunci fuga? Oastea Pandavaşilor a fost redusă numeric. Cei doi Krishna sunt extrem de sfâşiaţi. Dacă ne vom opune toţi, victoria va fi cu siguranţă a noastră! Dacă fugiţi, pierzându-vă orice ordine, blestemaţii Pandavaşi, urmărindu-vă, vă vor ucide pe toţi! Dacă, pe de altă parte, ne vom opune, lucrurile bune ne vor aduce! Ascultaţi, toţi voi Kshatriya ce sunteţi asaltaţi aici! Când Distrugătorul ucide mereu eroi şi laşi, ce om este atât de prost încât, numindu-se Kshatriya, să nu lupte? Lucruri bune ne vor aduce dacă vom sta în faţa furiosului Bhimasena! Moartea în luptă, în timp ce ne zbatem după practicile Kshatriya, este plină de fericire! Câştigând victoria, obţii fericire aici. Dacă eşti ucis, obţii mari recompense în lumea cealaltă! Voi, Kauravaşilor, nu există o cale mai bună spre cer decât cea oferită de luptă! Ucideţi în luptă, puteţi obţine fără întârziere toate acele regiuni binecuvântate.” Auzind aceste cuvinte ale sale şi aplaudându-le cu entuziasm, regii (Kuru) au pornit din nou împotriva Pandavaşilor pentru a se lupta cu ei. Văzându-i înaintând cu viteză, Parthaşii, aranjaţi în ordine de luptă, pricepuţi la lovire, înfuriaţi şi inspiraţi de dorinţa de victorie, au pornit împotriva lor. Curajosul Dhananjaya, întinzându-şi arcul *Gandiva*, vestit în cele trei lumi, a pornit cu careta sa împotriva inamicului. Cei doi fii ai Madri, şi Satyaki, au pornit împotriva lui Shakuni, iar ceilalţi eroi Pandavaşi, zâmbind, au pornit cu repeziciune împotriva trupelor tale.

SECŢIUNEA XX

Sanjaya spuse: După ce armata (Kuru) fusese adunată, Shalva, stăpânul Mlecşaşilor, plin de furie, s-a repezit asupra marii forţe a Pandavilor, călare pe un elefant gigantic, cu secreţii curgând din membrele sale obişnuite, arătând ca un munte, umflat de mândrie, asemănător lui Airavata însuşi, şi capabil să strivească mari grupuri de duşmani. Animalul lui Shalva provenea dintr-o rasă înaltă şi nobilă. Era mereu venerat de fiul lui Dhritarashtra. Era echipat corespunzător şi antrenat corespunzător pentru luptă, O, rege, de către persoane pricepute în cunoaşterea despre elefanţi. Călare pe acel elefant, acel fruntaş al regilor arăta ca soarele de dimineaţă la sfârşitul verii. Urcat pe acel elefant de seamă, O, monarh, el a pornit împotriva Pandavilor şi a început să-i străpungă din toate părţile cu vârfuri de săgeţi ascuţite şi teribile care semănau cu tunetul lui Indra ca forţă. În timp ce el trăgea săgeţile în acea bătălie şi trimitea războinici ostili în lăcaşul lui Yama, nici Kauravii, nici Pandavii nu puteau observa vreun cusur la el, la fel cum Daityas, O, rege, nu puteau observa niciunul la Vasava, cel care mânuia tunetul, în zilele de demult, în timp ce acesta era angajat în zdrobirea diviziilor lor. Pandavii, Somakii şi Srinjayii au văzut acel elefant arătând ca 1.000 de elefanţi alergând în jurul lor, la fel cum duşmanii zeilor văzuseră în zilele de demult elefantul lui Indra în luptă. Agitată (de acel animal), armata ostilă privea în toate părţile ca şi cum ar fi fost lipsită de viaţă. Incapabili să reziste în luptă, ei au fugit apoi în mare frică, strivindu-se unii pe alţii în timp ce alergau. Atunci, vasta oştire a Pandavilor, ruptă de regele Salwa, a fugit brusc în toate părţile, incapabilă să suporte iureşul acelui elefant. Văzând oştirea Pandava ruptă şi fugind în grabă, toţi rândaşii de frunte ai armatei tale l-au preamărit pe regele Salwa şi şi-au suflat trâmbiţele albe ca luna. Auzind strigătele de bucurie ale Kauravilor şi sunetul trâmbiţelor lor, comandantul forţelor Pandava şi Srinjaya, prinţul Pancala (Dhrishtadyumna), nu a putut, de furie, să suporte. Ilustrul Dhrishtadyumna, atunci, cu mare viteză, a pornit pentru a învinge elefantul, la fel cum *Asura* Jambha pornise împotriva lui Airavata, prinţul elefanţilor pe care Indra călărea în timpul confruntării sale cu Indra. Văzându-l pe stăpânul Pandavilor repezindu-se spre el în iureş, Salwa, acel leu printre regi, şi-a îndemnat repede elefantul, O, rege, pentru nimicirea fiului lui Drupada. Acesta din urmă, văzând animalul apropiindu-se cu repeziciune, l-a străpuns cu trei săgeţi de seamă, şlefuite de mâinile fierarului, ascuţite, strălucitoare, înzestrate cu energie feroce şi asemănătoare focului în splendoare şi forţă. Atunci, acel erou ilustru a lovit animalul la globii frontali cu alte cinci săgeţi ascuţite şi de seamă. Străpuns de acestea, acel prinţ al elefanţilor, întorcându-se de la luptă, a

fugit cu mare viteză. Salwa, însă, verificând brusc acel elefant de frunte care fusese extrem de mutilat şi forţat să se retragă, l-a făcut să se întoarcă şi, cu cârlige şi lănci ascuţite, l-a împins înainte împotriva caretei regelui Pancala, arătându-l animalului furios. Văzându-l pe animal alergând impetuos spre el, viteazul Dhrishtadyumna, luând o bâtă, a sărit iute din careta sa pe Pământ, cu membrele amorţite de frică. Giganticul elefant, între timp, zdrobind brusc careta împodobită cu aur împreună cu caii şi vizitiul ei, a ridicat-o în aer cu trompa şi apoi a trântit-o pe Pământ. Văzându-l pe vizitiul regelui Pancala strivit astfel de acel elefant de frunte, Bhima şi Shikhandi şi nepotul lui Sini s-au repezit cu mare viteză spre acel animal. Cu săgeţile lor, au oprit iute impetuozitatea fiarei înaintate. Astfel primit de acei războinici din carete şi oprit de ei în luptă, elefantul a început să şovăie. Între timp, regele Salwa a început să tragă săgeţile ca soarele care îşi revarsă razele în toate părţile. Lovindu-se de acele săgeţi, războinicii din carete (ai Pandava) au început să fugă. Văzând această ispravă a lui Salwa, pancalaşii, srinjayii şi matsyas, O, rege, au scos strigăte puternice de „*Vai!*” şi „*Of!*” în acea luptă, toţi aceşti oameni de frunte, totuşi, au încercuit animalul pe toate părţile. Viteazul rege Pancala, luând apoi bâta sa care semăna cu creasta înaltă a unui munte, a apărut acolo. Fără teamă, O, rege, acel erou, acel cel care lovea duşmanii, s-a repezit cu viteză spre elefant. Înzestrat cu mare activitate, prinţul Pancalaşilor s-a apropiat şi a început să lovească cu bâta sa acel animal care era uriaş ca un deal şi care îşi vărsa secreţiile ca o masă mare de nori care se preling. Globii frontali ai acestuia s-au crăpat brusc, şi a scos un strigăt puternic; şi vărsând o cantitate mare de sânge, animalul, uriaş ca un deal, a căzut brusc, ca un munte care cade în timpul unui cutremur. În timp ce acel prinţ al elefanţilor cădea, şi în timp ce trupele fiului tău scoteau vaiete de jale la vederea, acel războinic de frunte dintre Sinis a tăiat capul regelui Salwa cu o săgeată ascuţită şi cu vârf lat. Capul fiindu-i tăiat de eroul Satwata, Salwa a căzut pe Pământ împreună cu prinţul său de elefanţi, ca un vârf de munte brusc sfărâmat de trăsnetul aruncat de şeful celeştilor.

SECŢIUNEA XXI

Sanjaya spuse: După ce viteazul Sālva, acea podoabă a adunărilor, a fost ucis, armata ta s-a risipit iute, ca un copac falnic rupt de forţa viscolului. Văzând armata risipită, marele războinic din care, Kritavarma, posedat de vitejie şi forţă mare, a rezistat forţei inamice în acea bătălie. Văzându-l pe eroul Sātavata, O, rege, stând în luptă ca un deal străpuns de săgeţi (de către duşmani), eroii Kuru, care fugiseră, s-au regrupat şi s-au întors. Apoi, O, monarh, s-a dat o luptă între Pandavi şi Kuruii întorşi, care-şi puseseră moartea ca ţintă. Minunată a fost acea încrucişare aprigă care a avut loc între eroul Sātavata şi duşmanii săi, căci el a rezistat armatei invincibile a Pandavilor. Când prietenii erau văzuţi îndeplinind fapte foarte dificile, prietenii, plini de încântare, au scos urlete de leu care păreau să ajungă până la ceruri. La acele sunete, Panchalii, O, taur din rasa Bharata, au fost cuprinşi de frică. Atunci Satyaki, nepotul lui Sini, s-a apropiat de acel loc. Apropiindu-se de regele Kshemakirti, de forţă mare, Satyaki l-a trimis în locuinţa lui Yama, cu şapte săgeţi ascuţite. Atunci fiul lui Hridika, de inteligenţă mare, a năvălit cu viteză împotriva acelui taur al rasei lui Sini, acel războinic cu braţe puternice, în timp ce acesta venea, trăgând săgeţi bine pregătite. Cei doi arcaşi, acei doi fruntaşi din care, au uruit ca leii şi s-au înfruntat cu forţă mare, ambii fiind înarmaţi cu cele mai bune arme. Pandavii, Panchalii şi ceilalţi războinici au devenit spectatori ai acelei teribile confruntări dintre cei doi eroi. Cei doi eroi din rasa Vrishni-Andhaka, ca doi elefanţi plini de încântare, s-au lovit unul pe altul cu săgeţi lungi şi cu vârfuri zimţate. Alergând în diverse feluri de urmărire, fiul lui Hridika şi acel taur al rasei lui Sini şi-au provocat repede suferinţă reciprocă cu ploi de săgeţi. Săgeţile trase cu mare forţă din arcurile celor doi lei Vrishni erau văzute de noi în văzduh ca nişte roiuri de insecte care se mişcau repede. Atunci fiul lui Hridika, apropiindu-se de Satyaki de adevărată tărie, i-a străpuns pe cei patru cai ai acestuia cu patru săgeţi ascuţite. Satyaki cel cu braţe lungi, înfuriat de aceasta, ca un elefant lovit cu o suliţă, l-a străpuns pe Kritavarma cu opt săgeţi de frunte. Atunci Kritavarma l-a străpuns pe Satyaki cu trei săgeţi bine pregătite pe piatră şi trase din arcul său întins la maximum, apoi i-a rupt arcul cu o altă săgeată. Lăsând deoparte arcul rupt, acel taur al rasei lui Sini a luat repede altul cu o săgeată pe coardă. Luând acel arc de frunte şi

încordându-l, acel fruntaş dintre toţi arcaşii, acel *Atiratha* de energie mare, inteligenţă mare şi forţă mare, neputând suporta ruperea arcului său de către Kritavarma, şi plin de furie, a năvălit repede asupra acestuia. Cu zece săgeţi agere, acel taur din neamul lui Sini l-a lovit pe vizitiu, pe cai şi pe stindardul lui Critavarma. Văzând aceasta, O, rege, marele arcaş şi puternicul războinic de pe care, Kritavarma, cuprins fiind de mânie, deoarece careta sa împodobită cu aur rămăsese fără vizitiu şi fără cai, ridicând o suliţă ascuţită, O, stăpâne, a aruncat-o cu toată forţa braţului său asupra acelui taur din neamul lui Sini, dorind să-l ucidă. Satiaki, însă, din rasa Satwata, lovind acea suliţă cu multe săgeţi agere, a tăiat-o în fragmente şi a făcut-o să cadă, ameţindu-l pe Kritavarma din neamul lui Madhu (prin activitatea şi vitejia sa). Cu o altă săgeată cu vârf lat, l-a lovit apoi pe Kritavarma în piept. Făcut fără cai şi fără vizitiu în acea luptă de către Iuyudhana, priceput în arme, Kritavarma a căzut pe Pământ. Eroul Kritavarma fiind lipsit de careta sa prin lupta unu la unu cu Satiaki, toate trupele (Kaurava) au fost cuprinse de mare frică. O mare tristeţe a afectat inima fiilor tăi, când Kritavarma a rămas astfel fără cai, fără vizitiu şi fără apărători. Văzându-l pe tămăduitorul duşmanilor făcut fără cai şi fără vizitiu, Kripa, O, rege, s-a repezit asupra acelui taur din neamul lui Sini, dorind să-l trimită în locuinţa lui Yama. Luându-l pe Kritavarma în careta sa sub privirile tuturor arcaşilor, puternicul Kripa l-a purtat departe de învălmăşeala luptei. După ce Kritavarma a rămas fără cai şi nepotul lui Sini a devenit puternic pe câmpul de luptă, întreaga armată a lui Duryodhana s-a retras din nou din luptă. Duşmanul, însă, nu a văzut, căci armata (Kuru) era atunci învăluită într-un nor de praf. Toţi războinicii tăi au fugit, O, monarh, cu excepţia regelui Duryodhana. Acesta, văzând de aproape că propria sa armată a fost învinsă, s-a repezit iute şi a asaltat inamicul victorios, rezistând singur împotriva tuturor. Fără frică, acel războinic invincibil, cuprins de mânie, a asaltat cu săgeţi agere toţi Panduşii, şi Dhrishtadyumna, fiul lui Prishta, şi Şikhandi, şi fiii Drupadei, şi marile oştiri ale Pancalilor, şi Kaikeyas, O, stăpâne, şi Somaşii! Cu hotărâre fermă, fiul tău puternic a stat în luptă, asemenea unui foc aprins şi puternic pe vatra de sacrificiu, sfinţit cu *mantre*. Aşa, regele Duryodhana a străbătut tot câmpul de luptă, în acea bătălie. Făcătorii de rău nu se puteau apropia de el atunci, asemenea făpturilor vii care nu se pot apropia de Distrugere. Atunci a venit şi fiul lui Hridika, călare pe o altă caretă.

SECŢIUNEA XXII

Sanjaya spuse: Acel războinic suprem pe car, O, monarh, fiul tău, călărind pe carul său şi plin de curajul disperării, arăta minunat în acea bătălie ca Rudra însuşi, cu mare vitejie. Cu miile de săgeţi trase de el, Pământul era complet acoperit. Într-adevăr, el îşi udă inamicii cu ploi de săgeţi, aşa cum norii toarnă ploaie pe brâiele munţilor. Nu era atunci niciun om printre Pāndava în acea mare bătălie, niciun cal, niciun elefant, niciun car, care să nu fi fost lovit de săgeţile lui Duryodhana. Asupra oricui dintre războinici-mi aruncam privirea atunci, O, monarh, vedeam că fiecare, O, Bharata, fusese lovit de săgeţile fiului tău. Armata Pāndava era atunci acoperită de săgeţile acelui războinic ilustru, la fel cum o oaste este acoperită de praful pe care îl ridică în marş sau la atac. Pământul atunci, O, stăpâne al Pământului, mi s-a părut că a devenit o singură întindere de săgeţi de către fiul tău Duryodhana, acel arcaş stăpân pe iuţeala mâinilor sale. Dintre acei mii şi mii de războinici de pe câmp, aparţinând părţii tale sau celei inamice, mi s-a părut că Duryodhana era singurul om pe atunci. Vitejia pe care am văzut-o atunci a fiului tău părea extrem de minunată, din moment ce Partha, chiar şi uniţi, nu puteau ajunge la el singur. El l-a străpuns pe Yudhishthira, O, taur al neamului Bharata, cu o sută de săgeţi, şi pe Bhimasena cu şaptezeci, şi pe Sahadeva cu şapte. Şi l-a străpuns pe Nakula cu şaizeci şi patru, şi pe Dhrishtadyumna cu cinci, şi pe fiii Draupadii cu şapte, şi pe Satyaki cu trei săgeţi. Cu o săgeată cu vârf lat, el, O, tată, i-a tăiat arcul lui Sahadeva. Lăsând deoparte arcul rupt, viteazul fiu al lui [Mādri], a luat un alt arc formidabil şi, năvălind asupra regelui Duryodhana, l-a străpuns cu zece săgeţi în acea bătălie. Marele arcaş Nakula, având curaj, apoi l-a străpuns pe rege cu nouă săgeţi teribile şi a scos un răget puternic. Satyaki l-a lovit pe rege cu o singură săgeată dreaptă; fiii Draupadii l-au lovit cu şaptezeci şi trei, iar regele Yudhishthira l-a lovit cu cinci. Şi Bhimasena l-a asuprit pe rege cu optzeci de săgeţi. Deşi străpuns astfel din toate părţile cu numeroase săgeţi de către aceşti războinici iluştri, Duryodhana

totuși, O, monarh, nu a ezitat, în prezența tuturor trupelor care stăteau drept spectatori. Iuțeala, abilitatea și vitejia acelui războinic ilustru au fost văzute de toți oamenii de acolo ca fiind superioare celor ale oricărei creaturi. Între timp, Dhartaraștrii, O, monarh, care nu fugiseră departe de acel loc, văzându-l pe rege, s-au regrupat și s-au întors acolo, îmbrăcați în zale. Zgomotul pe care l-au făcut când s-au întors a devenit extrem de înfricoșător, ca vuietul oceanului agitat în anotimpul ploios. Apropiindu-se de regele lor neînvins în acea bătălie, acei mari arcași au pornit împotriva Pandavașilor pentru luptă. Fiul lui Drona s-a opus în acea bătălie furiosului Bhimasena. Cu săgețile, O, monarh, care au fost trase în acea bătălie, toate punctele de pe busolă au fost complet întunecate, astfel încât luptătorii curajoși nu au putut distinge punctele cardinale de cele secundare ale busolei. În ceea ce privește pe Ashvatthama și Bhimasena, O, Bharata, amândoi au fost făptuitori de isprăvi crude. Amândoi erau de neînvins în bătălie. Brațele ambilor purtau multe cicatrici în urma faptului că amândoi trăseseră în mod repetat coarda arcului. Contracarându-și reciproc isprăvile, ei au continuat să lupte unul împotriva celuilalt, înspăimântând Întregul Univers. Eroicul Shakuni l-a asaltat pe Yudhishthira în acea bătălie. Mărețul fiu al lui Subala, după ce a ucis cei patru cai ai regelui, a scos un răget puternic, făcând toate trupele să tremure de frică. Între timp, viteazul Sahadeva l-a dus pe eroul și învinsul rege cu carul său departe de acea bătălie. Apoi, regele Yudhishthira cel drept, călare pe un alt car (s-a întors în bătălie) și, după ce l-a străpuns pe Shakuni întâi cu nouă săgeți, l-a străpuns din nou cu cinci. Și acel cel dintâi dintre toți arcași a scos apoi un răget puternic. Acea bătălie, O, stăpâne, deși înfricoșătoare, a devenit minunată de privit. Ea a umplut spectatorii de încântare și a fost aplaudată de Siddha și de Charana. Uluka cel cu suflet nemăsurat s-a repezit asupra mărețului arcaș Nakula, în acea bătălie, trăgând ploi de săgeți din toate părțile. Viteazul Nakula, însă, în acea bătălie, s-a opus fiului lui Shakuni cu un nor gros de săgeți din toate părțile. Amândoi acei eroi erau de neam bun și amândoi erau mari războinici în care. S-a văzut cum luptau unul împotriva celuilalt, fiecare fiind foarte înfuriat pe celălalt. În mod similar, Kritavarma, O, rege, luptând cu nepotul lui Sini, acel arzător de dușmani, arăta strălucitor, asemenea lui Shakra luptând cu *Asura* Vala. Duryodhana, după ce i-a rupt arcul lui Dhrishtadyumna în acea bătălie, și-a străpuns antagonistul fără arc cu săgeți ascuțite. Dhrishtadyumna apoi, în acel angajament, luând un arc formidabil, a luptat cu regele în văzul tuturor arcașilor. Bătălia dintre acei doi eroi a devenit extrem de aprigă, O, taur al rasei lui Bharata, asemenea confruntării dintre doi elefanți sălbatici și înfuriați cu secreții zemoase care le curg pe membre. Eroicul Gautama, excitat de furie în acea bătălie, i-a străpuns pe fiii măreți ai lui Draupadi cu multe săgeți drepte. Lupta care a avut loc între el și acei cinci a asemănat cu cea care are loc între o ființă întruchipată și cele (cinci) simțuri ale sale. Era înfricoșătoare și extrem de aprigă, și nici o parte nu a arătat considerație pentru cealaltă. (Cei cinci) fii ai lui Draupadi l-au afectat pe Kripa asemenea (celor cinci) simțuri care îl afectează pe un om prost. El, pe de altă parte, luptând cu ei, i-a controlat cu vigoare. Chiar așa și atât de minunată, O, Bharata, a fost acea bătălie dintre el și ei. Ea asemăna cu luptele repetate, O, domnule, dintre creaturile întruchipate și simțurile lor. Oameni luptau cu oameni, elefanți cu elefanți, cai cu cai și războinici în care cu războinici în care. Din nou, O, monarh, acea bătălie a devenit generală și înfricoșătoare. Aici un angajament era frumos, acolo altul era înfricoșător, și acolo altul era extrem de aprig, O, domnule! Multe și grozave, O, monarh, au fost confruntările care au avut loc în cursul acelei bătălii. Acei potolitori ai dușmanilor (aparținând ambelor armate), întâlnindu-se, s-au străpuns și s-au ucis unul pe celălalt în acel angajament teribil. Un nor dens de praf a fost apoi văzut acolo, ridicat de vehiculele și animalele războinicilor. De asemenea, O, rege, praful ridicat de caii care alergau era dens, un praf care era purtat dintr-un loc în altul de vânt. Ridicat de roțile carelor și de respirația elefanților, praful, dens ca un nor de seară, s-a ridicat în cer. Acest nor de praf ridicându-se și soarele însuși fiind acoperit de el, Pământul a fost învăluit, iar eroicii și puternicii războinici nu mai puteau fi văzuți. Imediat după aceea, totul a dispărut și totul a devenit clar când Pământul, O, cel mai bun dintre Bharati, a fost îmbibat cu sângele eroilor. Într-adevăr, acel nor dens și îngrozitor de praf s-a risipit. Atunci, O, Bharata, am putut vedea din nou diversele lupte individuale pe care combatanții le-au purtat la amiază, fiecare în funcție de puterea și rangul său, toate fiind extrem de aprige. Splendoarea strălucitoare a acelor fapte, O, monarhule, a

apărut în întregime. Zgomotul săgeților care cădeau în acea bătălie a devenit puternic, asemănându-se cu cel produs de o vastă pădure de bambus care ardea pe toate părțile.

SECȚIUNEA XXIII

Sanjaya spuse: În timpul desfășurării acelei lupte teribile și înfricoșătoare, armata fiului tău a fost înfrântă de Pandava. Cu toate acestea, regrupându-și marii lor luptători de care, cu eforturi viguroase, fiii tăi au continuat să lupte cu armata Pandava. Războinicii (Kuru), dornici de bunăstarea fiului tău, s-au întors brusc. La întoarcerea lor, bătălia a devenit din nou extrem de înverșunată între războinicii tăi și cei ai inamicului, asemănătoare celei dintre zei și Asura din vremurile de demult. Niciun luptător, nici dintre inamici, nici dintre ai tăi, nu s-a retras din acea bătălie. Războinicii luptau ghidați de presupunere și de numele pe care le strigau. Mare a fost distrugerea care s-a produs în timp ce luptau astfel unii împotriva altora. Apoi, regele Yudhishthira, cuprins de o mare mânie și dorind să-i învingă pe Dhartarashtra și pe regele lor în acea bătălie, l-a străpuns pe fiul lui Saradwat cu trei săgeți cu aripioare de aur și ascuțite pe piatră, și apoi l-a ucis pe Kritavarma cu încă patru săgeți care i-au nimerit cei patru cai. Apoi Ashvatthama a luat celebrul fiu al lui Hridika. Fiul lui Saradwat l-a străpuns la rândul său pe Yudhishthira cu opt săgeți. Atunci, regele Duryodhana a trimis șapte sute de care în locul unde regele Yudhishthira lupta. Acele care, călărite de luptători excelenți și având viteza vântului sau a gândului, au năvălit în acea bătălie asupra carei fiului lui Kunti. Încercându-l pe Yudhishthira din toate părțile, l-au făcut invizibil cu săgețile lor, ca niște nori care ascund soarele de la vedere. Atunci, eroii Pandava conduși de Shikhandi, văzându-l pe regele Yudhishthira cel drept asaltat astfel de Kaurava, s-au umplut de mânie și nu au putut suporta. Dorind să-l salveze pe Yudhishthira, fiul lui Kunti, au ajuns în acel loc în carele lor rapide și împodobite cu rânduri de clopoței. Atunci a început o bătălie cumplită, în care sângele curgea ca apa, între Pandava și Kuru, care a sporit populația domeniilor lui Yama. Ucigând acei șapte sute de luptători de care inamici din armata Kuru, Pandava și Panchala s-au opus din nou (întregii armate Kuru). Acolo s-a purtat o bătălie înverșunată între fiul tău și Pandava. Nu mai văzuserăm și nici nu mai auziserăm una ca aceasta. În timpul desfășurării acelei bătălii în care nimeni nu arăta considerație față de nimeni, și în timp ce războinicii armatei tale și cei ai inamicului cădeau în număr mare, iar luptătorii strigau și își suflau cochiliile, iar arcașii urlau și scoteau zgomote puternice de tot felul, în timp ce, într-adevăr, bătălia făcea ravagii și vitalele luptătorilor erau lovite, și trupele, O, stăpâne, dorind victoria, se repezeau la goană, în timp ce, într-adevăr, totul pe Pământ părea să sufere o distrugere nenorocită, în acel timp când nenumărate dame de origine și frumusețe rămâneau văduve, în timpul, într-adevăr, acelei înfruntări înverșunate în care războinicii se comportau fără a-și cruța prietenii și dușmanii, au apărut semne înfricoșătoare, prevestind nimicirea a tot. Pământul, cu munții și pădurile sale, a tremurat, scoțând un zgomot puternic. Meteoriți, ca niște torțe aprinse, înzestrate cu mânere, au căzut din cer, O, rege, pe toate părțile pe Pământ, ca și cum ar fi venit din discul solar. Un uragan s-a ridicat, suflând din toate părțile și luând cu el pietre tari pe cursul său inferior. Elefanții au lăsat să cadă lacrimi abundente și au tremurat foarte tare. Ignorând toate aceste semne de rău augur, fioroase și înfricoșătoare, războinicii Kshatriya, sfătuindu-se între ei, au rămas cu bucurie pe câmp pentru încă o bătălie, pe câmpul frumos și sfânt numit după Kuru, dorind să obțină raiul. Atunci Shakuni, fiul regelui Gandhara, a spus: „Luptați cu toții în față! Eu, însă, îi voi ucide pe Pandava din spate.” Atunci războinicii Madraka, înzestrați cu mare activitate, dintre cei de pe partea noastră care înaintează, s-au umplut de bucurie și au scos diverse sunete de încântare. Și alții au făcut la fel. Pandava de neînvins, însă, stăpâni pe precizia țintei, venind din nou împotriva noastră, și-au scuturat arcurile și ne-au acoperit cu ploi de săgeți. Trupele Madrakilor au fost atunci ucise de inamic. Văzând aceasta, trupele lui Duryodhana s-au retras din nou din luptă. Mărețul rege al Gandharvilor, însă, a spus din nou aceste cuvinte: „Opriți-vă, voi cei vinovați! Luptați (cu inamicul)! Ce rost mai are să fugiți?” În acel timp, O, taur al neamului lui Bharata, regele Gandharilor avea plini 10.000 de călăreți capabili să lupte cu lănci strălucitoare. În timpul desfășurării acelei mari măcelării, Shakuni, ajutat de acea forță, și-a arătat vitejia și a atacat armata Pandava din spate, măcelărind-o cu săgețile sale ascuțite. Vasta forță

a Panduailor s-a sfărâmat atunci, O, monarh, la fel cum un nor mare este risipit pe toate părțile de un vânt puternic. Atunci Yudhishthira, văzându-și propria armată învinsă de aproape, l-a îndemnat cu calm pe puternicul Sahadeva, spunând: „Acolo, fiul lui Subala, care ne afectează spatele, stă, înarmat! El ne măcelărește forțele! Privește acel om nelegiuit, O, fiu al lui Pandu! Ajutat de fiul lui Draupadi, mergi spre el și ucide-l pe Shakuni, fiul lui Subala! Sprijinit de Panchala, O, cel fără păcat, voi distruge între timp forța de care a inamicului! Lasă toți elefanții și toți caii și 3.000 de pedestrași să meargă cu tine! Sprijinit de aceștia, ucide-l pe Shakuni!” La aceasta, 700 de elefanți călăriți de luptători înarmați cu arc, și 5.000 de cai, și viteazul Sahadeva, și 3.000 de pedestrași, și fiii lui Draupadi s-au repezit toți asupra lui Shakuni, greu de învins în luptă. Fiul lui Subala, însă, de mare vitejie, O, rege, biruind pe Pandava și dorind victoria, a început să le ucidă forțele din spate. Călăreții, înfuriați de furie, ai Pandavilor, înzestrați cu mare activitate, au pătruns în divizia fiului lui Subala, biruind luptătorii din care ai acestuia din urmă. Acei viteji călăreți, staționând în mijlocul propriilor lor elefanți, au acoperit marele grup de oameni al fiului lui Subala cu ploi de săgeți. Din cauza sfaturilor tale rele, O, rege, o bătălie cumplită a urmat atunci în care s-au folosit bâte și sulițe și în care au luat parte numai eroi. Scârțâitul sforilor de arc nu se mai auzea acolo, deoarece toți războinicii din care stăteau ca spectatori ai luptei. În acel moment, nu se putea vedea nicio diferență între părțile care se luptau. Atât Kurii, cât și Pandava, O, taur al neamului lui Bharata, priveau săgețile aruncate din brațe eroice zburând ca meteoriții prin văzduh. Întregul firmament, O, monarhule, acoperit cu săbii sclipitoare care cădeau, părea să devină de o frumusețe rară. Aspectul prezentat, O, căpetenie a Bharatașilor, de sulițele aruncate în jur, semăna cu cel al roiurilor de lăcuste pe cer. Cai, cu membrele scăldate în sânge din cauza rănilor provocate de călăreții înșiși răniți de săgeți, cădeau pe toate părțile în sute și mii. Întâlnindu-se unii cu alții și înghesuiți, mulți dintre ei erau văzuți zdrobiți, iar mulți vărsând sânge pe gură. S-a lăsat o întunecime deasă, când trupele au fost acoperite de un nor de praf. Când acea întunecime a învăluit totul, O, rege, am văzut acei combatanți curajoși, cai și oameni, retrăgându-se din acel loc. Alții erau văzuți căzând pe Pământ, vărsând sânge în abundență. Mulți combatanți, încurcați unii în alții de către șuvițele de păr, nu se puteau mișca. Mulți, înzestrați cu forță mare, își smulgeau unul pe celălalt de pe spatele cailor, iar întâlnindu-se astfel, se omorau unii pe alții ca luptătorii într-un meci de *wrestling*. Mulți lipsiți de viață erau purtați pe spatele cailor. Mulți oameni, mândri de vitejia lor și inspirați de dorința de victorie, erau văzuți căzând pe Pământ. Pământul era acoperit cu sute și mii de combatanți scăldați în sânge, lipsiți de membre și dezbrăcați de păr. Din cauza faptului că suprafața Pământului era acoperită de călăreți de elefanți și călăreți și cai uciși și combatanți cu armură pătată de sânge și alții înarmați cu arme și alții care încercaseră să se ucidă unii pe alții cu diverse tipuri de arme teribile, toți zăcând înghesuiți în acea bătălie plină de măcel înfricoșător, niciun războinic nu putea înainta prea mult călare. După ce s-au luptat puțin, Shakuni, fiul lui Subala, O, monarhule, s-a retras din acel loc cu rămășița cavaleriei sale care număra 6.000. În mod similar, forța Pandava, acoperită de sânge, și animalele sale obosite, s-au retras din acel loc cu rămășița sa de 6.000 de cai. Călăreții însângerați ai armatei Pandava, apoi, cu inimile concentrate pe luptă și pregătiți să-și dea viața, au spus: „Nu mai este posibil să lupți aici cu care; cu atât mai greu este să lupți aici cu elefanți! Să meargă carele împotriva carelor, iar elefanții împotriva elefanților! După ce s-a retras, Shakuni este acum în propria sa divizie. Fiul regal al lui Subala nu va mai veni la luptă.” Apoi fiii lui Draupadi și acei elefanți înfuriați s-au îndreptat spre locul unde se afla prințul Pancala, Dhrishtadyumna, acel mare războinic pe care îl avea pe care. Sahadeva, de asemenea, când norul de praf s-a ridicat, a mers singur unde era regele Yudhishthira. După ce toți aceștia au plecat, Shakuni, fiul lui Subala, aprins de furie, s-a repezit din nou asupra diviziei lui Dhrishtadyumna și a început să o atace. Din nou a avut loc o luptă cumplită, în care combatanții nu țineau cont de viețile lor, între soldații tăi și cei ai inamicului, toți dornici să se ucidă unii pe alții. În acea ciocnire de eroi, combatanții s-au privit mai întâi cu obstinație, apoi s-au repezit, O, rege, și s-au năpustit unul asupra altuia în sute și mii. În acel măcel distructiv, capetele tăiate cu săbii au căzut cu un zgomot asemănător cu cel al fructelor de palmier care cad. Zgomotul deveni asurzitor, făcând părul să se ridice pe cap, de la trupurile care cădeau la pământ, dezbrăcate de armură și rănite de arme, și de la armele care cădeau, O, rege, și de la brațe și coapse retezate de trunchi. Lovindu-și frații și fiii și

chiar pe părinți cu arme ascuțite, combatanții se luptau ca păsările pentru bucăți de carne. Înfierbântați de furie, mii de războinici, năpustindu-se unul asupra altuia, se loveau cu nerăbdare în acea bătălie. Sute și mii de combatanți, uciși de greutatea călăreților căzuți de pe caii lor, se prăbușeau pe câmp. Zgomotul copitelor cailor iuți deveni puternic, și al strigătelor bărbaților îmbrăcați în zale, și al săgeților și săbiilor care cădeau, O, rege, al combatanților dornici să-și străpungă pieptul unul altuia, în consecința, O, monarh, a politicii tale greșite. În acel moment, soldații tăi, învinși de oboseală, epuizați de furie, animalele lor istovite, ei înșiși uscați de sete, răniți de arme ascuțite, au început să se retragă din luptă. Amețiți de mirosul sângelui, mulți au devenit atât de smintiți încât au ucis prieteni și inamici deopotrivă, de fapt, pe oricine prindeau. Mari numere de Kshatriya, inspirați de dorința victoriei, au fost loviți de săgeți, O, rege, și au căzut cu fața la pământ. Lupii și vulturii și șacalii au început să urle și să țipe de bucurie și să facă mult zgomot. Chiar în fața fiului tău, armata ta a suferit o pierdere mare. Pământul, O, monarh, era acoperit de trupurile oamenilor și cailor, și acoperit de șuvoaie de sânge care inspirau teroare celor fricoși. Lovindu-se și rănindu-se în mod repetat cu săbii și topoare de luptă și lănci, războinicii tăi, precum și Pandava, O, Bharata, au încetat să se apropie unul de altul. Lovindu-se unul pe altul după măsura forței lor, și luptând până la ultima picătură de sânge, combatanții cădeau vărsând sânge din rănile lor. Forme fără cap au fost văzute, apucând părul capului lor (cu o mână) și cu săbii ridicate mâzgălite de sânge (în cealaltă). Când multe forme fără cap, O, rege, se ridicaseră astfel, când mirosul de sânge îi făcuse pe combatanți aproape inconștienți, și când zgomotul puternic se domolise oarecum, fiul lui Subala (din nou) s-a apropiat de marele contingent al Pandava, cu micul lor rest de cai. La aceasta, Pandava, inspirați de dorința victoriei și înzestrați cu soldați de infanterie, elefanți și cavalerie, toți cu arme ridicate, dornici să ajungă la sfârșitul ostilităților, Pandava, formând un zid, l-au înconjurat pe Shakuni din toate părțile și au început să-l lovească cu diverse tipuri de arme. Văzând acele trupe ale tale asaltate din toate părțile, Kaurava, cu călăreți, infanterie, elefanți și care, au năvălit spre Pandava. Unii soldați de infanterie de mare curaj, lipsiți de arme, și-au atacat inamicii în acea bătălie, cu picioarele și pumnii, și i-au doborât. Războinicii din care au căzut din care, și călăreții de pe elefanți de pe elefanți, ca niște persoane merituoase care cad din vehiculele lor cerești la epuizarea meritelor lor. Astfel, combatanții, angajați cu un altul în acea mare bătălie, și-au ucis părinții, prietenii și fiii. Astfel a avut loc acea bătălie, O, cel mai bun dintre Bharata, în care nimeni nu a arătat considerație pentru nimeni, și în care lănci, săbii și săgeți cădeau iute, în toate părțile, și făceau scena extrem de teribilă de privit.

SECȚIUNEA XXIV

Sanjaya spuse: Când zgomotul puternic al bătăliei se mai potolise oarecum și Pandavii spulberaseră un număr mare de dușmani, fiul lui Subala (din nou) veni la luptă cu rămășița călărimii sale, în număr de șapte sute. Apropiindu-se iute de propriii săi soldați și îndemnându-i la luptă, el spuse încontinuu: «Voi, nimicitorilor de dușmani, luptați cu veselie!» Și îi întrebă pe kșatriyii prezenți acolo, zicând: «Unde este regele, acel mare războinic pe care îl știți pe care îl numiți căruță-războinică?» Auzind aceste cuvinte ale lui Șacuni, O, taur al rasei lui Bharata, aceștia răspunseră zicând: «Acolo stă acel mare războinic căruță-războinic, regele Kuru, acolo unde acel baldachin mare, cu o splendoare egală cu cea a lunii pline, este vizibil—acolo unde acei războinici căruță-războinici, îmbrăcați în zale, stau—acolo unde acel zgomot puternic, adânc ca tunetul norilor, este auzit! Mergi repede acolo, O, rege, și acolo îl vei vedea pe monarhul Kuru!» Astfel abordat de acei viteji războinici, fiul lui Subala, Șacuni, O, rege, se duse în locul unde fiul tău stătea, înconjurat din toate părțile de eroi care nu se retrăgeau. Zărindu-l pe Duryodhana staționat în mijlocul acelei forțe de călăreți, Șacuni, bucurându-i pe toți acei războinici de car ai tăi, O, rege, i-a spus vesel lui Duryodhana următoarele cuvinte. Într-adevăr, el a rostit următoarele cuvinte într-un mod care arăta că își văzuse deja îndeplinite toate scopurile: ”Omoară, O, rege, diviziile de călăreți (ale pandavilor)! Toți caii lor au fost învinși de mine! Yudhishthira este incapabil de a fi învins în luptă dacă cineva nu este gata să-și dea viața! Când acea forță de călăreți, apărată de fiul lui Pandu, va fi distrusă, atunci vom omorî toți elefanții și pedestrașii și pe ceilalți!” Auzind aceste cuvinte ale

sale, războinicii tăi, inspiraţi de dorinţa de victorie, au năvălit cu veselie spre armata Pandavilor. Cu tolbe pe spate şi arcuri în mâini, toţi şi-au scuturat arcurile şi au scos urlete de leu. Din nou, O, rege, foşnetul înfricoşat al arcurilor şi pocnetul palmelor şi şuieratul săgeţilor trase cu forţă s-au auzit. Văzându-i pe acei combatanţi Kuru apropiindu-se de armata Pandavilor cu arcurile ridicate, Dhananjaya, fiul Kuntiei, i-a spus fiului lui Devaki aceste cuvinte: ”Mână caii fără teamă şi pătrunde în această mare de trupe! Cu săgeţile mele ascuţite voi pune capăt acestor ostilităţi astăzi! Astăzi este a optsprezecea zi, O, Janardana, a acestei mari bătălii care face ravagii între cele două părţi! Armata acelor eroi cu suflet înalt, care era practic nenumărată, a fost aproape distrusă! Priveşte cursul Destinului! Armata fiului lui Dhritarashtra, O, Madhava, care era vastă ca oceanul, a devenit, O, Achyuta, după ce ne-a întâlnit, ca o urmă lăsată de copita unei vaci! Dacă pacea ar fi fost făcută după căderea lui Bhishma, O, Madhava, totul ar fi fost bine! Duryodhana cel neînţelept, cel cu mintea slabă, nu a făcut totuşi pace! Cuvintele rostite de Bhishma, O, Madhava, erau benefice şi demne de a fi urmate. Suyodhana, însă, care îşi pierduse înţelegerea, nu a acţionat conform lor. După ce Bhishma a fost doborât şi aruncat la pământ, nu ştiu din ce motiv a continuat bătălia! Îi consider pe Dhartarashţi ca fiind în toate privinţele neînţelepţi şi cu mintea slabă, deoarece au continuat lupta chiar şi după căderea fiului lui Santanu! După aceea, când a căzut Drona, cel mai însemnat dintre toţi cei ce rostesc Brahma, precum şi fiul lui Radha, şi Vikarna, măcelul tot nu a încetat! Vai, când o mică rămăşiţă din armata (Kaurava) a rămas după căderea acelui tigru printre oameni, Karna, împreună cu fiii săi, măcelul tot nu a încetat! După căderea chiar şi a viteazului Srutayush, a lui Jalasandha din neamul lui Puru, şi a regelui Srutayudha, măcelul nu încetase încă! După căderea lui Bhurishrava, a lui Shalya, O, Janardana, şi a eroilor Avanti, măcelul nu încetase încă! După căderea lui Jayadratha, a *Rakshasa*-ului Alayudha, a lui Bahlika şi a lui Somadatta, măcelul nu încetase încă! După căderea viteazului Bhagadatta, a şefului Kamboja, Sadakshina, şi a lui Duhshasana, măcelul nu încetase încă! Văzând chiar diverşi regi viteji şi puternici, fiecare stăpânind teritorii vaste, ucişi în luptă, măcelul, O, Krishna, nu încetase încă! Văzând chiar o *Akshauhini* întreagă de trupe ucise de Bhimasena în luptă, măcelul nu încetase încă, din cauza fie a nebuniei, fie a lăcomiei Dhartarashthrailor! Ce rege născut într-un neam nobil, un neam mai ales ca al lui Kuru, în afară, desigur, de nesăbuitul Duryodhana, ar purta astfel în zadar asemenea ostilităţi acerbe? Cine, având raţiune şi înţelepciune şi fiind capabil să distingă binele de rău, ar purta astfel război, ştiind că duşmanii săi îi sunt superiori în merit, forţă şi curaj? Cum ar fi putut el să asculte sfaturile altuia, când, de fapt, nu a putut ajunge la un acord pentru a face pace cu Pandavaşii în conformitate cu cuvintele rostite de Tine? Ce medicament poate fi acceptat de acea persoană astăzi care a nesocotit pe Bhishma, fiul lui Santanu, şi pe Drona, şi pe Vidura, în timp ce aceştia îl îndemnau să facă pace? Cum poate el accepta sfaturi bune, cine, din nebunie, O, Janardana, şi-a nesocotit cu aroganţă propriul tată în vârstă, precum şi pe propria mamă binevoitoare, în timp ce îi rosteau cuvinte folositoare? Este evident, O, Janardana, că Duryodhana s-a născut pentru a-şi extermina neamul! Comportamentul şi politica sa, se vede, indică această cale, O, stăpâne! El nu ne va da încă împărăţia! Aceasta este părerea mea, O, Achyuta! Marele suflet Vidura, O, părinte, mi-a spus de multe ori că atâta timp cât va mai fi viaţă în fiul lui Dhritarashtra, el nu ne va da niciodată partea noastră de împărăţie! Vidura mi-a mai spus: «Atâta timp cât Dhritarashtra va trăi, O, dăruitorule de onoruri, chiar şi acel suflet păcătos va acţiona păcătos împotriva voastră! Nu veţi reuşi niciodată să-l învingeţi pe Duryodhana fără luptă!» Astfel, O, Madhava, Vidura cu viziune adevărată vorbea adesea cu mine! Toate faptele acelui suflet rău, descopăr acum că sunt exact aşa cum spunea marele suflet Vidura! Acea persoană cu înţelegere rea, care a ascultat cuvintele folositoare şi corecte ale fiului lui Jamadagni şi le-a ignorat, ar trebui cu siguranţă considerată că se află în faţa distrugerii. Multe persoane încununate de succes ascetic au spus, imediat după naşterea lui Duryodhana, că întreaga ordine Kshatriya va fi exterminată din cauza acelui nenorocit. Acele cuvinte ale înţelepţilor, O, Janardana, se împlinesc acum, deoarece Kshatriya sunt aproape complet exterminaţi din cauza faptelor lui Duryodhana! O, Madhava, astăzi îi voi ucide pe toţi războinicii! După ce toţi Kshatriya vor fi ucişi şi tabăra (Kaurava) va fi golită, Duryodhana va dori să se lupte cu noi pentru propria sa distrugere. Asta va pune capăt ostilităţilor! Exercitându-mi raţiunea, O Madhava, şi reflectând în mintea mea, O tu, din neamul Vrishni, gândindu-mă la cuvintele lui

Vidura şi luând în considerare faptele lui Duryodhana, cel cu sufletul rău, am ajuns la această concluzie! Pătrunde în armata Bharata, O, eroule, căci astăzi îl voi ucide pe Duryodhana, cel cu sufletul rău, şi armata sa cu săgeţile mele ascuţite! Ucigând această armată slabă sub privirile fiului lui Dhritarashtra, astăzi voi face ceea ce este bine pentru Yudhishthira!"

Sanjaya a continuat: Astfel îndemnat de către Savyasaci, cel din rasa lui Dasarha, având frâiele în mână, a pătruns fără teamă în acea vastă forţă ostilă pentru luptă. Acesta a fost o pădure teribilă de arcuri (în care au intrat cei doi eroi). Săgeţile constituiau spinii ei. Măciuci şi bâte cu ţepi erau cărările ei. Carele şi elefanţii erau copacii ei falnici. Cavaleria şi infanteria erau lianele ei. Şi ilustrul Keshava, în timp ce intra în acea pădure pe acel car împodobit cu multe stindarde şi flamuri, arăta extrem de strălucitor. Acei cai albi, O, rege, purtându-l pe Arjuna în luptă, erau văzuţi alergând pretutindeni, îndemnaţi de cel din rasa lui Dasarha! Apoi, acel arzător de duşmani, Savyasaci, a avansat pe carul său, trăgând sute de săgeţi ascuţite ca un nor care revarsă ploi de duş. Zgomot puternic s-a auzit de la acele săgeţi drepte, precum şi de la acei combatanţi care erau acoperiţi de ele în acea bătălie de către Savyasaci. Ploi de săgeţi, pătrunzând armura combatanţilor, cădeau pe Pământ. Împinse de la *Gandiva*, săgeţile, a căror atingere semăna cu cea a trăsnetului lui Indra, lovind oameni, elefanţi şi cai, O, rege, cădeau în acea bătălie cu un zgomot ca cel al insectelor cu aripi. Totul era învăluit de acele săgeţi trase de la *Gandiva*. În acea bătălie, punctele cardinale şi secundare nu mai puteau fi deosebite. Întreaga lume părea plină de săgeţi cu aripi de aur, înmuiate în ulei, lustruite de mâinile fierarului şi marcate cu numele lui Partha. Lovindu-se de acele săgeţi ascuţite şi arşi de ele de către Partha, aşa cum o turmă de elefanţi este arsă cu torţe aprinse, Kauravii au devenit apatici şi şi-au pierdut forţa. Înarmat cu arc şi săgeţi, Partha, asemănător soarelui arzător, a ars combatanţii ostili în acea bătălie ca un foc arzând o movilă de iarbă uscată. Aşa cum un foc mocnit de flăcări arzânde şi energie mare (provenită din jar) alungat la marginea unei păduri de către locuitorii ei, focul mistuie acele păduri pline de copaci şi movile de liane uscate, la fel şi acel erou înzestrat cu mare activitate şi energie feroce şi înzestrat cu puterea armelor, având săgeţile drept flăcări, a mistuit rapid toate trupele fiului tău din furie. Săgeţile sale cu aripi de aur, înzestrate cu forţă fatală şi trase cu grijă, nu puteau fi oprite de nicio armură. Nu a trebuit să tragă a doua săgeată către om, armăsar sau elefant de mărime gigantică. Ca şi Indra cel ce poartă trăsnetul lovind Daityas, Arjuna, singur, pătrunzând în acea divizie de mari războinici pe care, a distrus-o cu săgeţi de forme diverse.

SECŢIUNEA XXV

Sanjaya a spus: Dhananjaya, cu *Gandiva* al său, a zădărnicit scopul acelor eroi care luptau în bătălie şi loveau pe duşmanii lor. Săgeţile trase de Arjuna, irezistibile şi înzestrate cu o mare forţă, a căror atingere era ca cea a tunetului, păreau a fi torente de ploaie revărsate dintr-un nor. Această armată, O, şef al Bharatas, lovită astfel de Kiritin, a fugit sub privirile fiului tău. Unii şi-au abandonat părinţii şi fraţii, alţii şi-au abandonat camarazii. Unii războinici au fost privaţi de animalele lor. Alţii şi-au pierdut conducătorii. Unii au avut stâlpii, jugurile sau roţile rupte, O, rege! Săgeţile unora s-au epuizat. Unii au fost văzuţi răniţi de săgeţi. Unii, deşi nevătămaţi, au fugit în grup, cuprinşi de frică. Unii au încercat să-şi salveze fiii, după ce şi-au pierdut toţi rudele şi animalele. Unii şi-au strigat cu voce tare părinţii, alţii camarazii şi urmaşii. Unii au fugit, abandonându-şi rudele, O, tigru printre oameni, şi fraţii şi alte rude, O, monarhule! Mulţi războinici de care puternici, loviţi de săgeţile lui Partha şi pătrunşi adânc de ele, au fost văzuţi respirând greu, lipsiţi de simţiri. Alţii, luându-i pe carele lor, şi mângâindu-i pentru o vreme, odihnindu-i şi potolindu-le setea oferindu-le băutură, au pornit din nou la luptă. Unii, care nu puteau fi învinşi uşor în luptă, părăsind pe răniţi, au înainte să lupte din nou, dorind să asculte poruncile fiului tău. Unii, potolindu-şi setea sau îngrijindu-şi animalele, şi unii, îmbrăcând armuri (noi), O, şef al Bharata, şi unii, mângâindu-şi fraţii, fiii şi părinţii, şi aşezându-i în tabără, au venit din nou la luptă. Unii, aranjându-şi carele în ordinea, O, rege, a superiorilor şi inferiorilor, au avansat din nou împotriva Pandavilor pentru luptă. Acei eroi (pe carele lor) acoperiţi cu rânduri de clopoţei, arătau strălucitor

ca Daitya şi Danava intenţionaţi să cucerească cele trei lumi. Unii, avansând cu repeziciune pe vehiculele lor împodobite cu aur, luptau cu Dhrishtadyumna în mijlocul diviziilor Pandava. Prinţul Pancala Dhrishtadyumna, şi marele războinic de care Shikhandi, şi Satanika, fiul lui Nakula, au luptat cu forţa de care a inamicului. Principele Pancala, apoi, plin de furie şi sprijinit de o armată numeroasă, s-a repezit asupra trupelor tale înfuriate, din dorinţa de a le ucide. Atunci fiul tău, O, conducător de oameni, a trimis multe ploi de săgeţi, O, Bharata, asupra prinţului Pancala care se repezea astfel spre el. Apoi, O, rege, Dhrishtadyumna a fost străpuns iute cu multe săgeţi în braţe şi piept de către fiul tău care lupta cu arcul său. Străpuns adânc de acestea, ca un elefant de sulițe ascuțite, acel mare arcaş a trimis apoi cu săgeţile sale cei patru cai ai lui Duryodhana în tărâmurile morţii. Cu o altă săgeată cu vârf lat, el i-a retezat apoi capul vizitiului inamicului său. Atunci acel ucigător de duşmani, regele Duryodhana, după ce îşi pierduse astfel careta, a mers călare şi s-a retras într-un loc nu departe. Văzându-şi armata lipsită de vlagă, fiul tău, puternicul Duryodhana, O, rege, s-a îndreptat spre locul unde se afla fiul lui Subala. Când caretele Kaurava s-au rupt, 3.000 de elefanţi giganţi au înconjurat pe acei războinici din carete, cei cinci Pandava. Înconjuraţi de acea forţă de elefanţi, O, Bharata, cei cinci fraţi arătau frumos, O, tigru printre oameni, ca planetele înconjurate de nori. Atunci Arjuna, cel cu braţe puternice şi cai albi, O, rege, cu precizie sigură în ţintă şi avându-l pe Krishna drept vizitiu, s-a apropiat cu careta sa. Înconjurat de acei elefanţi uriaşi ca nişte dealuri, el a început să nimicească acele animale cu săgeţile sale ascuţite şi lustruite. Fiecare ucis cu o singură săgeată, am văzut acei elefanţi uriaşi căzând sau urlând, sfâşiaţi de Savyasaci. Puternicul Bhimasena, el însuşi ca un elefant furios, văzând acei elefanţi, şi-a luat măciuca formidabilă şi s-a repezit la ei, sărind iute din careta sa, ca Distrugătorul înarmat cu bâte. Văzând acel mare războinic din carete al Pandava cu măciuca ridicată, soldaţii tăi s-au umplut de frică şi au urinat şi au defecat. Întreaga armată s-a agitat la vederea lui Bhimasena înarmat cu măciuca. Apoi am văzut acei elefanţi, uriaşi ca nişte dealuri, fugind încoace şi încolo, cu frunţile lor despicate de Bhima cu măciuca sa şi toate membrele lor scăldate în sânge. Lovite de măciuca lui Bhima, acei elefanţi, fugind de el, au căzut cu strigăte de durere, ca munţi fără aripi. Văzând acei elefanţi, mulţi la număr, cu frunţile lor despicate, fugind încoace şi încolo sau căzând, soldaţii tăi au fost inspiraţi de frică. Atunci Yudhishthira, de asemenea, plin de furie, şi cei doi fii ai lui Madri, au început să ucidă acei războinici pe elefanţi cu săgeţi echipate cu aripi de vultur. Dhrishtadyumna, după înfrângerea regelui (Kuru) în luptă, şi după fuga acestuia din acel loc călare, a văzut că toţi Pandava fuseseră înconjuraţi de elefanţii (Kaurava). Văzând aceasta, O, monarhule, Dhrishtadyumna, fiul regelui Pancala, s-a îndreptat spre acei elefanţi, din dorinţa de a-i măcelări. Între timp, nevăzând pe Duryodhana în mijlocul forţei de carete, Ashvatthama şi Kripa, şi Kritavarma din rasa Satwata, au întrebat pe toţi Kshatriya de acolo, zicând: „Unde s-a dus Duryodhana?” Nevăzând pe rege în acel măcel, acei mari războinici din carete toţi au crezut că fiul tău a fost ucis. De aceea, cu feţe triste, au întrebat de el. Unii oameni le-au spus că după căderea vizitiului său, el se dusese la fiul lui Subala. Alţi Kshatriya, prezenţi acolo, care fuseseră extrem de răniţi, au zis: „Ce nevoie mai este de Duryodhana? Vedeţi dacă mai este viu! Luptaţi uniţi? Ce vă va face regele?" Alţi Kshatriya, care erau sfâşiaţi în chip cumplit, care îşi pierduseră multe dintre rudele lor şi care încă erau loviţi de săgeţile inamicului, au rostit aceste cuvinte în tonuri neclare: „Să-i ucidem pe aceşti soldaţi de care suntem înconjuraţi! Priveşte, Pandava vin încoace, după ce au ucis elefanţii!” Auzind aceste cuvinte ale lor, puternicul Ashvatthama, străpungând acea forţă irezistibilă a regelui Pancala, a pornit cu Kripa şi Kritavarma spre locul unde se afla fiul lui Subala. Într-adevăr, acei eroi, arcaşi de nădejde, părăsind forţa de carete, s-au deplasat (în căutarea lui Duryodhana). După ce au plecat, Pandava, conduşi de Dhrishtadyumna, au înaintat, O, rege, şi au început să-şi ucidă inamicii. Văzând acei viteji, eroici şi puternici războinici pe carete cum se repezeau bucuroşi spre ei, trupele voastre, printre care feţele multora deveniseră palide, şi-au pierdut orice speranţă de viaţă. Văzându-i pe aceşti soldaţi ai noştri aproape lipsiţi de arme şi înconjuraţi (de inamic), eu însumi, O, rege, având doar două feluri de forţe şi devenind indiferent la viaţă, m-am alăturat celor cinci comandanţi ai armatei noastre şi am luptat cu forţele prinţului Pancala, poziţionându-mi oamenii acolo unde era staţionat fiul lui Saradwat. Noi fusesem loviţi de săgeţile lui Kiritin. Cu toate acestea, a avut loc o luptă crâncenă între noi şi divizia lui Dhrishtadyumna. În cele din urmă, învinşi de acesta din urmă,

toți ne-am retras din acea confruntare. Atunci am văzut pe puternicul războinic pe carete Satyaki venind spre noi. Cu patru sute de carete, acel erou m-a urmărit în bătălie. După ce am scăpat cu greu de Dhrishtadyumna, ale cărui stăpâni erau obosiți, am căzut printre forțele lui Madhava, la fel cum un păcătos cade în iad. Acolo a avut loc o bătălie scurtă, crâncenă și teribilă. Mâinile puternice ale lui Satyaki, după ce mi-au tăiat armura, au dorit să mă captureze viu. M-a apucat în timp ce zăceam la pământ inconștient. Atunci, într-un timp scurt, acea forță de elefanți a fost distrusă de Bhimasena cu buzduganul său și de Arjuna cu săgețile sale. Din cauza acelor elefanți uriași, asemănători unor dealuri, care cădeau pe toate părțile cu membrele zdrobite, calea războinicilor Pandava a fost aproape complet blocată. Atunci, puternicul Bhimasena, O, monarh, trăgând acei elefanți uriași, a făcut o cale pentru ca Pandava să iasă. Între timp, Ashvatthama și Kripa și Kritavarma din rasa Satwata, nevăzând pe Duryodhana, chinuitorul inamicilor, în mijlocul diviziei de carete, l-au căutat pe fiul tău regal. Părăsindu-l pe prințul Pancala, ei s-au îndreptat spre locul unde fiul lui Subala dorea cu ardoare să vadă regele în timpul acelui măcel oribil.

SECȚIUNEA XXVI

Sanjaya a spus: După ce acea divizie de elefanți fusese nimicită, O, Bharata, de către fiul lui Pandu, și în timp ce armata ta era măcelărită astfel de Bhimasena în luptă, văzându-l pe acesta din urmă, acel pedepsitor de dușmani, mișunând ca Însuși Distrugătorul care ucide totul, plin de furie și înarmat cu buzduganul său, rămășița fiilor tăi neucișii, acei frați uterini, O, rege, s-au unit atunci când cel din neamul Kuru, fiul tău Duryodhana, nu putea fi văzut, și au năvălit asupra lui Bhimasena. Aceștia erau Durmarshana și Srutanta și Jaitra și Bhurivala și Ravi, și Jayatsena și Sujata și acel ucigaș de dușmani, Durvishaha, și cel numit Durvimochana, și Dushpradharsha și cel cu brațe puternice, Srutarvan. Toți erau iscusiți în luptă. Acești fii ai tăi, unindu-se, s-au repezit asupra lui Bhimasena și l-au înconjurat din toate părțile. Atunci Bheema, O, monarh, urcând din nou pe carul său, a început să arunce săgeți tăioase în membrele vitale ale fiilor tăi. Acești fii ai tăi, acoperiți de săgeți de către Bhimasena în acea bătălie groaznică, au început să tragă de acel războinic ca niște oameni care trag un elefant de pe o încrucișare de drumuri. Înfuriat, Bhimasena, tăind repede capul lui Durmarshana cu o săgeată cu vârf de brici, l-a doborât la Pământ. Cu o altă săgeată cu vârf lat, capabilă să pătrundă orice armură, Bhima a ucis apoi pe acel maiestuos războinic de care, pe fiul tău Srutanta. Apoi, cu cea mai mare ușurință, străpungându-l pe Jayatsena cu o săgeată de lungimea unui cot de pânză, acel chinuitor de dușmani, fiul lui Pandu, l-a doborât pe acel vlăstar al neamului Kuru de pe car. Prințul, O, rege, a căzut și imediat și-a dat duhul. Văzând asta, fiul tău Srutarvan, cuprins de furie, l-a străpuns pe Bhima cu o sută de săgeți drepte cu pene de vultur. Apoi Bhima, aprins de furie, i-a străpuns pe Jaitra și Ravi și Bhurivala, pe acești trei, cu trei săgeți asemănătoare cu otravă sau foc. Acei maiestuoși războinici de care, astfel loviți, au căzut de pe carele lor, ca niște Kinsuka variați cu flori în anotimpul primăverii tăiați (de către tăietor). Apoi acel arzător de dușmani, cu o altă săgeată cu vârf lat de mare ascuțime, l-a lovit pe Durvimochana și l-a trimis în sălașul lui Yama. Lovit astfel, acel cel mai de frunte dintre războinicii de care a căzut pe pământ de pe carul său, ca un copac crescut pe vârful unui munte când este rupt de vânt. Fiul lui Pandu i-a lovit apoi pe ceilalți doi fii ai tăi, în fruntea forțelor lor, pe Dushpradharsha și Sujata, pe fiecare cu câte o pereche de săgeți în acea bătălie. Acei doi mari războinici de care, străpunși de acele săgeți, au căzut. Văzând apoi pe un alt fiu al tău, Durvishaha, năpustindu-se asupra lui, Bhima l-a străpuns cu o săgeată cu vârf lat în acea bătălie. Acel prinț a căzut de pe carul său în văzul tuturor arcașilor. Văzând atâția frați ai săi uciși de Bhima singur în acea bătălie, Srutarvan, sub influența furiei, s-a năpustit asupra lui Bhima, întinzându-și arcul său formidabil împodobit cu aur și trăgând un număr mare de săgeți care semănau cu otravă sau foc ca energie. Tăind arcul fiului lui Pandu în acea bătălie groaznică, prințul Kuru l-a străpuns pe Bhima, rămas fără arc, cu douăzeci de săgeți. Atunci Bhimasena, acel puternic războinic pe car, luând un alt arc, l-a înfășurat pe fiul tău în săgeți și, adresându-i-se, a zis: „*Stai, stai!*” Bătălia care a avut loc între cei doi a fost frumoasă și cumplită, asemenea celei care avusese loc în vremuri străvechi între Vasava și *Asura* Jambha, O, stăpâne! Cu vârfurile ascuțite, asemănătoare cu undițele fatale ale lui Yama, expediate de acei doi

războinici, Pământul, cerul şi toate punctele cardinale s-au întunecat. Atunci Srutarvan, cuprins de mânie, şi-a luat arcul şi l-a lovit pe Bhimasena în acea bătălie, O, rege, cu multe săgeţi în braţe şi piept. Adânc străpuns, O, monarh, de fiul tău înarmat cu arc, Bhima a devenit extrem de agitat ca oceanul la lună plină sau la lună nouă. Cuprins de furie, Bhima, atunci, O, tată, a trimis cu săgeţile sale vizitiul şi cei patru cai ai fiului tău în sălaşul lui Yama. Văzându-l pe acesta fără cai, fiul lui Pandu, cu suflet inepuizabil, arătând uşurinţa mâinilor sale, l-a acoperit cu săgeţi cu pene. Srutarvan, cel fără cai, atunci, O, rege, a luat o sabie şi un scut. În timp ce prinţul se avânta cu sabia şi scutul său strălucitor împodobit cu o sută de luni, fiul lui Pandu i-a retezat capul de trunchi cu o săgeată cu vârf de brici şi l-a doborât pe Pământ. Trunchiul acelui ilustru războinic, făcut decapitat cu acea săgeată cu vârf de brici, a căzut de pe carul său, umplând Pământul cu un zgomot puternic. La căderea acelui erou, trupele tale, deşi terifiate, au năvălit în acea bătălie asupra lui Bhimasena din dorinţa de a se lupta cu el. Valorosul Bhimasena, îmbrăcat în zale, a primit acei războinici care năvăleau repede spre el din rândul celor neînvinşi rămaşi din acel ocean de trupe. Apropiindu-se de el, acei războinici l-au înconjurat pe erou din toate părţile. Astfel înconjurat de acei războinici ai tăi, Bhima a început să-i rănească pe toţi cu vârfuri ascuţite, ca cel cu 1.000 de ochi care răneşte Asurii. Distrugând cinci sute de care mari cu fortificaţiile lor, a mai ucis şapte sute de elefanţi în acea bătălie. Ucigând în continuare 10.000 de pedestraşi cu săgeţile sale puternice, precum şi 800 de cai, fiul lui Pandu a strălucit. Într-adevăr, Bhimasena, fiul Kuntiei, după ce ţi-a ucis fiii în bătălie, şi-a considerat scopul atins, O, stăpâne, şi misiunea naşterii sale împlinită. Trupele tale, în acel moment, O, Bharata, au îndrăznit chiar să privească acel războinic care se lupta în acel mod şi-ţi ucidea oamenii în acest fel. Alungând toţi Kurii şi ucigându-le adepţii, Bhima şi-a bătut apoi subsuorile, terifiind elefanţii uriaşi cu zgomotul pe care l-a produs. Atunci armata ta, O, monarh, care pierduse un număr foarte mare de oameni şi care avea atunci foarte puţini soldaţi, a devenit extrem de descurajată, O, rege!

SECȚIUNEA XXVII

Sanjaya spuse: Duryodhana, O, rege, şi fiul tău Sudarsha, singurii doi dintre copiii tăi încă neucişi, se aflau în acel moment în mijlocul cavaleriei (Kaurava). Văzându-l pe Duryodhana staţionat în mijlocul cavaleriei, fiul lui Devaki (Krishna) i-a spus lui Dhananjaya, fiul lui Kunti: „Un număr mare de duşmani ai noştri, rude care au primit protecţia noastră, au fost ucişi. Iată, acel taur din rasa lui Sini se întoarce, după ce l-a luat captiv pe Sanjaya! Atât Nakula, cât şi Sahadeva, O, Bharata, sunt obosiţi, după ce s-au luptat cu nenorociţii Dhartarastra şi adepţii lor! Acei trei, Kripa şi Kritavarma şi puternicul războinic pe care, Ashvatthama, au lăsat deoparte partea lui Duryodhana şi s-au poziţionat în altă parte! După ce a ucis trupele lui Duryodhana, prinţul Pancala stă acolo, înzestrat cu o mare frumuseţe, în mijlocul Prabhadrakas. Acolo, O Partha, Duryodhana stă în mijlocul cavaleriei sale, cu umbrela ţinută deasupra capului şi aruncându-şi privirile în jur! După ce şi-a rearanjat (rămăşiţa) armatei, el stă în mijlocul forţelor sale. Ucigându-l pe acesta cu săgeţile tale ascuţite, îţi poţi realiza toate obiectivele! Atâta timp cât aceste trupe nu fug, văzându-te în mijlocul lor şi asistând şi la distrugerea forţei lor de elefanţi, tu, O, potolitor al duşmanilor, străduieşte-te să-l ucizi pe Duryodhana! Trimite pe cineva la prinţul Pancala şi roagă-l să vină aici. Trupele (Kaurava) sunt toate obosite, O, stăpâne! Duryodhana cel păcătos nu va reuşi niciodată să scape! După ce a ucis un număr mare de trupe ale tale în luptă, fiul lui Dhritarashtra are un aspect mândru, de parcă ar crede că Pandava au fost învinşi! Văzându-şi propriile trupe rănite şi ucise de Pandava, regele Kuru va veni cu siguranţă la luptă pentru propria sa distrugere!” Astfel aborda de Krishna, Phalguna i-a răspuns, spunând: „Aproape toţi fiii lui Dhritarashtra, O, dătător de onoare, au fost ucişi de Bhima! Doar aceşti doi sunt încă în viaţă! Totuşi, aceştia, O, Krishna, vor întâlni şi ei distrugerea astăzi! Bhishma a fost ucis, Drona a fost ucis, Karna, altfel numit Vaikartana, a fost ucis! Shalya, regele Madrasului, a fost ucis, şi Jayadratha, de asemenea, O, Krishna, a fost ucis! Doar cinci sute de cai din rămăşiţa trupelor lui Shakuni, fiul lui Subala, şi a carelor, doar două sute mai rămân, O, Janardana! Dintre elefanţi mai rămân doar o sută care sunt formidabili, iar dintre pedestraşi doar 3.000! Mai rămân Ashvatthama şi Kripa şi conducătorul Trigartasului şi Uluka şi Kritavarma din

rasa Satwata. Aceştia, O, Madhava, formează restul forţei lui Duryodhana! Într-adevăr, nu există scăpare de la moarte pentru nimeni pe Pământ! Deşi un asemenea măcel cumplit a avut loc, iată, Duryodhana este încă în viaţă! Astăzi, regele Yudhishthira, totuşi, va fi eliberat de toţi duşmanii săi! Niciunul dintre duşmani nu-mi va scăpa, zic! Chiar dacă ar fi mai mult decât oameni, O Krishna, voi ucide toţi acei războinici astăzi, oricât de furioşi în luptă, dacă numai nu vor fugi de pe câmp! Plin de mânie în lupta de azi, voi alunga, ucigând pe prinţul din Gandhara cu săgeţile mele ascuţite, acea insomnie de care suferă regele de mult timp! Voi recâştiga toate acele bunuri preţioase pe care fiul lui Subala, cu purtare nelegiuită, ni le-a câştigat la meciul de zaruri din adunare! Auzind de măcelul soţilor şi fiilor lor în mâinile Pandavaşilor în luptă, toate doamnele cetăţii numite după elefant vor scoate vaiete puternice! Astăzi, O Krishna, sarcina noastră va fi îndeplinită! Astăzi Duryodhana va abandona toată prosperitatea sa strălucitoare, precum şi suflarea vieţii. Poţi considera pe fiul cel nebun al lui Dhritarashtra ca fiind mort, O tu din neamul lui Vrishni, dacă, O Krishna, el nu va fugi astăzi din lupta ce va fi purtată de mine! Acei cai sunt incapabili să suporte trosnetul arcului meu şi loviturile palmelor mele! Mergi acolo, O Krishna, căci îi voi ucide!" Aşa fiind îndemnat de fiul lui Pandu, cu mare forţă de suflet, cel din neamul lui Dasarha şi-a îndemnat caii, O rege, spre divizia lui Duryodhana. Văzând acea forţă (în care se afla Duryodhana), trei mari războinici pe care s-au pregătit să o asalteze, căci Bhimasena şi Arjuna şi Sahadeva, O tată, au mers împreună împotriva ei cu puternice urlete de leu, din dorinţa de a-l ucide pe Duryodhana. Văzând aceşti trei războinici năvălind iute împreună cu arcurile ridicate, fiul lui Subala a mers spre acel loc împotriva acelor duşmani Pandava. Fiul tău Sudarsana s-a năpustit asupra lui Bhimasena. Susarman şi Shakuni l-au înfruntat pe Kiritin. Fiul tău Duryodhana pe cal s-a îndreptat spre Sahadeva. Atunci fiul tău, O stăpân al oamenilor, cu mare viteză şi grijă, l-a lovit forţat pe Sahadeva în cap cu o suliţă. Astfel asaltat de fiul tău, Sahadeva s-a aşezat pe terasa caretei sale, toate membrele îi erau scăldate în sânge şi el suspina ca un şarpe. Recâştigându-şi apoi simţurile, O rege, Sahadeva, plin de furie, l-a acoperit pe Duryodhana cu săgeţi ascuţite. Fiul Kuntei, Dhananjaya, altfel numit Partha, arătându-şi iscusinţa, a retezat capetele multor combatanţi curajoşi pe cai. Într-adevăr, Partha, cu multe săgeţi, a distrus acea divizie (de cavalerie). După ce a doborât toţi caii, el s-a îndreptat apoi spre carele Trigarţilor. La aceasta, marii războinici pe care ai Trigarţilor, unindu-se, i-au acoperit pe Arjuna şi Vasudeva cu ploi de săgeţi. Asaltându-l pe Satyakarman cu o săgeată cu tăişul ca o lamă, fiul lui Pandu, luptător de mare faimă, a tăiat osiile caretei adversarului său. Cu o altă săgeată cu tăişul ca o lamă, O stăpâne, ascuţită pe piatră, acel erou celebrat, zâmbind în sinea lui, i-a retezat capul adversarului său împodobit cu aur strălucitor. El l-a atacat apoi pe Satyeshu în văzul tuturor războinicilor, ca un leu flămând, O rege, în pădure, atacând un cerb. După ce l-a ucis, Partha l-a străpuns pe Susarman cu trei săgeţi şi apoi a ucis toţi acei războinici pe care aveau care împodobiţi cu ornamente de aur. El s-a îndreptat apoi spre Susarman, stăpânul din Prashthala, cu mare viteză, vărsând veninul virulent al mâniei sale ţinute de mulţi ani. Acoperindu-l mai întâi, O taur al neamului lui Bharata, cu o sută de săgeţi, Arjuna a ucis apoi toţi caii acelui arcaş. Fixând apoi pe coarda arcului său o săgeată puternică ce semăna cu toiagul lui Yama, Partha, zâmbind în acest timp, a lansat-o iute spre Susarman, vizându-l pe el. Trimisă de acel arcaş care ardea de mânie, acea săgeată, ajungând la Susarman, i-a străpuns inima în acea bătălie. Lipsit de viaţă, O, monarh, Susarman a căzut pe Pământ, bucurând pe toţi Pandavii şi întristând pe toţi războinicii tăi. După ce l-a ucis pe Susarman în acea bătălie, Partha, apoi, cu săgeţile sale, i-a trimis pe cei treizeci şi cinci de fii ai acelui rege, toţi fiind mari războinici în care, în adăpostul lui Yama. Ucigând în continuare toţi însoţitorii lui Susarman cu săgeţile sale ascuţite, marele războinic în care, Arjuna, a înaintat împotriva restului oastei Bharata. Bhima, în acea bătălie, plin de furie, O, conducător de oameni, l-a făcut pe fiul tău Sudarsana invizibil cu săgeţile sale şi, zâmbind în acest timp, i-a tăiat de pe trunchi capul antagonistului său cu o săgeată cu vârf de brici, de mare ascuţime. Lipsit de viaţă, prinţul a căzut pe Pământ. La căderea acelui erou (Kuru), însoţitorii lui l-au încercuit pe Bhima în acea bătălie, trimiţându-i ploi de săgeţi ascuţite spre el. Vrikodara, însă, cu săgeţile sale ascuţite, al căror atingere semăna cu tunetul lui Indra, a acoperit acea forţă din jurul său. Într-un timp foarte scurt, Bhima i-a ucis pe toţi, O, taur al rasei Bharata! În timp ce erau astfel exterminaţi, mulţi lideri Kaurava de mare forţă, O, Bharata, s-au apropiat de Bhima şi au început să lupte cu el. Fiul lui

Pandu, O, rege, i-a acoperit pe toți cu săgețile sale. În mod similar, războinicii tăi, O, monarh, au acoperit pe marii războinici în care ai Pandava cu ploi dense de săgeți din toate părțile. Toți războinicii, atunci, de ambele părți, angajați astfel în luptă unii cu alții, au devenit extrem de agitați. Lovindu-se unii pe alții, combatanții ambelor armate, O, rege, au început să cadă, plângând cu voce tare după rudele lor (decedate).

SECȚIUNEA XXVIII

Sanjaya a zis: În timpul desfășurării acelei bătălii atât de distrugătoare pentru oameni, cai și elefanți, fiul lui Subala, Sakuni, O, rege, s-a repezit spre Sahadeva. Viteazul Sahadeva, pe măsură ce Sakuni se apropia repede de el, i-a aruncat acelui războinic ploi de săgeți rapide, numeroase ca un zbor de insecte. În acel timp, Uluka l-a întâlnit și el pe Bhima și l-a străpuns cu zece săgeți, în timp ce Sakuni, O, monarh, după ce l-a străpuns pe Bhima cu trei săgeți, l-a acoperit pe Sahadeva cu nouăzeci. Într-adevăr, acei eroi, O, rege, întâlnindu-se unul pe altul în acea bătălie, s-au străpuns reciproc cu multe săgeți ascuțite echipate cu pene de Kanka și de păun, cu aripile de aur, ascuțite pe piatră și lansate din coardele de arc trase până la urechi. Acele ploi de săgeți lansate din arcurile și brațele lor, O, monarh, au acoperit toate punctele cardinale ca o burniță groasă de ploaie turnată din nori. Atunci Bhima, cuprins de furie, și Sahadeva de mare vitejie, amândoi înzestrați cu mare forță, s-au învârtit în acea bătălie, făcând un măcel imens. Acea armată, O, Bharata, a fost acoperită cu sute de săgeți de către acei doi războinici. În consecință, cerul în multe părți ale câmpului s-a întunecat. Din cauza cailor, acoperiți de săgeți, târând după ei, în timp ce alergau, un număr mare de combatanți uciși, cărările din multe părți ale câmpului au fost complet blocate. Acoperită de cai uciși împreună cu călăreții lor, cu scuturi și lănci rupte, O, monarh, și cu săbii, sulițe și lănci peste tot, Pământul arăta pestriț ca și cum ar fi fost presărat cu flori. Combatanții, O, rege, întâlnindu-se unul pe altul, se învârteau în luptă, plini de mânie și luându-și viața unul altuia. Curând câmpul s-a umplut de capete, frumoase ca filamentele de lotus, împodobite cu cercei și gratificate cu fețe cu ochii holbați de furie și buzele mușcate de mânie. Acoperit, de asemenea, O, monarh, cu brațele retezate ale războinicilor care semănau cu trunchiurile de elefanți uriași, care erau împodobiți cu Angada și acoperiți cu învelișuri de piele, și care încă țineau săbii, lănci și topoare de luptă, și cu trupuri fără cap ridicate pe picioare și sângerând și dansând pe câmp, și plin de creaturi carnivore de diverse feluri, Pământul, O, domnule, prezenta un aspect înspăimântător! După ce armata Bharata a fost redusă la o mică rămășiță, Pandavii, plini de bucurie în acea bătălie groaznică, au început să trimită Kauravii în sălașul lui Yama. Între timp, viteazul și eroicul fiu al fiului lui Subala l-a lovit foarte puternic pe Sahadeva în cap cu o suliță. Extrem de agitat, O, monarh, din cauza loviturii, Sahadeva s-a așezat pe terasa carului său. Priveghindu-l pe Sahadeva în acea stare, viteazul Bhima, plin de furie, O Bharata, a ținut în frâu întreaga armată Kuru. Cu săgeata sa lungă de un cot, a străpuns sute și mii de războinici ostili, și, străpungându-i astfel, acel înfruntător al dușmanilor a scos un răget de leu. Speriați de acel răget, toți supușii lui Shakuni, cu caii și elefanții lor, au fugit în grabă de frică. Văzându-i înfrânți, regele Duryodhana le-a zis: „Opriți-vă, voi, Kshatriya, necunoscuți de moralitate! Luptați! Ce folos este fuga? Eroul care, fără să-și arate spatele, își dă sufletul în luptă, dobândește faimă aici și se bucură de tărâmuri de fericire după moarte!” Astfel îndemnați de rege, supușii fiului lui Subala au înaintat din nou împotriva Pandava, având moartea drept țintă. Groaznic, O monarh, a fost zgomotul făcut de acei războinici năvălind, asemănător cu cel al oceanului agitat. La aceasta, câmpul de luptă s-a învolburat în toate părțile. Văzându-i pe acei supuși ai fiului lui Subala apropiindu-se astfel în luptă, Pandava învingători, O monarh, s-au îndreptat împotriva lor. Mai liniștit puțin, de neînvinsul Sahadeva, O monarh, l-a străpuns pe Shakuni cu zece săgeți și caii acestuia cu trei. Cu cea mai mare ușurință a tăiat apoi arcul fiului lui Subala cu o serie de alte săgeți. Shakuni, invincibil în luptă, și-a luat însă un alt arc și l-a străpuns pe Nakula cu șaizeci de săgeți și apoi pe Bhimasena cu șapte. Uluka de asemenea, O rege, dorind să-și salveze tatăl în acel angajament, l-a străpuns pe Bhima cu șapte săgeți și pe Sahadeva cu șaptezeci. Bhimasena în acel conflict l-a străpuns pe Uluka cu multe săgeți ascuțite și pe Shakuni cu patru și șaizeci, și pe fiecare dintre ceilalți războinici care luptau în jurul lor, cu câte trei săgeți.

Lovindu-i pe Kaurava cu săgeți îmbibate în ulei de către Bhimasena, aceștia, cuprinși de furie în acea luptă, l-au acoperit pe Sahadeva cu ploi de săgeți ca norii încărcați de fulgere care varsă ploaie pe pieptul unui munte. Eroul și viteazul Sahadeva, O monarh, i-a tăiat apoi, cu o săgeată cu vârf lat, capul lui Uluka, în timp ce acesta se apropia de el. Ucis de Sahadeva, Uluka, bucurând pe Pandava în acea luptă, a căzut de pe carul său pe pământ, cu toate membrele scăldate în sânge. Văzându-și fiul ucis, Shakuni, O Bharata, cu vocea înăbușită de plâns și oftând adânc, și-a amintit cuvintele lui Vidura. După ce s-a gândit o clipă cu ochii înlăcrimați, Shakuni, oftând greu, s-a apropiat de Sahadeva și l-a străpuns cu trei săgeți. Anulând acele săgeți trimise de fiul lui Subala cu un potop de săgeți, viteazul Sahadeva, O monarh, i-a tăiat arcul adversarului în acea luptă. Văzându-și arcul tăiat, O rege, Shakuni, fiul lui Subala, și-a luat un sabie formidabilă și a aruncat-o spre Sahadeva. Acesta, însă, cu cea mai mare ușurință, O monarh, a tăiat în două acea teribilă sabie a fiului lui Subala în timp ce se apropia de el în acel angajament. Văzându-și sabia tăiată în două, Shakuni și-a luat un buzdugan formidabil și l-a aruncat spre Sahadeva. Nici acel buzdugan, neputând să-și atingă scopul, a căzut pe Pământ. După aceasta, fiul lui Subala, plin de furie, a aruncat spre fiul lui Pandu o săgeată groaznică ce semăna cu o noapte a morții iminente. Cu cea mai mare ușurință Sahadeva, în acel angajament, a tăiat în trei fragmente, cu săgețile sale placate cu aur, acea săgeată în timp ce se apropia repede de el. Tăiat în fragmente, acea săgeată împodobită cu aur a căzut pe pământ ca un trăsnet arzător din firmament, despărțindu-se în multe scântei. Văzând acea săgeată neutralizată și pe fiul lui Subala cuprins de frică, toate trupele tale au fugit înspăimântate. Și fiul lui Subala însuși li s-a alăturat. Pandavii, plini de dorința de victorie, au scos urlete puternice. În ceea ce-i privește pe Dhartaraști, aproape toți s-au retras din luptă. Văzându-i atât de descurajați, viteazul fiu al lui Madri, cu mii de săgeți, i-a oprit în acea bătălie. Apoi Sahadeva l-a ajuns pe fiul lui Subala, în timp ce acesta din urmă, încă așteptând victoria, fugărea, protejat de excelenta cavalerie a Gandharilor. Amintindu-și, O, rege, că Sacuni, care-i revenise ca sorți, era încă în viață, Sahadeva, în carul său împodobit cu aur, l-a urmărit pe acel războinic. Întinzându-și arcul formidabil și trăgând cu mare forță, Sahadeva, plin de furie, l-a urmărit pe fiul lui Subala și l-a lovit cu vigoare cu multe săgeți cu pene de vultur și ascuțite pe piatră, la fel cum lovește cineva un elefant puternic cu lănci ascuțite. Înzestrat cu o mare energie sufletească, Sahadeva, după ce și-a chinuit astfel inamicul, i-a vorbit, ca pentru a-i reaminti (de faptele sale trecute), în aceste cuvinte: „Respectă datoriile unui Kshatriya, luptă (cu mine) și fii bărbat! Tu, neghiobule, ai jubilat mult în mijlocul adunării, în timp ce juca-i la zaruri! Primește acum, tu, cel cu înțelegere neagră, fructul acelei fapte! Toate acele suflete rele care ne-au ridiculizat atunci au pierit! Doar acel ticălos al neamului său, Duryodhana, mai este în viață, și tu, unchiul său matern! Astăzi te voi ucide, tăindu-ți capul cu o săgeată cu vârf de brici, ca cineva care smulge un fruct dintr-un copac cu un băț!” Zicând aceste cuvinte, O, monarh, Sahadeva cel puternic, acel tigru printre oameni, plin de furie, s-a repezit cu înfocare asupra lui Sacuni. Apropiindu-se de inamicul său, invincibilul Sahadeva, acel fruntaș al războinicilor, trăgând cu forță de arcul său și ca și cum și-ar fi ars inamicul cu furie, l-a străpuns pe Sacuni cu zece săgeți și caii săi cu patru. Apoi, tăindu-i baldachinul și stindardul și arcul, a urlat ca un leu. Stindardul și arcul și baldachinul tăindu-i-se de către Sahadeva, fiul lui Subala a fost străpuns cu multe săgeți în toate membrele sale vitale. Încă o dată, O, monarh, viteazul Sahadeva a trimis asupra lui Sacuni un potop irezistibil de săgeți. Plin de furie, fiul lui Subala atunci, de unul singur, s-a repezit cu viteză asupra lui Sahadeva în acea confruntare, dorind să-l ucidă cu o suliță împodobită cu aur. Fiul lui Madri însă, cu trei săgeți cu vârf lat, simultan a tăiat, fără a pierde o clipă, acea suliță ridicată, precum și cele două brațe rotunde ale inamicului său în fruntea bătăliei, și apoi a scos un urlet puternic. Înzestrat cu mare activitate, viteazul Sahadeva apoi, cu o săgeată cu vârf lat, din fier tare, înzestrată cu aripi de aur, capabilă să pătrundă orice armură, și trimisă cu mare forță și grijă, i-a tăiat capul inamicului său de pe trunchi. Despărțit de cap de către fiul lui Pandu cu acea săgeată împodobită cu aur, cu mare ascuțime și splendoare ca a soarelui, fiul lui Subala a căzut la pământ în acea bătălie. Într-adevăr, fiul lui Pandu, plin de furie, a tăiat acel cap care era rădăcina politicii rele a Kuruilor, cu acea săgeată impetuoasă cu aripioare de aur și ascuțită pe piatră. Văzându-l pe Sacuni fără cap pe pământ și toate membrele sale îmbibate de sânge, războinicii tăi, lipsiți de putere de frică, au fugit în toate părțile cu armele în mâini. În acel moment, fiii tăi, cu care, elefanți, cai și picioare complet

zdrobite, au auzit pocnetul lui *Gandiva* şi au fugit cu feţele decolorate, chinuiţi de frică şi lipsiţi de simţuri. Aruncându-l pe Sacuni din carul său, Pandavii, O, Bharata, au fost plini de încântare. Bucurându-se împreună cu Kesava printre ei, ei şi-au sunat scoicile în acea bătălie, bucurându-şi trupele. Toţi, cu inimi vesele, l-au venerat pe Sahadeva şi au spus: „Prin bun noroc, O erou, Sacuni cel cu sufletul rău, acel om cu mersul păcătos, a fost ucis de tine, împreună cu fiul său!”

Hrada-pravesha Parva

SECŢIUNEA XXIX

Sanjaya a spus: După aceasta, adepţii fiului lui Subala, O, monarh, s-au umplut de mânie. Pregătiţi să-şi dea viaţa în acea luptă groaznică, au început să opună rezistenţă pandavilor. Hotărât să-l sprijine pe Sahadeva în victoria sa, Arjuna, precum şi Bhimasena, înzestrat cu mare energie şi având înfăţişarea unui şarpe veninos furios, au primit acei războinici. Cu arcul său *Gandiva*, Dhananjaya anula scopul acelor războinici, care, înarmaţi cu săgeţi şi săbii şi lănci, doreau să-l omoare pe Sahadeva. Vibhatsu, cu săgeţile sale cu vârf lat, le-a retezat caii, capetele şi braţele, cu armele în mână, ale acelor combatanţi care se repezeau. Caii acelora dintre eroii de frunte, înzestraţi cu vigoare, loviţi de Savyasaci, au căzut pe pământ, lipsiţi de viaţă. Regele Duryodhana, văzând acea măcelărie a propriilor trupe, O, stăpâne, s-a umplut de mânie. Adunând rămăşiţele care erau încă în număr de multe sute de care, precum şi elefanţii, caii şi pedestraşii, O, aţâţătorule de duşmani, fiul tău le-a spus acestor războinici: „Întâmpinaţi-i pe toţi Pandavii cu prietenii şi aliaţii lor, în această bătălie, şi pe prinţul din Pancala şi cu trupele sale, şi omorându-i repede, întoarceţi-vă din luptă!” Acceptând cu respect această poruncă a sa, acei războinici, greu de învins în luptă, au pornit din nou împotriva Parthaşilor la îndemnul fiului tău. Pandavii, însă, acoperindu-i cu săgeţile lor asemănătoare şerpilor cu venin, pe toţi aceşti războinici, care formau rămăşiţa armatei kaurava, care se repezea rapid asupra lor în acea luptă groaznică. Acea armată, O, şoimule al Bharataşilor, cum a ajuns la luptă, a fost în clipa aceea nimicită de acei războinici cu suflet înalt, căci nu a reuşit să găsească un protector. Din cauza cailor (kaurava) care alergau ici şi colo, toţi acoperiţi de praful ridicat de armată, punctele cardinale şi cele secundare nu mai puteau fi deosebite. Mulţi războinici, ieşind din rândul Pandava, O, Bharata, ţi-au ucis trupele într-o clipă în acea bătălie. Unsprezece *Akshauhinis*, O, Bharata, de trupe fuseseră adunate pentru fiul tău! Toate acestea, O, stăpâne, au fost ucise de Pandavi şi de Srinjayaşi! Dintre acei mii şi mii de regi cu suflet înalt de partea ta, doar Duryodhana, O, monarh, rănit foarte tare, a fost văzut în viaţă, privind în toate părţile, şi văzând pământul gol, el însuşi lipsit de toate trupele sale, în timp ce Pandavii, plini de bucurie în acea bătălie, urlau de triumf din cauza îndeplinirii tuturor obiectivelor lor. Duryodhana, O, monarh, neputând suporta fâşâitul săgeţilor trase de acei eroi cu suflet înalt, a încremenit! Lipsit de trupe şi de animale, şi-a pus inima pe retragerea din câmpul de luptă.

Dhritarashtra a spus: Când trupele mele au fost ucise şi tabăra noastră a rămas complet goală, care era puterea, O, Suta, a trupelor care mai rămăseseră Pandavilor? Doresc să ştiu acest lucru. De aceea, spune-mi, O, Sanjaya, căci eşti priceput (în povestire). Spune-mi, de asemenea, O, Sanjaya, ce a făcut fiul meu, răul Duryodhana, stăpânul pământului, singurul supravieţuitor dintre atâţia oameni, când a văzut că armata lui a fost exterminată.

Sanjaya a continuat: 2.000 de care, 700 de elefanţi, 5.000 de cai şi 10.000 de pedestraşi, acesta a fost restul, O, monarh, al marii oştiri a Pandavaşilor. Având grijă de această forţă, Dhrishtadyumna a aşteptat în acea bătălie. Între timp, O, şef al Bharataşilor, regele Duryodhana, cel mai important dintre războinicii în care, nu a văzut în acea bătălie niciun războinic de partea sa. Văzându-şi duşmanii urlând şi asistând la exterminarea propriei armate, acel stăpân al pământului, Duryodhana, fără companion, şi-a abandonat calul ucis şi a fugit de pe câmp cu faţa spre est. Acel stăpân al unsprezece *Akshauhinis*, fiul tău Duryodhana, de mare energie, luându-şi buzduganul, a fugit pe jos spre un lac. Înainte de a fi mers mult pe jos, regele şi-a amintit cuvintele înţeleptului şi

virtuosului Vidura. Fără îndoială, acest lucru fusese prevăzut de Vidura, mare înțelept, această mare măcelărire de Kshatriya și în ceea ce ne privește în luptă. Gândindu-se la asta, regele, cu inima arzând de tristețe la vederea exterminării armatei sale, a dorit să pătrundă în adâncurile acelui lac. Pandavașii, O, monarh, avându-l pe Dhrishtadyumna în frunte, plini de furie, s-au repezit asupra (micului rest al) armatei tale. Cu *Gandiva* sa, Dhananjaya a anulat scopul trupelor (Kauravilor), care, înarmați cu sulițe, săbii și lănci, urlau puternic. După ce a ucis cu săgețile sale ascuțite acele trupe împreună cu aliații și rudele lor, Arjuna, în timp ce stătea pe carul său tras de mânji albi, arăta extraordinar de frumos. După căderea fiului lui Subala împreună cu cai, care și elefanți, armata ta arăta ca o pădure mare doborâtă (de vânt). În armata lui Duryodhana atunci, O, monarh, care număra multe sute de mii de războinici, nu mai era văzut niciun mare războinic care să fie în viață, în afară de eroul fiu al lui Drona, și Kritavarma, și Kripa fiul lui Gotama, O, monarh, și acel stăpân al pământului, fiul tău! Dhrishtadyumna, văzându-mă, l-a întrebat zâmbind pe Satyaki: „Ce rost are să-l apucăm pe acesta? Nimic nu se va câștiga păstrându-l în viață.” Auzind aceste cuvinte ale lui Dhrishtadyumna, nepotul lui Sini, acel mare războinic în care, ridicându-și sabia ascuțită, s-a pregătit să mă ucidă. Chiar în acel moment, Krishna născut din insulă, mare înțelept (Vyasa), venind acolo, a spus: „Să fie Sanjaya trimis viu! În niciun caz nu ar trebui să fie ucis!” Auzind aceste cuvinte ale celui născut din insulă, nepotul lui Sini și-a unit mâinile și apoi, eliberându-mă, mi-a spus: „Pace ție, O, Sanjaya, poți pleca de aici!” Mulțumit de el, eu însumi, lăsându-mi armura și predându-mi armele, am pornit seara pe drumul către oraș, cu membrele îmbăiate în sânge. După ce am mers aproximativ două mile, O, monarh, l-am zărit pe Duryodhana, stând singur, cu buzduganul în mână și extrem de schingiuit. Ochii îi erau plini de lacrimi și de aceea nu m-a putut vedea. Am stat fără tragere de inimă în fața lui. Prin urmare, el s-a uitat la mine fără să mă recunoască. Văzându-l pe el stând singur pe câmp și îngăduindu-se tristeții, și eu, copleșit de jale, nu am reușit pentru o vreme să spun niciun cuvânt. Atunci i-am spus totul despre capturarea mea și despre eliberarea mea prin harul celui născut pe insulă. După ce a reflectat o clipă și și-a recăpătat simțurile, m-a întrebat despre frații săi și despre trupele sale. Văzusem totul cu ochii mei și de aceea i-am spus totul, că frații săi fuseseră toți uciși și că toate trupele sale fuseseră exterminate. I-am spus regelui că aveam în acel moment doar trei războinici pe care îi văzusem vii, deoarece cel născut pe insulă îmi spusese așa când am plecat (din locul unde erau Pandavii). Trăgând adânc aer în piept și uitându-se repetat la mine, fiul tău m-a atins cu mâna și a spus: „În afară de tine, O, Sanjaya, nu mai trăiește nimeni dintre cei implicați în această bătălie! Nu văd pe altcineva (de partea mea), în timp ce Pandavii își au aliații vii! Spune, O, Sanjaya, acelui stăpân, regele orb Dhritarashtra, că fiul său Duryodhana a intrat în adâncurile unui lac! Lipsit de prieteni precum cei pe care îi aveam mai înainte, deposedat de fii și frați, și văzându-și regatul luat de Pandavi, cine ar fi ca mine care să dorească să trăiască? Spune-i toate acestea regelui și spune-i în plus că am scăpat cu viață din acea bătălie cumplită și că, viu, deși rănit cumplit, mă voi odihni în adâncurile acestui lac.” După ce mi-a spus aceste cuvinte, O, monarh, regele a intrat în acel lac. Acel rege al oamenilor, prin puterea sa de iluzie, a fermecat apoi apele acelui lac, făcându-și un spațiu înăuntrul lor. După ce el intrase în acel lac, eu însumi, fără nimeni de partea mea, am văzut pe cei trei călăreți de care ai noștri apropiindu-se spre acel loc cu animalele lor obosite. Erau Kripa, fiul lui Saradwat, și viteazul Ashvatthama, acel cel mai bun dintre călăreții de care, și Kritavarma de neamul lui Bhoja. Răniți de săgeți, toți s-au adunat în acel loc. Văzându-mă, toți și-au îndemnat caii la o viteză mai mare și, venind la mine, au spus: „Prin noroc, O, Sanjaya, tu trăiești încă!” Apoi toți au întrebat de fiul tău, acel rege al oamenilor, zicând: „Regele nostru Duryodhana este încă viu, O, Sanjaya?” I-am spus atunci că regele era bine cu trupul. Le-am povestit și tot ce îmi spusese Duryodhana. Le-am arătat și lacul în care regele intrase. Apoi Ashvatthama, O, rege, auzind acele cuvinte de la mine, și-a aruncat privirea asupra acelui lac întins și a început să se jelească de durere, zicând: „Vai, vai, regele nu știe că noi suntem încă vii! Cu el printre noi, suntem încă destul de capabili să luptăm cu dușmanii noștri!” Acei puternici călăreți de care, după ce au plâns mult acolo, au fugit la vederea fiilor lui Pandu. Cei trei călăreți de care care formau rămășița armatei noastre m-au luat pe carul bine împodobită a lui Kripa și apoi au pornit spre tabăra Kuru. Soarele apusese de puțin timp. Trupele care formau avanposturile taberei, aflând că toți fiii tăi fuseseră uciși, au plâns cu voce tare. Apoi,

O, monarh, bătrânii care fuseseră desemnați să aibă grijă de doamnele casei regale s-au îndreptat spre oraș, luând prințesele după ei. Zgomotoasă era jalea manifestată de acele doamne care plângeau când au aflat de nimicirea întregii armate. Femeile, O rege, plângând neîncetat, au făcut pământul să răsune cu vocile lor asemenea unei stol de șerpi de mare. Și-au sfâșiat trupurile cu unghiile și și-au lovit capetele cu mâinile, și și-au desfăcut împletiturile, continuând să scoată vaiete puternice. Umplând aerul cu sunete precum „*Of!*” și „*Vai!*” și bătându-se în piept, ele au strigat cu voce tare și au plâns și au scos urlete puternice, O, monarh! Apoi prietenii lui Duryodhana, profund afectați și făcuți fără voce de lacrimile lor, au plecat spre oraș, luând cu ei doamnele casei regale. Gardienii taberei au fugit repede spre oraș, luând cu ei multe paturi albe acoperite cu cuverturi scumpe. Alții, așezându-și soțiile pe care trase de catâri, au pornit spre oraș. Acele doamne, O, monarh, care, fiind în casele lor, nu puteau fi văzute de soarele însuși, erau acum, pe măsură ce mergeau spre oraș, expuse privirilor oamenilor de rând. Acele femei, O, șef al rasei Bharata, care erau foarte delicate, mergeau acum cu viteză spre oraș, după ce își pierduseră pe cei apropiați și rudele. Chiar și simplii păstori, ciobani și oameni de rând, cuprinși de panică și afectați de frica lui Bhimasena, au fugit spre oraș. Chiar și aceștia erau plini de o mare frică de Partha. Privindu-se unii pe alții, toți au fugit spre oraș. În timpul acestei fugi generale, însoțită de astfel de împrejurări înfricoșătoare, Yuyutsu, lipsit de simțuri de durere, s-a gândit ce ar trebui să facă în fața urgenței care se ivise. ”Duryodhana a fost învins în luptă de Pandava din linii puternice! El avea sub comanda sa unsprezece *Akshauhinis* de trupe! Toți frații săi au fost uciși! Toți Kauravii, conduși de Bhishma și Drona, au pierit! Datorită influenței Destinului, numai eu am fost salvat! Toți cei care erau în tabăra Kuru au fugit! Vai, ei fug în toate părțile, lipsiți de energie și fără protectori! O astfel de privelişte nu fusese văzută niciodată! Afectați de durere, cu ochii plini de frică, ei fug în toate părțile ca o turmă de căprioare, privind unul la altul! Cei dintre sfetnicii lui Duryodhana care mai sunt în viață au fugit spre oraș, luând cu ei doamnele casei regale! Cred, O, stăpâne, că a venit timpul când și eu ar trebui să intru în oraș cu ei, după ce voi cere permisiunea lui Yudhishthira și Vasudeva!” În acest scop, acel prinț cu brațe puternice i-a apărut în față ambilor eroi. Regele Yudhishthira, care este întotdeauna plin de compasiune, s-a bucurat foarte mult de el. Pandava cu brațe puternice l-a îmbrățișat pe acel copil al unei mame Vaisya și l-a lăsat să plece cu afecțiune. Călărind pe careta sa, el și-a îndemnat caii la mare viteză. A supravegheat apoi mutarea doamnelor casei regale în oraș. Soarele apunea. Împreună cu acele doamne, Yuyutsu a intrat în orașul Hastinapura, cu ochii înlăcrimați și cu vocea îngroșată de durere. Apoi l-a văzut pe Vidura, cel înțelept, stând cu ochii înlăcrimați. El se despărțise de Dhritarashtra, inima lui fiind afectată de o mare durere. Înclinându-se în fața lui Vidura, el a stat în fața lui. Devotat adevărului, Vidura i-a zis: „Din noroc, O, fiule, trăiești în mijlocul acestei distrugeri generale a Kurușilor! De ce, totuși, ai venit fără regele Duryodhana în compania ta? Spune-mi în detaliu cauza acestui lucru!” Yuyutsu a spus apoi: „După căderea lui Shakuni, O, tată, împreună cu toate rudele și prietenii săi, regele Duryodhana, abandonând calul pe care călărea, a fugit, de frică, spre est. După ce regele a fugit, toți oamenii din tabăra (Kaurava), agitați de frică, au fugit spre oraș. Atunci protectorii doamnelor, așezând nevestele regelui, precum și pe cele ale fraților săi, pe vehicule, au fugit de frică. Obținând permisiunea regelui Yudhishthira și a lui Keshava, m-am îndreptat spre Hastinapura, pentru a proteja oamenii care fugeau astfel!” Auzind aceste cuvinte rostite de fiul soției Vaisya a lui Dhritarashtra, Vidura cu suflet nemăsurat, cunoscător al fiecărei uzanțe și sentimente potrivite pentru acea oră, l-a lăudat pe elocventul Yuyutsu. Și a spus: „Ai acționat corect, având în vedere ce s-a întâmplat, în lumina acestei distrugeri a tuturor Bharatașilor despre care vorbești! Tu, de asemenea, din compasiune, ai păstrat onoarea neamului tău! Prin noroc, te vedem întorcându-te cu viață din această bătălie teribilă, care distruge eroii, ca niște creaturi care privesc soarele înflăcărat de glorie! Tu, O, fiu, ești acum, în toate privințele, singurul sprijin al monarhului orb, lipsit de previziune, afectat de calamități, lovit de destin și care, deși descurajat în repetate rânduri, nu s-a putut abține să-și urmeze politica malefică. Odihnește-te aici astăzi! Mâine te poți întoarce la Yudhishthira!” După ce a rostit aceste cuvinte, Vidura, cu ochii plini de lacrimi, și-a luat rămas bun de la Yuyutsu și a intrat în reședința regelui, care răsuna de strigătele de „*Oh!*” și „*Vai!*” rostite de cetățeni și săteni afectați de necazuri. Conacul lipsit de veselie părea să-și fi pierdut toată

frumusețea; confortul și fericirea păreau să-l fi părăsit. Totul era gol și cuprins de dezordine. Deja plin de tristețe, durerea lui Vidura a crescut la această privelişte. Cunoscător al tuturor îndatoririlor, Vidura, cu inima îndurerată, a intrat în palat, respirând adânc. În ceea ce-l privește pe Yuyutsu, el și-a petrecut noaptea în propria locuință. Copleșit de durere, el nu a reușit să se bucure de panegiricele cu care a fost întâmpinat. Și-a petrecut timpul gândindu-se la teribila distrugere a Bharatasilor, provocată de mâinile lor.

SECȚIUNEA XXX

Dhritarashtra a spus: După ce toate trupele Kaurava au fost ucise de fiii lui Pandu pe câmpul de luptă, ce au făcut supraviețuitorii armatei mele, Kritavarma și Kripa și viteazul fiu al lui Drona? Ce a făcut atunci răul rege Duryodhana?

Sanjaya a spus: După fuga doamnelor acelor Kshatriya cu suflet înalt și după ce tabăra (Kaurava) a rămas complet goală, cei trei războinici (pe care i-ai menționat) au fost cuprinși de neliniște. Auzind strigătele victorioase ale fiilor lui Pandu și văzând tabăra părăsită spre seară, cei trei războinici de partea noastră, dornici să-l salveze pe rege și incapabili să rămână pe câmpul de luptă, s-au îndreptat spre lac. Yudhishthira, cu sufletul său virtuos, împreună cu frații săi în acea bătălie, a simțit o mare bucurie și a rătăcit pe câmpul de luptă din dorința de a-l opri pe Duryodhana. Plin de mânie, Pandava, dorind victoria, l-a căutat pe fiul tău. Cu toate acestea, deși l-au căutat cu mare atenție, nu au reușit să-l găsească pe regele (Kuru). Cu buzduganul în mână, acesta fugise cu mare viteză de pe câmpul de luptă și pătrunsese în lac, solidificându-i apele cu ajutorul puterilor sale de iluzie. Când, în cele din urmă, animalele Pandavilor au obosit foarte tare, aceștia s-au îndreptat spre tabăra lor și s-au odihnit acolo împreună cu soldații lor. După ce Parthas s-au retras în tabăra lor, Kripa și fiul lui Drona și Kritavarma din neamul Satwata s-au îndreptat încet spre lac. Apropiindu-se de lac, în care se afla regele, s-au adresat acelui conducător invincibil al oamenilor care dormea în apă, spunând: „Ridică-te, O, rege, și luptă alături de noi împotriva lui Yudhishthira! Fie că obții victoria și te bucuri de pământ, fie că ești ucis și mergi în rai! Și forțele Pandavilor, O, Duryodhana, au fost toate ucise de tine! Cei dintre ei care sunt încă în viață au fost extrem de mutilați! Ei nu vor putea, O, monarhule, să suporte impetuozitatea ta, mai ales când vei fi protejat de noi! Ridică-te, așadar, O, Bharata!”

Duryodhana a spus: Din fericire, vă văd, voi, tauri printre oameni, întorcându-vă cu viață din această bătălie distructivă dintre Pandavi și Kauravas! După ce ne vom odihni puțin și ne vom alunga oboseala, vom înfrunta inamicul și îl vom învinge! Și voi sunteți obosiți, iar eu însumi sunt extrem de rănit! Armata Pandavilor este plină de putere! Din aceste motive, nu-mi place să lupt acum! Îndemnurile voastre, voi, eroilor, nu sunt deloc minunate, pentru că inimile voastre sunt nobile! Devotamentul vostru față de mine este, de asemenea, mare! Totuși, acesta nu este momentul pentru vitejie! După ce mă voi odihni o noapte, mâine mă voi alătura vouă și voi lupta cu dușmanul! În acest lucru nu există nicio îndoială!

Sanjaya a continuat: Astfel abordat, fiul lui Drona i-a răspuns regelui, care era invincibil în luptă, spunând: „Scoală-te, O, rege, binecuvântat să fii, îl vom învinge în continuare pe inamic! Jur pe toate actele mele religioase, pe toate darurile pe care le-am făcut, pe adevăr însuși și pe meditațiile mele tăcute, O, rege, că astăzi îi voi ucide pe Somakași! Să nu am parte de bucuria care rezultă din îndeplinirea sacrificiilor, acea bucurie simțită de toți oamenii pioși, dacă această noapte trece fără să-i fi ucis pe Pandava în luptă! Fără a ucide toți Panchalii, nu-mi voi scoate armura, O, stăpâne! Îți spun asta cu adevărat. Crede-mă, O, domn al oamenilor!” În timp ce vorbeau astfel, un număr de vânători au ajuns acolo. Obosiți de greutatea cărnii pe care o purtau, au venit acolo, nu dintr-un scop anume, ci pentru a-și potoli setea. Acei vânători, O, stăpâne, obișnuiau în fiecare zi să procure, cu mare respect, un coș plin de carne pentru Bhimasena, O, rege! În timp ce stăteau ascunși pe malurile acelui lac, acei oameni au auzit fiecare cuvânt din conversația dintre Duryodhana și acei

războinici. Văzându-l pe regele Kuru nerăbdător să lupte, acei mari arcaşi, doritori de luptă, au început să-l îndemne puternic să le urmeze sfaturile. Văzând acei războinici în care ai armatei Kaurava, şi înţelegând că regele, nerăbdător să lupte, stătea în ape, şi auzind acea conversaţie dintre acei eroi şi stăpânul lor care stătea în adâncurile lacului, într-adevăr, O, monarh, vânătorii, percepând clar că era Duryodhana cel care stătea în lac, au luat o hotărâre. Cu puţin timp înainte, fiul lui Pandu, în timp ce îl căuta pe rege, îi întâlnise pe acei oameni şi îi întrebase despre unde se află Duryodhana. Amintindu-şi cuvintele pe care le spusese fiul lui Pandu, acei vânători, O, rege, şi-au spus unul altuia în şoaptă: „Îl vom descoperi pe Duryodhana (pentru Pandava). Fiul lui Pandu ne va da apoi bogăţii! Este evident pentru noi că celebrul rege Duryodhana este aici! Să mergem atunci toţi la locul unde este regele Yudhishthira, pentru a-i spune că răzbunătorul Duryodhana este ascuns în apele acestui lac! Să-i spunem toţi, marelui arcaş, înţeleptul Bhimasena, că fiul lui Dhritarashtra este ascuns aici în apele acestui lac! Încântat de noi, el ne va da multă bogăţie! Ce nevoie mai avem să ne obosim, zi de zi, cu procurarea cărnii şi să ne slăbim cu un astfel de efort?” După ce au spus aceste cuvinte, acei vânători, plini de bucurie şi cu dorinţa de bogăţie, şi-au luat coşurile cu carne şi s-au îndreptat spre tabăra (Pandava). Posesorii de ţintă sigură şi pricepuţi la lovire, Pandava, O, monarh, nevrându-l în luptă pe Duryodhana, care era ascuns în acel moment, (se odihneau în tabăra lor). Dorind să ajungă la sfârşitul politicii malefice a acelui om păcătos, ei trimiseseră spioni în toate direcţiile pe câmpul de luptă. Toţi soldaţii, însă, care fuseseră trimişi în acea misiune s-au întors împreună la tabără şi i-au informat pe regele Yudhishthira cel drept că nu se găsea nicio urmă a regelui Duryodhana. Auzind aceste cuvinte ale mesagerilor întorşi, O, taur al rasei lui Bharata, regele Yudhishthira fu cuprins de o mare nelinişte şi începu să respire greoi. În timp ce Pandava, O, taur al rasei lui Bharata, se aflau într-o astfel de deznădejde, acei vânători, O, stăpâne, venind cu mare viteză de pe malul acelui lac, au sosit în tabără, plini de bucurie că l-au descoperit pe Duryodhana. Deşi interzişi, ei totuşi au intrat în tabără, chiar în văzul lui Bhimasena. După ce s-au apropiat de acel puternic fiu al lui Pandu, Bhimasena, i-au relatat tot ce văzuseră şi auziseră. Atunci Vrikodara, cel care arsese duşmanii, O, rege, dându-le multă bogăţie, i-a relatat totul regelui Yudhishthira cel drept, spunând: „Duryodhana, O, rege, a fost descoperit de vânătorii care îmi furnizează carne! Cel pentru care tu te jeleşti acum se află într-un lac ale cărui ape au fost întărite de el!” Auzind aceste cuvinte îmbucurătoare ale lui Bhimasena, O, monarh, fiul Kunti, Ajatasatru, fu cuprins de bucurie, împreună cu toţi fraţii săi. După ce a aflat că puternicul arcaş Duryodhana pătrunsese în apele unui lac, regele s-a îndreptat în grabă spre acel loc, avându-l pe Janardana în frunte. Atunci s-a ridicat un zgomot tumultuos, O, monarh, din partea Pandavaşilor şi a Pancalaşilor, toţi plini de bucurie. Războinicii au scos urlete de leu, O, taur al rasei lui Bharata, şi au strigat tare. Toţi Kshatriya, O, rege, s-au îndreptat cu mare viteză spre acel lac numit Dvaipayana. Somakaşii plini de veselie au strigat tare şi în repetate rânduri: „Păcătosul fiu al lui Dhritarashtra a fost găsit!” Zgomotul făcut de carele acelor războinici iuţi care se grăbeau a devenit foarte puternic, O, monarh, şi atingea cerurile. Deşi animalele lor erau obosite, toţi au mers cu viteză în urma regelui Yudhishthira care era hotărât să-l găsească pe Duryodhana. Arjuna, şi Bhimasena, şi cei doi fii ai lui Madri, pe care i-a avut cu Pandu, şi prinţul Pancala Dhrishtadyumna, şi neînfrântul Shikhandi, şi Uttamaujas, şi Yudhamanyu, şi puternicul războinic pe care îl avea pe care, Satyaki, şi cei cinci fii ai lui Draupadi, şi acei Pancalaşi, O, rege, care mai erau în viaţă—toţi Pandavaşii, şi toţi elefanţii lor, şi sute şi sute de pedestraşi—au mers cu Yudhishthira. Stăpânit de mare vitejie, regele Yudhishthira cel drept, O, monarh, a ajuns la lacul cunoscut sub numele de Dvaipayana, în care se afla Duryodhana. Larg ca oceanul însuşi, aspectul său era plăcut, iar apele sale erau reci şi limpezi. Întărind apele prin puterea sa iluzorie, printr-o metodă într-adevăr minunată, fiul tău Duryodhana, O, Bharata, se afla în acel lac. Într-adevăr, în acele ape se afla, O, stăpâne, acel rege, înarmat cu buzduganul său, care, O, conducător de oameni, nu putea fi învins de nimeni! Stând în apele acelui lac, regele Duryodhana a auzit acel zgomot tumultuos (al armatei Pandava) care semăna cu vuietul însuşi al norilor. Yudhishthira atunci, O, rege, împreună cu fraţii săi, s-a apropiat de acel lac din dorinţa de a-l ucide pe Duryodhana. Ridicând o pulbere groasă, fiul lui Pandu a făcut pământul să tremure prin sunetul roţilor caretei sale şi prin vuietul puternic al scoicii sale. Auzind zgomotul făcut de armata lui Yudhishthira, acei mari războinici pe care îi avea pe care, Kritavarma şi Kripa şi

fiul lui Drona, i-au spus regelui Kuru aceste cuvinte: „Plini de bucurie și dorind victoria, Pandavașii vin încoace! Prin urmare, vom pleca din acest loc. Fie-ți cunoscut!” Auzind aceste cuvinte ale acelor eroi înzestrați cu mare activitate, el le-a răspuns, spunând: „*Fie așa*,” și a rămas (ca mai înainte) în ape, întărindu-le, O, stăpâne, prin puterile sale iluzorii. Acei războinici pe care îi avea pe care, conduși de Kripa, plini de durere, și-au luat rămas-bun de la rege, O, monarh, și s-au îndepărtat într-un loc departe de acel loc. După ce au mers departe, au văzut un banyan, O, părinte, sub al cărui umbră s-au oprit, foarte obosiți și extrem de îngrijorați pentru rege, și având astfel de gânduri precum: „Puternicul fiu al lui Dhritarashtra, după ce a întărit apele lacului, zace întins pe fund. Pandavașii au ajuns la acel loc, din dorința de luptă. Cum va avea loc bătălia? Ce se va întâmpla cu regele?” Gândind la aceste lucruri, O, rege, acei eroi, Kripa și ceilalți, și-au eliberat caii de pe care și s-au pregătit să se odihnească acolo pentru o vreme.

SECȚIUNEA XXXI

Sanjaya a spus: După ce cei trei războinici au părăsit acel loc, Pandavii au ajuns la lacul în care se odihnea Duryodhana. Ajunși la malurile lacului Dvaipayana, O, șef al neamului Kuru, au văzut acel rezervor de apă fermecat de fiul tău. Atunci Yudhishthira, adresându-se lui Vasudeva, a spus: „Iată, fiul lui Dhritarashtra și-a aplicat puterea de iluzie asupra acestor ape! După ce a vrăjit apele, el zace în ele. Acum nu mai poate avea nici o teamă (de rănire) din partea omului! După ce a invocat o iluzie celestă, el se află acum în apă! Printr-un act de înșelăciune, acel om familiarizat cu toate înșelăciunile a căutat acest refugiu! El nu va scăpa însă cu viață din mâinile mele! Chiar dacă însuși stăpânul fulgerului îl va ajuta în luptă, oamenii, O, Madhava, îl vor vedea astăzi ucis!”

Vasudeva a spus: Cu propriile tale puteri de iluzie, O, Bharata, distruge această iluzie a lui Duryodhana, care este un adept al ei! Cel care este familiarizat cu iluzia trebuie ucis cu iluzia! Aceasta este adevărul, O, Yudhishthira! Cu fapte și mijloace și aplicând puterea ta de iluzie asupra acestor ape, ucide, O, șef al Bharatas, pe acest Duryodhana, care este însăși sufletul iluziei! Cu fapte și mijloace, Indra însuși i-a ucis pe Daityas și Danavas! Vali însuși a fost legat de acel înalt suflet (Upendra), cu ajutorul multor fapte și mijloace! Marele *Asura* Hiranyaksha, precum și celălalt, Hiranyakasipu, au fost uciși cu ajutorul multor acțiuni și mijloace. Fără îndoială, O, rege, și Vritra a fost ucis cu ajutorul acțiunilor! La fel, *Rakshasa* Ravana din neamul lui Pulastya, împreună cu rudele și adepții săi, a fost ucis de Rama! Bazându-te pe acțiuni și stratageme, arată-ți și tu puterile! Cei doi Daityas antici, Taraka și Viprachitti, de mare energie, au fost în vremurile străvechi, O, rege, uciși cu ajutorul faptelor și mijloacelor! În mod similar, Vatapi și Ilwala, și Trisiras, O, stăpâne, și *Asura* Sunda și Upasunda, au fost toți uciși cu ajutorul mijloacelor! Indra însuși se bucură de rai cu ajutorul faptelor și mijloacelor! Faptele sunt foarte eficiente, O, rege, și nimic altceva nu este, O, Yudhishthira! Daityas și Danavas și Rakshasas și regii au fost uciși cu ajutorul faptelor și mijloacelor. Așadar, apelează la ajutorul faptelor!

Sanjaya continuă: Astfel îndemnat de către Vasudeva, fiul lui Pandu cu jurăminte rigide, zâmbind în același timp, i-a vorbit, O, monarhule, fiului tău de mare putere, care, O, Bharata, se afla atunci în apele acelui lac, spunând: „De ce, O, Duryodhana, ai intrat în aceste ape, după ce ai făcut să piară toți Kshatriya și după ce, O, rege, ți-ai anihilat propria rasă? De ce ai intrat în acest lac astăzi, dorind să-ți salvezi viața? Ridică-te, O, rege, și luptă cu noi, O, Duryodhana! Unde, O, cel mai de seamă dintre oameni, s-au dus acea mândrie și acel simț al onoarei pe care le aveai, de vreme ce, O, rege, ai fermecat aceste ape și acum zaci în ele? Toți oamenii vorbesc despre tine în adunări ca despre un erou. Toate acestea, însă, sunt complet neadevărate, cred eu, de vreme ce te ascunzi acum în aceste ape! Ridică-te, O, rege, și luptă, căci ești un Kshatriya născut dintr-o rasă nobilă! Ești în special Kauraveya! Amintește-ți nașterea! Cum poți să te lauzi cu nașterea ta în rasa lui Kuru când te ascunzi în adâncurile acestui lac, fugind de luptă de frică? Aceasta nu este datoria eternă a unui Kshatriya, să stea departe de luptă! Fuga de luptă, O, rege, nu este practica celor cinstiți și nici nu duce la cer! Cum se face că, fără să fi ajuns la sfârșitul acestui război, deși erai

însufleţit de dorinţa victoriei, zaci acum în acest lac, după ce ai făcut şi ai asistat la măcelul fiilor şi fraţilor, al părinţilor şi al rudelor, al prietenilor şi al unchilor materni şi al neamurilor tale? Mereu lăudându-te cu vitejia ta, nu eşti totuşi un erou! Te descrii în mod fals, O, Bharata, când spui în auzul tuturor că eşti un erou, O, tu cu gândire nelegiuită! Cei care sunt eroi nu fug niciodată la vederea duşmanilor! Sau, spune-ne, O, erou, despre (natura) acelei vitejii pentru care ai fugit de la luptă! Ridică-te, O, prinţ, şi luptă, lăsând la o parte temerile! După ce ai făcut să fie ucişi toţi oamenii tăi şi fraţii tăi, O, Duryodhana, nu ar trebui, dacă eşti însufleţit de motive drepte, să te gândeşti acum să-ţi salvezi viaţa! Unul ca tine, O, Duryodhana, care şi-a însuşit datoriile Kshatriya, nu ar trebui să acţioneze în acest fel! Bazându-te pe Karna, precum şi pe Shakuni, fiul lui Subala, te-ai considerat nemuritor şi, din nebunie, nu ai reuşit să te înţelegi pe tine însuţi! După ce ai comis un păcat atât de grav, luptă acum, O, Bharata! Cine îţi recomandă fuga de luptă cuiva ca tine? Cu siguranţă, te uiţi la tine însuţi! Unde este bărbăţia ta, O, tată, şi unde, O, Duryodhana, este mândria pe care o păstrai! Unde s-a dus înfăptuirea ta de atunci, şi unde şi acea energie umflată şi mare pe care o aveai? Unde este acea măiestrie a ta în arme? De ce zaci acum în acest lac? Ridică-te, O, Bharata, şi luptă, respectând datoriile unui Kshatriya! Fie domneşte peste pământul larg după ce ne-ai învins, fie dormi, O, Bharata, pe pământul gol, ucis de noi! Chiar aceasta este cea mai înaltă datorie a ta, aşa cum a fost stabilită de însuşi Creatorul ilustru! Acţionează aşa cum s-a stabilit cu adevărat în scripturi şi fii rege, O, mare războinic în care!”

Sanjaya continuă: Astfel abordat, O, monarhule, de către fiul înţelept al Dharmăi, fiul tău i-a răspuns din ape în aceste cuvinte.

Duryodhana a spus: Nu este deloc surprinzător, O, rege, că frica pătrunde în inimile fiinţelor vii. În ceea ce mă priveşte, însă, O, Bharata, nu am fugit de pe câmpul de luptă din cauza fricii de moarte! Carul meu a fost distrus, tolbele mele au dispărut, iar vizitii mei Parshni au fost ucişi! Eram singur, fără niciun singur soldat care să mă susţină în luptă! De aceea am dorit să mă odihnesc puţin! Nu pentru a-mi salva viaţa, nu din frică, nu din durere, O, rege, am intrat în aceste ape! Am făcut-o doar din cauza oboselii! Tu, O, fiu al lui Kunti, odihneşte-te puţin împreună cu cei care te urmează! Ridicându-mă din acest lac, voi lupta cu siguranţă împotriva voastră în bătălie!

Yudhishthira a spus: Cu toţii ne-am odihnit suficient. Multă vreme te-am căutat! Ridică-te, O, Duryodhana, şi luptă împotriva noastră! Fie că îi vei ucide pe Parthas în luptă şi vei face acest regat plin de prosperitate al tău, fie că vei fi ucis de noi în luptă şi vei merge în acele tărâmuri rezervate eroilor!

Duryodhana a spus: Cei din neamul Kuru, O, fiu al neamului Kuru, pentru care am dorit suveranitatea, adică fraţii mei, O, rege, zac toţi morţi pe câmpul de luptă! Nu mai doresc să mă bucur de pământul care acum este lipsit de bogăţie şi de Kshatriya superiori şi care, prin urmare, a devenit ca o văduvă! Totuşi, încă mai sper să te înving, O, Yudhishthira, după ce-ţi voi înfrâna mândria, O, taur al neamului Bharata, a Pancalas şi a Pandus! Cu toate acestea, nu mai este nevoie de luptă, acum că Drona şi Karna au fost înfrânţi şi străMoşul nostru Bhishma a fost ucis! Acest pământ golit, O, rege, există acum pentru tine! Ce rege ar dori să conducă un regat lipsit de prieteni şi aliaţi? După ce ai provocat moartea prietenilor mei, a fiilor, fraţilor şi părinţilor mei, şi după ce mi-ai răpit regatul, cine ar mai dori să trăiască, aşa cum doresc eu? Îmbrăcat în piei de cerb, mă voi retrage în pădure! Nu mai doresc regatul, lipsit fiind de prieteni şi aliaţi, O, Bharata! Lipsită aproape în totalitate de prieteni şi aliaţi, de eroi şi elefanţi, acest pământ există pentru tine, O, rege! Bucură-te de el acum cu veselie! Cât despre mine, îmbrăcat în piei de cerb, mă voi retrage în pădure! Fără prieteni, nu mai am nicio dorinţă, O, stăpâne, nici măcar pentru viaţă! Du-te, O, monarhule, şi stăpâneşte pământul lipsit de stăpâni, fără războinici, lipsit de bogăţii şi fără cetăţi, după cum doreşti!

Sanjaya a continuat: Auzind aceste cuvinte de durere sfâșietoare, ilustrul Yudhishthira i-a vorbit fiului tău Duryodhana, care se afla încă în acele ape, spunând: „Nu rosti astfel de vorbe de jale din mijlocul apelor, O, părinte! Nu simt nicio milă pentru tine, precum Shakuni, O, rege, din cauza unor astfel de cuvinte! Ai putea acum, O, Duryodhana, dori să-mi dăruiești pământul. Eu, însă, nu doresc să domnesc asupra pământului astfel dăruit de tine! Nu pot accepta cu păcat acest pământ de la tine! Acceptarea unui dar, O, rege, nu este datoria prescrisă unui Kshatriya! Nu doresc, prin urmare, să am largul pământ astfel cedat de tine! Vreau, în schimb, să stăpânesc pământul după ce te voi învinge în luptă! Tu ești acum stăpânul pământului! De ce dorești atunci să dăruiești ceea ce nu ai în stăpânire? De ce, O, rege, nu ne-ai dat pământul atunci când noi, respectând regulile dreptății și dorind binele neamului nostru, ți l-am cerut? După ce ai refuzat mai întâi cererea mărețului Krishna, de ce dorești acum să dăruiești pământul? Ce este această nebunie a ta? Ce rege este cel care, asediat de dușmani, ar dori să-și dăruiască regatul? O, fiu al neamului Kuru, astăzi nu ești în măsură să dăruiești pământul! De ce dorești atunci să cedezi ceea ce nu ai putere asupra ta? Învinge-mă în luptă și domnește peste acest pământ! Nu ai fost de acord mai înainte să-mi dai nici măcar atâta pământ cât ar acoperi vârful unui ac! Cum, O, monarhule, îmi faci darul întregului pământ? Cum se face că tu, care nu ai putut renunța la nici măcar acea porțiune de pământ cât ar acoperi vârful unui ac, dorești acum să renunți la întregul pământ? Ce prost ar fi cel care, după ce a dobândit o astfel de prosperitate și a domnit peste întregul pământ, s-ar gândi să-l dăruiască dușmanilor săi? Amorțit de nebunie, nu vezi necuviința acestei fapte! Deși dorești să dăruiești pământul, tot nu vei scăpa cu viață de mine! Fie domnește pământul după ce ne-ai învins, fie mergi în tărâmuri binecuvântate după ce ai fost ucis de noi! Dacă amândoi, adică tu și cu mine, am fi în viață, atunci toate creaturile vor avea îndoieli despre cui aparține victoria. Viața ta, O, tu cu viziune scurtă, depinde acum de mine! Dacă doresc, te pot lăsa să trăiești, dar tu nu ești capabil să-ți protejezi propria viață! Tu ai încercat odată să ne arzi de vii și să ne iei viețile cu ajutorul șerpilor și al altor otrăvuri și prin înec! De asemenea, ne-ai nedreptățit, O, rege, prin privarea noastră de regat, prin cuvintele crude pe care le-ai rostit și prin maltratarea lui Draupadi! Din aceste motive, O, nenorocitule, viața ta trebuie luată! Ridică-te, ridică-te și luptă împotriva noastră! Asta îți va fi de folos!"

Sanjaya a continuat: În acest spirit, O, rege, acei eroi, Pandavii, înflăcărați de victorie, au vorbit în repetate rânduri acolo (mustrându-l și batjocorindu-l pe Duryodhana).

Gada-yuddha Parva

SECȚIUNEA XXXII

Dhritarashtra a spus: Avertizat astfel (de dușmanii săi), cum s-a comportat atunci acel distrugător de dușmani, eroicul meu fiu regal, care era furios din fire? El nu ascultase niciodată înainte astfel de avertismente! El fusese tratat, din nou, de către toți cu respectul cuvenit unui rege! El, care se întristase când stătea la umbra unei umbrele, crezând că se adăpostise sub umbrela altuia, el, care nu putea suporta strălucirea soarelui din cauza mândriei sale sensibile, cum putea suporta aceste cuvinte ale dușmanilor săi? Tu ai văzut cu ochii tăi, O, Sanjaya, că întreaga lume, chiar și triburile Mleccha și nomade, depindeau de harul său! Mustrat astfel în acel loc de către fiii lui Pandu, în timp ce zăcea ascuns într-un loc atât de singuratic, după ce fusese lipsit de adepții și însoțitorii săi, vai, ce răspuns le-a dat Pandavilor auzind astfel de batjocuri amare și repetate din partea dușmanilor săi victorioși? Spune-mi totul, O, Sanjaya, despre asta!

Sanjaya a continuat: Astfel mustrat, O, monarhule, de Yudhishthira și frații săi, fiul tău regal, zăcând în acele ape, O, rege al regilor, a auzit acele cuvinte amare și a devenit foarte nefericit. Respirând repetat suspine fierbinți și lungi, regele a fluturat brațele din nou și din nou și, hotărându-se să lupte, a răspuns astfel, din adâncul apelor, fiul regal al lui Pandu.

Duryodhana a spus: ”O, Parthas, voi toți aveți prieteni, care și animale! Eu, însă, sunt singur, fără veselie, fără car și fără animale! Fiind singur și lipsit de arme, cum pot să mă aventurez să lupt pe jos împotriva numeroșilor dușmani, toți bine înarmați și având care? Tu, însă, O Yudhishthira, luptă-te cu mine unul la unul! Nu este potrivit ca cineva să lupte în bătălie împotriva multora înzestrați cu curaj, mai ales când acel cineva este fără armură, obosit, afectat de calamități, extrem de mutilat la membre și lipsit atât de animale, cât și de trupe! Nu am nici cea mai mică teamă, O, monarhule, nici de tine, nici de Vrikodara, fiul lui Pritha, nici de Phalguna, nici de Vasudeva, nici de toți Pancalas, nici de gemeni, nici de Yuyudhana, nici de toate celelalte trupe pe care le ai! Stând în luptă, singur cum sunt, vă voi rezista tuturor! Faima, O, rege, a tuturor oamenilor drepți are dreptate ca bază! Îți spun toate acestea, respectând atât dreptatea, cât și faima! Ridicându-mă (din acest lac), voi lupta împotriva voastră în luptă! La fel cum anul întâlnește treptat toate anotimpurile, eu vă voi întâlni pe toți în luptă! Așteptați, voi, Pandava! La fel cum soarele distruge cu energia sa lumina tuturor stelelor în zori, astăzi, deși fără arme și fără cai, vă voi distruge pe toți cei care aveți care și cai! Astăzi mă voi elibera de datoria pe care o am față de mulți Kshatriya iluștri (care au căzut pentru mine), față de Bahlika și Drona și Bhishma și Karna, cel cu sufletul înalt, față de eroicul Jayadratha și Bhagadatta, față de Shalya, conducătorul Madrasului și Bhurishrava, față de fiii mei, O, șef al neamului Bharata, și Shakuni, fiul lui Subala, tuturor prietenilor, binevoitorilor și rudelor mele! Astăzi mă voi elibera de această datorie ucigându-te pe tine și pe frații tăi!" Cu aceste cuvinte, regele (Kuru) a încetat să mai vorbească.

Yudhishthira a spus: Din fericire, O, Duryodhana, tu cunoști îndatoririle unui Kshatriya! Din fericire, O, tu, cel cu brațe puternice, inima ta este înclinată spre luptă! Din fericire, tu ești un erou, O, tu, din neamul lui Kuru, și, din fericire, ești familiarizat cu lupta, din moment ce, singur, dorești să ne înfrunți pe toți în luptă! Luptă cu oricare dintre noi, folosind orice armă dorești! Noi toți vom rămâne aici ca spectatori! Îți îndeplinesc și această (ultimă) dorință a inimii tale, O, eroule, ca, dacă ne vei ucide pe vreunul dintre noi, să devii rege! Altfel, ucis de noi, du-te în rai!

Duryodhana a spus: Un om curajos ca tine, dacă îmi acorzi opțiunea de a lupta doar cu unul dintre voi, această măciucă pe care o țin în mână este arma pe care o aleg! Oricare dintre voi care crede că îmi poate face față să vină în față și să lupte cu mine pe jos, înarmat cu măciuca! Multe lupte minunate au avut loc pe care! Să aibă loc astăzi această luptă măreață și minunată cu măciuca! Oamenii (în timp ce luptă) doresc să schimbe armele. Să se schimbe astăzi modul de luptă, cu permisiunea ta! O, tu, cel cu brațe puternice, te voi învinge astăzi cu buzduganul meu, împreună cu toți frații tăi mai mici, precum și cu toți Pancalas și Srinjayas și toate celelalte trupe pe care le mai ai! Nu am nici cea mai mică teamă, O, Yudhishthira, nici măcar de Shakra însuși!

Yudhishthira a spus: Ridică-te, ridică-te, O, fiu al lui Gandhari, și luptă-te cu mine, Duryodhana! Singur cum ești, luptă-te cu noi, înfruntându-ne pe rând, tu, cel de mare putere, înarmat cu buzduganul tău! Fii bărbat, O, fiu al lui Gandhari, și luptă cu grijă! Astăzi va trebui să-ți dai viața, chiar dacă Indra va deveni aliatul tău!

Sanjaya a continuat: Acest tigru printre oameni, fiul tău, nu a putut suporta cuvintele lui Yudhishthira. El a răsuflat adânc și greu din apă, ca un șarpe puternic din vizuina sa. Lovit în repetate rânduri cu astfel de cuvinte aspre, el nu a putut suporta deloc, ca un cal de rasă nobilă care nu poate suporta biciul. Agitând apele cu mare forță, acel războinic viteaz s-a ridicat din lac ca un prinț al elefanților, respirând greu de furie și înarmat cu buzduganul său greu, dotat cu puterea diamantului și împodobit cu aur. Străpungând apele înghețate, fiul tău s-a ridicat, purtând pe umăr buzduganul său de fier, ca soarele însuși, arzând totul cu razele sale. Înzestrat cu o mare forță, fiul tău, posedând o mare inteligență, a început să mânuiască buzduganul său greu, făcut din fier și echipat cu o praștie. Văzându-l înarmat cu buzduganul și asemănându-se cu un munte încrețit sau cu însuși Rudra, care mânuia tridentul, aruncând priviri furioase asupra creaturilor vii, ei au observat că șeful Bharata răspândea o strălucire în jur, ca și soarele arzător însuși pe cer. Într-adevăr, toate

creaturile îl priveau pe acel pedepsitor al dușmanilor cu brațe puternice, care stătea cu buzduganul pe umăr după ce se ridică din ape, arătând ca însuși Distrugătorul înarmat cu bastonul său. Într-adevăr, toți Pancalas îl vedeau pe fiul tău regal arătând ca Shakra, cel care mânuiește tunetul, sau Hara, cel care poartă tridentul. Văzându-l însă ieșind din apă, toți Pancalas și Pandavas au început să se bucure și să se îmbrățișeze. Fiul tău, Duryodhana, a considerat acea acțiune a spectatorilor ca fiind o insultă la adresa lui. Rostogolind ochii de furie, parcă arzându-i pe Pandavi cu privirea, încruntând fruntea în trei brazde și mușcându-și repetat buza inferioară, el s-a adresat Pandavilor, cu Keshava în mijlocul lor, spunând: „Voi, Pandavi, va trebui să suportați consecințele acestor batjocuri! Uciși astăzi de mine, voi, împreună cu Pancalas, va trebui să vă îndreptați spre lăcașul lui Yama!”

Sanjaya a continuat: Ieșind din apă, fiul tău Duryodhana stătea acolo, înarmat cu o măciucă și cu membrele îmbibate în sânge. Acoperit de sânge și ud leoarcă, corpul său arăta ca un munte din care se scurgea apă. În timp ce stătea în picioare, înarmat cu buzduganul, Pandavii îl considerau fiul furios al lui Surya însuși, înarmat cu bastonul numit *Kinkara*. Cu o voce profundă ca cea a norilor sau a unui taur care rage de bucurie, Duryodhana, de mare vitejie, înarmat cu buzduganul său, i-a chemat pe Parthas la luptă.

Duryodhana a spus: Va trebui, O, Yudhishthira, să mă înfruntați unul câte unul! Nu este corect ca un singur erou să lupte cu mai mulți în același timp, mai ales când acel singur războinic este lipsit de armură, obosit de efort, acoperit de apă, cu membrele extrem de mutilate și fără căruțe, animale și trupe! Fie ca zeii din ceruri să mă vadă luptând singur, lipsit de orice echipament și chiar de armură și arme! Voi lupta cu siguranță împotriva voastră a tuturor! Tu vei fi judecătorul, întrucât ai calificările necesare, al caracterului adecvat sau inadecvat al tuturor lucrurilor!

Yudhishthira a spus: Cum se face, O, Duryodhana, că nu ai avut această cunoaștere când mulți mari războinici, uniți împreună, l-au ucis pe Abhimanyu în luptă? Datoriile unui kshatriya sunt extrem de crude, nepăsătoare de orice considerații și lipsite de cea mai mică compasiune! Altfel, cum ați fi putut să-l ucideți pe Abhimanyu în acele circumstanțe? Toți erați familiarizați cu dreptatea! Toți erați eroi! Toți erați pregătiți să vă dați viața în luptă! Scopul suprem declarat pentru cei care luptă cu dreptate este atingerea regiunilor lui Shakra! Dacă aceasta este datoria voastră, ca nimeni să nu fie ucis de mulți, de ce atunci Abhimanyu a fost ucis de mulți, acționând în conformitate cu sfaturile voastre? Toate creaturile, când se află în dificultate, uită de considerentele virtuții. Atunci ele văd porțile celeilalte lumi ca fiind închise. Îmbracă-te în armură, O, eroule, și leagă-ți părul! Ia tot ce ai nevoie, O, Bharata! Îți îndeplinesc și această altă dorință a ta, O, eroule, că dacă îl poți ucide pe unul dintre cei cinci Pandavi cu care dorești să te întâlnești, atunci vei fi rege! Altfel, ucis (de el), vei merge în rai! Cu excepția vieții tale, O, eroule, spune-ne ce binecuvântare îți putem acorda.

Sanjaya a continuat: Apoi, fiul tău, O, rege, și-a acoperit trupul cu o armură din aur și a pus pe cap un frumos coif împodobit cu aur pur. Îmbrăcat în armura strălucitoare din aur, el a pus pe cap acel coif. Într-adevăr, O, rege, fiul tău arăta atunci strălucitor ca o stâncă de aur. Îmbrăcat în zale, înarmat cu buzdugan și echipat cu alte arme, fiul tău Duryodhana, O, rege, stând pe câmpul de luptă, s-a adresat tuturor Pandavilor, spunând: „Dintre voi (cinci) frați, oricare dintre voi să lupte cu mine, înarmat cu buzduganul! În ceea ce mă privește, sunt dispus să lupt astăzi cu Sahadeva, Bhima, Nakula, Phalguna sau cu tine, O, taur al neamului Bharata! Dacă mi se acordă o întâlnire, voi lupta cu oricare dintre voi și voi obține cu siguranță victoria pe câmpul de luptă! Astăzi voi ajunge la sfârșitul acestor ostilități greu de atins, cu ajutorul, O, tigrule printre oameni, al buzduganului meu înfășurat în pânză de aur. Cred că nu există nimeni care să-mi fie egal într-o luptă cu buzduganul! Cu buzduganul meu vă voi ucide pe toți, unul după altul! Printre voi nu este nimeni care să fie capabil să lupte cinstit cu mine! Nu este potrivit pentru mine să rostesc astfel de cuvinte de mândrie cu privire la propria persoană! Cu toate acestea, voi face ca aceste cuvinte ale

mele să devină realitate în prezența voastră! În această oră, aceste cuvinte vor deveni fie adevărate, fie false! Cel dintre voi care va lupta cu mine să ia buzduganul!

SECȚIUNEA XXXIII

Sanjaya a spus: În timp ce Duryodhana, O, rege, răcnea în repetate rânduri în acest fel, Vasudeva, cuprins de mânie, i-a spus lui Yudhishthira: „Ce cuvinte pripite ai rostit, O, rege, spunând: «Ucide pe unul dintre noi și vei fi rege printre Kuru». Dacă, într-adevăr, O, Yudhishthira, Duryodhana te alege pe tine pentru luptă, sau pe Arjuna, sau pe Nakula, sau pe Sahadeva (care va fi consecința)? Din dorința de a-l ucide pe Bhimasena, O, rege, timp de treisprezece ani Duryodhana s-a antrenat cu buzduganul pe o statuie de fier! Cum atunci, O, taur al neamului Bharata, ne vom atinge scopul? Din compasiune, O, cel mai bun dintre regi, ai acționat cu mare imprudență! În acest moment nu văd un adversar pe măsura lui (Duryodhana) în afară de fiul lui Pritha, Vrikodara! Dar practica lui cu buzduganul nu este atât de mare! Tu ai permis, așadar, încă o dată, să înceapă un joc mizerabil de noroc, ca cel din vremurile de demult dintre tine și Shakuni, O, monarhule! Bhima este înzestrat cu putere și vitejie. Regele Duryodhana, însă, este înzestrat cu îndemânare! Într-o competiție între putere și îndemânare, cel care este înzestrat cu îndemânare, O, rege, învinge întotdeauna! Un astfel de dușman, O, rege, l-ai pus, prin cuvintele tale, într-o poziție de ușurință și confort! Te-ai pus însă pe tine însuți într-o poziție dificilă. Ca urmare, am fost puși într-un mare pericol! Cine ar renunța la suveranitatea pe care o are la îndemână, după ce și-a învins toți dușmanii și mai are de înfrânt doar un singur adversar, care se află într-o situație dificilă? Nu văd în lumea de astăzi niciun om, fie el zeu, care să fie capabil să-l învingă în luptă pe Duryodhana, înarmat cu buzduganul! Nici tu, nici Bhima, nici Nakula, nici Sahadeva, nici Phalguna nu sunteți capabili să-l învingeți pe Duryodhana într-o luptă corectă! Regele Duryodhana are mari abilități! Cum poți atunci, O, Bharata, să-i spui unui astfel de dușman cuvinte precum acestea: «Luptă, alegând buzduganul ca armă, și dacă poți ucide pe unul dintre noi, atunci vei fi rege?» Dacă Duryodhana îl întâlnește pe Vrikodara printre noi, dorind să lupte cinstit cu el, chiar și atunci victoria noastră ar fi îndoielnică. Duryodhana posedă o mare putere și o mare îndemânare. Cum ai putut să-i spui: «Ucide doar unul dintre noi și vei fi rege?» Fără îndoială, descendenții lui Pandu și Kunti nu sunt destinați să se bucure de suveranitate! Ei s-au născut pentru a-și petrece viața în exil continuu în pădure sau cerșind!”

Bhimasena a spus: O, ucigaș al lui Madhu, nu te lăsa pradă tristeții, O, bucurie a Yadușilor! Cu toate că este dificil de atins, astăzi voi pune capăt acestor ostilități! Fără îndoială, îl voi ucide pe Duryodhana în luptă! Se pare, O, Krishna, că victoria lui Yudhishthira cel drept este sigură! Buzduganul meu este de o dată și jumătate mai greu decât a lui Duryodhana! Nu te lăsa pradă tristeții, O, Madhava! Îndrăznesc să lupt cu el, alegând buzduganul ca armă! Voi toți, O, Janardana, stați și priviți lupta! Cum zice Duryodhana, aș lupta cu cele trei lumi, inclusiv cu zeii, chiar dacă ar fi înarmați cu orice fel de arme!

Sanjaya a continuat: După ce Vrikodara a rostit aceste cuvinte, Vasudeva, plin de bucurie, l-a lăudat foarte mult și i-a spus: „Având încredere în tine, O, tu cu brațe puternice, regele Yudhishthira cel drept își va recăpăta, fără îndoială, propria prosperitate strălucitoare după măcelul tuturor dușmanilor săi! Tu ai ucis toți fiii lui Dhritarashtra în luptă! Sub mâna ta, mulți regi, prinți și elefanți și-au găsit sfârșitul! Kalingas, Magadhas, Kauravas, cei din Vest, Gandharas au fost toți uciși în lupta groaznică, O, fiu al lui Pandu! Ucide-l pe Duryodhana, O, fiu al lui Kunti, și dă-i pământul cu oceanele sale lui Yudhishthira cel drept, ca Vishnu (care conferă suveranitatea celor trei lumi) Domnului lui Sachi! Nenorocitul fiu al lui Dhritarashtra, avându-te pe tine ca dușman în luptă, va muri fără îndoială! Îți vei îndeplini cu siguranță jurământul zdrobindu-i oasele! Totuși, O, fiu al lui Pritha, ar trebui să lupți mereu cu grijă cu fiul lui Dhritarashtra! El posedă atât pricepere, cât și forță și se bucură întotdeauna de luptă!” Apoi Satyaki, O, rege, l-a lăudat pe fiul lui Pandu. Panchalas și Pandavas, de asemenea, conduși de regele Yudhishthira cel drept, toți au lăudat acele

cuvinte ale lui Bhimasena. Apoi Bhima de forță teribilă i s-a adresat lui Yudhishthira, care se afla printre Srinjayas ca însuși soarele strălucitor, spunând: „Înfruntându-l pe acesta în luptă, îndrăznesc să lupt cu el! Acest ticălos printre oameni nu este în stare să mă învingă în luptă! Astăzi voi vărsa acea furie pe care am purtat-o în piept asupra lui Suyodhana, fiul lui Dhritarashtra, ca Arjuna care aruncă foc în pădurea Khandava! Astăzi voi scoate sulița, O, fiu al lui Pandu, care a zăcut atât de mult timp înfiptă în inima ta! Fii fericit, O, rege, după ce voi doborî acest ticălos cu buzduganul meu! Astăzi voi recupera, O, cel fără de păcat, ghirlanda ta de glorie! Astăzi Duryodhana își va abandona suflarea vieții, prosperitatea și regatul său! Astăzi și regele Dhritarashtra, auzind de măcelul fiului său, își va aminti toate acele nedreptăți (pe care ni le-a făcut) izvorâte din sugestiile lui Shakuni!” După ce a rostit aceste cuvinte, acel prinț al rasei lui Bharata, posedat de mare energie, s-a ridicat pentru luptă, ca Șakra chemându-l pe Vritra (la o confruntare). Necapabil să suporte acel chin, fiul tău, de mare energie, a pornit spre confruntare, ca un elefant furios care pornește să asalteze altul. Pandavas l-au văzut pe fiul tău, în timp ce venea înarmat cu buzdugan, semănând cu muntele Kailasa cu creastă. Într-adevăr, văzându-l pe acel fiu puternic al tău stând singur ca un prinț al elefanților separat de haită, Pandavas s-au umplut de încântare. Stând în luptă ca un adevărat leu, Duryodhana nu avea frică, nici alarmă, nici durere, nici anxietate. Priveghindu-l pe el stând acolo cu buzduganul ridicat, asemenea muntelui cu creastă Kailasa, Bhimasena, O, monarh, i-a zis: „Adu-ți aminte de toate acele nedreptăți pe care regele Dhritarashtra și tu le-ați făcut nouă! Amintește-ți ce s-a întâmplat la Varanavata! Amintește-ți cum a fost tratată indecent Draupadi, în timpul menstruației, în mijlocul adunării și cum regele Yudhishthira a fost învins la zaruri la sugestia lui Shakuni! Vezi acum, O, tu cu sufletul rău, teribila consecință a acestor fapte, precum și a altor nedreptăți pe care le-ai făcut Parthașilor nevinovați! Din cauza ta, acel ilustru șef al Bharatașilor, fiul Gangei, bunicul nostru al tuturor, zace acum pe un pat de săgeți, lovit (de noi)! Drona a fost ucis și el! Karna a fost ucis! Shalya cel de mare vitejie a fost ucis! Iată, Shakuni, rădăcina acestor ostilități, a fost ucis în luptă! Frații tăi viteji, precum și fiii tăi, împreună cu toate trupele tale, au fost uciși! Alți regi de asemenea, posedați de vitejie și care nu s-au retras niciodată din luptă, au fost uciși. Aceștia și mulți alți tauri printre Kshatriyași, precum și Pratikamin, acel ticălos care pusese mâna pe șuvițele de păr ale Draupadei, au fost uciși! Numai tu ai rămas în viață, tu, exterminator al propriei tale rase, tu, ticălos printre oameni! Și pe tine te voi ucide astăzi cu buzduganul meu! Despre aceasta nu există nicio îndoială! Astăzi, O, rege, voi înfrânge toată mândria ta în luptă! Voi distruge și speranța ta de a domni, O, rege, și voi răsplăti toate faptele tale rele față de fiii lui Pandu!”

Duryodhana spuse: ”Ce folos de vorbe multe? Luptă acum cu mine! Astăzi, O, Vrikodara, îți voi zdrobi dorința de luptă! De ce nu mă privești, ticălosule, stând aici pentru o confruntare cu buzduganul? Nu sunt eu înarmat cu un buzdugan formidabil ce seamănă cu o stâncă din Himavat? Ce dușman, O, ticălosule, ar îndrăzni să mă învingă înarmat cu această armă? Dacă este o luptă dreaptă, nici Purandara însuși, dintre zei, nu este capabil pentru aceasta! Pentru toate faptele mele rele la care te-ai referit, tu nu mi-ai putut (până acum) pricinui cea mai mică vătămare! Prin exercitarea puterii mele, v-am făcut să locuiți în pădure, să serviți în casa altuia, să vă ascundeți în deghizări! Prietenii și aliații voștri au fost de asemenea uciși. Pierderea noastră a fost egală! Dacă, atunci, căderea mea se va petrece în această bătălie, aceasta ar fi foarte lăudabilă. Sau, poate, Timpul va fi cauza! Până în ziua de azi nu am fost niciodată învins în luptă dreaptă pe câmpul de bătălie! Dacă mă vei învinge prin înșelăciune, infamia ta va dăinui cu siguranță pentru veșnicie! Acea faptă a ta va fi, fără îndoială, nedreaptă și infamă! Nu, O, fiu al lui Kunti, nu urla în zadar așa, ca norii de toamnă fără apă! Arată toată puterea pe care o ai în luptă acum!” Auzind aceste cuvinte ale lui, Pandavașii împreună cu Srinjayas, toți inspirați de dorința de victorie, le-au lăudat din plin. Ca niște oameni care stârnesc un elefant furios bătând din palme, toți l-au bucurat atunci pe regele Duryodhana (cu acele laude și urale). Elefanții care erau acolo au început să mugească și caii să necheze în mod repetat. Armele Pandavașilor, inspirați de dorința de victorie, au strălucit de la sine.

SECȚIUNEA XXXIV

Sanjaya spuse: Când acea luptă crâncenă, O, monarh, era pe punctul de a începe, și când toți Pandavii cu suflet nobil se așezaseră, într-adevăr, după ce a auzit că lupta dintre acei doi eroi, ambii fiind discipolii săi, era pe punctul de a începe, Rama, al cărui stindard purta simbolul palmierului, și care are plugul drept armă, a sosit la acel loc. Văzându-l, Pandavii, împreună cu Keșava, plini de bucurie, s-au apropiat de el, și primindu-l, l-au venerat cu rânduielile cuvenite. După închinarea lor, ei i-au spus, O, rege, aceste cuvinte: «Privește, O, Rama, măiestria în luptă a celor doi discipoli ai tăi!» Rama, aruncându-și privirea asupra lui Krishna și a Pandavilor, și uitându-se și la Duryodhana, de neam Kuru, care stătea acolo, înarmat cu buzdugan, a spus: «Patruzeci și două de zile au trecut de când am părăsit casa. Am plecat sub constelația Puşya și m-am întors sub Sravana. Îmi doresc, O, Madhava, să asist la această confruntare cu buzduganul între acești doi discipoli ai mei!» În acel moment, cei doi eroi, Duryodhana și Vrikodara, străluceau în timp ce stăteau pe câmp, ambii înarmați cu buzdugane. Regele Yudhishthira, îmbrățișându-l pe cel care are plugul drept armă, l-a întrebat cum se simte și i-a urat bun venit. Cei doi mari arcași, cei doi iluștri Krishna, plini de bucurie, l-au salutat cu veselie pe eroul cu plugul drept armă și l-au îmbrățișat. În mod similar, cei doi fii ai lui Madri și cei cinci fii ai lui Draupadi l-au salutat pe fiul Rohinei, cel de mare forță, și au stat (la o distanță respectuoasă). Bhimasena, cel de mare forță, și fiul tău, O, monarh, ambii cu buzduganele ridicate (în brațe), l-au venerat pe Valadeva. Ceilalți regi l-au onorat urându-i bun venit, și apoi toți i-au spus lui Rama: «Asistă la această confruntare, O, tu cu brațe puternice!» Așa le-au vorbit acei mari războinici pe car înțeleptului, fiului cel mare al Rohinei. Înzestrat cu energie nemăsurată, Rama, după ce i-a îmbrățișat pe Pandava și pe Srinjaya, a întrebat de sănătatea tuturor celorlalți regi. La fel, toți aceștia, apropiindu-se, l-au întrebat de sănătatea lui. Eroul cu plugul, după ce, în schimb, a salutat pe toți Kshatriya cu suflet nobil și după ce a făcut în mod curtenitor întrebări fiecăruia în funcție de vârstă, l-a îmbrățișat cu afecțiune pe Janardana și pe Satyaki. Mirosindu-le capetele, i-a întrebat de sănătate. Aceia doi, în schimb, O, rege, l-au venerat cuvenit pe superiorul lor, cu bucurie, la fel cum Indra și Upendra îl venerau pe Brahma, domnul celeștilor. Apoi, fiul lui Dharma, O, Bharata, i-a spus aceste cuvinte acelui călăreț de care se temeau dușmanii, fiul Rohinei: «Privește, O, Rama, această confruntare formidabilă între cei doi frați!» Astfel venerat de acei mari războinici pe car, fratele mai mare al lui Keșava, cu brațe puternice și frumusețe mare, s-a așezat printre ei. Îmbrăcat în veșminte albastre și având o înfățișare plăcută, Rama, în timp ce stătea printre acei regi, strălucea ca luna pe firmament, înconjurată de mulțimi de stele. Apoi, acea confruntare cumplită, care făcea părul să se ridice de pe tot corpul, a avut loc între acei doi fii ai tăi, O, rege, pentru a pune capăt certei (care mocnise de mulți ani).

Tirtha-yatra Parva

SECȚIUNEA XXXV

Janamejaya a spus: În ajunul marii bătălii (dintre Kuruși și Panduși), domnul Rama, cu permisiunea lui Keshava, a plecat (din Dwaraka) însoțit de mulți dintre Vrishni. El îi spusese lui Keshava: „Nu voi ajuta nici pe fiul lui Dhritarashtra, nici pe fiii lui Pandu, ci voi merge oriunde voi dori!” După ce a rostit aceste cuvinte, Rama, cel care a învins dușmanii, a plecat. Se cuvine, O, Brahmana, să-mi spui totul despre întoarcerea lui! Spune-mi în detaliu cum a ajuns Rama în acel loc, cum a asistat la bătălie. În opinia mea, ești foarte priceput în narare!

Vaishampayana a spus: După ce Pandavii cu suflet nobil și-au luat posturile la Upaplavya, l-au trimis pe ucigașul lui Madhu înaintea lui Dhritarashtra, în scopul păcii, O, cel cu brațe puternice, și pentru binele tuturor creaturilor. După ce a mers la Hastinapura și l-a întâlnit pe Dhritarashtra, Keshava a rostit cuvinte de adevăr și de o importanță deosebit de benefică. Regele, însă, așa cum ți-am mai spus, nu a ascultat acele sfaturi. Neputând obține pacea, Krishna cel cu brațe puternice, cel mai de frunte dintre oameni, s-a întors, O, monarh, la Upaplavya. Trimis de fiul lui Dhritarashtra, Krishna s-a întors (în tabăra Pandavilor) și, eșuând în misiunea sa, O, tigru printre

regi, le-a spus acestor Pandavi următoarele cuvinte: „Împinși de Soartă, Kauravii nu vor să asculte cuvintele mele! Veniți, voi, fiii lui Pandu, cu mine (pe câmpul de luptă), pornind sub constelația Pushya!” După aceasta, în timp ce trupele (ambelor părți) erau adunate și aliniate, fiul cel nobil al Rohinei, cel mai de frunte dintre toți oamenii înzestrați cu forță, i s-a adresat fratelui său Krishna, spunând: „O, cel cu brațe puternice, O, ucigaș al lui Madhu, să le oferim asistență Kuruilor!” Krishna, însă, nu a ascultat acele cuvinte ale acestuia. Mânat de furie (din această cauză), ilustrul fiu al rasei Yadu, purtătorul plugului, a pornit atunci într-un pelerinaj spre Sarasvati. Însoțit de toți Yadava, a plecat sub conjuncția *asterismului* numit *Maitra*. Șeful Bhoja (Kritavarma), totuși, a adoptat tabăra lui Duryodhana. Însoțit de Yuyudhana, Vasudeva a adoptat tabăra Pandavilor. După ce eroul fiu al Rohinei a plecat sub constelația Pushya, ucigașul lui Madhu, punându-i pe Pandavi în față, a pornit împotriva Kuruilor. Pe drum, Rama și-a ordonat servitorilor să aducă tot ce este necesar pentru un pelerinaj, adică toate articolele de folosință! ”Aduceți focul sacru care este la Dwaraka și preoții noștri! Aduceți aur, argint, vaci, veșminte, cai, elefanți, care, catâri, cămile și alte animale de tracțiune! Aduceți toate aceste necesități pentru o excursie la apele sfinte și porniți cu mare viteză spre Sarasvati! Aduceți, de asemenea, câțiva preoți de folosit special și sute de Brahmani fruntași!” După ce a dat aceste ordine servitorilor, puternicul Valadeva a plecat într-un pelerinaj în acel timp de mare calamitate pentru Kurui. Pornind spre Sarasvati, a vizitat toate locurile sfinte de pe cursul ei, însoțit de preoți, prieteni și mulți Brahmani fruntași, precum și cu care și elefanți și cai și servitori, O, taur al rasei Bharata, și cu multe vehicule trase de vaci și catâri și cămile. Diverse feluri de necesități de trai au fost dăruite în mare măsură și în diverse regiuni celor obosiți și istoviți, copiilor și bătrânilor, în răspuns, O, rege, la cereri. Peste tot, O, rege, Brahmanii erau mulțumiți prompt cu orice fel de mâncare își doreau. La porunca fiului lui Rohini, oamenii din diferite etape ale călătoriei depozitau în cantități mari hrană și băutură. Îmbrăcăminte scumpă și paturi și cuverturi erau oferite pentru satisfacerea Brahmanilor dornici de ușurință și confort. Oricine, fie Brahmana sau Kshatriya, cerea ceva, acel lucru, O, Bharata, i se dădea fără nicio reținere. Toți cei ce făceau parte din grup mergeau cu mare fericire și trăiau fericiți. Oamenii (din alaiul lui Valarama) ofereau vehicule celor dornici să călătorească, băuturi celor însetați și mâncăruri gustoase celor flămânzi, precum și haine și podoabe, O, taur al rasei lui Bharata, multora! Drumul, O, rege, pe care mergea grupul, arăta strălucitor, O, erou, și era foarte confortabil pentru toți, și semăna cu Raiul însuși. Se auzeau bucurii pretutindeni pe el, și mâncăruri gustoase erau disponibile peste tot. Erau magazine și standuri și diverse obiecte expuse la vânzare. Întreaga cale era, pe lângă aceasta, aglomerată de ființe umane. Și era împodobită cu diverse feluri de copaci și creaturi, și diverse feluri de bijuterii. Cel cu suflet înalt, Valadeva, care respecta jurăminte stricte, dăruia Brahmanilor multă bogăție și multe ofrande de sacrificiu, O, rege, în diverse locuri sacre. Acel șef al rasei lui Yadu a dat, de asemenea, mii de vaci mulgătoare acoperite cu pături excelente și având coarnele îmbrăcate în aur, mulți armăsari aparținând diferitelor țări, multe vehicule și multe sclave frumoase. Astfel, cel cu suflet înalt, Rama, dăruia bogății în diverse locuri sfinte excelente pe Sarasvati. În timpul rătăcirilor sale, acel erou de putere neegalată și de conduită plină de măreție a ajuns în cele din urmă la Kurukshetra.

Janamejaya a spus: Spune-mi, o suprem om, caracteristicile, originea și meritele diferitelor locuri sfinte de pe Sarasvati și rânduielile care trebuie respectate în timpul ședерii acolo! Spune-mi-le, în ordine, O, ilustrule! Curiozitatea mea este de neoprit, O, cel mai înzestrat dintre toți cei care cunosc Brahma!

Vaishampayana a spus: Subiectul caracteristicilor și originii tuturor acestor *tirtha*, O, rege, este foarte vast. Totuși, ți le voi descrie. Ascultă această poveste sacră în întregime, O, rege! Însoțit de preoții și prietenii săi, Valadeva s-a îndreptat mai întâi spre *tirtha* numită Prabhasa. Acolo, Domnul constelațiilor (Soma), care fusese afectat de tuberculoză, a fost eliberat de blestemul său. Recâștigându-și energia acolo, O, rege, el luminează acum universul. Și pentru că acel *tirtha*, cel mai important de pe pământ, contribuise anterior la învestirea lui Soma cu splendoare (după ce acesta o pierduse), el este numit Prabhasa.

Janamejaya a spus: Din ce motiv adorabilul Soma a fost afectat de ftizie? Cum s-a scăldat în acel *tirtha*? Cum şi-a recăpătat energia după ce s-a scăldat în acea apă sacră? Spune-mi toate acestea în detaliu, O, mare Muni!

Vaishampayana a spus: Daksha a avut douăzeci şi şapte de fiice, O, rege! Pe acestea le-a dăruit (în căsătorie) lui Soma. Legate de diferitele constelaţii, acele soţii, O, rege, ale lui Soma cu fapte propice, au ajutat oamenii să calculeze timpul. Cu ochi mari, toate erau de o frumuseţe fără seamăn în lume. În ceea ce priveşte bogăţia frumuseţii, însă, Rohini era cea mai de frunte dintre toate. Adorabilul Soma avea o mare plăcere în compania ei. Ea i-a devenit foarte dragă, şi de aceea, se delecta în compania ei (în exclusivitate). În acele vremuri străvechi, O, monarh, Soma a trăit mult timp numai cu Rohini. Din această cauză, celelalte soţii ale sale, cele numite constelaţii, s-au nemulţumit de acel suflet nobil. Repede s-au dus la tatăl lor (Daksha), acel Stăpân al creaţiei, şi i-au spus: „Soma nu locuieşte cu noi! El o curtează numai pe Rohini! Toate, prin urmare, O, Domn al creaturilor, vom locui lângă tine, cu dietă reglementată şi în post auster!” Auzindu-le vorbele, Daksha (l-a văzut pe Soma şi) i-a spus: „Poartă-te egal cu toate soţiile tale! Să nu te pătezi de un mare păcat!” Şi Daksha le-a spus apoi fiicelor sale: „Mergeţi, toate, înaintea lui Sasin. La porunca mea, el, (altfel numit) Candramas, se va purta egal cu toate”. Alungate de el, ele s-au dus apoi la lăcaşul celui cu raze reci. Totuşi, adorabilul Soma, O, stăpân al pământului, a continuat să acţioneze ca înainte, căci mulţumit numai de Rohini, el a continuat să locuiască exclusiv cu ea. Celelalte soţii ale sale s-au reunit apoi din nou la tatăl lor şi i-au spus: „Angajate în a te sluji, vom locui în adăpostul tău! Soma nu locuieşte cu noi şi nu ţine seama de poruncile tale!” Auzind cuvintele lor, Daksha i-a spus din nou lui Soma: „Poartă-te egal cu toate soţiile tale! Să nu te blestem, O, Virochana!” Cu toate acestea, ignorând cuvintele lui Daksha, adorabilul Soma a continuat să locuiască numai cu Rohini. La aceasta, celelalte sale soţii s-au supărat din nou. S-au dus la tatăl lor, i-au adus închinăciune plecându-şi capetele şi i-au spus: „Soma nu locuieşte cu noi! Dă-ne protecţia ta! Adorabilul Candramas locuieşte întotdeauna exclusiv cu Rohini! El nu dă importanţă cuvintelor tale şi nu doreşte să ne arate afecţiune! Prin urmare, salvează-ne astfel încât Soma să ne accepte pe toate!” Auzind aceste vorbe, adorabilul Daksha, O, rege, s-a înfuriat şi, ca urmare, a aruncat blestemul de *ftizie* asupra lui Soma. Astfel, acea boală l-a lovit pe Stăpânul stelelor. Mânat de *ftizie*, Sasin a început să se ofilească zi de zi. A făcut multe eforturi pentru a scăpa de această boală prin efectuarea de diverse sacrificii, O, monarh! Făcătorul nopţii, însă, nu s-a putut elibera de acel blestem. Dimpotrivă, el a continuat să sufere slăbire şi ofilire. În consecinţă, însă, din cauza ofilirii lui Soma, ierburile căzătoare nu au mai crescut. Sevele lor s-au uscat şi au devenit fără gust, iar toate au fost lipsite de virtuţile lor. Şi, ca urmare a acestui declin al ierburilor căzătoare, şi creaturile vii au început să decadă. Într-adevăr, din cauza ofilirii lui Soma, toate creaturile au început să se ofilească. Apoi toţi ceilalţi zei, venind la Soma, O, rege, l-au întrebat, spunând: „Pentru ce este felul tău să nu mai fie la fel de frumos şi de strălucitor (ca înainte)? Spune-ne motivul din care a apărut această mare calamitate! Auzindu-ţi răspunsul, vom face ce este necesar pentru a-ţi alunga frica!” Astfel adresaţi, zeul cu iepurele ca semn, le-a răspuns şi le-a informat despre cauza blestemului şi despre *ftizia* de care suferea. Zeii, apoi, după ce au auzit acele cuvinte, s-au îndreptat spre Daksha şi i-au spus: „Fii mulţumit, O, adorabile, de Soma! Fie ca acest blestem al tău să fie retras! Candramas este foarte slăbit! Doar o mică parte din el mai poate fi văzută! Ca urmare a slăbirii sale, O, Domn al zeilor, şi toate creaturile slăbesc! Viţele şi ierburile de diverse feluri slăbesc şi ele! În slăbiciunea lor şi noi suferim emaciere! Fără noi, ce va fi această lume? Ştiind aceasta, O, stăpân al universului, se cuvine să fii mulţumit (faţă de Soma)!” Astfel abordat (de către zei), acel Stăpân al creaturilor, a spus aceste cuvinte zeilor: „Este imposibil să fac ca vorbele mele să fie altfel! Printr-un oarecare aranjament, totuşi, voi binecuvântaţi, vorbele mele pot fi retrase! Să se poarte Sasin întotdeauna la fel faţă de toate soţiile sale! După ce se va scălda şi în acel cel mai bun *tirtha* (loc sfânt) de pe Sarasvati, zeul cu iepurele ca semn va creşte din nou, O, zei! Aceste cuvinte ale mele sunt adevărate! Timp de jumătate de lună Soma se va micşora în fiecare zi, iar timp de jumătate de lună (următoare) va creşte în fiecare zi! Aceste cuvinte ale mele sunt adevărate! Mergând la Oceanul de Vest, în locul unde Sarasvati se uneşte cu Oceanul, acel vast depozit de ape, să-l venereze pe acel

Zeu al zeilor (Mahadeva) acolo! Atunci el își va recăpăta forma și frumusețea!" La această poruncă a (înțeleptului ceresc) Rishi (Daksha), Soma s-a îndreptat apoi spre Sarasvati. El a ajuns la acel cel mai bun *tirtha* numit Prabhasa, aparținând Sarasvatii. Făcându-și baie acolo în ziua de lună nouă, acel zeu de mare energie și de mare strălucire și-a recăpătat razele reci și a continuat din nou să lumineze lumile. Toate creaturile, de asemenea, O, monarh, mergând la Prabhasa, s-au întors cu Soma printre ele în locul unde era Daksha. (Primițându-i cum se cuvine) acel Stăpân al creaturilor i-a trimis apoi. Mulțumit de Soma, adorabilul Daksha i-a spus din nou, spunând: „Nu disprețui niciodată, O, fiule, femeile, și nu disprețui niciodată Brahmanii! Du-te și ascultă cu atenție poruncile mele!" Trimis de el, Soma s-a întors în propriul său sălaș. Toate creaturile, pline de bucurie, au continuat să trăiască ca înainte. Ți-am povestit astfel totul despre cum făcătorul nopții fusese blestemat și cum Prabhasa a devenit cel mai bun dintre toate *tirthalele*. În fiecare zi de lună nouă care revine, O, monarh, zeul cu iepurele ca semn se scaldă în excelentul *tirtha* din Prabhasa și își recapătă forma și frumusețea. Din acest motiv, O, stăpân al pământului, acel *tirtha* este cunoscut sub numele de Prabhasa, deoarece făcându-și baie acolo, Candramas și-a recăpătat marea sa (Prabha) strălucire. După aceasta, puternicul Baladeva de glorie nepieritoare s-a îndreptat spre Chamasodbheda, adică spre acel *tirtha* care este numit cu acest nume. Oferind multe daruri scumpe în acel loc, eroul având plugul ca armă a stat o noapte acolo și și-a făcut cuvenitele abluțiuni. Fratele mai mare al lui Keshava s-a îndreptat apoi repede spre Udapana. Deși Sarasvati pare a fi pierdută acolo, totuși persoanele încununate cu succes ascetic, ca urmare a obținerii de mare merit și mare binecuvântare în acel loc, și de asemenea datorită răcorii ierbii și a pământului de acolo, știu că râul are un curent invizibil, O, monarh, prin măruntaiele pământului de acolo.

SECȚIUNEA XXXVI

Vaishampayana a spus: Baladeva (așa cum s-a spus deja) s-a îndreptat apoi spre *tirtha* numită Udapana din Sarasvati, care fusese anterior reședința, O, rege, a ilustrului (ascet) Trita. După ce a dăruit multe bogății și i-a venerat pe brahmani, eroul care avea plugul ca armă s-a scăldat acolo și s-a umplut de bucurie. Devotat dreptății, marele ascet Trita trăise acolo. În timp ce se afla într-o groapă, acel om cu suflet înalt băuse sucul Soma. Cei doi frați ai săi, aruncându-l în groapă, se întorseseră acasă. Atunci, cel mai important dintre brahmani, Trita, îi blestemase pe amândoi.

Janamejaya a spus: Care este originea Udapana? Cum a căzut marele ascet (Trita) într-o groapă acolo? De ce a fost aruncat în groapă cel mai important dintre brahmani de către frații săi? Cum s-au întors acasă frații săi după ce l-au aruncat în groapă? Cum a îndeplinit Trita sacrificiul și cum a băut Soma? Spune-mi toate acestea, O, brahman, dacă crezi că pot asculta fără a fi nepotrivit!

Vaishampayana continuă: Într-un *Yuga* trecut, O, rege, erau trei frați care erau asceți. Ei se numeau Ekata, Dwita și Trita, și toți trei erau înzestrați cu o strălucire asemenea soarelui. Ei erau ca niște Domni ai creației și fuseseră binecuvântați cu copii. Vorbitori de Brahma, ei dobândiseră prin penitența lor privilegiul de a ajunge în regiunile lui Brahman (după moarte). Prin penitența, jurămintele și autocontrolul lor, tatăl lor Gautama, care era mereu devotat virtuții, devenea foarte și întotdeauna mulțumit de ei. Având parte de o mare bucurie în urma copiilor săi, adorabilul Gautama, după ce și-a trăit o viață lungă aici, a plecat în cele din urmă în regiunea (din lumea de dincolo) care i se potrivea. Acei regi, însă, O, monarh, care fuseseră Yajamana lui Gautama, au continuat să venereze fiii lui Gautama după ce tatăl plecase în cer. Dintre aceștia, însă, Trita, prin faptele și studiul său (al *Vedelor*), O, rege, a devenit cel dintâi, la fel ca tatăl său Gautama. Atunci toți asceții foarte binecuvântați, caracterizați prin dreptate, au început să-l venereze pe Trita, așa cum îl veneraseră înainte pe tatăl său Gautama. Odată, cei doi frați Ekata și Dwita s-au gândit să facă un sacrificiu și au devenit nerăbdători după bogăție. Planul pe care l-au făcut ei, O, cel care arde dușmanii, era să-l ia pe Trita cu ei, și chemându-și toți Yajamanii și adunând numărul necesar de animale, să bea cu bucurie sucul de Soma și să dobândească meritele mari ale sacrificiului. Cei trei frați, O, monarh, au făcut apoi cum au stabilit. Chemând toți Yajamanii să le dea animale, și

ajutându-i la sacrificiile lor şi primind un număr mare de animale de la ei, şi primindu-le în dar în mod cuvenit în urma slujbelor preoţeşti pe care le-au îndeplinit, acei Rishi cu suflet înalt şi mari s-au îndreptat spre est. Trita, O, rege, cu o inimă veselă mergea înaintea lor. Ekata şi Dwita erau în urma lui, aducând animalele. Văzând acea turmă mare de animale, ei au început să reflecteze cum ar putea să-şi însuşească ei doi acea proprietate fără să-i dea o parte lui Trita. Auzi, O, rege, ce şi-au spus unul altuia cei doi nenorociţi păcătoşi, Ekata şi Dwita! Ei au spus: „Trita este priceput în a ajuta la sacrificii. Trita este devotat *Vedelor*. Trita este capabil să câştige multe alte vaci. Să plecăm, aşadar, noi doi, luând vacile cu noi! Să meargă Trita unde vrea, fără să fie în compania noastră!” Pe măsură ce mergeau, noaptea i-a prins pe drum. Atunci au văzut un lup în faţa lor. Nu departe de acel loc era o groapă adâncă pe malul Sarasvatii. Trita, care era înaintea fraţilor săi, văzând lupul, a fugit speriat şi a căzut în acea groapă. Acea groapă era fără fund şi înfricoşătoare, capabilă să inspire frică tuturor creaturilor. Atunci Trita, O, rege, cel mai bun dintre asceţi, din interiorul acelei gropi, a început să scoată vaiete de durere. Cei doi fraţi ai săi i-au auzit strigătele. Înţelegând că a căzut într-o groapă, fraţii săi Ekata şi Dwita, mişcaţi de frica lupului precum şi de tentaţie, au mers mai departe, lăsându-şi fratele. Astfel părăsit de cei doi fraţi ai săi, mişcaţi de tentaţia de a-şi însuşi acele animale, marele ascet Trita, O, rege, în timp ce se afla în acea fântână singuratică acoperită cu praf şi ierburi şi liane, s-a considerat aruncat, O, şef al Bharataşilor, însuşi în iad, ca un nenorocit vinovat. Se temea să moară, întrucât nu dobândise meritul de a bea sucul de Soma. Înzestrat cu o mare înţelepciune, el a început să reflecteze, cu ajutorul inteligenţei sale, cum ar putea reuşi să bea Soma chiar şi acolo. În timp ce se gândea la acest subiect, marele ascet, stând în acea groapă, a văzut o liană atârnând în ea în curs de creştere. Deşi groapa era uscată, înţeleptul a imaginat prezenţa apei şi a focarelor de sacrificiu acolo. Constituindu-se drept Hotri (în imaginaţie), marele ascet a imaginat liana pe care o văzuse ca fiind planta Soma. Apoi a rostit mental *Richis*-urile, *Yayus*-urile şi *Saman*-urile (care erau necesare pentru efectuarea unui sacrificiu). Pietricelele (aflate la fundul fântânii) Trita le-a transformat în boabe de zahăr (în imaginaţie). Apoi, O, rege, (mental) şi-a făcut băile. A conceput apa (pe care o imaginase) ca fiind unt clarificat. A alocat zeilor părţile lor respective (din acele ofrande de sacrificiu). După ce a băut apoi (mental) Soma, a început să emită un zgomot puternic. Aceste sunete, O, rege, rostite pentru prima dată de Rishi-ul care oficia sacrificiul, au pătruns în ceruri, iar Trita a finalizat acel sacrificiu după felul stabilit de cei care rostesc Brahma. În timpul desfăşurării acelui sacrificiu al sufletului nobil Trita, întreaga regiune a zeilor a devenit agitată. Nimeni nu ştia, totuşi, cauza. Brihaspati (învăţătorul zeilor) a auzit acel zgomot puternic (făcut de Trita). Preoţii zeilor le-au spus acestora: „Trita oficiază un sacrificiu. Trebuie să mergem acolo, voi, zei! Înzestrat cu mare merit ascetic, dacă este furios, el este capabil să creeze alţi zei!” Auzind aceste cuvinte ale lui Brihaspati, toţi zeii, uniţi împreună, s-au îndreptat spre locul unde se desfăşura sacrificiul lui Trita. După ce au ajuns la acel loc, zeii l-au văzut pe sufletul nobil Trita instalat în oficierea sacrificiului său. Văzându-l pe cel cu suflet nobil strălucind de frumuseţe, zeii i-au spus: „Am venit aici pentru părţile noastre (din ofrandele tale)!” Rishi-ul le-a spus: „Vedeţi-mă, voi, locuitori ai cerului, căzut în această groapă teribilă, aproape lipsit de simţuri!” Atunci, Trita, O, monarh, le-a dat cuvenit părţile lor cu *mantrele* potrivite. Zeii le-au luat şi s-au bucurat foarte mult. După ce au obţinut cuvenit părţile lor alocate, locuitorii cerului, mulţumiţi de el, i-au dăruit acele binecuvântări pe care le dorea. Binecuvântarea pe care a solicitat-o, totuşi, a fost ca zeii să îl elibereze din situaţia sa dificilă (din groapă). A spus, de asemenea: „Cel ce se va scălda în această groapă, să aibă sfârşitul atins de persoanele care au băut Soma!” La aceste cuvinte, O, rege, Sarasvati cu valurile ei a apărut în acea groapă. Ridicat de ea, Trita a ieşit şi i-a venerat pe locuitorii cerului. Zeii i-au spus atunci: „Fie cum doreşti!” Toţi, apoi, O, rege, s-au dus la locul de unde veniseră, iar Trita, plin de bucurie, s-a îndreptat spre propria sa casă. Întâlnindu-i pe acei doi Rishi, fraţii săi, s-a înfuriat pe ei. Înzestrat cu mare merit ascetic, le-a spus cuvinte aspre şi i-a blestemat, spunând: „Deoarece, mişcaţi de lăcomie, aţi fugit, lăsându-mă, prin urmare, veţi deveni lupi fioroşi cu dinţi ascuţiţi şi veţi umbla prin pădure, blestemaţi de mine din cauza acelui act păcătos al vostru! Descendenţii voştri vor consta, de asemenea, din lei, urşi şi maimuţe!” După ce Trita a spus aceste cuvinte, O, monarh, cei doi fraţi ai săi au fost văzuţi transformându-se foarte repede în aceste înfăţişări din cauza cuvintelor acelui înţelept adevărat. Cu putere inestimabilă,

Valadeva a atins apele Udapana. Și a dăruit acolo diverse feluri de bogății și a venerat mulți Brahmani. Văzând Udapana și aplaudându-l în mod repetat, Valadeva s-a îndreptat apoi spre Vinasana, care era, de asemenea, pe Sarasvati.

SECȚIUNEA XXXVII

Vaishampayana a spus: Apoi Valadeva, O, rege, a mers la Vinasana, unde Sarasvati a devenit invizibilă din cauza disprețului ei față de Sudra și Abhiras. Și deoarece Sarasvati, din cauza unui astfel de dispreț, este pierdută în acel loc, Rishii, din acest motiv, O, șef al Bharataşilor, numesc întotdeauna locul Vinasana. După ce s-a scăldat în acea *tirtha* a Sarasvatii, puternicul Baladeva a mers apoi la Subhumika, situată pe malul excelent al aceluiași râu. Acolo, multe Apsare cu chip frumos și ten deschis sunt mereu angajate în jocuri de natură pură, fără nicio întrerupere. Zeii și Gandharvii, în fiecare lună, O, conducător de oameni, merg la acea *tirtha* sacră care este locul de întâlnire al lui Brahman însuși. Gandharvii și diversele triburi de Apsare pot fi văzute acolo, O, rege, adunate împreună și petrecându-și timpul cât de fericite doresc. Acolo, zeii și Pitrii se joacă cu bucurie, cu flori sacre și auspisicioase plouând în mod repetat peste ei, și toate vițele erau de asemenea împodobite cu încărcături de flori. Și pentru că, O, rege, acel loc este frumosul teren de joacă al acelor Apsare, de aceea acea *tirtha* de pe malul excelent al Sarasvatii se numește Subhumika. Baladeva din rasa lui Madhu, după ce s-a scăldat în acea *tirtha* și a dăruit multă avere Brahmanilor, a auzit sunetul acelor cântece și instrumente muzicale cerești. El a văzut acolo și multe umbre ale zeilor, Gandharvilor și Rakshasilor. Fiul Rohinei a plecat apoi la *tirtha* Gandharvilor. Acolo, mulți Gandharvi conduși de Viswavasu și posesori de merit ascetic, își petrec timpul în dans și cântece de cea mai încântătoare natură. Oferind diverse feluri de bogății Brahmanilor, precum și capre și oi și vaci și catâri și cămile și aur și argint, și hrănind mulți Brahmani și satisfăcându-i cu multe daruri scumpe pe care le doreau, Baladeva din rasa lui Madhu a plecat de acolo, însoțit de mulți Brahmani și lăudat de ei. Părăsind acea *tirtha* frecventată de Gandharvi, cel cu brațe puternice și nimicitor de dușmani, având un singur cercel, a mers apoi la faimoasa *tirtha* numită Gargasrota. Acolo, în acea *tirtha* sacră a Sarasvatii, ilustrul Garga, de ani venerabili și suflet curățat de penitențe ascetice, O, Janamejaya, dobândise o cunoaștere a Timpului și a cursului său, a deviațiilor corpurilor luminoase (pe firmament) și a tuturor semnelor auspisicioase și neauspicioase. Acea *tirtha*, din acest motiv, a ajuns să fie numită după numele său ca Gargasrota. Acolo, O, rege, înțelepți foarte binecuvântați cu jurăminte excelente îl slujeau mereu pe Garga, O, stăpâne, pentru a obține cunoașterea Timpului. Uns cu pastă albă de lemn de santal, O, rege, Baladeva, ajungând la acel *tirtha*, a dăruit cuvenit averi multor asceți cu suflete curățate. După ce a oferit și multe feluri de bucate scumpe Brahmanilor, acel ilustru, îmbrăcat în veșminte albastre, s-a îndreptat apoi spre *tirtha* numit Sankha. Acolo, pe malul Sārasvatīi, acel erou puternic cu stindardul în formă de palmier a văzut un copac gigantic, numit Moșankha, înalt ca Meru, asemănător cu Muntele Alb și la care recurgeau Rishi. Acolo locuiesc Yaksha, și Vidyadhara, și Rakshasa de energie inestimabilă și Pisacha de putere inestimabilă, și Siddha, în număr de mii. Cu toții, renunțând la alte feluri de mâncare, respectă jurăminte și regulamente, și iau la orele potrivite fructele acelui rege al pădurilor pentru hrana lor și rătăcesc în grupuri separate, nevăzuți de oameni, O, cel dintâi dintre ființele umane! Acel rege al pădurii, O, rege, este cunoscut pentru aceasta în toată lumea! Acel copac este cauza acestui *tirtha* vestit și sfânt pe Sārasvatī. După ce a dăruit în acel *tirtha* multe vaci mulgătoare, și vase de cupru și fier, și diverse feluri de alte vase, acel tigru al neamului Yadu, Baladeva, având plugul drept armă, i-a venerat pe Brahmāni și a fost venerat de ei în schimb. Apoi, O, rege, s-a îndreptat spre lacul Dwaita. Ajungând acolo, Vala a văzut diverse feluri de asceți în diverse feluri de veșminte. Cufundându-se în apele sale, i-a venerat pe Brahmāni. După ce a dăruit Brahmanilor diverse articole de plăcere din belșug, Baladeva s-a îndreptat apoi, O, rege, de-a lungul malului sudic al Sārasvatīi. Rama cel cu brațe puternice și ilustru, cu suflet virtuos și glorie neînvechită, s-a îndreptat apoi spre *tirtha* numit Nāgadhanvan. Plin de numeroși șerpi, O, monarh, era locuința lui Vāsuki cel de mare strălucire, regele șerpilor. Acolo, 14.000 de Rishi își aveau de asemenea casa permanentă. Zeii, venind acolo (în zile de demult), instalaseră conform

riturilor cuvenite pe excelentul șarpe Vāsuki ca rege al tuturor șerpilor. Nu este frică de șerpi în acel loc, O, tu din neamul Kuru! Dăruind cuvenit multe obiecte de valoare acolo Brahmanilor, Baladeva a plecat apoi cu fața spre est și a ajuns, unul după altul, la sute și mii de *tirtha* faimoase care se iveau la fiecare pas. Cufundându-se în toate acele *tirtha*, și respectând posturi și alte jurăminte conform indicațiilor Rishiilor, și dăruind averi din belșug, și salutând pe toți asceții care își stabiliseră reședința acolo, Baladeva a plecat din nou, pe drumul pe care acei asceți i-l arătaseră, pentru a ajunge în locul unde Sārasvatī se întoarce spre est, ca torentele de ploaie înclinate de acțiunea vântului. Râul a luat acea direcție pentru a vedea pe Rishi cu suflet înalt care locuiau în pădurea Naimisha. Mereu uns cu pastă albă de lemn de santal, Vala, având plugul drept armă, văzând pe acest râu cel dintâi schimbându-și cursul, a fost, O, rege, cuprins de uimire.

Janamejaya spuse: De ce, O, Brahmana, Sarasvati și-a schimbat cursul în direcția estică? O, cel mai bun dintre Adharyus, se cuvine să-mi spui totul despre acest lucru! Din ce motiv fiica lui Yadu era cuprinsă de uimire? De ce, într-adevăr, cel mai important dintre râuri și-a schimbat cursul?

Vaishampayana a spus: În cele mai vechi timpuri, în epoca *Krita*, O, rege, călugării care locuiau în Naimisha erau angajați într-un mare sacrificiu care se întindea pe doisprezece ani. Mulți au fost Rishișii, O, rege, care au venit la acel sacrificiu. Petrecându-și zilele, conform riturilor cuvenite, în îndeplinirea acelui sacrificiu, acei oameni foarte fericiți, după încheierea acelui sacrificiu de doisprezece ani la Naimisha, au pornit în număr mare pentru a vizita *tirthas*. Ca urmare a numărului de Rishi, O, rege, *tirthas*-urile de pe malurile sudice ale Sarasvati arătau toate ca niște orașe și târguri. Acei brahmani de frunte, O, tigru printre oameni, din cauza dorinței lor de a se bucura de meritele *tirthas*-urilor, și-au luat reședința pe malul râului până la locul Samantapanchaka. Întreaga regiune părea să răsune de recitările *Vedice* zăngănitoare ale acelor Rishi cu suflete purificate, toți angajați în turnarea de ofrande pe focurile de jertfă. Acel râu de frunte arăta extraordinar de frumos cu acele focuri de *homa* arzând în jur, peste care acei asceți cu suflete înalte turnau ofrande de unt clarificat. Valkhilyas și Asmakuttas, Dantolakhalinas, Samprakshanas și alți asceți, precum și cei care se hrăneau cu aer, și cei care trăiau din apă, și cei care trăiau din frunze uscate de copaci, și diverși alții care observau tipuri diverse de jurăminte, și cei care au renunțat la paturi pentru pământul gol și tare, toți au venit în acel loc în apropierea Sarasvati. Și ei au făcut acel râu de frunte extraordinar de frumos, ca celeștii care împodobesc (cu prezența lor) cursul ceresc numit Mandakini. Sute și sute de Rishi, toți dedicați observării sacrificiilor, au venit acolo. Acei practicieni ai jurămintelor înalte, însă, nu au reușit să găsească suficient spațiu pe malurile Sarasvati. Măsurând loturi mici de pământ cu ațele lor sacre, ei și-au efectuat Agnihotras și diverse alte rituri. Râul Sarasvati a văzut, O, monarh, acea mare mulțime de Rishi pătrunsă de disperare și cufundată în anxietate din cauza lipsei unui *tirtha* larg în care să-și îndeplinească riturile. Pentru ei, acel râu de frunte a venit acolo, făcându-și multe reședințe în acel loc, prin bunătate pentru acei Rishi cu penitențe sacre, O, Janamejaya! După ce și-a schimbat astfel, O, monarh, cursul pentru ei, Sarasvati, acel râu de frunte, a curs din nou într-o direcție vestică, ca și cum ar fi spus: Trebuie să plec de aici, după ce am împiedicat sosirea acestor Rishi să fie zadarnică! Acest fapt minunat, O, rege, a fost realizat acolo de acel râu mare. Tot așa au fost formate acele rezervoare de apă, O, rege, în Naimisha. Acolo, la Kurukshetra, O, cel mai bun dintre Kuru, să faci sacrificii și rituri grandioase! Văzând acele multe rezervoare de apă și văzând acel râu de frunte schimbându-și cursul, uimirea a umplut inima lui Rama cel cu suflet înalt. Băindu-se în acele *tirtha* în mod corespunzător și dăruind bogății și diverse articole de plăcere brahmanilor, acel încântător al rasei lui Yadu a dăruit de asemenea diverse tipuri de mâncare și diverse articole dezirabile acestora. Venerat de acei regenerați, Vala, O, rege, apoi a plecat din acel *tirtha* de frunte al Sarasvati (Sapta-Saraswat). Numeroase creaturi cu pene își au sălașul acolo. Și abundau cu Vadari, Inguda, Ksamarya, Plaksha, Aswattha, Vibhitaka, Kakkola, Palasa, Karira, Pilu și diverse alte tipuri de copaci care cresc pe malurile Sarasvati. Și era împodobit cu păduri de Karushakas, Vilwas și Amratakas, și Atimuktas și Kashandas și Parijatas. Plăcut privirii și cel mai fermecător, abundă cu păduri de banane. Și era frecventat de diverse triburi de asceți, unii trăind din aer, alții din apă, unii

din fructe, alții din frunze, unii din cereale crude pe care le decojeau doar cu ajutorul pietrelor, și unii care erau numiți Vaneya. Și răsuna de cântarea *Vedelor* și era plin de diverse tipuri de animale. Și era sălașul preferat al oamenilor fără răutate și dedicați dreptății. Valadeva, având plugul ca armă, a sosit la acel *tirtha* numit Sapta-Saraswat, unde marele ascetic Mankanaka își efectuase penitențele și a fost încununat cu succes.

SECȚIUNEA XXXVIII

Janamejaya a spus: De ce se numea acel *tirtha* Sapta-Saraswat? Cine era ascetul Mankanaka? Cum a ajuns acel adorabil să fie încununat de succes? Care erau jurămintele și practicile sale? În ce rasă s-a născut? Ce cărți studia cel mai bun dintre cei regenerați? Doresc să aud toate acestea, O, cel mai de seamă dintre cei regenerați!

Vaishampayana a spus: O rege, cele șapte Sarasvatii acoperă acest univers! Oriunde a fost chemată Sarasvati de către persoane cu mare energie, acolo s-a arătat. Acestea sunt cele șapte forme ale Sarasvatii: Suprava, Kanchanakshi, Visala, Manorama, Oghavati, Surenu și Vimalodaka. Marele Bunic Suprem a efectuat odată un mare sacrificiu. În timp ce acel sacrificiu era în curs de desfășurare pe locul ales, mulți reîntorși la viață, încununați cu succes ascetic, au venit acolo. Locul răsuna de recitarea imnurilor sacre și de cântarea *Vedelor.* În privința acestor ritualuri sacrificiale, chiar și zeii și-au pierdut calmul (atât de grandioase erau pregătirile). Acolo, O, monarh, în timp ce Marele Bunic era instalat în sacrificiu și efectua grandioasa ceremonie capabilă să ofere prosperitate și fiecare dorință, mulți notabili, cunoscuți ai dreptății și profitului, erau prezenți. De îndată ce s-au gândit la articolele de care aveau nevoie, acestea, O, monarh, au apărut imediat în fața celor reîntorși la viață (dintre oaspeți) care veniseră acolo. Gandharvii cântau și diversele triburi de Apsare dansau. Și ei cântau la multe instrumente cerești tot timpul. Averea de provizii procurate în acel sacrificiu a satisfăcut chiar și zeii. Ce să mai spun despre oameni? Chiar și celeștii au rămas uimiți! În timpul desfășurării acelui sacrificiu la Pushkara și în prezența Marelui Bunic, Rishișii, O, rege, au spus: «Acest sacrificiu nu poate fi considerat că are atribute înalte, deoarece acel râu principal, Sarasvati, nu este văzut aici!» Auzind aceste cuvinte, divinul Brahma s-a gândit cu bucurie la Sarasvati. Chemată la Pushkara de către Marele Bunic angajat în efectuarea unui sacrificiu, Sarasvati, O, rege, a apărut acolo, sub numele de Suprava. Văzând cum Sarasvati îi acordă rapid acel respect Marelui Bunic, Munișii au prețuit acel sacrificiu. Astfel, acel râu principal, Sarasvati, a apărut la Pushkara de dragul Marelui Bunic și pentru a-i mulțumi pe Munișii. (Altă dată), O, rege, mulți Munișii, adunându-se la Naimisha, s-au stabilit acolo. O discuție încântătoare a avut loc între ei, O, rege, despre *Vede*. Acolo unde acei *Muni*, cunoscuți ai diverselor scripturi, și-au stabilit sălașul, acolo s-au gândit la Sarasvati. Astfel gândită, O, monarh, de către acei Rishi care efectuau un sacrificiu, preabinecuvântata și sacra Sarasvati, pentru a-i asista, O, rege, pe acei *Muni* cu suflete înalte adunați, a apărut la Naimisha și a ajuns să fie numită Kanchanakshi. Acel râu principal, adorat de toți, a ajuns acolo, O, Bharata! În timp ce (regele) Gaya efectua un mare sacrificiu la Gaya, râul principal, Sarasvati, chemat la sacrificiul lui Gaya (a apărut acolo). Rishișii cu jurăminte stricte care erau acolo, au numit această formă a ei la Gaya ca fiind Visala. Acel râu cu curgere iute curge dinspre laturile Himavatului. Auddalaka efectuase și el, O, Bharata, un sacrificiu. Un mare grup de *Muni* se adunase acolo. Pe acea regiune sacră, partea nordică a Kosalei, O, rege, a fost efectuat sacrificiul lui Auddalaka, cel cu suflet nobil. Înainte ca Auddalaka să înceapă sacrificiul său, se gândise la Sarasvati. Acea râu principal a venit în acea regiune pentru acei Rishi. Venerată de toți acei *Muni* îmbrăcați în scoarță și piei de cerb, ea a devenit cunoscută sub numele de Manorama, așa cum o numeau acei Rishi în gândurile lor. Din nou, când Kuru cel cu suflet nobil oficia un sacrificiu la Kurukshetra, acel râu principal, binecuvântata Sarasvati, și-a făcut apariția acolo. Chemată, O, monarh, de Vasistha cel cu suflet nobil (care îl ajuta pe Kuru în sacrificiul său), Sarasvati, plină de apă cerească, a apărut la Kurukshetra sub numele de Oghavati. Daksha, într-o vreme, a efectuat un sacrificiu la sursa Gangei. Sarasvati a apărut acolo sub numele de Surenu, cea cu curgere rapidă. Încă o dată, în timp ce Brahma oficia un sacrificiu în pădurea sacră a munților

Himavat, adorabila Sarasvati, chemată (de el), a apărut acolo. Toate aceste șapte forme s-au unit apoi în acel *tirtha* unde a venit Baladeva. Și deoarece cele șapte s-au amestecat în acel loc, de aceea acel *tirtha* este cunoscut pe Pământ sub numele de Sapta Sarasvati. Așa ți-am povestit despre cele șapte Sarasvati, conform numelor lor. Ți-am povestit și despre acel *tirtha* sacru numit Sapta Saraswat. Ascultă acum un fapt măreț al lui Mankanaka, care încă din tinerețe dusese o viață de *brahmacari*. În timp ce își făcea băile în râu, el a zărit (într-o zi), O, Bharata, o femeie cu membre fără cusur și frunte frumoasă, făcându-și baie în râu după voia ei, trupul ei fiind dezvăluit. La această vedere, O, monarh, sămânța vitală a Rishiului a căzut în Sarasvati. Marele ascetic a luat-o și a așezat-o în oala sa de lut. Păstrată în acel vas, fluidul s-a împărțit în șapte părți. Din acele șapte porțiuni s-au născut șapte Rishi din care au izvorât cei (patruzeci și nouă) Maruts. Cei șapte Rishi au fost numiți Vayuvega, Vayuhan, Vayumandala, Vayujata, Vayuretas și Vayuchakra cu mare energie. Astfel s-au născut acești strămoși ai Maruților diverși. Auzi acum un lucru mai minunat, O, rege, un fapt extrem de uimitor pe Pământ, despre fapta marelui Rishi, care este bine cunoscută în cele trei lumi. Demult, după ce Mankanaka a fost încununat cu succes, O, rege, mâna sa, într-o ocazie, a fost înțepată de o lamă de Kusa. În consecință, un suc vegetal a ieșit din rană (și nu sânge roșu). Văzând acel suc vegetal, Rishiul a fost umplut de bucurie și a început să danseze pe loc. Văzându-l dansând, toate creaturile mobile și imobile, O, erou, amețite de energia sa, au început să danseze. Atunci zeii, cu Brahman în frunte, și Rishii, posedați de bogăția ascetismului, O, rege, s-au dus cu toții la Mahadeva și l-au informat despre fapta Rishiului (Mankanaka). Și i-au spus: „Se cuvine, O, zeu, să faci ceea ce poate împiedica Rishi să danseze!” Atunci Mahadeva, văzând că Rishi era plin de mare bucurie și mișcat de dorința de a face bine zeilor, i s-a adresat, spunând: „De ce, O, Brahmana, dansezi în acest fel, cunoscând îndatoririle tale? Ce motiv grav ai pentru o astfel de bucurie, O, înțeleptule, încât, fiind un ascet, O, cel mai bun dintre Brahmani, și urmând calea virtuții, să acționezi în acest fel?”

Rishi a zis: De ce nu vezi, O, Brahmane, că un suc vegetal curge din această rană a mea? Văzând asta, O, stăpâne, dansez de mare bucurie!” Râzând de Rishi, care era uluit de patimă, zeul a zis: „Nu mă mir deloc, O, Brahmane, de asta! Privește-mă!” După ce i-a spus aceste cuvinte celui dintâi dintre Rishi, Mahadeva cel cu inteligență mare și-a lovit degetul mare cu vârful unuia dintre degete. Atunci, O, rege, cenușă albă ca zăpada a ieșit din acea rană. Văzând asta, Rishiul s-a rușinat, O, monarhule, și a căzut la picioarele zeului. El a înțeles că zeul nu era altul decât Mahadeva. Umplut de uimire, el a zis: „Nu cred că ești altul decât Rudra, acea ființă măreață și Supremă! O, purtătorule de trident, tu ești refugiul acestei lumi compuse din zei și Asura! Înțelepții spun că această lume a fost creată de tine! La distrugerea universală, totul intră din nou în tine! Ești de neînțeles pentru zei, cum aș putea fi înțeles eu? Toate formele de ființă din univers se văd în tine! Zeii, cu Brahman în frunte, venerează eul tău dătător de binecuvântări, O, fără de păcat! Tu ești totul! Tu ești creatorul zeilor și tu ai hotărât crearea lor! Prin harul tău, zeii își petrec timpul în bucurie și frică deplină!” După ce a lăudat astfel pe Mahadeva, Rishiul i-a închinat plecăciunea: „Să nu distrugă această lipsă de gravitate, ridicolă în extrem, pe care am afișat-o, O, zeu, meritul meu ascetic! Te implor pentru asta!” Zeul, cu inima veselă, i-a zis din nou: „Să-ți crească ascetismul de o mie de ori, O, Brahmane, prin harul Meu! Voi locui și Eu întotdeauna cu tine în acest azil! Pentru omul care Mă va venera în *tirtha* Sapta-Saraswat, nu va fi nimic de neatins aici sau în cele de apoi. Fără îndoială, un astfel de om se va duce în regiunea numită Saraswat (în cer) după moarte!” Aceasta este istoria lui Mankanaka plin de energie. El a fost un fiu născut de zeul vântului din (doamna) Sukanya.

SECȚIUNEA XXXIX

Vaishampayana a spus: După ce a mai petrecut o noapte, Rama, având plugul ca armă, i-a venerat pe locuitorii acelui *tirtha* și și-a arătat respectul față de Mankanaka. După ce le-a dăruit bogății brahmanilor și a petrecut noaptea acolo, eroul care avea plugul ca armă a fost venerat de *Muni*. Ridicându-se dimineața, și-a luat rămas bun de la toți asceții și, după ce a atins apa sacră, O

Bharata, a pornit repede spre alte *tirtha*. Baladeva s-a dus apoi la *tirtha* cunoscută sub numele de Usanas. Este numită şi Kapalamochana. În trecut, Rama (fiul lui Dasaratha) a ucis un Rakshasa şi i-a aruncat capul la mare distanţă. Capul acela, O, rege, a căzut pe coapsa unui mare înţelept numit Mahodara şi s-a lipit de ea. Scăldându-se în acest *tirtha*, marele Rishi s-a eliberat de povară. Kavi (Sukra), cel cu suflet înalt, îşi îndeplinise acolo penitenţele ascetice. Acolo i s-a revelat întreaga ştiinţă a politicii şi a moralei (care poartă numele lui Sukra) prin lumina interioară. În timp ce locuia acolo, Sukra a meditat asupra războiului dintre Daityas şi Danavas (cu zeii). Ajuns la acel *tirtha* suprem, Baladeva, O, rege, a făcut cadouri brahmanilor cu suflet înalt.

Janamejaya a spus: De ce se numeşte Kapalamochana locul în care marele Muni s-a eliberat (de capul Rakshasa)? Din ce motiv şi cum s-a lipit capul acela de el?

Vaishampayana a spus: În trecut, O, tigru printre regi, iscusitul Rama (fiul lui Dasaratha) a trăit (pentru o vreme) în pădurea Dandaka, din dorinţa de a ucide Rakshaşii. La Janasthana, i-a retezat capul unui Rakshaşa cu suflet rău cu o săgeată ascuţită ca un brici. Acel cap a căzut în pădurea adâncă. Acel cap, zburând după bunul plac (prin văzduh), a căzut pe coapsa lui Mahodara în timp ce acesta rătăcea prin desişuri. Perforându-i coapsa, O, rege, a rămas înfipt acolo. Din cauza acestui cap lipit de coapsa sa, Brahmanul (Mahodara) de mare înţelepciune nu se putea deplasa (uşor) la *tirthas* (locuri sfinte) şi alte locuri sacre. Mânat de o mare durere şi cu materie putredă curgând din coapsa sa, el a mers la toate *tirthas*-urile Pământului (pe rând), după cum am auzit. A mers la toate râurile şi la ocean de asemenea. (Neaflând nicio uşurare) marele ascet şi-a povestit suferinţele multor Rishi cu suflete curăţite, despre cum se scăldase în toate *tirthas*-urile fără a găsi uşurarea căutată. Acel prim dintre Brahmani a auzit apoi de la acei înţelepţi cuvinte de mare însemnătate despre acel prim dintre *tirthas*-uri, situat pe Sarasvati, cunoscut sub numele de Usanasa, care era capabil să cureţe de orice păcat şi era un loc excelent pentru a atinge (ascetica) împlinire. Acel Brahman, mergând apoi la acel *tirtha* Usanasa, s-a scăldat în apele sale. În acel moment, capul Rakshaşei, părăsind coapsa, a căzut în apă. Eliberat de acel cap (mort), Rishi a simţit o mare bucurie. În ceea ce priveşte capul, acesta s-a pierdut în ape. Mahodara, apoi, O, rege, eliberat de capul Rakshaşei, s-a întors fericit, cu sufletul curăţit şi toate păcatele spălate, la sihăstria sa, atingând împlinirea. Marele ascet astfel eliberat, după ce s-a întors la sihăstria sa sacră, le-a povestit celorlalţi Rishi cu suflete curăţite cele întâmplate. Rishi adunaţi, auzindu-i cuvintele, au dat locului numele de Kapalamochana (Eliberarea de craniu). Marele Rishi Mahodara, mergând din nou la acel prim dintre *tirthas*-uri, i-a băut apa şi a atins o mare împlinire ascetică. Cel din neamul lui Madhu, după ce a dăruit multe bogăţii Brahmanilor şi i-a venerat, a plecat apoi la sihăstria lui Rushangu. Acolo, O, Bharata, Arshtisena în zilele de demult suferise cele mai aspre penitenţe. Acolo, marele *Muni* Vishvamitra (care fusese un Kshatriya) a devenit un Brahman. Acea mare sihăstrie este capabilă să îndeplinească orice dorinţă. Este întotdeauna, O, stăpâne, sălaşul *Munilor* şi Brahmanilor. Baladeva de o mare frumuseţe, înconjurat de Brahmani, a mers apoi în acel loc, O, monarh, unde Rushangu îşi dăduse ultima suflare în zilele de demult. Rushangu, O, Bharata, a fost un Brahman bătrân, care era mereu devotat penitenţelor ascetice. Hotărât să-şi dea duhul, el s-a gândit îndelung. Înzestrat cu mare merit ascetic, el şi-a adunat toţi fiii şi le-a spus să-l ducă într-un loc unde apa era din belşug. Acei asceţi, ştiind că tatăl lor era foarte bătrân, l-au dus pe acel ascet la un *tirtha* pe Sarasvati. Aduşi de fiii săi la sfântul Sarasvati cu sute de *tirthas*-uri şi pe ale cărui maluri locuiau Rishi neataşaţi de lume, acel ascet inteligent, cu penitenţă aspră, s-a scăldat în acel *tirtha* conform riturilor cuvenite, iar acel prim dintre Rishi, cunoscător al meritelor *tirthas*-urilor, a spus apoi cu bucurie, O, tigru printre oameni, tuturor fiilor săi, care îl slujeau cu devotament, aceste cuvinte: „Cel ce îşi va da duhul pe malul nordic al Sarasvatii cu multă apă, în timp ce recită mental *mantre* sacre, nu va mai suferi niciodată de moarte!” Dreptul Baladeva, atingând apa acelui *tirtha* şi scăldându-se în ea, a dăruit bogăţii considerabile Brahmanilor, fiind devotat lor. Înzestrat cu mare putere şi mare tărie, Baladeva a mers apoi la acel *tirtha* unde străvechiul Străbunic crease munţii numiţi Lokaloka, unde acel primar dintre Rishi, Arshtishena cu jurăminte stricte, O, tu din neamul Kuru, prin penitenţe austere dobândise statutul de Brahmin, unde şi regele-înţelept Sindhudwipa, şi

marele ascet Devapi, și adorabilul și ilustrul *Muni* Vishvamitra cu penitențe austere și energie feroce, toți dobândiseră un statut similar.

SECȚIUNEA XL

Janamejaya a spus: De ce adorabilul Arshtishena a îndurat cele mai aspre penitențe? Cum a dobândit Sindhudwipa statutul de Brahmana? Cum au dobândit același statut Devapi, O, Brahmana, și Vishvamitra, O, cel mai bun dintre oameni? Spune-mi toate acestea, O, adorabilule! Curiozitatea mea de a asculta toate acestea este mare.

Vaishampayana a spus: Cu mult timp în urmă, în epoca *Krita*, O, rege, exista cel mai proeminent dintre cei regenerați, numit Arshtishena. Rămânând în casa învățătorului său, el își urma zilnic lecțiile. Deși, O, rege, a locuit mult timp în lăcașul învățătorului său, tot nu a reușit să dobândească stăpânirea vreunei ramuri de cunoaștere sau a *Vedelor.* O, monarh! În mare dezamăgire, O, rege, marele ascet a efectuat penitențe foarte aspre. Prin penitențele sale, el a dobândit apoi stăpânirea *Vedelor,* față de care nu există nimic superior. Dobândind mare erudiție și stăpânirea *Vedelor,* acel cel mai proeminent dintre Rishi a fost încununat de succes în acel *tirtha*. El a dăruit apoi trei binecuvântări acelui loc. (El a spus): „Din această zi, o persoană, prin scăldatul în acest *tirtha* al marelui râu (Sarasvati), va obține marele fruct al unui sacrificiu de cal! Din această zi nu va mai fi frică în acest *tirtha* de șerpi și fiare sălbatice! Prin eforturi mici, din nou, cineva va ajunge la un rezultat mare aici!” După ce a rostit aceste cuvinte, acel *Muni* de mare energie s-a înălțat spre cer. Astfel, adorabilul Arshtishena de mare energie a fost încununat de succes. În același *tirtha*, în epoca Krita, Sindhudwipa de mare energie și Devapi, de asemenea, O, monarh, dobândiseră statutul înalt de Brahman. În mod similar, fiul lui Kusika, devotat penitențelor ascetice și cu simțurile sale sub control, a dobândit statutul de Brahman prin practica unor asceze bine îndreptate. Exista un mare Kshatriya, vestit în lume, cunoscut sub numele de Gadhi. I s-a născut un fiu, numit Vishvamitra de mare putere. Regele Kausika a devenit un mare ascet. Posedând mare merit ascetic, el a dorit să-și instaleze fiul Vishvamitra pe tronul său, el însuși hotărât să-și lepede trupul. Supușii săi, plecându-se în fața lui, i-au spus: „Nu ar trebui să pleci, O, tu cu mare înțelepciune, ci să ne protejezi de o mare teamă!” Astfel adresat, Gadhi le-a răspuns supușilor săi: „Fiul meu va deveni protectorul universului cel larg!” După ce a spus aceste cuvinte și l-a instalat pe Vishvamitra (pe tron), Gadhi, O, rege, s-a dus în cer, iar Vishvamitra a devenit rege. Cu toate acestea, el nu a reușit să protejeze pământul nici măcar cu cele mai bune eforturi ale sale. Regele a auzit apoi despre existența unei mari temeri de Rakshasa (în regatul său). Cu cele patru feluri de forțe ale sale, a ieșit din capitala sa. După ce a înaintat mult pe drum, a ajuns la azilul lui Vasishtha. Trupele sale, O, rege, au provocat mult rău acolo. Adorabilul Brahmana Vasishtha, când a ajuns la azilul său, a văzut pădurile întinse distruse. Acel cel mai bun dintre Rishi, Vasishtha, O, rege, s-a înfuriat, O, monarh, pe Vishvamitra. El a poruncit vacii sale (de *homa*), spunând: „Creează un număr de Savaras teribili!”

Astfel vorbită, vaca a creat o mulțime de bărbați cu înfățișări înfricoșătoare. Aceștia au întâlnit armata lui Vishvamitra și au început să provoace un măcel mare pretutindeni. Văzând aceasta, trupele sale au fugit. Vishvamitra, fiul lui Gadhi, considerând ascezele foarte eficiente, și-a pus inima în ele. În acest loc de pelerinaj principal al Sarasvatii, O, rege, a început să-și epuizeze trupul prin asceze și posturi cu hotărâre fermă. A luat apă și aer și (frunzele) căzute ale copacilor drept hrană. A dormit pe pământul gol și a respectat alte *asceze* (prescrise pentru asceți). Zeii au făcut repetate încercări de a-l împiedica în respectarea ascezelor sale. Inima sa, însă, nu s-a abătut niciodată de la ascezele (pe care și le propusese). Atunci, după ce a practicat diverse feluri de asceze cu mare devoțiune, fiul lui Gadhi a devenit asemenea Soarelui în strălucire. Bunicul care acordă daruri, de mare energie, a hotărât să-i acorde lui Vishvamitra, odată ce acesta a devenit înzestrat cu merit ascetic, darul pe care acesta îl dorea. Darul pe care Vishvamitra l-a solicitat a fost acela de a i se permite să devină un Brahmana. Brahma, Bunicul tuturor lumilor, i-a spus: „*Așa să fie.*” După ce a dobândit statutul de Brahman prin penitențele sale austere, ilustrul Vishvamitra, după îndeplinirea

dorinței sale, a rătăcit pe tot Pământul ca un ființă cerească. Oferind diverse feluri de bogății în acest loc de pelerinaj principal, Rama a oferit cu bucurie și vaci de muls și vehicule și paturi, podoabe și hrană și băutură de cele mai bune feluri, O, rege, multor Brahmani de frunte, după ce i-a cinstit cuvenit. Apoi, O, rege, Rama a pornit spre azilul lui Vaka, care nu era prea departe de locul unde se afla, azil în care, după cum am auzit, Dalvya Vaka practicase cele mai aspre penitențe.

SECȚIUNEA XLI

Vaishampayana spuse: Încântătorul Yadu a pornit apoi spre azilul (lui Vaka), care răsuna de cântările *Vedelor.* Acolo, marele ascet, O, rege, pe nume Dalvyavaka, a turnat regatul lui Dhritarashtra, fiul lui Vichitravirya, ca ofrandă (pe focul de sacrificiu). Prin practicarea unor penitențe foarte austere și-a tăiat trupul. Înzestrat cu mare energie, virtuosul Rishi, cuprins de o mare mânie, (a săvârșit acel act). În vremuri străvechi, Rishișii care locuiau în pădurea Naimisha au efectuat un sacrificiu care a durat doisprezece ani. În cursul acelui sacrificiu, după ce unul anume, numit *Viswajit*, a fost încheiat, Rishișii au plecat spre țara Pancalilor. Ajunși acolo, au solicitat regelui să le dea douăzeci și unu de viței puternici și sănătoși, care să fie oferiți ca Dakshina (la sacrificiul pe care îl terminaseră). Dalvya Vaka, însă, (chemând acei Rishi), le-a spus: „Împărțiți acele animale (ale mele) între voi! Oferindu-le pe acestea (vouă), voi solicita un mare rege (pentru altele).” După ce le-a spus aceasta tuturor acelor Rishi, Vaka cel cu mare energie, cel mai bun dintre Brahmani, a plecat apoi la reședința lui Dhritarashtra. Ajuns în prezența regelui Dhritarashtra, Dalvya i-a cerut niște animale. Cel mai bun dintre regi, însă, văzând că unele dintre vacile sale au murit fără nici un motiv, i-a spus cu mânie: „Pleavă de Brahmana, ia, dacă vrei, aceste animale (care sunt moarte)!” Auzind aceste cuvinte, Rishiul, cunoscător al datoriilor, s-a gândit: „Vai, cuvinte crude mi-au fost adresate în adunare!” După ce s-a gândit astfel, cel mai bun dintre Brahmani, cuprins de mânie, și-a pus inima pe distrugerea regelui Dhritarashtra. Tăind carnea de pe animalele moarte, cel mai bun dintre înțelepți, aprinzând un foc (de sacrificiu) pe *tirtha*-ul Sarasvatii, a turnat acele bucăți ca ofrande pentru distrugerea regatului regelui Dhritarashtra. Păzind jurăminte stricte, marele Dalvya Vaka, O, monarh, a turnat regatul lui Dhritarashtra ca ofrandă pe foc, cu ajutorul acelor bucăți de carne. La începerea acelui sacrificiu cumplit efectuat conform riturilor cuvenite, regatul lui Dhritarashtra, O, monarh, a început să se ofilească. Într-adevăr, O, stăpâne, regatul acelui monarh a început să se ofilească, la fel cum o pădure mare începe să dispară atunci când oamenii încep să o taie cu securea. Cuprins de calamități, regatul a început să-și piardă prosperitatea și viața. Văzându-și regatul astfel afectat, puternicul monarh, O, rege, a devenit foarte abătut și gânditor. Consultându-se cu Brahmanii, a început să depună mari eforturi pentru a-și elibera teritoriile (de afecțiune). Totuși, niciun bine nu a venit din eforturile sale, căci regatul a continuat să se ofilească. Regele a devenit foarte abătut. Și Brahmanii, O, fără de păcat, s-au umplut de tristețe. Când în sfârșit regele nu a mai putut să-și salveze regatul, i-a întrebat pe sfetnicii săi. O Janamejaya, (despre remediu). Sfătuitorii i-au reamintit despre răul pe care îl făcuse în legătură cu vitele moarte. Și au zis: „Înțeleptul Vaka îți toarnă regatul tău ca ofrandă pe foc, cu ajutorul cărnii (acelor animale). De aici vine această mare pustiire a regatului tău! Acesta este rodul riturilor ascetice. De aici vine această mare calamitate! Mergi, O, rege, și mulțumește-i acelui Rishi, lângă un recipient de apă pe malul Sarasvatii!” Ajungând pe malul Sarasvatii, regele, căzând la picioarele lui și atingându-le cu capul, și-a unit palmele și a zis: O, tu din neamul lui Bharata, aceste cuvinte: „Te mulțumesc, O, adorabile, iartă-mi ofensa. Sunt un nebun lipsit de minte, un ticălos inspirat de lăcomie. Tu ești refugiul meu, tu ești protectorul meu, se cuvine să-mi arăți harul tău!” Văzându-l astfel copleșit de durere și indulgent în astfel de plângeri, Vaka a simțit compasiune pentru el și i-a eliberat regatul. Rishi s-a mulțumit cu el, după ce și-a înlăturat sentimentele de mânie. Pentru eliberarea regatului, înțeleptul a turnat din nou ofrande pe foc. După ce a eliberat regatul (de calamități) și a luat multe animale în durere, a fost mulțumit în suflet și s-a îndreptat din nou spre pădurile Naimisha. Regele liberal Dhritarashtra, de asemenea, cu suflet drept, cu inima veselă, s-a întors în capitala sa plină de prosperitate. În acel *tirtha*, Brihaspati, de asemenea, de mare inteligență, pentru distrugerea Asurilor și prosperitatea locuitorilor cerului, a turnat ofrande pe focul jertfei, cu ajutorul cărnii. Văzând

aceasta, Asurii au început să se ofilească şi au fost distruşi de zei, inspiraţi de dorinţa de victorie în luptă. După ce, cu ritualurile cuvenite, a dăruit brahmanilor cai, elefanţi şi vehicule trase de catâri, precum şi bijuterii de mare valoare şi multă avere şi multă hrană, ilustrul şi puternicul Rama a pornit apoi, o rege, spre *tirtha* numită Iayata. Acolo, O, monarh, la jertfa lui Iayata, cel cu suflet înalt, fiul lui Nahusha, Sarasvati a produs lapte şi unt clarificat. Acel tigru dintre oameni, regele Iayata, după ce a efectuat o jertfă acolo, a plecat cu bucurie în cer şi a obţinut multe regiuni de fericire. Încă o dată, O, stăpâne, regele Iayata a efectuat o jertfă acolo. Văzând măreţia sufletului său şi devotamentul său neschimbător faţă de ea, râul Sarasvati a dăruit brahmanilor (invitaţi la acea jertfă) tot ceea ce fiecare dorea în inima sa. Acel râu, cel mai de frunte, a dăruit fiecăruia dintre cei invitaţi la jertfă, unde se aflau, case şi paturi şi hrană din cele şase gusturi diferite şi diverse alte feluri de lucruri. Brahmanii au considerat acele daruri valoroase ca fiind făcute de rege. Cu bucurie l-au lăudat pe monarh şi i-au acordat binecuvântările lor norocoase. Zeii şi Gandharvii au fost toţi mulţumiţi de abundenţa de articole din acea jertfă. În ceea ce priveşte oamenii, aceştia erau plini de uimire la vederea acelei abundenţe. Ilustrul Baladeva, cu sufletul stăpânit şi reţinut şi curăţat, având palmierul pe stindardul său, distins prin marea dreptate şi dăruind mereu cele mai valoroase lucruri, a pornit apoi spre acea *tirtha* cu curent iute numită Vasishthapavaha.

SECŢIUNEA XLII

Janamejaya a spus: De ce curentul (*tirtha* cunoscut sub numele de) Vasishthapavaha este atât de rapid? Din ce motiv cel mai important dintre râuri l-a luat pe Vasishtha? Care a fost, O, stăpâne, cauza disputei dintre Vasishtha şi Vishvamitra? Întrebat de mine, O, tu, cel cu mare înţelepciune, spune-mi toate acestea! Nu mă satur niciodată să te ascult!

Vaishampayana a spus: O mare vrăjmăşie a izbucnit între Vishvamitra şi Vasishtha, O, Bharata, din cauza rivalităţii lor în privinţa ascezei. Lăcaşul cel înalt al lui Vasishtha era în *tirtha*-ul numit Sthanu, pe malul estic al Sarasvatii. Pe malul opus se afla azilul înţeleptului Vishvamitra. Acolo, în acel *tirtha*, O, rege, Sthanu (Mahadeva) practicase cele mai aspre penitenţe. Înţelepţii încă vorbesc despre acele fapte înfricoşătoare. După ce înfăptuise un sacrificiu acolo şi o închinase pe râul Sarasvati, Sthanu stabilise acel *tirtha* acolo. De aceea este cunoscut sub numele de Sthanu-*tirtha*, O, stăpâne. În acel *tirtha*, zeii, în vremuri de demult, O, rege, îl instalaseră pe Skanda, acel ucigaş al duşmanilor zeilor, în comanda supremă a armatei lor. La acel *tirtha* al Sarasvatii, marele *Rishi* Vishvamitra, cu ajutorul penitenţelor sale austere, îl adusese pe Vasishtha. Ascultă acea istorie. Cei doi asceţi, Vishvamitra şi Vasishtha, O, Bharata, se provocau zilnic cu multă ardoare în privinţa superiorităţii penitenţelor lor. Marele *Muni* Vishvamitra, arzând (de gelozie) la vederea energiei lui Vasishtha, a început să mediteze asupra problemei. Deşi dedicat îndeplinirii datoriilor sale, aceasta a fost hotărârea, O, Bharata, pe care a luat-o: 'Această Sarasvati îl va aduce repede, prin forţa curentului ei, pe cel mai de frunte dintre asceţi, Vasishtha, în prezenţa mea. După ce va fi adus aici, îl voi ucide fără îndoială pe cel mai de frunte dintre cei reîncarnaţi.' După ce a stabilit asta, ilustrul şi marele *Rishi* Vishvamitra, cu ochii roşii de furie, s-a gândit la cel mai de frunte dintre râuri. Astfel invocată de ascet, ea a devenit extrem de agitată. Doamna frumoasă a mers însă la acel Rishi de mare energie şi mare furie. Palidă şi tremurând, Sarasvati, cu mâinile împreunate, a apărut în faţa acelui cel mai de frunte dintre înţelepţi. Într-adevăr, doamna era mult tulburată de durere, la fel ca o femeie care şi-a pierdut stăpânul puternic. Şi i-a spus acelui cel mai bun dintre înţelepţi: 'Spune-mi ce este de făcut pentru tine.' Plin de furie, ascetul i-a spus: 'Adu-l pe Vasishtha aici fără întârziere, ca să-l pot ucide.' Auzind aceste cuvinte, râul s-a agitat. Cu mâinile împreunate, doamna cu ochi de lotus a început să tremure excesiv de frică, ca o liană zvâcnită de vânt. Văzând marele râu în acea stare, ascetul i-a spus: 'Fără nicio reţinere, adu-l pe Vasishtha în prezenţa mea!' Auzind aceste cuvinte ale sale, şi ştiind răul pe care intenţiona să-l facă, şi fiind la curent şi cu măiestria lui Vasishtha, care era de neegalat pe pământ, ea s-a dus la Vasishtha şi l-a informat despre ce îi spusese înţeleptul Vishvamitra. Temându-se de blestemul ambelor, ea a tremurat în mod repetat. Într-adevăr, inima ei era concentrată asupra blestemului grav (pe care oricare dintre ei i l-ar fi putut pronunţa).

Ea stătea în teroare de amândoi. Văzând-o palidă și cufundată în anxietate, dreptul Vasishtha, acel om de frunte, O, rege, i-a spus aceste cuvinte.

Vasishtha a spus: „O râu de frunte, mântuiește-te! O tu cu curent rapid, poartă-mă, altfel Vishvamitra te va blestema. Nu ezita.” Auzind aceste cuvinte ale acelui Rishi plin de compasiune, râul a început să se gândească, O, Kauravya, ce curs ar fi cel mai bine să urmeze. Chiar aceste gânduri i-au apărut în minte: „Vasishtha îmi arată o mare compasiune. Este potrivit pentru mine să-l slujesc.” Văzându-l apoi pe cel mai bun dintre Rishi (Vasishtha) angajat în recitarea tăcută (a *mantrelor*) pe malul ei, și văzându-l și pe fiul lui Kusika (Vishvamitra) angajat în *homa*, Sarasvati s-a gândit: „Aceasta este chiar ocazia mea!” Apoi, acel râu de frunte, prin curentul său, i-a spălat unul dintre maluri. Spălând acel mal, ea l-a purtat pe Vasishtha. În timp ce era purtat, O, rege, Vasishtha a lăudat râul în aceste cuvinte: „Din lacul Bunicului (*manasa*) te-ai născut, O, Sarasvati! Această lume întreagă este umplută de apele tale excelente! Mergând prin firmament, O, zeiță, îți oferi apele norilor! Toate apele ești tu! Prin tine ne exercităm facultățile de gândire! Ești Pusti și Dyuti, Kirti și Siddhi și Uma! Ești Vorbirea, și ești Svaha! Această lume întreagă depinde de tine! Ești cea care locuiește în toate creaturile, în patru forme!” Astfel lăudat de marele Rishi, Sarasvati, O, rege, l-a dus repede pe brahmanul respectiv către azilul lui Vishvamitra și i-a spus acestuia în repetate rânduri despre sosirea celui dintâi. Văzându-l pe Vasishtha adus astfel în fața lui de Sarasvati, Vishvamitra, cuprins de furie, a început să caute o armă cu care să-l ucidă pe brahman. Văzându-l cuprins de mânie, râul, de teamă să nu fie martor și să nu ajute la uciderea brahmanului, l-a dus repede pe Vasishtha înapoi pe malul estic. Ea a ascultat astfel cuvintele amândurora, deși l-a înșelat pe fiul lui Gadhi prin fapta ei. Văzând că cel mai bun dintre Rishi, Vasishtha, a fost dus, răzbunătorul Vishvamitra, cuprins de furie, s-a adresat lui Sarasvati, spunând: „De vreme ce, O, cel mai important dintre râuri, ai plecat, după ce m-ai înșelat, curentul tău să se transforme în sânge acceptabil pentru Rakshasas”. Apoi, blestemată de inteligentul Vishvamitra, Sarasvati a curs timp de un an întreg, purtând sânge amestecat cu apă. Zeii, Gandharvas și Apsaras, văzând-o pe Sarasvati redusă la această stare, s-au umplut de mare tristețe. Din acest motiv, O, rege, *tirtha* a ajuns să fie numită Vasishthapravaha pe pământ. Cu toate acestea, cel mai important dintre râuri și-a recăpătat din nou starea inițială.

SECȚIUNEA XLIII

Vaishampayana spuse: Blestemată de iscusitul Vishvamitra în mânie, Sarasvati, în acel loc sfânt și cel mai bun dintre locuri sfinte, a curs, purtând sânge în curentul ei. Apoi, O, rege, mulți Rakshasa au venit, O, Bharata, și au trăit fericiți acolo, bând sângele care curgea. Extrem de mulțumiți de acel sânge, au dansat și au râs veseli și fără nicio grijă acolo, ca niște oameni care au atins (prin merit) raiul. După ce a trecut ceva timp, unii Rishi, înzestrați cu bogăția ascetismului, au venit la Sarasvati, O, rege, într-o vizită la locurile ei sfinte. Acei principali dintre Muni, după ce s-au scăldat în toate locurile sfinte și au obținut o mare fericire, au dorit să acumuleze mai multă virtute. Acei învățați au ajuns în cele din urmă, O, rege, la acel loc sfânt unde Sarasvati curgea cu un curent sângeros. Acei binecuvântați, ajungând la acel loc sfânt înfricoșător, au văzut apa Sarasvatii amestecată cu sânge și acei nenumărați Rakshasa, O, monarh, o sorbeau. Văzându-i pe acei Rakshasa, O, rege, acei asceți cu jurăminte stricte au făcut mari eforturi pentru a salva Sarasvati din acea nenorocire. Acei binecuvântați cu jurăminte înalte, ajunși acolo, au invocat acel râu principal și i-au spus aceste cuvinte: „Spune-ne motivul, O, doamnă plină de har, pentru care acest lac al tău a fost lovit de o asemenea suferință! Auzind-o, vom încerca (să o readucem la starea ei normală)”. Astfel întrebată, Sarasvati, tremurând, le-a informat despre tot ce se întâmplase. Văzând-o suferind din cauza necazului, acei asceți au spus: „Am auzit motivul. Am auzit despre blestemul tău, O, doamnă fără de păcat! Toți ne vom strădui!” După ce au spus aceste cuvinte acelui râu principal, s-au consultat între ei astfel: „Toți o vom elibera pe Sarasvati din blestemul ei”. Apoi toți acei Brahmani, O, rege, l-au venerat pe Mahadeva, acel stăpân al universului și protector al tuturor creaturilor, cu penitență și posturi și jețuri și diverse feluri de abstinențe și observații dureroase, au

eliberat acel râu principal, divina Sarasvati. Văzând apa Sarasvatii purificată de acei Muni, Rakshasa (care se stabiliseră acolo), chinuiți de foame, au căutat protecția acelor Muni. Chinuiți de foame, Rakshasa, cu mâinile împreunate, le-au spus în mod repetat acelor asceți plini de compasiune aceste cuvinte: „Tuturor ne este foame! Am deviat de la virtutea eternă! Că suntem păcătoşi în comportament nu este din voința noastră liberă! Prin lipsa harului vostru şi prin faptele noastre rele, precum şi prin păcatele sexuale ale femeilor noastre, nemeritele noastre cresc şi am devenit Brahma-Rakshasa! Așa că, printre Vaisyasi și Sudrași, și Kshatriyași, cei care urăsc și rănesc Brahmani au devenit Rakshasa. Voi, cei mai buni dintre Brahmani, faceți aranjamente pentru eliberarea noastră! Voi sunteți capabili să eliberați toate lumile!” Auzind aceste cuvinte ale lor, acei asceți au lăudat marele râu. Salvarea acelor Rakshasas, cu mintea captivă, acei asceți au spus: „Mâncarea peste care cineva a strănutat, cea în care se află viermi şi insecte, cea care poate fi amestecată cu resturi de mâncare, cea amestecată cu păr, cea amestecată cu lacrimi, cea călcat în picioare va constitui porția acestor Rakshasas! Omul învățat, știind toate acestea, va evita cu grijă aceste tipuri de mâncare. Cel care va consuma astfel de mâncare va fi considerat că mănâncă mâncarea Rakshasas!” După ce au purificat *tirtha* în acest fel, acei asceți au solicitat râului să-i salveze pe acei Rakshasas. Înțelegând punctul de vedere al acelor mari Rishis, cel mai important dintre râuri a făcut ca trupul ei, O, taur printre oameni, să ia o nouă formă numită Aruna. Scăldându-se în acel nou râu (un afluent al Sarasvati), Rakshasas și-au lepădat trupurile și s-au dus în ceruri. Constatând toate acestea, șeful celor celești, (Indra al celor o sută de sacrificii), s-a scăldat în acel *tirtha* și s-a curățat de un păcat grav.

Janamejaya a spus: Din ce motiv a fost Indra pătat cu păcatul uciderii lui Brahman? Cum a fost el curățat prin scăldarea în acel *tirtha*?

Vaishampayana a spus: Ascultă acea istorie, O, conducător de oameni! Auzi despre acele întâmplări așa cum s-au petrecut! Auzi cum Vasava, în zile de demult, și-a încălcat tratatul cu Namuchi! *Asura* Namuchi, de frica lui Vasava, se refugiase într-o rază a Soarelui. Indra s-a împrietenit atunci cu Namuchi și a intrat într-o înțelegere cu el, spunând: „O, cel mai ilustru dintre Asura, nu te voi ucide, O, prietene, cu nimic ce este ud sau cu nimic ce este uscat! Nu te voi ucide nici noaptea, nici ziua! Îți jur asta prin adevăr.” După ce a făcut acest legământ, domnul Indra într-o zi a zărit o ceață. Atunci, O, rege, a tăiat capul lui Namuchi, folosind spuma apei (ca armă). Capul retezat al lui Namuchi l-a urmărit apoi pe Indra, spunându-i de aproape aceste cuvinte: „O, ucigaș de prieteni, O, nenorocitule! Mârâit neîncetat de acel cap, Indra s-a dus la Marele Părinte şi i-a relatat, cu tristețe, cele întâmplate. Stăpânul suprem al universului i-a spus: „Făcând un sacrificiu, îmbăiază-te cu rânduielile cuvenite, O, şef al zeilor, în Aruna, acel tărâm care salvează de frica păcatului! Apa acelui râu, O, Shakra, a fost sfințită de Mani! Anterior, prezența acelui râu la locul său era ascunsă. Zeiasca Sarasvati s-a dus la Aruna şi l-a inundat cu apele ei. Această confluență a Sarasvati şi Aruna este foarte sacră! Acolo, O, şef al zeilor, săvârşeşte un sacrificiu! Dă daruri din belşug! Făcându-ți scăldarea acolo, vei fi eliberat de păcatul tău.” Așa fiind îndrumat, Shakra, la aceste cuvinte ale lui Brahma, O, Janamejaya, a săvârşit în acea reşedință a Sarasvati diverse sacrificii. Dăruind multe daruri şi bălăcindu-se în acel tărâm, el, cel cu o sută de sacrificii, străpungătorul lui Vala, a săvârşit cuvenitele sacrificii şi apoi s-a scufundat în Aruna. El a fost eliberat de păcatul ce decurgea din uciderea unui Brahmana. Domnul cerului s-a întors apoi în cer cu inima veselă. Capul lui Namuchi a căzut şi el în acel râu, O, Bharata, iar Asura a obținut multe tărâmuri eterne, O, cel mai bun dintre regi, care împlinesc orice dorință.

Vaishampayana a continuat: Baladeva, cu sufletul înalt, după ce s-a scăldat în acel *tirtha* şi a oferit multe feluri de daruri, a obținut mari merite. După ce a săvârşit fapte drepte, el a pornit spre marele *tirtha* al lui Soma. Acolo, în vremuri de demult, Soma însuşi, O, rege al regilor, săvârşise sacrificiul *Rajasuya*. Atri, cel cu suflet înalt, cel mai de seamă dintre brahmani, înzestrat cu o mare inteligență, a devenit Hotri în acel mare sacrificiu. La încheierea sacrificiului, a avut loc o mare bătălie între zei (pe de o parte) şi Danava, Daitya şi Rakshasa (pe de altă parte). Această bătălie

aprigă este cunoscută sub numele de (Asura) Taraka. În acea bătălie, Skanda l-a ucis pe Taraka. Acolo, cu acea ocazie, Mahasena (Skanda), distrugătorul Daityas, a obținut comanda forțelor celeste. În acel *tirtha* se află un copac Aswattha gigantic. La umbra lui, Kartikeya, numit și Kumara, locuiește mereu în persoană.

SECȚIUNEA XLIV

Janamejaya a spus: Ai descris meritele lui Sarasvati, O, cel mai bun dintre brahmani! Se cuvine, O, regeneratule, să-mi descrii investitura lui Kumara (de către zei). Marea mea curiozitate este mare. Spune-mi, așadar, totul despre momentul, locul și modul în care adorabilul și puternicul lord Skanda a fost investit (cu comanda forțelor celeste). Spune-mi, de asemenea, O, cel mai de seamă dintre vorbitori, cine au fost cei care l-au investit și cine a oficiat ritualurile propriu-zise, și cum generalul celest a făcut un mare măcel printre Daityas!

Vaishampayana spuse: Această curiozitate pe care o simți este demnă de neamul tău din Kuru. Cuvintele pe care le voi rosti, O, Janamejaya, îți vor fi pe plac. Îți voi povesti despre investirea lui Kumara și despre isprăvile acelui suflet nobil, deoarece, O, stăpân al oamenilor, dorești să le auzi! Demult, sămânța vitală a lui Maheshvara, ieșind, a căzut într-un foc arzător. Mâncătorul de toate, adorabilul Agni, nu a putut arde acea sămânță indestructibilă. Pe de altă parte, purtătorul ofrandelor de jertfă, în urma acelei semințe, a fost înzestrat cu mare energie și strălucire. Nu putea susține în el acea sămânță de mare energie. La porunca lui Brahman, domnul Agni, apropiindu-se de (râul) Gange, i-a aruncat acea sămânță divină, înzestrată cu strălucirea Soarelui. Gangele, de asemenea, neputând să o țină, a aruncat-o pe frumosul piept al lui Himavat, care este venerat de zei. Atunci fiul lui Agni a început să crească acolo, copleșind toate lumile prin energia sa. Între timp, cele șase Krittika l-au văzut pe acel copil cu strălucire de foc. Văzându-l pe acel domn puternic, acel fiu nobil al lui Agni, zăcând pe o movilă de mărăcini, toate cele șase Krittika, care doreau un fiu, au strigat spunând: „Acest copil este al meu, acest copil este al meu!” Înțelegând starea de spirit a celor șase mame, adorabilul domn Skanda a supt sânii tuturor, asumându-și șase guri. Văzând acea putere a copilului, Krittika, acele zeițe cu forme frumoase, au fost pline de uimire. Și deoarece adorabilul copil fusese aruncat de râul Gange pe culmea lui Himavat, acel munte a devenit frumos, fiind transformat în aur, O, desfătarea Kurus! Cu acel copil crescând, întregul Pământ a devenit frumos, și de aceea munții (de atunci) au devenit producători de aur. Înzestrat cu mare energie, copilul a ajuns să fie numit Kartikeya. La început fusese numit Gangeya. A fost înzestrat cu mari puteri ascetice. Înzestrat cu stăpânire de sine și asceză și mare energie, copilul a crescut, O, monarh, într-o ființă cu trăsături foarte plăcute, asemenea lui Soma însuși. Foarte frumos, copilul zăcea pe acea movilă de mărăcini aurită și excelentă, adorat și lăudat de Gandharva și de asceți. Fete celeste, cu miile, pricepute în muzica și dansul ceresc și cu trăsături foarte frumoase, îl lăudau și dansau în fața lui. Cea mai de frunte dintre toate râurile, Gange, îl slujea pe acel zeu. Pământul, de asemenea, asumându-și o mare frumusețe, îl ținea (în poală) pe copil. Preotul celest Brihaspati a efectuat riturile obișnuite de după naștere, în privința acelui copil. *Vedele*, asumând o formă cvadruplă, s-au apropiat de copil cu mâinile împreunate. Știința armelor, cu cele patru diviziuni ale sale, și toate armele, precum și toate felurile de săgeți, au venit la el. Într-o zi, copilul, de mare energie, l-a văzut pe zeul zeilor, stăpânul Umăi, șezând împreună cu fiica lui Himavat, în mijlocul unei mulțimi de creaturi fantomatice. Acele creaturi fantomatice, cu trupuri înfometate, erau de înfățișări minunate. Erau urâte și de înfățișări urâte, și purtau podoabe și semne ciudate. Fețele lor erau asemenea celor de tigri și lei și urși și pisici și makara. Altele aveau fețe asemenea celor de scorpii; altele fețe asemenea celor de elefanți și cămile și bufnițe. Și unii aveau fețe ca ale vulturilor și șacalilor. Și erau unii care aveau fețe ca ale cocorilor și porumbeilor și Kurus. Și mulți dintre ei aveau trupuri ca ale câinilor și porcilor spinoși și iguanelor și caprelor și oilor și vacilor. Și unii semănau cu munții și unii cu oceanele, iar unii stăteau cu discuri și buciume ridicate ca arme. Și unii arătau ca mase de antimoniu și unii ca munți albi. Cele șapte Matris erau de asemenea prezente acolo, O, monarh, și Sadhyas, Viswedevas, Maruts, Vasus, Rudras, Adityas,

Siddhas, Danavas, păsările, cei născuți din sine și adorabilul Brahman cu fiii săi, și Vishnu, și Shakra, toți s-au dus acolo pentru a admira acel copil de glorie nevestejită. Și mulți dintre cei mai de seamă dintre cerești și Gandharvas, conduși de Narada, și mulți Rishi și Siddha cerești conduși de Brihaspati, și părinții universului, acei primii, cei considerați zei ai zeilor, și Yamas și Dharmas, toți s-au dus acolo. Înzestrat cu mare tărie, copilul posesor de mare putere ascetică, a mers în fața acelui Stăpân al zeilor, (Mahadeva), înarmat cu tridente și *Pinaka*. Văzând copilul venind, gândul i-a intrat în minte lui Shiva, la fel ca și celei a fiicei lui Himavat și a Gangei și a lui Agni, cui dintre cei patru copilul s-ar apropia primul pentru a-l onora pe el sau pe ea. Fiecare gândea: *„El va veni la mine!”* Înțelegând că aceasta era așteptarea fiecăruia dintre cei patru, el a recurs la puterile sale de Yoga și și-a asumat în același timp patru forme diferite. Într-adevăr, stăpânul adorabil și puternic a asumat acele patru forme într-o clipă. Cele trei forme care stăteau în spate erau Sakha și Visakha și Naigameya. Stăpânul adorabil și puternic, după ce și-a împărțit sinele în patru forme, (a mers spre cei patru care stăteau în așteptare). Forma numită Skanda de aspect minunat a mers la locul unde ședea Rudra. Visakha a mers la locul unde era divina fiică a lui Himavat. Adorabilul Sakha, care este forma de Vayu a lui Kartikeya, a mers spre Agni. Naigameya, acel copil de splendoare de foc, a mers în prezența Gangei. Toate acele forme, cu aspect similar, erau înzestrate cu mare strălucire. Cele patru forme au mers calm spre cei patru zei și zeițe (menționați anterior). Toate acestea păreau extrem de minunate. Zeii, Danavas și Rakshasas, au scos un zgomot puternic la vederea acelei întâmplări extrem de minunate care făcea ca părul să se ridice pe piele Apoi s-a auzit un zgomot puternic la vederea acelui incident extrem de minunat, care făcea ca părul să se ridice pe sfârcuri. Apoi Rudra, zeița Uma și Agni, și Ganga, toți s-au plecat în fața Străbunicului, acel Domn al Universului. După ce i s-au închinat cuvenit, O, taur printre regi, ei au rostit aceste cuvinte, O, monarh, din dorința de a-i face bine lui Kartikeya. ”Se cuvine ție, O, Domn al zeilor, să îi acorzi acestui tânăr, de dragul fericirii noastre, un fel de suveranitate care să i se potrivească și pe care să și-o dorească.” La acestea, adorabilul Străbunic al tuturor lumilor, înzestrat cu mare inteligență, a început să se gândească în mintea sa ce anume să îi dăruiască acelui tânăr. El dăduse anterior tuturor celor fără formă (zeilor) tot felul de bogății asupra cărora stăpâneau înalții sufletiști cerești, Gandharva, Rakshasa, spirite, Yaksha, păsări și șerpi. Brahma, așadar, considera că acel tânăr era pe deplin îndreptățit la acea domnie (care fusese acordată zeilor). După ce s-a gândit o clipă, Străbunicul, veșnic atent la binele zeilor, i-a conferit statutul de *generalisim* printre toate creaturile, O, Bharata! Și Străbunicul a mai poruncit tuturor acelor zei considerați șefi ai cereștilor și altor ființe fără formă să îl slujească. Apoi zeii conduși de Brahman, luând acel tânăr cu ei, au venit împreună la Himavat. Locul pe care l-au ales a fost malul sacrei și divinei Sarasvati, cea mai de frunte dintre râuri, care își are obârșia în Himavat, acea Sarasvati care, la Samanta-panchaka, este celebrată în cele trei lumi. Acolo, pe malul sacru, posedând fiecare merit, al Sarasvatii, zeii și Gandharva s-au așezat cu inimile bine-încântate în urma împlinirii tuturor dorințelor lor.

SECȚIUNEA XLV

Vaishampayana a spus: Adunând toate articolele așa cum sunt prevăzute în scripturi pentru ceremonia de învestire, Brihaspati a turnat cuvenitele ofrande de jertfă pe focul arzător. Himavat a oferit un scaun împodobit cu multe pietre prețioase scumpe. Kartikeya a fost așezat pe acel scaun de bun augur și cel mai bun, împodobit cu pietre prețioase excelente. Zeii au adus acolo tot felul de articole de bun augur, cu rituri și *mantre* potrivite, necesare pentru un astfel de ceremonii. Diverșii zei — Indra și Vishnu, amândoi de mare energie, și Surya și Candramas, și Dhatri, și Vidhatri, și Vayu, și Agni, și Pushan, și Bhaga, și Aryaman, și Ansa, și Vivasvat, și Rudra cel de mare inteligență, și Mitra, și cele (unsprezece) Rudra, cele (opt) Vasu, cele (doisprezece) Aditya, perechea Ashvini, Visvedeva, Maruți, Saddhya, Pitri, Gandharva, Apsara, Yaksha, Rakshasa, Pannaga, nenumărați Rishi cerești, Vaikhanasa, Valakhilya, ceilalți (dintre Rishi) care se hrănesc doar cu aer și cei care se hrănesc cu razele Soarelui, descendenții lui Bhrigu și Angiras, mulți Yati cu suflet înalt, toți Vidyadhara, toți cei încununați de succes ascetic, Bunicul, Pulastya, Pulaha cel de mari merite ascetice, Angiras, Kasyapa, Atri, Marichi, Bhrigu, Kratu, Hara, Prachetas, Manu, Daksha,

Anotimpurile, Planetele şi toţi luminătorii; O, monarh, toate râurile în formele lor necorporale, *Vedele* eterne, Mările, diversele *tirthas*, Pământul, Cerul, Punctele cardinale şi secundare ale busolei, şi toţi Copacii, O, rege, Aditi mama zeilor, Hri, Sri, Swaha, Saraswati, Uma, Sachi, Sinivali, Anumati, Kuhu, ziua de lună nouă, ziua de lună plină, soţiile locuitorilor cerului, Himavat, Vindhya, Meru cu multe vârfuri, Airavata cu toţi urmaşii săi, Diviziunile de timp numite Kala, Kashtha, Cincisprezece zile, Anotimpurile, Noaptea şi Ziua, O, rege, prinţul cailor, Ucchaisravas, Vasuki regele Şerpilor, Aruna, Garuda, Copacii, ierburile şi adorabilul zeu Dharma — toţi veniseră acolo împreună. Şi au venit şi Kala, Yama, Mrityu, şi urmaşii lui Yama. Nu menţionez de teama de a umfla lista pe diverşii alţi zei care au venit acolo. Toţi au venit la acea ceremonie pentru a-l învesti pe Kartikeya în statutul de *generalisim*. Toţi locuitorii cerului, O, rege, au adus acolo tot ce era necesar pentru ceremonie şi fiecare articol de bun augur. Plini de bucurie, locuitorii cerului l-au făcut pe acel tânăr cu suflet înalt, acea teroare a Asurilor, *generalisimul* forţelor cereşti, după ce i-au turnat pe cap apa sacră şi excelentă a Sarasvatii din ulcioare de aur care conţineau şi alte articole sacre necesare în acest scop. Marele Bunic al lumilor, Brahma, şi Kasyapa cel de mare energie, precum şi ceilalţi (menţionaţi şi) nemenţionaţi, toţi au turnat apă peste Skanda, la fel cum, O, monarh, zeii au turnat apă pe capul lui Varuna, stăpânul apelor, pentru a-i conferi stăpânirea. Domnul Brahma, apoi, cu inima mulţumită, i-a dăruit lui Skanda patru tovarăşi, înzestraţi cu mare putere, rapizi ca vântul, încununaţi cu succes ascetic şi dotaţi cu energie pe care o puteau spori după voie. Aceştia au fost numiţi Nandisena şi Lohitaksha şi Ghantakarna şi Kumudamalin. Domnul Sthanu, O, monarh, i-a dăruit lui Skanda un tovarăş plin de mare iresponsabilitate, capabil să producă o sută de iluzii, şi înzestrat cu putere şi energie pe care le putea spori după voie. Şi el era marele distrugător de Asura. În marea bătălie dintre zei şi Asura, acest tovarăş pe care Sthanu l-a dat, plin de furie, a ucis, numai cu mâinile sale, paisprezece milioane de Daitya cu fapte înfricoşătoare. Zeii i-au încredinţat apoi lui Skanda oastea cerească, invincibilă, bogată în trupe cereşti, capabilă să distrugă duşmanii zeilor şi de forme asemănătoare cu Vishnu. Zeii, apoi, cu Vasava în frunte, şi Gandharvii, Yakshii, Rakshasii, Muniţii şi Pitriii, toţi au strigat: „Victorie (lui Skanda)!”. Apoi Yama i-a dat doi tovarăşi, amândoi asemănători cu Moartea, Unmatha şi Pramatha, înzestraţi cu mare energie şi mare splendoare. Înzestrat cu mare vitejie, Surya, cu inima mulţumită, i-a dăruit lui Kartikeya doi dintre urmaşii săi, numiţi Subhraja şi Bhaswara. Soma i-a dat şi el doi tovarăşi, Mani şi Sumani, amândoi asemănători cu vârfurile muntelui Kailasa şi care purtau mereu ghirlande albe şi unguente albe. Agni i-a dat doi tovarăşi eroi, zdrobitori ai armatelor ostile, care au fost numiţi Jwalajihbha şi Jyoti. Ansa i-a dat lui Skanda cel de mare inteligenţă cinci tovarăşi, Parigha şi Vata şi Bhima cel cu forţă teribilă, şi Dahati şi Dahana, amândoi fiind extrem de feroce şi înzestraţi cu mare energie. Vasava, acel ucigaş de eroi ostili, i-a dat fiului lui Agni doi tovarăşi, Utkrosa şi Panchaka, care erau înarmaţi respectiv cu fulger şi buzdugan. Aceştia uciseseră în luptă nenumăraţi duşmani ai lui Shakra. Ilustrul Vishnu i-a dat lui Skanda trei tovarăşi, Chakra şi Vikrama şi Sankrama cel de mare putere. Ashvinii, O, taur al neamului lui Bharata, cu inimile mulţumite, i-au dăruit lui Skanda doi tovarăşi, Vardhana şi Nandana, care stăpâneau toate ştiinţele. Ilustrul Dhatri i-a dăruit acelui suflet nobil cinci tovarăşi, Kunda, Kusuma, Kumuda, Damvara şi Adamvara. Tvashtri i-a dat lui Skanda doi tovarăşi numiţi Chakra şi Anuchakra, amândoi înzestraţi cu mare forţă. Domnul Mitra i-a dăruit lui Kumara doi tovarăşi iluştri, numiţi Suvrata şi Satyansandha, amândoi înzestraţi cu multă învăţătură şi merit ascetic, drăgălaşi la înfăţişare, capabili să acorde binecuvântări şi renumiţi în cele trei lumi. Vidhatri i-a dat lui Kartikeya doi tovarăşi de mare renume, suflete nobile Suprabha şi Subhakarman. Pushan i-a dăruit, O, Bharata, doi tovarăşi, Panitraka şi Kalika, amândoi înzestraţi cu mari puteri de iluzie. Vayu i-a dăruit, O, cel mai bun dintre Bharata, doi tovarăşi, Vala şi Ativala, înzestraţi cu mare putere şi guri foarte mari. Varuna, ţinând cu tărie de adevăr, i-a dat pe Ghasa şi Atighasa cel de mare putere şi cu guri asemenea celor de balenă. Himavat i-a dat fiului lui Agni doi tovarăşi, O, Rege, Suvarchas şi Ativarchas. Meru, O, Bharata, i-a dat doi tovarăşi pe nume Kanchana şi Meghamalin. Manu i-a dat, de asemenea, fiului lui Agni încă doi înzestraţi cu mare forţă şi putere, Sthira şi Atisthira. Vindhya i-a dat fiului lui Agni doi tovarăşi pe nume Uschrita şi Agnisringa, amândoi luptând cu pietre mari. Oceanul i-a dat doi tovarăşi puternici pe nume Sangraha şi Vigraha, ambii înarmaţi cu bâte. Parvati cu trăsături

frumoase i-a dat fiului lui Agni pe Unmada, Pushpadanta și Sankukarna. Vasuki, regele șerpilor, O, tigru printre oameni, i-a dat fiului lui Agni doi șerpi pe nume Jaya și Mahajaya. În mod similar, Saddhya, Rudra, Vasu, Pitri, Mările, Râurile și Munții, toți înzestrați cu mare putere, i-au dat comandanți de forțe, înarmați cu lănci și topoare de luptă și împodobiți cu diverse feluri de ornamente. Ascultă acum numele celorlalți combatanți înarmați cu diverse arme și îmbrăcați în diverse feluri de veșminte și ornamente, pe care Skanda i-a procurat. Aceștia erau Sankukarna, Nilkumbha, Padmai, Kumud, Ananta, Dwadasabhuja, Krishna, Upakrishnaka, Ghranasravas, Kapiskandha, Kanchanaksha, Jalandhama, Akshasantarjana, Kunadika, Tamobhrakrit, Ekaksha, Dwadasaksha, Ekajata, Sahasravahu, Vikata, Vyaghraksha, Kshitikampana, Punyanaman, Sunaman, Suvaktra, Priyadarsana, Parisruta, Kokonada, Priyamalyanulepana, Ajodara, Gajasiras, Skandhaksha, Satalochana, Jwalajibha, Karala, Sitakesa, Jati, Hari, Krishnakesa, Jatadhara, Chaturdanshtra, Ashtajihva, Meghananda, Prithusravas, Vidyutaksha, Dhanurvaktra, Jathara, Marutasana, Udaraksha, Rathaksha, Vajranabha, Vasurprabha, Samudravega, Sailakampin, Vrisha, Meshapravaha, Nanda, Upadanka, Dhumra, Sweta, Kalinga, Siddhartha, Varada, Priyaka, Nanda, Gonanda, Ananda, Pramoda, Swastika, Dhruvaka, Kshemavaha, Subala, Siddhapatra, Govraja, Kanakapida, Gayana, Hasana, Vana, Khadga, Vaitali, Atitali, Kathaka, Vatika, Hansaja, Pakshadigdhanga, Samudronmadana, Ranotkata, Prashasa, Swetasiddha, Nandaka, Kalakantha, Prabhasa, Kumbhandaka, Kalakaksha, Sita, Bhutalonmathana, Yajnavaha, Pravaha, Devajali, Somapa, Majjala, Kratha, Tuhara, Chitradeva, Madhura, Suprasada, Kiritin, Vatsala, Madhuvarna, Kalasodara, Dharmada, Manma, Thakara, Suchivaktra, Swetavaktra, Suvaktra, Charuvaktra, Pandura, Dandavahu, Suvahu, Rajas, Kokilaka, Achala, Kanakaksha, Valakarakshaka, Sancharaka, Kokanada, Gridhrapatra, Jamvuka, Lohajvaktra, Javana, Kumbhavaktra, Kumbhaka, Mundagriva, Krishnaujas, Hansavaktra, Candrabha, Panikurchas, Samvuka, Panchavaktra, Sikshaka, Chasavaktra, Jamvuka, Kharvaktra și Kunchaka. Pe lângă aceștia, Marele Părinte i-a dat multe alte suflete înalte și puternice, devotate ascezei și respectuoase față de Brahmani. Unii dintre ei erau tineri; unii erau bătrâni, iar unii, O, Janamejaya, erau foarte tineri ca vârstă. Mii și mii de astfel de persoane au venit la Kartikeya. Ei aveau diverse feluri de fețe. Ascultă-mă, O, Janamejaya, în timp ce le descriu! Unii aveau fețe ca cele ale broaștelor țestoase, iar alții ca cele ale cocoșilor. Fețele unora erau foarte lungi, O, Bharata. Unii, din nou, aveau fețe ca cele ale câinilor, lupilor și iepurilor, și ale bufnițelor, măgarilor și cămilelor, și ale mistreților. Unii aveau fețe umane și alții fețe ca cele ale oilor și șacalilor. Unii erau înfricoșători și aveau fețe ca cele ale makare-lor și focilor. Unii aveau fețe ca cele ale pisicilor și alții ca cele ale muștelor muscătoare; iar fețele unora erau foarte lungi. Unii aveau fețe ca cele ale nevăstuicii, bufniței și corbului. Unii aveau fețe ca cele ale șoarecilor, păunilor, peștilor și caprelor și oilor și bivolilor. Fețele unora semănau cu cele ale ursilor, tigrilor și leilor. Unii aveau fețe ca cele ale elefanților și crocodililor. Fețele unora semănau cu cele ale Garudei și rinocerului și lupului. Unii aveau fețe ca cele ale vacilor și catârilor și cămilelor și pisicilor. Înzestrați cu stomacuri mari și picioare și membre mari, unii aveau ochi ca stelele. Fețele unora semănau cu cele ale porumbeilor și taurilor. Alții aveau fețe ca cele ale kokilae-lor și șoimilor și *perdricilor* și șopârlelor. Unii erau îmbrăcați în veșminte albe. Unii aveau fețe ca cele ale șerpilor. Fețele unora semănau cu cele ale porcilor-spinoși. Într-adevăr, unii aveau fețe înfricoșătoare și unii foarte plăcute; unii aveau șerpi pe post de haine. Fețele, precum și nasurile unora semănau cu cele ale vacilor. Unii aveau membre mari și stomac proeminent, dar alte membre foarte slabe; unii aveau membre mari, dar stomac slab. Gâturile unora erau foarte scurte, iar urechile unora erau foarte mari. Unii aveau diverse tipuri de șerpi pe post de podoabe. Unii erau îmbrăcați în piei de elefanți mari, iar alții în piei de cerb negru. Gurile unora erau pe umeri. Unii aveau guri pe stomac, unii pe spate, unii pe obraji, unii pe gambe și unii pe coapse, iar gurile multora erau așezate pe alte părți ale corpului lor. Fețele multora dintre acești conducători de trupe erau ca cele ale insectelor și viermilor. Gurile multora dintre ei erau ca cele ale diverselor fiare de pradă. Unii aveau multe brațe, iar unii multe capete. Brațele unora semănau cu copaci, iar capetele unora erau pe șolduri. Fețele unora erau ascuțite ca trupurile șerpilor. Mulți dintre ei își aveau sălașul pe diverse tipuri de plante și ierburi. Unii erau îmbrăcați în zdrențe, unii în diverse tipuri de oase, unii erau îmbrăcați în moduri diferite, iar unii erau împodobiți cu diverse tipuri de ghirlande și diverse tipuri de unguente. Îmbrăcați în

moduri diferite, unii aveau piei pe post de veşminte. Unii aveau bonete, frunţile unora erau brăzdate de linii; gâturile unora purtau semne ca cele de pe scoici, unii posedau o mare strălucire. Unii aveau diademă, unii aveau cinci moaţe de păr pe cap, iar părul unora era foarte tare. Unii aveau două moaţe, unii trei, iar unii şapte. Unii aveau pene pe cap, unii aveau coroane, unii aveau capete perfect chelbe, iar unii aveau cosiţe încâlcite. Unii erau împodobiţi cu ghirlande frumoase, iar feţele unora erau foarte păroase. Bătălia era singurul lucru care le făcea mare plăcere, şi toţi erau invincibili chiar şi de către cei mai de seamă dintre zei. Mulţi dintre ei erau îmbrăcaţi în diverse tipuri de veşminte cereşti. Toţi iubeau lupta. Unii erau de culoare închisă, iar feţele unora nu aveau carne pe ele. Unii aveau spatele foarte lung, iar unii nu aveau stomac. Spatele unora era foarte mare, în timp ce alţii aveau spatele foarte scurt. Unii aveau stomacul lung, iar membrele unora erau lungi. Braţele unora erau lungi, în timp ce ale altora erau scurte. Unii erau pitici cu membre scurte. Unii erau gârboviţi. Unii aveau şolduri scurte. Urechile şi capetele unora erau ca cele ale elefanţilor. Unii aveau nasuri ca cele ale broaştelor ţestoase, unii ca cele ale lupilor. Unii aveau buze lungi, unii aveau şolduri lungi, iar unii erau înfricoşători, având feţele în jos. Unii aveau dinţi foarte mari, unii aveau dinţi foarte scurţi, iar unii aveau doar patru dinţi. Mii dintre ei, O, rege, erau extrem de teribili, arătând ca nişte elefanţi înfuriaţi de mărime gigantică. Unii aveau membre simetrice, posedau o mare splendoare şi erau împodobiţi cu ornamente. Unii aveau ochi galbeni, unii aveau urechi ca nişte săgeţi, unii aveau nasuri ca cele ale gavialilor. O, Bharata! Unii aveau dinţi laţi, unii aveau buze late, iar unii aveau păr verde. Înzestraţi cu diverse feluri de picioare, buze şi dinţi, ei aveau diverse feluri de braţe şi capete. Îmbrăcaţi în diverse feluri de piei, ei vorbeau diverse limbi, O, Bharata! Pricepuţi în toate dialectele provinciale, acei puternici conversau între ei. Acei tovarăşi măreţi, plini de bucurie, se jucau acolo, făcând tumbe (în jurul lui Kartikeya). Unii erau cu gâturi lungi, unii cu unghii lungi, unii cu picioare lungi. Unii dintre ei aveau cap mare şi unii braţe mari. Ochii unora erau galbeni. Gâturile unora erau albastre, iar urechile unora erau lungi, O, Bharata. Stomacul unora era ca o grămadă de antimoniu. Ochii unora erau albi, gâturile unora erau roşii, iar unii aveau ochi de culoare feroasă. Mulţi erau de culoare închisă şi mulţi, O, rege, erau de culori diverse, O, Bharata. Mulţi aveau podoabe pe trup care arătau ca nişte cozi de iac. Unii purtau dungi albe pe corp, iar alţii dungi roşii. Unii erau de culori amestecate, iar unii aveau ten auriu, iar unii erau înzestraţi cu străluciri ca cele ale păunului. Îţi voi descrie armele luate de aceia care au sosit ultimii la Kartikeya. Ascultă-mă. Unii aveau nasuri pe braţele lor ridicate. Feţele lor erau ca cele ale tigrilor şi măgarilor. Ochii lor erau pe spate, gâturile lor erau albastre, iar braţele lor semănau cu bâte cu ţepi. Unii erau înarmaţi cu Sataghni şi discuri, iar unii aveau bâte grele şi scurte. Unii aveau săbii şi ciocane şi unii erau înarmaţi cu bâte, O, Bharata. Unii, înzestraţi cu mărimi gigantice şi forţă mare, erau înarmaţi cu lănci şi buzdugane. Unii erau înarmaţi cu ciomege şi Bhusundi, iar unii aveau suliţe în mâini. Înzestraţi cu suflete înalte şi forţă mare şi înzestraţi cu viteză mare şi iuţeală mare, acei tovarăşi măreţi aveau diverse feluri de arme teribile în braţe. Văzând instalarea lui Kartikeya, acele fiinţe de energie mare, pline de bucurie în luptă şi purtând pe trupuri rânduri de clopoţei, au dansat în jurul lui în bucurie. Aceştia şi mulţi alţi tovarăşi măreţi, O, rege, au venit la Kartikeya cel cu suflet înalt şi ilustru. Unii aparţineau regiunilor cereşti, unii celor aeriene, iar unii regiunilor Pământului. Toţi erau înzestraţi cu viteză ca a vântului. Comandaţi de zei, acei viteji şi puternici au devenit tovarăşii lui Kartikeya. Mii şi mii, milioane şi milioane de astfel de fiinţe au venit acolo la instalarea lui Kartikeya cel cu suflet înalt şi au stat înconjurându-l.

SECŢIUNEA XLVI

Vaishampayana spuse: Ascultă acum despre marile şcoli de Mame, acele ucigaşe de duşmani, O, eroule, care au devenit tovarăşele lui Kumara, pe măsură ce le menţionez numele. Ascultă, O, Bharata, numele acelor Mame ilustre. Universul mobil şi nemobil este pătruns de acele fericite. Ele sunt Prabhavati, Vishalakshi, Palita, Gonasi, Shrimati, Bahula, Bahuputrika, Apsujata, Gopali, Brihadambalika, Jayavati, Malatika, Dhruvaratna, Bhayankari, Vasudama, Sudama, Vishoka, Nandini, Ekacuda, Mahacuda, Cakranemi, Uttejani, Jayatsena, Kamalakshi, Shobhana, Shatrunjaya, Shalabhi, Khari, Madhavi, Shubhavaktra, Tirthanemi, Gitapriya, Kalyani, Kadrula,

Amitashana, Meghasvana, Bhogavati, Subhru, Kanakavati, Alatakshi, Viryavati, Vidyujjihva, Padmavati, Sunakshatra, Kandara, Bahuyojana, Santanika, Kamala, Mahabala, Sudama, Bahudama, Suprabha, Yashasvini, Nrityapriya, Shatolukhalamekhala, Shataghanta, Shatananda, Bhagananda, Bhamini, Vapushmati, Candrashita, Bhadrakali, Samkarika, Nishkutika, Bhrama, Catvaravasini, Sumangala, Svastimati, Vriddhikama, Jayapriya, Dhanada, Suprasada, Bhavada, Jaleshvari, Edi, Bhedi, Samedi, Vetalajanani, Kanduti, Kalika, Devamitra, Lambasi, Ketaki, Citrasena, Bala, Kukkutika, Shankhanika, Jarjarika, Kundarika, Kokalika, Kandara, Shatodari, Utkrathini, Jarena, Mahavega, Kankana, Manojava, Kantakini, Praghasa, Putana, Khashaya, Curvyuti, Varna, Kroshanatha, Taditprabha, Mandodari, Tunda, Kotara, Meghavasini, Subhaga, Lambini, Lamba, Vasucuda, Vikatthani, Urdhvavenidhara, Pingakshi, Lohamekhala, Prithuvaktra, Madhurika, Madhukumbha, Pakshalika, Manthanika, Jarayu, Jarjaranana, Khyata, Dahadaha, Dhamadhama, Khandakhanda, Pushana, Manikundala, Amogha, Lambapayodhara, Venuvinadhara, Pingakshi, Lohamekhala, Shasholukamukhi, Krishna, Kharajangha, Mahajava, Shishumaramukhi, Shveta, Lohitakshi, Vibhishana, Jatalika, Kamacari, Dirghajihva, Balotkata, Kaledika, Vamanika, Mukuta, Lohitakshi, Mahakaya, Haripindi, Ekakshara, Sukusuma, Krishnakarni, Kshurakarni, Catushkarni, Karnapravarana, Catushpathaniketa, Gokarni, Mahishanana, Kharakarni, Mahakarni, Bherisvanamahasvana, Shankhakumbhasvana, Bhangada, Gana, Sugana, Bhiti, Kamada, Catushpatharata, Bhutirtha, Anyagocara, Pashuda, Vittada, Sukhada, Mahayasha, Payoda, Gomahishada, Suvishana, Pratishtha, Supratishtha, Rocamana, Surocana, Naukarni, Mukhakarni, Sasira, Stherika, Ekacakra, Megharava, Meghamala și Virocana.

Acestea și multe altele, mame, O, taur al neamului lui Bharata, numărându-se cu miile, de forme diverse, au devenit urmașele lui Kartikeya. Unghiile lor erau lungi, dinții lor mari, iar buzele lor, O, Bharata, erau proeminente. De forme drepte și cu trăsături dulci, toate, înzestrate cu tinerețe, erau împodobite cu ornamente. Înzestrate cu merite ascetice, erau capabile să îmbrace orice formă după voință. Având puțină carne pe membre, erau de culoare deschisă și înzestrate cu o strălucire asemenea aurului. Unele dintre ele erau întunecate și arătau ca niște nori la culoare, iar altele erau de culoarea fumului, O, taur al neamului lui Bharata. Și unele erau înzestrate cu strălucirea soarelui de dimineață și erau foarte binecuvântate. Având șuvițe lungi, erau îmbrăcate în veșminte albe. Unele aveau cozile legate în sus, iar ochii unora erau negri, și unele aveau brâuri foarte lungi. Unele aveau stomacuri lungi, unele urechi lungi, iar unele sâni lungi. Unele aveau ochi de culoarea cuprului și ten de culoarea cuprului, iar ochii unora erau verzi.

Capabile să acorde daruri și să călătorească după voință, erau mereu vesele. Înzestrate cu mare forță, unele dintre ele luau natura lui Yama, unele a lui Rudra, unele a lui Soma, unele a lui Kuvera, unele a lui Varuna, unele a lui Indra și unele a lui Agni, care arde inamicii. Iar unele luau natura lui Vayu, unele a lui Kumara, unele a lui Brahma, O, taur al neamului lui Bharata, și unele a lui Vishnu și unele a lui Surya și unele a lui Varaha.

Cu trăsături fermecătoare și încântătoare, erau frumoși ca Asurașii. Vocea lor semăna cu cea a *kokila*, iar prosperitatea lor semăna cu cea a Domnului Comorilor. În luptă, energia lor semăna cu cea a lui Shakra. În splendoarea lor semănau cu focul. În luptă, îi inspirau întotdeauna teroare dușmanilor lor. Capabili să ia orice formă doreau, în rapiditatea lor semănau cu vântul. Cu o putere și o energie de neconceput, vitejia lor era, de asemenea, de neconceput.

Ei își au locuințele în copaci, în locuri deschise și la intersecțiile a patru drumuri. Ei trăiesc și în peșteri și crematorii, munți și izvoare. Împodobiți cu diverse tipuri de ornamente, ei poartă diverse tipuri de îmbrăcăminte și vorbesc diverse limbi. Acestea și multe alte triburi (ale mamelor), toate capabile să inspire groază dușmanilor, l-au urmat pe Kartikeya, cel cu suflet înalt, la porunca șefului celeștilor.

Adorabilul pedepsitor al lui Paka, O, tigru printre regi, i-a dat lui Guha (Kartikeya) o săgeată pentru distrugerea dușmanilor zeilor. Această săgeată produce un zgomot puternic și este împodobită cu multe clopote mari. Posedând o mare splendoare, părea să strălucească de lumină. Și Indra i-a dat, de asemenea, un steag strălucitor ca soarele dimineții. Shiva i-a dat o armată numeroasă, extrem de feroce și înarmată cu diverse tipuri de arme, și înzestrată cu o mare energie dobândită prin penitențe ascetice. Invincibilă și posedând toate calitățile unei armate bune, acea forță era cunoscută sub numele de Dhananjaya. Era protejată de treizeci de mii de războinici, fiecare dintre ei având o putere egală cu cea a lui Rudra însuși. Acea forță nu știa să fugă din luptă. Vishnu i-a dat o ghirlandă triumfală care sporește puterea celui care o poartă. Uma i-a dat două bucăți de pânză strălucitoare ca soarele. Cu mare plăcere, Ganga i-a dat lui Kumara un vas celest cu apă, născut din *amrita*, iar Brihaspati i-a dat un baston sacru. Garuda i-a dat fiul său preferat, un păun cu pene frumoase. Aruna i-a dat un cocoș cu gheare ascuțite. Regele Varuna i-a dăruit un șarpe cu mare energie și putere. Domnul Brahma i-a dăruit acelui zeu devotat lui Brahman o piele neagră de cerb. Iar Creatorul tuturor lumilor i-a dăruit și victoria în toate bătăliile.

După ce a obținut comanda forțelor celeste, Skanda arăta strălucitor ca un foc aprins cu flăcări luminoase. Însoțit de acei tovarăși și de mame, el a pornit spre distrugerea zilnică, bucurând pe toți zeii cei mai importanți. Teribila oaste a celor cerești, înzestrată cu stindarde împodobite cu clopote, echipată cu tobe, scoici și chimvale, înarmată cu arme și împodobită cu multe steaguri, arăta frumoasă ca firmamentul toamnei presărat cu planete și stele.

Apoi, acea vastă adunare de ființe celeste și diverse tipuri de creaturi au început să bată vesel tobe și să sufle în scoici, în număr de mii. De asemenea, au cântat la *patahas*, *jharjharas*, *krikacas*, coarne de vacă, *adambaras*, *gomukhas* și *dindimas*, care scoteau sunete puternice. Toți zeii, cu Vasava în frunte, l-au lăudat pe Kumara. Cei cerești și gandharvas au cântat, iar apsaras au dansat.

Mulțumit (de aceste atenții), Skanda le-a acordat tuturor zeilor o binecuvântare, spunând: „Voi ucide toți dușmanii voștri, adică dorința de a vă ucide.” După ce au obținut această binecuvântare de la cel mai bun dintre zei, iluștrii celestiali au considerat că dușmanii lor erau deja uciși. După ce Skanda a acordat această binecuvântare, un sunet puternic s-a ridicat din toate acele creaturi inspirate de bucurie, umplând cele trei lumi.

Însoțit de acea vastă oaste, Skanda a pornit apoi spre distrugerea *daityas* și protejarea locuitorilor cerului. Efortul, Victoria, Dreptatea, Succesul, Prosperitatea, Curajul și Scripturile (în formele lor întrupate) au mers în fruntea armatei lui Kartikeya, O, rege! Cu acea forță teribilă, înarmată cu sulițe, ciocane, torțe aprinse, buzdugane, bâte grele, săgeți, sulițe și lance, împodobită cu ornamente și armuri frumoase și care răcnea ca un leu mândru, divinul Guha a pornit la drum.

Văzându-l, toți daityas, rakshasas și danavas, cuprinși de teamă, au fugit în toate direcțiile. Înarmați cu diverse arme, celeștii i-au urmărit. Văzând (dușmanul fugind), Skanda, înzestrat cu energie și putere, s-a aprins de mânie. El a aruncat în repetate rânduri arma sa teribilă, săgeata (pe care o primise de la Agni). Energia pe care a manifestat-o atunci semăna cu un foc alimentat cu libații de unt clarificat. În timp ce săgeata era aruncată în repetate rânduri de Skanda, cu energia sa nemăsurată, fulgere meteorice, O, rege, au căzut pe Pământ. Fulgere, de asemenea, cu un zgomot teribil, au căzut pe pământ. Totul a devenit înfricoșător, O, rege, așa cum se întâmplă în ziua distrugerii universale. Când acea săgeată teribilă a fost aruncată o dată de fiul lui Agni, milioane de săgeți au ieșit din ea, O, taur al neamului Bharata.

Puternicul și adorabilul Skanda, plin de bucurie, l-a ucis în cele din urmă pe Taraka, șeful daityas, înzestrat cu mare putere și vitejie, și înconjurat (în acea bătălie) de 100.000 de daityas eroici și puternici. Apoi, în acea bătălie, l-a ucis pe Mahisha, care era înconjurat de opt *padmas* de daityas. Apoi l-a ucis pe Tripada, care era înconjurat de 1.000 de *ajutas* de *daityas*. Puternicul

Skanda l-a ucis apoi pe Hradodara, care era înconjurat de zece *nikharvas* de daityas, cu toți adepții săi înarmați cu diverse arme. Umplând cele zece puncte ale busolei, adepții lui Kumara, O, rege, au făcut un zgomot puternic în timp ce acei daityas erau uciși, și au dansat, au sărit și au râs de bucurie.

Mii de daityas, O, rege, au fost arși de flăcările care au ieșit din săgeata lui Skanda, în timp ce alții și-au dat ultima suflare, îngroziți de urletele lui Skanda. Cele trei lumi s-au înspăimântat de urletele soldaților lui Skanda. Dușmanii au fost mistuiți de flăcările produse de Skanda. Mulți au fost uciși doar de urletele sale. Unii dintre dușmanii zeilor, loviți cu steaguri, au fost uciși. Unii, înspăimântați de sunetul clopotelor, au căzut pe suprafața Pământului. Unii, mutilați cu arme, au căzut, lipsiți de viață. În acest fel, eroicul și puternicul Kartikeya a ucis nenumărați dușmani ai zeilor, înzestrați cu o mare forță, care au venit să lupte cu el.

Apoi, Vana, fiul lui Bali, de mare putere, urcând pe muntele Kraunca, s-a luptat cu oastea cerească. Posedat de o mare inteligență, marele *generalissimo* Skanda s-a năpustit asupra acelui dușman al zeilor. De teamă față de Kartikeya, acesta s-a adăpostit în muntele Kraunca. Aprins de furie, adorabilul Kartikeya a străpuns muntele cu săgeata pe care i-o dăduse Agni. Muntele se numea Kraunca (cocor) datorită sunetului pe care îl producea mereu, asemănător cu strigătul unui cocor. Muntele era acoperit de copaci *shala*. Maimuțele și elefanții de pe el erau înspăimântați. Păsările care își aveau locuința acolo s-au ridicat și au început să zboare în cercuri pe cer. Șerpii au început să se arunce în jos pe versanții muntelui. Muntele răsuna și de strigătele numeroșilor leoparzi și urși care alergau încoace și încolo, cuprinși de frică. Alte păduri de pe munte răsunau de strigătele a sute și sute de animale. Sharabhas și lei au ieșit brusc în fugă. Ca urmare a tuturor acestor evenimente, muntele, deși ajunsese într-o stare foarte jalnică, avea totuși un aspect foarte frumos. Vidyadharas care locuiau pe vârfurile sale s-au înălțat în aer. Kinnaras au devenit și ei foarte anxioși, distrași de frica provocată de căderea săgeții lui Skanda. Daityas au ieșit apoi, cu sutele și miile, din acel munte în flăcări, toți îmbrăcați în ornamente și ghirlande frumoase.

Adepții lui Kumara, care i-au învins în luptă, i-au ucis pe toți. Adorabilul Skanda, cuprins de furie, l-a ucis rapid pe fiul șefului daitya (Bali) împreună cu fratele său mai mic, la fel cum Indra îl ucisese pe Vritra (cu câteva zile înainte). Ucigașul eroilor ostili, fiul lui Agni, a străpuns cu săgeata sa muntele Kraunca, împărțindu-se uneori în mai multe părți și uneori unindu-și toate părțile într-una singură. Aruncată în repetate rânduri din mâna sa, săgeata se întorcea mereu la el. Atât de mare era puterea și gloria adorabilului fiu al lui Agni. Cu eroism, energie, faimă și succes dublate, zeul a străpuns muntele și a ucis sute de daityas. Adorabilul zeu, după ce a ucis astfel dușmanii celor cerești, a fost venerat și onorat de aceștia și a obținut o mare bucurie.

După ce muntele Kraunca a fost străpuns și după ce fiul lui Kanda a fost ucis, s-au bătut tobe, O, rege, și s-au suflat cochilii. Doamnele celeste au aruncat în succesiune ploaie de flori asupra acelui divin stăpân al yoghinilor. Au început să sufle brize de bun augur, purtând parfumuri celeste. Gandharva-ii i-au cântat laude, la fel și marii *rishi*, mereu angajați în îndeplinirea sacrificiilor. Unii vorbesc despre el ca fiind fiul puternic al Strămoșului, Sanat-kumara, cel mai mare dintre toți fiii lui Brahma. Unii vorbesc despre el ca fiind fiul lui Maheshvara, iar alții ca fiind fiul lui Agni. Alții îl descriu ca fiind fiul lui Uma sau al Krittika-ilor sau al Ganga. Sute și mii de oameni vorbesc despre acel Domn al yoghinilor cu formă strălucitoare și mare putere, ca fiind fiul unuia dintre aceștia, sau al unuia dintre cei doi, sau al oricăruia dintre cei patru.

Ți-am povestit astfel, O, rege, totul despre instalarea lui Kartikeya. Ascultă acum istoria sfințeniei acelui *tirtha* suprem de pe Sarasvati. Acel *tirtha* suprem, O, monarhule, după ce dușmanii zeilor au fost uciși, a devenit un al doilea rai. Puternicul fiu al lui Agni le-a dat fiecăruia dintre cei mai de seamă dintre cerești diverse tipuri de dominație și bogăție și, în cele din urmă, suveranitatea celor trei lumi. Chiar astfel, O, monarhule, acel adorabil exterminator al daityas a fost instalat de zei ca *generalissimo* al lor. Celălalt *tirtha*, O, taur al neamului Bharata, unde în vremuri străvechi

Varuna, stăpânul apelor, fusese instalat de celeşti, este cunoscut sub numele de Taijasa. După ce s-a scăldat în acel *tirtha* şi l-a adorat pe Skanda, Rama le-a dat brahmanilor aur, haine, podoabe şi alte lucruri. Petrecând o noapte acolo, ucigaşul eroilor ostili, Madhava, lăudând acel *tirtha* de seamă şi atingând apa lui, a devenit vesel şi fericit. Ţi-am spus acum tot ce m-ai întrebat, cum a fost instalat divinul Skanda de către zeii adunaţi!

SECŢIUNEA XLVII

Janamejaya a spus: Această poveste, O, regeneratule, pe care am auzit-o de la tine este extrem de minunată, această naraţiune detaliată a instalării, conform riturilor cuvenite, a lui Skanda. O, tu, cel care deţii bogăţia ascetismului, mă consider purificat după ce am ascultat această poveste. Părul mi s-a ridicat în cap şi mintea mi s-a înveselit. După ce am auzit povestea încoronării lui Kumara şi a distrugerii Daityas, bucuria mea a fost mare. Simt însă o curiozitate în legătură cu o altă chestiune. Cum a fost încoronat Domnul apelor de către celeşti în acel *tirtha* în vremurile de demult? O, cel mai bun dintre oameni, spune-mi asta, căci tu eşti înzestrat cu o mare înţelepciune şi eşti priceput în povestire!

Vaishampayana a spus: Ascultă, O, rege, această minunată poveste despre ceea ce s-a întâmplat cu adevărat într-un *Kalpa* anterior! În vremurile de demult, în epoca *Krita*, O, rege, toate fiinţele celeste, apropiindu-se cu respect de Varuna, i-au spus aceste cuvinte: „Aşa cum Shakra, Domnul fiinţelor celeste, ne protejează întotdeauna de orice teamă, la fel să fii şi tu Domnul tuturor râurilor! Tu locuieşti mereu, O, zeule, în Ocean, căminul makarelor! Acest Ocean, stăpânul râurilor, va fi atunci sub stăpânirea ta! Tu vei creşte şi vei scădea odată cu Soma!" (Astfel adresat) Varuna le-a răspuns, zicând: „*Aşa să fie!*" Toţi cei cereşti, adunându-se împreună, l-au făcut pe Varuna, care avea locuinţa în ocean, stăpânul tuturor apelor, conform riturilor stabilite în scripturi. După ce l-au instalat pe Varuna ca stăpân al tuturor creaturilor acvatice şi l-au venerat cum se cuvine, celeştii s-au întors la locuinţele lor respective. Instalat de celeşti, ilustrul Varuna a început să protejeze cum se cuvine mările, lacurile, râurile şi alte rezervoare de apă, aşa cum Shakra protejează zeii. Scăldându-se şi el în acel *tirtha* şi oferind diverse daruri, Baladeva, ucigaşul lui Pralamva, posedat de o mare înţelepciune, s-a îndreptat apoi spre Agnitirtha, locul în care mâncătorul de unt clarificat, dispărând din vedere, s-a ascuns în adâncurile pădurii Sami. Când lumina tuturor lumilor a dispărut astfel, O, tu, cel fără păcat, zeii s-au îndreptat către Strămoşul universului. Şi au spus: „Adorabilul Agni a dispărut. Nu ştim motivul. Nu lăsa toate creaturile să fie distruse. Creează focul, O, puternicule Domn!"

Janamejaya a spus: Din ce motiv a dispărut Agni, Creatorul tuturor lumilor? Cum a fost descoperit de zei? Spune-mi toate acestea în detaliu.

Vaishampayana spuse: Agni, de energie mărită, s-a înspăimântat foarte mult de blestemul lui Bhrigu. Ascunzându-se în măruntaiele lemnului de Sami, acel zeu adorabil a dispărut din vedere. După dispariţia lui Agni, toţi zeii, având-l în frunte pe Vasava, în mare suferinţă, l-au căutat pe zeul dispărut. Găsindu-l apoi pe Agni, l-au văzut pe acel zeu zăcând în măruntaiele lemnului de Sami. Zeii, O, tigru printre regi, având-l pe Brihaspati în frunte, după ce au reuşit să îl găsească pe zeu, s-au bucurat foarte mult, având-l pe Vasava printre ei. Apoi s-au întors în locurile de unde veniseră. Agni, de asemenea, din cauza blestemului lui Bhrigu, a devenit un mâncător de toate, aşa cum spusese Bhrigu, cel care rostea Brahma. Înţeleptul Balarama, după ce se scăldase acolo, a mers apoi la Brahmayoni, unde Preaadoratul Strămoş al tuturor lumilor îşi exercitase funcţiile de creaţie. Cu mult timp în urmă, Domnul Brahman, împreună cu toţi zeii, s-a scăldat în acel *tirtha*, conform riturilor pentru zei. După ce s-a scăldat acolo şi a făcut diverse feluri de daruri, Valadeva a mers apoi la *tirtha* numit Kauvera, unde puternicul Ailavila, practicând aspre penitenţe, a obţinut, O, rege, Stăpânirea peste toate comorile. În timp ce locuia acolo (angajat în penitenţe), toate felurile de bogăţii şi toate pietrele preţioase au venit la el de la sine. După ce a ajuns la acel *tirtha* şi s-a scăldat

în apele sale, Baladeva a dăruit multe bogăţii brahmanilor. Rama a văzut în acel loc pădurile minunate ale lui Kuvera. Cu mult timp în urmă, nobilul Kuvera, şeful Yakshasilor, practicând cele mai aspre penitenţe acolo, a obţinut multe binecuvântări. Acestea au fost stăpânirea tuturor comorilor, prietenia lui Rudra, de o energie inegalabilă, statutul de zeu, regenţa peste un anumit punct cardinal (nordul) şi un fiu numit Nakakuvera. Acestea le-a obţinut grabnic şeful Yakshasilor acolo, O, tu cu braţe puternice! Maruţii, venind acolo, l-au instalat cuvenit (în suveranitatea sa). A primit de asemenea ca vehicul o caretă cerească, bine echipată, iute ca gândul, precum şi toată asistenţa unui zeu. După ce s-a scăldat în acel *tirtha* şi a dăruit multe bogăţii, Vala, folosind unguente albe, a plecat de acolo repede la un alt *tirtha*. Populat cu toate felurile de creaturi, acel *tirtha* este cunoscut sub numele de Vadarapachana. Acolo fructele fiecărui anotimp se găsesc întotdeauna şi florile şi fructele de orice fel sunt întotdeauna abundente.

SECŢIUNEA XLVIII

Vaishampayana a spus: Rama, (aşa cum s-a spus deja) a pornit apoi spre *tirtha* numită Vadarapachana, unde locuiau mulţi asceţi şi Siddha. Acolo, fiica lui Bharadvaja, de o frumuseţe fără seamăn pe pământ, numită Sruvavati, practica aspre nevoinţe. Ea era o fecioară care ducea viaţă de *Brahmacharin*. Acea frumoasă tânără, respectând diverse feluri de jurăminte, practica cele mai aspre penitenţe, mişcată de dorinţa de a obţine pe Domnul zeilor drept soţ. Mulţi ani au trecut, O, perpetuator al rasei lui Kuru, în care acea tânără şi-a menţinut în mod continuu acele diverse jurăminte extrem de greu de îndeplinit pentru femei. În cele din urmă, Pedepsitorul adorabil al lui Paka a fost mulţumit de ea datorită acelei conduite şi a acelor penitenţe ale ei şi a respectului deosebit pe care i-l purta. Atotputernicul Stăpân al zeilor a venit apoi la acea sihăstrie, asumându-şi forma marelui suflet şi reînnoitului *Rishi* Vasishtha. Văzând pe acel cel mai înalt dintre asceţi, Vasishtha, de penitenţe austere, ea l-a venerat, O, Bharata, conform riturilor practicate de asceţi. Cunoscătoare a jurămintelor, tânăra, plină de noroc şi vorbă dulce, i-a zis, spunând: „O, adorabile, O, tigru printre asceţi, spune-mi poruncile tale, O, stăpâne! O, tu cu jurăminte excelente, te voi servi după măsura puterii mele! Totuşi, nu îţi voi da mâna mea, din cauza respectului meu pentru Shakra! Eu caut să îl mulţumesc pe Shakra, stăpânul celor trei lumi, prin jurăminte şi observaţii stricte şi penitenţe ascetice!” Astfel adresat de ea, ilustrul zeu, zâmbind în timp ce o privea, şi cunoscându-i observaţiile, i-a vorbit dulce, O, Bharata, spunând: „Tu practici penitenţe de cel mai aspru fel! Acest lucru îmi este cunoscut, O, tu cu jurăminte excelente! Acel scop, de asemenea, ţinut în inima ta, pentru a cărui atingere te zbaţi, O, plină de noroc, îţi va fi, O, tu cu chip frumos, împlinit! Totul poate fi obţinut prin penitenţe. Totul depinde de penitenţe. Toate acele regiuni de fericire, O, tu cu chip frumos, care aparţin zeilor pot fi obţinute prin penitenţe. Penitenţele sunt rădăcina marilor fericiri. Acei oameni care renunţă la trupuri după ce au practicat penitenţe austere, obţin statutul de zei, O, plină de noroc! Păstrează în minte aceste cuvinte ale mele! Fierbe acum, O, fericită tânără, aceste cinci *jujube*, O, tu cu jurăminte excelente!” După ce a rostit aceste cuvinte, adorabilul ucigaş a lui Vala a plecat, luându-şi rămas bun, pentru a recita mental anumite *mantre* la un *tirtha* excelent nu departe de acel sihăstrie. Acel *tirtha* a ajuns să fie cunoscut în cele trei lumi după numele lui Indra, O, dăruitor de onoruri! Într-adevăr, a fost în scopul de a testa devoţiunea fecioarei că Domnul celeştilor a acţionat în acel fel pentru a împiedica fierberea *jujubelor.* Fecioara, O, rege, după ce s-a curăţat, şi-a început sarcina; ţinându-şi vorba şi cu atenţia fixată asupra ei, s-a aşezat la treabă fără să simtă nici o oboseală. Chiar şi aşa, acea fecioară cu jurăminte înalte, O, tigru printre regi, a început să fiarbă acele *jujube*. În timp ce stătea ocupată cu sarcina ei, O, taur printre oameni, ziua era pe cale să apună, dar totuşi acele *jujube* nu arătau nici un semn de înmuiere. Combustibilul pe care îl avea acolo s-a consumat complet. Văzând focul pe cale să se stingă din lipsă de combustibil, ea a început să-şi ardă propriile membre. Frumoasa domniţă şi-a aruncat întâi picioarele în foc. Fecioara fără de păcat a stat nemişcată în timp ce picioarele ei începeau să fie mistuite. Fata impecabilă nu s-a deranjat deloc de picioarele ei arse. Dificil de realizat, a făcut-o din dorinţa de a face bine Rishi-ului (care fusese oaspetele ei). Faţa ei nu s-a schimbat deloc sub acest proces dureros, nici nu a simţit lipsă de veselie din acest motiv. După ce şi-a aruncat membrele în foc, a

simţit la fel de multă bucurie ca şi cum le-ar fi scufundat în apă rece. Cuvintele Rishi-ului, ”Fierbe aceste *jujube*” i-au fost purtate în minte, O, Bharata! Fecioara plină de tihnă a început să fiarbă acele *jujube*, deşi acestea din urmă, O, rege, nu arătau nici un semn de înmuiere. Adorabilul Agni însuşi i-a consumat picioarele. Pentru aceasta, însă, domniţa nu a simţit cea mai mică durere. Văzând acest act al ei, Domnul celor trei lumi a fost foarte mulţumit. El i s-a arătat apoi în forma sa proprie fecioarei. Şeful zeilor i-a vorbit apoi acelei domniţe cu jurăminte foarte austere, spunând: „Sunt mulţumit de devotamentul tău, de penitenţele şi de jurămintele tale! Dorinţa pe care o ai se va îndeplini, O, cea cu stare bună! Renunţând la trupul tău, O, binecuvântată, vei trăi cu mine în cer! Această sihăstrie, din nou, va deveni cel mai de frunte loc de pelerinaj din lume, capabil să curăţe de orice păcat, O, tu cu sprâncene frumoase, şi va fi cunoscut sub numele de Vadarapachana. Va fi celebrată în cele trei lumi şi va fi lăudată de mari Rishi. În acest loc de pelerinaj, O, cea cu stare bună, fără păcat şi foarte binecuvântată, cei şapte Rishi o lăsaseră pe Arundhati (soţia unuia dintre ei), într-o zi, când plecaseră la Himavat. Acei binecuvântaţi cu jurăminte foarte rigide plecaseră acolo pentru a aduna fructe şi rădăcini pentru subzistenţa lor. În timp ce trăiau astfel într-o pădure din Himavat pentru a-şi procura cele necesare traiului, a avut loc o secetă de doisprezece ani. Acei asceţi, şi-au făcut un azil pentru ei şi au continuat să trăiască acolo. Între timp, Arundhati s-a dedicat penitenţelor ascetice (în locul unde fusese lăsată). Văzând pe Arundhati dedicată celor mai austere jurăminte, zeul care dă binecuvântări şi cu trei ochi (Mahadeva) foarte mulţumit, a venit acolo. Marele Mahadeva, luând forma unui Brahmana, a venit la ea şi i-a spus: „Doresc mâncare, O, cea cu stare bună!”. Arundhati cea frumoasă i-a zis: „Stocul nostru de mâncare s-a epuizat, O, Brahmane! Mănâncă *jujube*!”. Mahadeva a răspuns: „Găteşte aceste *jujube*, O, tu cu jurăminte excelente!”. După aceste cuvinte, ea a început să gătească acele *jujube* pentru a-i face pe plac acelui Brahmana. Punând acele *jujube* pe foc, celebrul Arundhati asculta diverse prelegeri excelente, încântătoare şi sacre (din gura lui Mahadeva). Acea secetă de doisprezece ani apoi a trecut (ca şi cum ar fi fost o singură zi). Fără mâncare, şi ocupată cu gătitul şi ascultarea acelor prelegeri cu stare bună, acea perioadă teribilă a trecut, ca şi cum ar fi fost o singură zi pentru ea. Apoi, cei şapte Rishi, după ce au procurat fructe de pe munte, s-au întors în acel loc. Adorabilul Mahadeva, foarte mulţumit de Arundhati, i-a spus: „Apropie-te, ca şi altă dată, de aceşti Rishi, O dreaptă! Am fost mulţumit de penitenţele şi jurămintele tale!” Adorabilul Hara s-a arătat apoi în forma sa proprie. Mulţumit, le-a vorbit despre nobilul comportament al Arundhati (în aceşti termeni): „Meritul ascetic pe care această doamnă l-a dobândit este, cred eu, mult mai mare decât cel pe care l-aţi câştigat voi pe pieptul Himavatului! Penitenţele practicate de această doamnă au fost extrem de austere, căci ea a petrecut doisprezece ani gătind, postind ea însăşi tot acest timp!” Zeiescul Mahadeva i-a spus atunci Arundhati: „Cere-ţi darul, o venerabilă doamnă, care îţi este în inimă!” Apoi acea doamnă cu ochi mari, de nuanţă roşiatică, i-a spus zeului, în mijlocul celor şapte Rishi: „Dacă tu, O, divinitate, eşti mulţumit de mine, atunci să devină acest loc un excelent *tirtha*! Să fie cunoscut sub numele de Vadarapachana şi să fie locul preferat al Siddha-lor şi al Rishi-lor cereşti. De asemenea, O, zeu al zeilor, cel care ţine post aici şi rămâne trei nopţi după ce s-a purificat, să obţină rodul unui post de doisprezece ani!” Zeul i-a răspuns: „*Aşa să fie!*” Lăudat de cei şapte Rishi, zeul s-a întors apoi în ceruri. Într-adevăr, Rishi-ii fuseseră uimiţi de vederea zeului şi, privind-o pe casta Arundhati neatinsă şi încă posedând culoarea sănătăţii şi atât de capabilă să suporte foamea şi setea. Aşa a obţinut falnica Arundhati, în vremuri de demult, cea mai înaltă realizare, ca şi tine, O, doamnă foarte fericită, de dragul meu, O, fecioară cu jurăminte stricte! Tu, însă, O, iubită domnişoară, ai practicat penitenţe mai severe! Mulţumit de jurămintele tale, îţi voi acorda şi eu acest dar special, O, binecuvântată, un dar superior celui acordat lui Arundhati. Prin puterea zeului cu suflet înalt care i-a acordat acel dar Arundhati şi prin energia ta, O, iubită, îţi voi acorda acum un alt dar, astfel încât persoana care va locui în acest *tirtha* doar o singură noapte şi se va scălda aici cu sufletul fixat (în meditaţie), după ce îşi va lăsa corpul, va obţine multe regiuni de fericire greu de dobândit (prin alte mijloace)! După ce i-a spus aceste cuvinte Sruvavatii purificate, Shakra cel cu o mie de ochi şi energie mare s-a întors apoi în ceruri. După ce a plecat cel care mânuieşte trăsnetul, O, rege, o ploaie de flori cereşti cu miros dulce a căzut acolo, O, şef al rasei lui Bharata! Tobe cereşti, cu sunet puternic, au fost de asemenea bătute acolo. Brize binecuvântate şi parfumaţi au suflat şi ele acolo,

O, monarh! Sruvavati cea binecuvântată și-a lăsat apoi corpul și a devenit soția lui Indra. Obținând statutul prin penitențe austere, ea a început să-și petreacă timpul, jucându-se cu el pentru totdeauna.

Janamejaya a spus: Cine a fost mama Sruvavatii și cum a fost crescută acea frumoasă domnișoară? Doresc să aud acest lucru, O, Brahmane, deoarece curiozitatea mea este mare.

Vaishampayana a spus: Sămânța vitală a regeneratului și înaltului Rishi Bharadwaja a căzut, când a zărit-o pe *Apsara* Ghritachi cu ochii mari, în timp ce aceasta trecea pe acolo. Cel mai important dintre asceți a luat-o în mână. Apoi a fost păstrată într-o cupă făcută din frunze de copac. În acea cupă s-a născut fata Sruvavati. După ce a îndeplinit ritualurile obișnuite post-genitale, marele ascet Bharadwaja, înzestrat cu bogăția penitenţelor, i-a dat un nume. Numele pe care Rishi, cu sufletul drept, i l-a dat în prezența zeilor și a Rishi-lor a fost Sruvavati. Ținând fata în schitul său, Bharadwaja s-a retras în pădurile Himavat. Cel mai important dintre Yadu, Baladeva, de mare demnitate, după ce s-a scăldat în acel *tirtha* și a dăruit multe bogății multor brahmani de seamă, a pornit apoi, cu sufletul bine fixat pe meditație, spre *tirtha* lui Sakta.

SECȚIUNEA XLIX

Vaishampayana a spus: Măreţul șef al Yaduilor, după ce a mers la *tirtha* lui Indra, s-a scăldat acolo conform rânduielilor cuvenite și a dăruit bogății și giuvaeruri Brahmanilor. Acolo, șeful celeștilor efectuase o sută de sacrificii de cai și dăruise bogății enorme lui Brihaspati. Într-adevăr, cu ajutorul Brahmanilor cunoscători de *Vedă*, Shakra a oficiat toate acele sacrificii acolo, conform riturilor rânduite (în scripturi). Acele sacrificii erau de așa natură încât totul în ele era fără măsură. S-au adus cai de toate soiurile. Dărnicia către Brahmani a fost mare. După ce a încheiat cuvenit acele o sută de sacrificii, O, șef al Bharataşilor, Shakra de mare strălucire a ajuns să fie numit cu numele de Satakratu. Acel *tirtha* vestit și sfânt, capabil să alunge orice păcat, a ajuns apoi să fie numit după numele său ca Indra-*tirtha*. După ce s-a scăldat acolo cuvenit, Baladeva i-a venerat pe Brahmani cu daruri de hrană excelentă și veșminte. Apoi a plecat la acel *tirtha* vestit și cel mai de seamă, numit după numele lui Rama. Prea fericitul Rama din neamul lui Bhrigu, înzestrat cu mare merit ascetic, a subjugat pământul în repetate rânduri și a ucis toți Kshatriyii de seamă. (După ce a realizat astfel de fapte) Rama a oficiat în acel *tirtha* un sacrificiu Vajapeya și o sută de sacrificii de cai, cu ajutorul preceptorului său Kasyapa, cel mai bun dintre Muni. Acolo, ca plată pentru sacrificiu, Rama i-a dăruit învățătorului său întregul pământ cu oceanele sale. Măreţul Rama, după ce s-a scăldat acolo cuvenit, a făcut daruri Brahmanilor, O, Janamejaya, și i-a venerat astfel. După ce a făcut diverse daruri constând în giuvaeruri diverse, precum și vite și elefanți și sclave și oi și capre, s-a retras apoi în pădure. După ce s-a scăldat în acel *tirtha* sfânt și cel mai de seamă, care era loc de refugiu pentru zei și Rishi regenerați, Baladeva i-a venerat cuvenit pe asceți acolo și apoi a plecat la *tirtha* numit Yamuna. Înzestrat cu mare strălucire, Varuna, prea fericitul fiu al lui Aditi, oficiase în zilele demult apuse în acel *tirtha* sacrificiul *Rajasuya*, O, stăpân al Pământului! Având în bătălie supuși pe oameni și pe cești, precum și pe Gandharva și pe Rakshasa, Varuna, O, rege, acel ucigaș de eroi ostili, a săvârșit marele său sacrificiu în acel *tirtha*. La începutul acelui sacrificiu suprem, a avut loc o bătălie între zei și Danava, care a inspirat teroare celor trei lumi. După încheierea acelui sacrificiu suprem, *Rajasuya* (al lui Varuna), o bătălie teribilă, O, Janamejaya, a avut loc printre Kshatriya. Baladeva, mereu darnic și puternic, după ce a venerat Rishi-ii de acolo, a făcut multe daruri celor care le doreau. Plin de bucurie și lăudat de marii Rishi, Baladeva, acel erou veșnic împodobit cu ghirlande de flori sălbatice și având ochi asemenea unor frunze de lotus, s-a îndreptat apoi spre *tirtha* numit Aditya. Acolo, O, cel mai bun dintre regi, adorabilul Surya, de mare splendoare, după ce a efectuat un sacrificiu, a obținut suveranitatea tuturor corpurilor luminoase (din univers) și a dobândit de asemenea energia sa mare. Acolo, în acel *tirtha* situat pe malul acelui râu, toți zeii cu Vasava în frunte, Viswedeva, Marut, Gandharva, Apsara, cel născut pe insulă (Vyasa), Suka, Krishna ucigașul lui Madhu, Yaksha, Rakshasa și Pisacha, O, rege, și diverși alții, în număr de mii, toți încântați de succesul lor ascetic, locuiesc

mereu. Într-adevăr, în acel *tirtha* fericit şi sfânt al Sarasvatii, însuşi Vishnu, după ce în zile străvechi a ucis Asura, Madhu şi Kaitabha, efectuase, O, cap al Bharaţilor, abluţiunile sale. Cel născut pe insulă (Vyasa) de asemenea, cu suflet virtuos, O, Bharata, după ce s-a scăldat în acel *tirtha*, a obţinut mari puteri yoghine şi a atins un succes înalt. Înzestrat cu mare merite ascetic, *Rishi* Asita-Devala de asemenea, după ce s-a scăldat în acel *tirtha* cu sufletul cuprins de meditaţie yoghină înaltă, a obţinut mari puteri yoghine.

SECŢIUNEA C

Vaishampayana a spus: În acel *tirtha* locuia în zilele de demult un Rishi cu suflet virtuos, pe nume Asita-Devala, care respecta datoriile vieţii casnice. Devotat virtuţii, ducea o viaţă de puritate şi autocontrol. Posedând marele merit ascetic, era plin de compasiune pentru toate creaturile şi nu a vătămat niciodată pe nimeni. În cuvânt, faptă şi gând, el menţinea o atitudine egală faţă de toate creaturile. Fără mânie, O, monarh, mustrarea şi lauda erau egale pentru el. Cu o atitudine egală faţă de cele plăcute şi cele neplăcute, el era, asemenea lui Yama însuşi, complet imparţial. Marele ascet privea cu ochi egal asupra aurului şi a unui teanc de pietricele. El se închina zilnic zeilor şi oaspeţilor şi Brahmanilor (care veneau la el). Întotdeauna devotat dreptăţii, el practica întotdeauna jurământul de *brahmacarya*. Odată, un ascetic inteligent, O, monarh, pe nume Jaigishavya, devotat Yoga şi cufundat în meditaţie şi ducând o viaţă de pustnic, a venit la azilul lui Devala. Posedând o strălucire mare, acel mare ascet, mereu devotat Yoga, O, monarh, în timp ce locuia în azilul lui Devala, a fost încununat cu succesul ascetic. Într-adevăr, în timp ce marele *Muni* Jaigishavya locuia acolo, Devala îl privea, fără să-l neglijeze niciodată. Astfel, O, monarh, o lungă perioadă de timp a fost petrecută de cei doi în zilele de demult. Într-o ocazie, Devala l-a pierdut din vedere pe Jaigishavya, cel mai de seamă dintre asceţi. La ora cinei, însă, O, Janamejaya, ascetul inteligent şi drept, conducând o viaţă de cerşetorie, s-a apropiat de Devala pentru a cere pomană. Văzându-l pe marele ascet reapărut în chip de pustnic, Devala i-a arătat o mare onoare şi şi-a exprimat multă satisfacţie. Şi Devala şi-a venerat oaspetele, O, Bharata, după măsura puterilor sale, conform riturilor stabilite de Rishi şi cu mare atenţie timp de mulţi ani. Într-o zi, însă, O, rege, în faţa marelui Muni, o anxietate profundă i-a tulburat inima lui Devala, cel cu suflet înalt. Acesta s-a gândit în sinea sa: „Mulţi ani am petrecut venerându-l pe acest ascet. Acest pustnic inactiv, totuşi, nu mi-a spus încă un singur cuvânt!” După ce s-a gândit la asta, binecuvântatul Devala a plecat pe malurile oceanului, călătorind prin văzduh şi purtându-şi cu el ulciorul de lut. Ajuns pe ţărmul Oceanului, acel stăpân al râurilor, O, Bharata, dreptul suflet Devala l-a văzut pe Jaigishavya ajungând acolo înaintea sa. Domnul Asita, văzând aceasta, a fost cuprins de uimire şi s-a gândit în sinea sa: „Cum a putut călugărul să vină la ocean şi să-şi facă baia chiar înainte de sosirea mea?” Astfel s-a gândit marele Rishi Asita. Făcându-şi cuvenitele băi acolo şi purificându-se astfel, a început să recite în tăcere sfintele *mantre*. După ce şi-a terminat băile şi rugăciunile tăcute, binecuvântatul Devala s-a întors în azilul său, O, Janamejaya, purtând cu el vasul său de pământ plin cu apă. Când ascetul, însă, a intrat în propriul său azil, l-a văzut pe Jaigishavya aşezat acolo. Marele ascet Jaigishavya nu i-a vorbit niciodată lui Devala, ci a trăit în azilul acestuia ca o bucată de lemn. Văzându-l pe acel ascet, care era un ocean de asceze, scufundat în apele mării (înaintea propriei sale sosiri acolo), Asita l-a văzut acum întorcându-se în sihăstria sa înainte ca el însuşi să se întoarcă. Văzând această putere, dobândită prin Yoga, a penitenţelor lui Jaigihavya, Asita Devala, O, rege, înzestrat cu o mare inteligenţă, a început să reflecteze asupra subiectului. Într-adevăr, cel mai bun dintre asceţi, O, monarh, s-a mirat mult, spunând: „Cum putea fi acesta văzut în ocean şi din nou în sihăstria mea?” În timp ce era absorbit în astfel de gânduri, ascetul Devala, cunoscător al *mantrelor*, a zburat deasupra, O, monarh, din sihăstria sa în cer, pentru a afla cine era cu adevărat Jaigishavya, căsătorit cu o viaţă de cerşetorie. Devala a văzut mulţimi de Siddha care rătăceau pe cer, cuprinşi de meditaţie, şi l-a văzut pe Jaigishavya venerat cu reverenţă de acei Siddha. Ferm în îndeplinirea jurămintelor sale şi perseverent (în eforturile sale), Devala a fost cuprins de furie la vederea acestuia. Apoi l-a văzut pe Jaigishavya plecând spre cer. În continuare, l-a văzut mergând spre regiunea Pitris. Devala l-a văzut apoi mergând spre regiunea lui Yama. Din regiunea lui Yama,

marele ascet Jaigishavya a fost apoi văzut ridicându-se în aer şi mergând spre lăcaşul lui Soma. Apoi a fost văzut mergând spre regiunile binecuvântate (una după alta) ale celor care au efectuat anumite sacrificii rigide. De acolo, a mers spre regiunile celor care fac *Agnihotra* şi de acolo spre regiunea acelor asceţi care fac sacrificiile *Darsa* şi *Paurnamasa*. Înţeleptul Devala l-a văzut apoi mergând din acele regiuni ale celor care fac sacrificii prin uciderea animalelor spre acea regiune pură care este venerată chiar de zei. Devala l-a văzut apoi pe călugăr mergând la locul acelor asceţi care fac sacrificiul numit *Chaturmasya* şi diverse alte sacrificii de acelaşi fel. De acolo, a mers spre regiunea aparţinând celor care fac sacrificiul *Agnishtoma*. Devala a văzut apoi oaspetele său mergând la locul acelor asceţi care fac sacrificiul numit *Agnishutta*. Într-adevăr, Devala l-a văzut apoi în regiunile acelor oameni foarte înţelepţi care fac cel mai important sacrificiu, *Vajapeya*, şi acel alt sacrificiu în care este necesară o mulţime de aur. Apoi l-a văzut pe Jaigishavya în regiunea celor care fac *Rajasuya* şi *Pundarika*. Apoi l-a văzut în regiunile acelor oameni de frunte care fac sacrificiul calului şi sacrificiul în care sunt sacrificate fiinţe umane. Într-adevăr, Devala l-a văzut pe Jaigishavya şi în regiunile celor care fac sacrificiul numit *Sautramani* şi acel alt loc în care este necesară carnea, greu de procurat, a tuturor animalelor vii. Jaigishavya a fost apoi văzut în regiunile celor care fac sacrificiul numit *Dadasaha* şi diverse alte sacrificii de natură similară. Asita şi-a văzut apoi oaspetele petrecând timp în regiunea lui Mitravaruna şi apoi în cea a Adityas. Asita l-a văzut apoi pe oaspetele său trecând prin regiunile Rudras, Vasus şi Brihaspati. După ce a zburat apoi în regiunea binecuvântată numită Goloka, Jaigishavya a fost apoi văzut trecând în cea a Brahmasatris. După ce a trecut prin energia sa prin trei alte regiuni, el a fost văzut mergând spre regiunile rezervate femeilor caste şi devotate soţilor lor. Asita, însă, în acest moment, O, pedepsitorule de duşmani, l-a pierdut din vedere pe Jaigishavya, cel mai de frunte dintre asceţi, care, cuprins de yoga, a dispărut din ochii săi. Binecuvântatul Devala a reflectat apoi asupra puterii lui Jaigishavya şi asupra excelenţei jurămintelor sale, precum şi asupra succesului de neegalat al yoga sa. Apoi, Asita, cu mâinile împreunate şi într-un spirit reverenţios, i-a întrebat pe acei Siddha de seamă din regiunile Brahmasatris, spunând: „Nu-l văd pe Jaigishavya! Spuneţi-mi unde se află acel ascet de mare energie. Doresc să aud acest lucru, căci curiozitatea mea este mare.”

Siddhis au spus: Ascultă, O, Devala al jurămintelor rigide, căci îţi spunem adevărul. Jaigishavya a plecat în regiunea eternă a lui Brahman.

Vaishampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale Siddhaşilor care locuiau în regiunile Brahmasatris, Asita a încercat să se înalţe, dar a căzut repede. Atunci Siddhaşii, adresându-se încă o dată lui Devala, i-au spus: „Tu, O, Devala, nu eşti competent să mergi acolo, în lăcaşul lui Brahman, unde s-a dus Jaigishavya!”

Vaishampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale Siddhalor, Devala a coborât, coborând dintr-o regiune în alta în ordine. Într-adevăr, s-a întors la propriul său lăcaş sacru foarte repede, ca o insectă înaripată. Imediat ce a intrat în locuinţa sa, l-a văzut pe Jaigishavya şezând acolo. Atunci Devala, văzând puterea derivată prin Yoga din penitenţele lui Jaigishavya, a reflectat asupra ei cu înţelegerea sa dreaptă şi, apropiindu-se de marele ascet, O, rege, cu umilinţă, i s-a adresat lui Jaigishavya cu suflet nobil, spunând: „Doresc, O, adoratule, să adopt religia *Moksha* (Eliberarea)!”. Auzind aceste cuvinte, Jaigishavya i-a dat învăţătură. Şi i-a predat, de asemenea, rânduielile Yoga şi supremele şi eternele datorii, precum şi opusul lor. Marele ascet, văzându-l pe acesta hotărât, a îndeplinit toate actele (pentru admiterea sa în acea religie) conform riturilor stabilite în acest scop. Atunci toate creaturile, împreună cu Pitrii, văzându-l pe Devala hotărât să adopte religia Eliberării, au început să plângă, spunând: „Vai, cine ne va mai da hrană de acum înainte!”. Auzind aceste jelanii ale tuturor creaturilor care răsunau prin cele zece direcţii, sufletul lui Devala s-a îndreptat spre renunţarea la religia Eliberării. Atunci toate felurile de fructe şi rădăcini sacre, O, Bharata, şi flori şi ierburi căzătoare, în mii, au început să plângă, spunând: „Rău-intenţionatul şi mârşavul Devala ne va culege şi ne va tăia, fără îndoială, din nou! Vai, după ce a asigurat toate creaturile de non-vătămarea sa perfectă, el nu vede răul pe care meditează să-l facă!”.

La aceasta, cel mai bun dintre asceți a început să reflecteze cu ajutorul înțelegerii sale, spunând: „Care dintre acestea două, religia Eliberării sau cea a Familialității, va fi mai bună pentru mine?”. Reflecând asupra acestui lucru, Devala, O, cel mai bun dintre regi, a abandonat religia Familialității și a adoptat-o pe cea a Eliberării. După ce s-a dedat acestor reflecții, Devala, în consecința acestei hotărâri, a atins cea mai înaltă împlinire, O, Bharata, și cel mai înalt Yoga. Zeii, conduși de Brihaspati, l-au lăudat apoi pe Jaigishavya și penitențele acelui ascet. Atunci cel mai de frunte dintre asceți, Narada, adresându-se zeilor, a spus: „Nu există nicio penitență ascetică la Jaigishavya, din moment ce l-a umplut pe Asita de uimire!”. Locuitorii cerului s-au adresat apoi lui Narada, care spunea astfel de cuvinte înfricoșătoare, spunând: „Nu vorbi așa despre marele ascet Jaigishavya! Nu este nimeni superior sau chiar egal cu acest suflet nobil în forță de energie și penitență și Yoga!”. Atât de mare era puterea lui Jaigishavya, precum și a lui Asita. Acesta este locul celor doi, și acesta este *tirtha* celor doi cu suflet nobil. Scăldându-se acolo și dăruind avere brahmanilor, cel cu sufletul nobil, purtătorul plugului, cu fapte nobile, a acumulat mare merit și apoi a plecat la *tirtha* lui Soma.

SECȚIUNEA CI

Vaishampayana a spus: Acolo, în acel *tirtha*, O, Bharata, unde Domnul stelelor a săvârșit în vremurile de demult sacrificiul *rajasuya*, s-a dat o mare bătălie în care Taraka a fost rădăcina răului. Scăldându-se în acel *tirtha* și făcând multe daruri, virtuosul Bala, cu sufletul curățit, s-a îndreptat spre *tirtha* muniului numit Sarasvata. Acolo, în timpul unei secete care a durat doisprezece ani, în trecut, înțeleptul Sarasvata a învățat *Vedele* multor brahmani de seamă.

Janamejaya a spus: De ce înțeleptul Sarasvata, O, tu, cel cu merite ascetice, a învățat *Vedele* rishi-lor în timpul unei secete de doisprezece ani?

Vaishampayana a continuat: În vremurile de demult, O, monarhule, exista un înțelept inteligent, cu mari merite ascetice. El era cunoscut sub numele de Dadhica. Având un control deplin asupra simțurilor sale, el ducea o viață de brahmacarin. Ca urmare a austerităților sale ascetice excesive, Shakra a fost cuprins de o mare teamă. Înțeleptul nu putea fi abătut (de la penitența sa) nici măcar prin oferirea diverselor recompense. În cele din urmă, pedepsitorul lui Paka, pentru a-l ispiti pe înțelept, i-a trimis pe frumoasa și celestă *apsara*, numită Alambusa. Acolo, pe malurile Sarasvati, unde înțeleptul cu suflet înalt era angajat în actul de a-i mulțumi pe zei, domnișoara celestă numită mai sus, O, monarhule, și-a făcut apariția. Văzând acea domnișoară cu membre frumoase, sămânța vitală a acelui ascet cu suflet curat a ieșit. A căzut în Sarasvati, iar aceasta a păstrat-o cu grijă. Într-adevăr, O, taur printre oameni, râul, văzând acea sămânță, a păstrat-o în pântecele său. În timp, sămânța s-a dezvoltat într-un făt, iar marele râu l-a păstrat pentru a-i da viață ca unui copil. Când a sosit momentul, cel mai important dintre râuri a adus pe lume acel copil și apoi a plecat, O, stăpâne, luându-l cu ea, la acel rishi.

Văzând pe cel mai bun dintre rishi într-un conclav, Sarasvati, O, monarhule, în timp ce îi încredința copilul, a rostit aceste cuvinte: „O, rishi regenerat, acesta este fiul tău pe care l-am purtat în pântece din devotament pentru tine! Sămânța ta, care a căzut la vederea *apsarei* Alambusa, a fost purtată de mine în pântece, O, rishi regenerat, din devotament pentru tine, știind bine că energia ta nu va suferi niciodată distrugerea! Acceptă acest copil fără cusur, dat de mine, ca fiind al tău! Astfel adresat de ea, rishi a acceptat copilul și a simțit o mare bucurie. Din afecțiune, acel brahman de seamă a mirosit capul fiului său și l-a ținut strâns în brațe, O, cel mai de seamă dintre descendenții lui Bharata, pentru o vreme. Mulțumit de Râu, marele ascet Dadhica i-a acordat apoi o binecuvântare, spunând: „Vishvadevas, rishii și toate triburile gandharvas și apsaras vor avea de acum înainte, O, binecuvântată, o mare fericire când li se vor oferi jertfe din apa ta!”

După ce a spus acestea marelui râu, înțeleptul, mulțumit și plin de bucurie, a lăudat-o cu următoarele cuvinte. Ascultă-le cu atenție, O, rege! „Tu ți-ai luat nașterea, O, binecuvântată, din

lacul Brahman în vremuri străvechi. Toți asceții cu jurăminte stricte te cunosc, O, cea mai importantă dintre râuri! Întotdeauna cu trăsături plăcute, mi-ai făcut mult bine! Acest copil al tău, O, tu, cea cu tenul cel mai frumos, va fi cunoscut sub numele de Sarasvata! Acest fiu al tău, capabil să creeze lumi noi, va deveni cunoscut după numele tău! Într-adevăr, acel mare ascet va fi cunoscut sub numele de Sarasvata! În timpul unei secete care va dura doisprezece ani, acest Sarasvata, O, binecuvântată, va învăța *Vedele* multor brahmani de seamă! O, binecuvântată Sarasvati, prin harul meu, tu, O, frumoasă, vei deveni întotdeauna cea mai importantă dintre toate râurile sacre!" Chiar astfel a fost lăudat marele Râu de către înțelept, după ce acesta i-a acordat binecuvântările sale. Râul a plecat apoi, plin de bucurie, O, taur al neamului Bharata, luând cu el acel copil.

Între timp, cu ocazia unui război între zei și danavi, Shakra a rătăcit prin cele trei lumi în căutarea unor arme. Marele zeu nu a reușit însă să găsească arme potrivite pentru a ucide dușmanii celor cerești. Shakra le-a spus atunci zeilor: „Nu pot să mă descurc cu marii Asura! Într-adevăr, fără oasele lui Dadhica, dușmanii noștri nu pot fi uciși! Voi, cei mai buni dintre celestiali, mergeți, așadar, la cel mai important dintre rishi și rugați-l, spunând: «Dă-ne, O, Dadhica, oasele tale! Cu ele îi vom ucide pe dușmanii noștri!»"

Rugat de ei pentru oasele sale, acel rishi fruntaș, O, șef al rasei Kuru, și-a dat viața fără ezitare. După ce a făcut ceea ce era plăcut zeilor, înțeleptul a obținut multe regiuni de merit inepuizabil. Cu oasele sale, între timp, Shakra (Indra) a făcut cu bucurie tot felul de arme, cum ar fi trăsnete, discuri, mături grele și tot felul de bâte și ciomege. Egal cu Însuși Creatorul, Dadhici fusese născut de marele *rishi* Bhrigu, fiul Domnului tuturor creaturilor, cu ajutorul penitențelor sale austere. Cu membre puternice și posedând o mare energie, Dadhici fusese făcut cea mai puternică dintre creaturile din lume. Puternicul Dadhici, renumit pentru gloria sa, a devenit înalt ca regele munților. Păzitorul lui Paka fusese mereu neliniștit din cauza energiei sale. Cu trăsnetul născut din energie *brahma*, și inspirat cu *mantre*, O, Bharata, Indra a produs un zgomot puternic când l-a aruncat și a ucis nouăzeci și nouă de eroi printre daitya. După o lungă și groaznică perioadă de timp scurse de atunci, a avut loc o secetă, O, rege, care a durat doisprezece ani. În timpul acelei secete care a durat doisprezece ani, marii rishi, de dragul hranei, au fugit în toate părțile, O, monarh.

Văzându-i împrăștiați în toate direcțiile, și înțeleptul Sarasvata și-a pus inima pe fugă. Râul Sarasvati i-a spus atunci: „Nu este nevoie, O, fiule, să pleci de aici, căci eu îți voi da mereu hrană chiar aici, oferindu-ți pești mari! Rămâi, așadar, chiar aici!" Așa adresat (de râu), înțeleptul a continuat să trăiască acolo și să ofere jertfe de hrană rishilor și zeilor. Și-a obținut hrana zilnică și astfel a continuat să se susțină atât pe sine, cât și pe zei.

După ce seceta de doisprezece ani trecuse, marii rishi s-au solicitat unul pe altul pentru prelegeri despre *Vede*. Rătăcind cu stomacurile flămânde, rishii pierduseră cunoștința *Vedelor.* Nu era, într-adevăr, niciunul dintre ei care să poată înțelege scripturile. S-a întâmplat ca unul dintre ei să-l întâlnească pe Sarasvata, acel *rishi* eminent, în timp ce acesta din urmă citea *Vedele* cu o atenție concentrată. Întorcându-se la conclavul rishilor, el le vorbi despre Sarasvata de splendoare de neegalat și înfățișare de zeu, angajat în citirea *Vedelor* într-o pădure singuratică. Atunci toți marii rishi au venit la acel loc și i-au vorbit în comun lui Sarasvata, cel mai bun dintre asceți, aceste cuvinte: „Învață-ne, O, înțeleptule!" Asceților le-a răspuns, zicând: „Fiți discipolii mei cuvenit!" Conclavul asceților a răspuns: „O, fiule, ești încă prea tânăr ca ani!" Atunci el i-a răspuns asceților: „Trebuie să acționez în așa fel încât meritul meu religios să nu sufere o diminuare! Cel ce învață necorespunzător și cel ce a învățat necorespunzător sunt amândoi pierduți imediat și ajung să se urască unul pe altul! Nu anii, sau decrepitudinea, sau bogăția, sau numărul rudelor stau la baza meritelor rishilor! Cel dintre noi care este capabil să citească și să înțeleagă *Vedele* este mare!"

Auzind aceste cuvinte ale lui, acei *muni* au devenit cuvenit discipolii lui și, obținând de la el *Vedele*, au început din nou să-și laude riturile. 60.000 de *muni* au devenit discipoli ai rishiului

reînviat Sarasvata de dragul de a-şi dobândi *Vedele* de la el. Arătând ascultare faţă de acel rishi agreabil, deşi un băiat, *muni* au adus fiecare o mână de iarbă şi i-au oferit-o ca să-şi facă locul de şezut. Mărinimosul fiu al Rohinei, şi frate mai mare al lui Keshava, după ce dăduse înstăririle acelei *tirtha*, a pornit apoi cu bucurie spre un alt loc unde locuia (în vremuri străvechi) o bătrână fără a fi trecut prin ceremonia căsătoriei.

SECŢIUNEA CII

Janamejaya a spus: De ce, O, reînnoitule, acea domnişoară s-a supus penitenţelor ascetice, în zilele de demult? Din ce motiv a practicat penitenţe şi care a fost jurământul ei? Discursul pe care l-am auzit deja de la tine este fără egal şi plin de mister! Spune-mi (acum) toate detaliile cu privire la modul în care acea fată s-a angajat în penitenţe.

Vaishampayana a spus: A existat un rishi de energie abundentă şi mare renume, numit Kuni-Garga. Acel ascet suprem, după ce a practicat cele mai aspre penitenţe, O, rege, a creat o fiică cu sprâncene frumoase printr-un decret al voinţei sale. Văzând-o, celebrul ascet Kuni-Garga s-a umplut de bucurie. Şi-a părăsit corpul, O, rege, şi apoi s-a dus în cer. Acea domnişoară fără cusur, amabilă şi cu sprâncene frumoase, între timp, cu ochi ca nişte petale de lotus, a continuat să practice penitenţe severe şi foarte rigide. Ea i-a venerat pe *pitri* şi pe zei cu posturi. În practica unor penitenţe atât de severe, a trecut o lungă perioadă de timp. Deşi tatăl ei intenţionase să o dea de soţie, ea tot nu dorea căsătoria, pentru că nu vedea un soţ care să fie vrednic de ea.

Continuând să-şi slăbească trupul prin penitenţe austere, ea s-a dedicat închinării *pitrilor* şi zeilor în acea pădure singuratică. Deşi se ocupa cu o astfel de trudă, O, monarhule, şi deşi slăbise din cauza vârstei şi austerităţilor, ea se considera totuşi fericită. În cele din urmă, când (a devenit atât de bătrână încât) nu se mai putea mişca nici un pas fără ajutorul cuiva, şi-a pus inima să plece în lumea de dincolo. Văzând-o pe punctul de a-şi lăsa corpul, Narada i-a spus: „O, cea fără de păcat, nu ai regiuni de fericire de obţinut din cauza faptului că nu te-ai curăţat prin rânduiala căsătoriei! O, tu cu mari asceze, am auzit asta în ceruri! Mari au fost austerităţile tale ascetice, dar nu ai nicio pretenţie la regiuni de fericire!”

Auzind aceste cuvinte ale lui Narada, bătrâna s-a dus la o adunare de ritualuri şi a spus: „Voi da jumătate din penitenţele mele celui care îmi va primi mâna pentru căsătorie!” După ce a spus aceste cuvinte, fiul lui Galava, un rishi, cunoscut sub numele de Sringavat, i-a acceptat mâna, propunându-i acest târg: „Cu acest târg, O, frumoasă doamnă, îţi voi accepta mâna, anume că vei locui cu mine doar o singură noapte!” După ce a acceptat târgul, ea i-a dat mâna.

Într-adevăr, fiul lui Galava, conform ordonanţelor stabilite şi după ce a vărsat cuvenitele ofrande în foc, i-a acceptat mâna şi s-a însurat cu ea. În acea noapte, ea a devenit o tânără de cea mai frumoasă nuanţă, îmbrăcată în veşminte cereşti şi împodobită cu ornamente şi ghirlande cereşti şi unsă cu unguente şi parfumuri cereşti. Văzând-o arzând de frumuseţe, fiul lui Galava a devenit foarte fericit şi a petrecut o noapte în compania ei.

Dimineaţa i-a zis el lui: „Legământul, O, brahmana, pe care l-am făcut cu tine, a fost îndeplinit, O, cel mai de seamă dintre asceţi! Fii binecuvântat, acum te voi părăsi!” După ce i-a obţinut permisiunea, ea a mai spus: „Cel care, cu atenţie profundă, va petrece o noapte în acest *tirtha*, după ce a mulţumit locuitorii cerului cu ofrande de apă, va dobândi meritul celui care observă jurământul de *brahmacarya* timp de cincizeci şi opt de ani!” După ce a rostit aceste cuvinte, acea doamnă castă a plecat în cer.

Rishi-ul, soţul ei, a devenit foarte nepăsător, gândindu-se la frumuseţea ei. În consecinţă cu legământul pe care îl făcuse, el a acceptat cu greu jumătate din penitenţele ei. Lepădându-şi trupul,

el a urmat-o curând, mișcat de tristețe, O, cel mai de seamă din rasa Bharata, și forțat la aceasta de frumusețea ei.

Aceasta este istoria glorioasă a acelei fecioare bătrâne pe care ți-am povestit-o! Acesta este, de asemenea, socotelile *brahmacarya* ei și ale plecării ei la ceruri. Acolo Baladeva a auzit despre măcelul lui Shalya. După ce a făcut daruri brahmanilor de acolo, s-a lăsat pradă tristeții, O, cel ce-i arde pe vrăjmași, pentru Shalya care fusese ucis de Pandava în bătălie. Apoi cel din rasa lui Madhu, ieșind din împrejurimile Samantapanchaka, i-a întrebat pe rishi despre rezultatele bătăliei de la Kurukshetra. Întrebați de acel leu al rasei Yadu despre rezultatele bătăliei de la Kurukshetra, acei suflete înalte i-au spus totul așa cum s-a întâmplat.

SECȚIUNEA CIII

Rishii au spus, O, Rama, acest Samantapanchaka se spune că este altarul nordic etern al lui Brahman, Domnul tuturor creaturilor. Acolo, locuitorii cerului, acei dătători de mari binecuvântări, au efectuat în vremuri străvechi un mare sacrificiu. Acel prim-rând al înțelepților regi, Kuru cel cu suflet nobil, de mare inteligență și energie inegalabilă, a cultivat acest câmp timp de mulți ani. De aceea a ajuns să se numească Kurukshetra (câmpul lui Kuru)!

Rama a spus: Din ce motiv a cultivat acest câmp Kuru cel cu suflet nobil? Doresc ca acest lucru să vă fie povestit de voi, O, Rishii stăpâni ai bogăției de penitențe!

Rishii au spus: Cu mult timp în urmă, O, Rama, Kuru ara neîncetat pământul acestui câmp. Shakra, coborând din cer, l-a întrebat de ce, spunând: „De ce, O, rege, te-ai angajat (în această sarcină) cu atâta perseverență? Care este scopul tău, O, rege-înțelept, pentru îndeplinirea căruia arați pământul?” Kuru i-a răspuns atunci, spunând: „O, tu al sutelor de sacrificii, cei care vor muri pe acest câmpi vor ajunge în regiunile binecuvântate după ce vor fi curățați de păcatele lor!” Domnul Shakra, batjocorind asta, s-a întors în cer. Regele-înțelept Kuru, însă, fără a fi deloc descurajat, a continuat să are pământul. Shakra venea în mod repetat la el și, primind în mod repetat același răspuns, pleca batjocorindu-l. Kuru, însă, nu s-a descurajat din această cauză. Văzându-l pe rege arând pământul cu o perseverență neclintită, Shakra a chemat zeitățile și le-a informat despre ocupația monarhului. Auzind cuvintele lui Indra, zeitățile i-au spus șefului lor cu 1.000 de ochi: „Oprește-l pe regele-înțelept, O, Shakra, oferindu-i o binecuvântare, dacă poți! Dacă oamenii, pur și simplu murind acolo, ar ajunge în cer, fără să ne fi făcut sacrificii, însăși existența noastră va fi periclitată!” Astfel îndemnat, Shakra s-a întors la acel rege-înțelept și i-a spus: „Nu te mai osteni! Acționează conform cuvintele mele! Acei oameni care vor muri aici, abținându-se de la mâncare cu toate simțurile treze, și cei care vor pieri aici în luptă, vor ajunge în cer, O, rege! Ei, O, tu cu suflet mare, se vor bucura de binecuvântările cerului, O, monarh!” Astfel abordat, regele Kuru i-a răspuns lui Shakra, spunând: „*Așa să Fie !*” Luându-și rămas bun de la Kuru, ucigașul lui Vala, Shakra, apoi, cu inima bucuroasă, s-a întors repede în cer. Chiar așa, O, cel mai prescurtat dintre cei din rasa Yadu, acel rege-înțelept arase în vremuri străvechi acest câmp, iar Shakra făgăduise mare har celor care își vor lăsa trupurile aici. Într-adevăr, a fost sancționat de toți cei de frunte, conduși de Brahman, dintre zei, și de Sfinții Rishii, ca pe pământ să nu mai existe un loc mai sfânt decât acesta! Acei oameni care fac penitențe austere aici, toți, după ce își vor lăsa trupurile, vor merge în lăcașul lui Brahman. Acei oameni merituoși, din nou, care își vor oferi bogățiile aici, își vor dubla în curând bogățiile. Cei care, în așteptarea binelui, vor locui aici în mod constant, nu vor trebui niciodată să viziteze tărâmul lui Yama. Acei regi care vor face mari sacrificii aici vor locui în cer atâta timp cât va dăinui Pământul însuși. Șeful zeităților, Shakra, a compus el însuși un vers aici și l-a cântat. Ascultă-l, O, Baladeva! „*Chiar praful din Kurukshetra, purtat de vânt, va curăța persoanele de faptele rele și le va purta în cer!*” Cei mai de frunte dintre zei, precum și cei dintre Brahmani, și mulți dintre cei de frunte dintre regii Pământului, precum Nriga și alții, după ce au făcut sacrificii costisitoare aici, după ce și-au abandonat trupurile, au plecat în cer. Spațiul dintre Tarantuka și

Arantuka şi lacurile Rama şi Shamachakra, este cunoscut sub numele de Kurukshetra. Samantapanchaka este numit altarul (sacrificial) nordic al lui Brahman, Domnul tuturor creaturilor. Plin de noroc şi foarte sfânt şi mult apreciat de locuitorii cerului este acest loc care posedă toate atributele. De aceea, Kshatriya uciși în luptă aici obțin regiuni sfinte de binecuvântare eternă. Chiar şi acest lucru a fost spus de Shakra însuşi despre marea binecuvântare a Kurukshetra. Tot ce a spus Shakra a fost din nou aprobat şi sancționat de Brahman, de Vishnu şi de Maheshvara.

SECȚIUNEA CIV

Vaishampayana spuse: După ce a vizitat Kurukshetra şi a făcut danii acolo, cel din neamul Satwata a plecat apoi, O, Janamejaya, la o sihăstrie mare şi foarte frumoasă. Acea sihăstrie era plină de copaci Madhuka şi de mango, şi abundentă în Plakşa şi Nyagrodha. Şi cuprindea mulți Vilva şi mulți arbuşti excelenți de jack şi Arjuna. Văzând acel lăcaş bun, plin de multe semne de sfințenie, Baladeva i-a întrebat pe Rishi ai cui era. Acele suflete, O, rege, i-au spus lui Baladeva: „Ascultă în detaliu, O, Rama, a cui sihăstrie era aceasta în vremuri de demult! Aici zeul Vishnu în vremuri de demult a săvârşit penitențe austere. Aici a îndeplinit cuvenit toate jertfele eterne. Aici o fată brahmană, ducând din tinerețe jurământul de *Brahmacharya,* a fost încununată cu succes ascetic. În cele din urmă, în posesia puterilor de Yoga, acea doamnă a penitenților ascetice s-a înălțat la ceruri. Înaltul Sandilya, O, rege, a avut o fiică frumoasă, castă, legată de jurăminte severe, stăpână pe sine şi urmând *Brahmacharya*. După ce a săvârşit cele mai severe penitențe, de genul celor pe care femeile nu le pot îndeplini, cea binecuvântată doamnă s-a dus în cele din urmă la ceruri, slăvită de zei şi de Brahmani!” Auzind aceste cuvinte ale Rishiilor, Baladeva a intrat în acea sihăstrie. Spunându-le rămas bun Rishiilor, Baladeva cu glorie nevestejită a îndeplinit toate rânduielile şi ceremoniile amurgului pe partea de Himavat şi apoi a început urcarea muntelui. Măreţul Balarama, având pe stindardul său semnul palmierului, nu avansase mult în urcuş când a zărit un *tirtha* sfânt şi bun şi s-a minunat la privelişte. Văzând gloria Sarasvatii, precum şi *tirtha* numit Plakshaprasravana, Vala a ajuns apoi la un alt *tirtha* excelent şi de frunte numit Karavapana. Eroul plugului, de mare forță, după ce a făcut multe ofrande acolo, s-a scăldat în apa rece, limpede, sfântă şi care curăță de păcate (a acelui *tirtha*). După ce a petrecut o noapte acolo cu asceții şi Brahmani, Rama s-a îndreptat apoi spre sfânta sihăstrie a Mitra-Varunilor. De la Karavapana a mers la acel loc de pe Yamuna unde în vremuri de demult Indra şi Agni şi Aryaman obținuseră mare fericire. Scăldându-se acolo, acel taur al neamului lui Yadu, cu suflet drept, a obținut mare fericire. Eroul s-a aşezat apoi cu Rishi şi Siddha acolo pentru a asculta vorba lor excelentă. Acolo unde Rama şedea în mijlocul acelei adunări, adorabilul *Rishi* Narada a venit (în timpul rătăcirilor sale). Acoperit cu plete încâlcite şi îmbrăcat în raze de aur, el purta în mâinile sale, O, rege, un toiag de aur şi un vas de apă din acelaşi metal prețios. Desăvârşit în cântec şi dans şi adorat de zei şi Brahmani, avea cu el o frumoasă Vina cu note melodioase, făcută din carapace de broască țestoasă. Un provocator de certuri şi mereu însetat de dispute, Rishi-ul ceresc a ajuns în locul unde se odihnea chipeşul Rama. Ridicându-se şi onorându-l pe deplin pe Rishi-ul ceresc cu jurăminte reglementate, Rama l-a întrebat despre tot ce se întâmplase cu Kurii. Versat în fiecare datorie şi uzanță, Narada, atunci, O, rege, i-a povestit totul, aşa cum se petrecuse, despre cumplitul măcel al Kurilor. Fiul Rohinei, apoi, cu cuvinte pline de tristețe, l-a întrebat pe Rishi, spunând: „Care este starea câmpului? Cum sunt acum acei regi care s-au adunat acolo? Am auzit totul înainte, O, tu care eşti înzestrat cu bogăția penitenților, dar curiozitatea mea este mare de a auzi în detaliu!”

Narada spuse: Deja Bhishma şi Drona şi stăpânul Sindhuşilor au căzut! Fiul lui Vikartana, Karna, a căzut şi el, împreună cu fiii săi, acei mari războinici care mânuiau carele! Bhurishrava de asemenea, O, fiu al Rohinei, şi viteazul şef al Madrasilor au căzut! Acei regi şi prinți, precum şi mulți alți eroi măreți care se adunaseră acolo, gata să-şi dea viața pentru victoria lui Duryodhana, acei regi şi prinți care nu s-au mai întors din luptă, toți au căzut! Ascultă-mă acum pe mine, O, Madhava, despre cei care sunt încă în viață! În armata fiului lui Dhritarashtra, doar trei zdrobitori de oştiri mai sunt în viață! Aceştia sunt Kripa şi Kritavarma şi viteazul fiu al lui Drona! Şi aceştia, O,

Rama, au fugit de frică în cele zece puncte cardinale! După căderea lui Shalya și fuga lui Kripa și a celorlalți, Duryodhana, în mare jale, intrase în adâncurile lacului Dvaipayana. Stătea întins pentru odihnă pe fundul lacului, după ce îi amețise apele, când Duryodhana a fost abordat de Pandava, împreună cu Krishna, și străpuns de cuvintele lor crude. Străpuns de săgeți verbale, O, Rama, din toate părțile, viteazul și eroicul Duryodhana s-a ridicat din lac înarmat cu măciuca sa grea. El a ieșit înainte pentru a lupta cu Bhima deocamdată. Întâlnirea lor teribilă, O, Rama, va avea loc astăzi! Dacă simți vreo curiozitate, atunci grăbește-te, O, Madhava, fără a mai zăbovi aici! Mergi, dacă dorești, și fii martor la acea bătălie teribilă dintre cei doi ucenici ai tăi!

Vaishampayana a continuat: Auzind aceste cuvinte ale lui Narada, Rama și-a luat un rămas bun respectuos de la acești brahmani fruntași și i-a lăsat pe toți cei care îl însoțiseră (în pelerinajul său). Într-adevăr, le-a poruncit însoțitorilor săi, spunând: „Întoarceți-vă la Dwaraka!” Apoi a coborât de pe acel munte princiar și din acea frumoasă sihăstrie numită Plakshaprasravana. După ce a ascultat discursul înțelepților despre marile merite ale *tirthas*-urilor, Rama, de slavă nepieritoare, a cântat acest vers în mijlocul brahmanilor: „Unde altundeva este atâta fericire ca într-o reședință lângă Sarasvati? Unde sunt și merite ca cele dintr-o reședință lângă Sarasvati? Oamenii au plecat spre cer, după ce s-au apropiat de Sarasvati! Toți ar trebui să își amintească mereu de Sarasvati! Sarasvati este cea mai sacră dintre râuri! Sarasvati aduce întotdeauna cea mai mare fericire oamenilor! Oamenii, după ce se apropie de Sarasvati, nu vor mai trebui să plângă pentru păcatele lor, nici aici, nici după moarte!” Privind în repetate rânduri cu bucurie spre Sarasvati, acel nimicitor de dușmani a urcat apoi pe un car excelent, la care erau înjugate niște cabaline viguroase. Călătorind apoi pe acel car de mare viteză, Baladeva, taurul rasei lui Yadu, dorind să vadă confruntarea iminentă a celor doi discipoli ai săi, a sosit pe câmp.

Gada-yuddha Parva

(continuare)

SECȚIUNEA CV

Vaishampayana spuse: Chiar așa, O, Janamejaya, a avut loc acea bătălie teribilă. Regele Dhritarashtra, în mare suferință, a rostit aceste cuvinte în legătură cu ea:

Dhritarashtra a zis: Văzându-l pe Rama apropiindu-se de acel loc când bătaia cu buzdugane era pe cale să înceapă, cum, O, Sanjaya, a luptat fiul meu cu Bhima?

Sanjaya a zis: Văzând prezența lui Rama, fiul tău viteaz, Duryodhana, cu brațe puternice, doritor de luptă, s-a umplut de bucurie. Văzându-l pe eroul plugului, regele Yudhishthira, O, Bharata, s-a ridicat și l-a cinstit cum se cuvine, simțind în același timp o mare bucurie. I-a dat un loc și s-a interesat de starea lui de bine. Rama i-a răspuns apoi lui Yudhishthira în aceste cuvinte dulci și drepte, care erau de mare folos eroilor: „Am auzit spus de către Rishi, O, cel mai bun dintre regi, că Kurukshetra este un loc foarte sacru și care curăță de păcate, egal cu cerul însuși, adorat de zei și de Rishi și de Brahmani cu suflet înalt! Acei oameni care își lasă trupurile în timp ce sunt angajați în luptă pe acest câmp, vor locui cu siguranță, O, tată, în cer alături de Shakra însuși! Voi merge, pentru aceasta, O, rege, repede la Samantapanchaka. În lumea zeilor, acest loc este cunoscut sub numele de altarul nordic (sacrificial) al lui Brahman, Domnul tuturor creaturilor! Cel care moare în luptă pe acest loc etern și cel mai sacru dintre cele trei lumi, va obține cu siguranță raiul!” Zicând: „*Așa să fie*”, O, monarh, fiul viteaz al lui Kunti, lordul Yudhishthira, a pornit spre Samantapanchaka. Regele Duryodhana, luându-și și el buzduganul său gigantic, a pornit plin de furie pe jos împreună cu Pandavașii. În timp ce mergeau astfel, înarmați cu buzdugan și îmbrăcați în armură, celeștii din văzduh îl aplaudau, spunând: „*Excelent, Excelent!*” Charanarși, iuți ca vântul, văzându-l pe regele Kuru, s-au umplut de încântare. Înconjurat de Pandavași, fiul tău, regele Kuru, a

mers, adoptând mersul unui elefant furios. Toate punctele cardinale s-au umplut de vuietul trâmbiţelor şi de sunetele puternice ale tobelor şi de urletele de leu ale eroilor. Mersul cu faţa spre vest către locul stabilit, cu fiul tău (în mijlocul lor), s-au împrăştiat pe fiecare parte când au ajuns acolo. Acesta era un *tirtha* excelent pe partea sudică a Sarasvatii. Solul de acolo nu era nisipos şi, prin urmare, a fost ales pentru înfruntare. Îmbrăcat în armură şi înarmat cu buzduganul său de grosime gigantică, Bhima, O, monarh, a luat înfăţişarea puternicului Garuda. Cu coiful fixat pe cap şi purtând o armură din aur, lingându-şi colţurile gurii, O, monarh, cu ochii roşii de furie şi respirând greu, fiul tău, pe acel câmp, O, rege, arăta strălucitor ca Sumeru de aur. Luându-şi buzduganul, regele Duryodhana, de mare energie, aruncându-şi privirile spre Bhimasena, l-a provocat la înfruntare ca un elefant provocând un alt elefant. În mod similar, viteazul Bhima, luându-şi buzduganul de diamant, a provocat regele ca un leu provocând un leu. Duryodhana şi Bhima, cu buzduganele ridicate, arătau în acea bătălie ca doi munţi cu vârfuri înalte. Amândoi erau extrem de furioşi; amândoi posedau o putere cumplită; în înfruntările cu buzduganul, amândoi erau discipolii fiului inteligent al lui Rohini, amândoi se asemănau în faptele lor şi arătau ca Maya şi Vasava. Amândoi erau înzestraţi cu o mare forţă, amândoi erau asemenea lui Varuna în realizări. Fiecare semănând cu Vasudeva, sau Rama, sau fiul lui Visravana (Ravana), arătau, O, monarhule, ca Madhu şi Kaitabha. Fiecare asemenea celuilalt în fapte, arătau ca Sunda şi Upasunda, sau Rama şi Ravana, sau Vali şi Sugriva. Acei doi arzători de duşmani arătau ca Kala şi Mrityu. Apoi au alergat unul spre celălalt ca doi elefanţi înfuriaţi, umflându-se de mândrie şi orbiţi de patimă în anotimpul de toamnă şi dorind compania unei elefantice în perioada ei. Fiecare părea să verse asupra celuilalt otrava furiei sale ca două şerpi de foc. Aceşti doi pedepsitori de duşmani şi-au aruncat privirile cele mai aprinse unul la celălalt. Amândoi erau tigri din rasa lui Bharata şi fiecare poseda o mare putere. În confruntări cu *buzdugane*, aceşti doi arzători de duşmani erau de neînvins ca nişte lei. Într-adevăr, O, taur din rasa lui Bharata, inspiraţi de dorinţa de victorie, arătau ca doi elefanţi înfuriaţi. Aceşti eroi erau de nesuportat, ca doi tigri înarmaţi cu dinţi şi gheare. Ei arătau ca două oceane de netrecut agitate de furtună şi hotărâte să distrugă făpturile, sau ca doi sori furioşi ridicaţi pentru a consuma totul. Aceşti doi mari războinici în care simplitate arătau ca un nor estic şi unul vestic agitaţi de vânt, urlând înfricoşător şi turnând torente de ploaie în sezonul ploios. Aceşti doi eroi cu suflet înalt şi puternici, amândoi posedaţi de mare splendoare şi strălucire, arătau ca doi sori răsăriţi la ora dizolvării universale. Arătând ca doi tigri înfuriaţi sau ca două mase de nori urlători, au devenit la fel de fericiţi ca doi lei cu coamă. Ca doi elefanţi furioşi sau două focuri arzânde, aceşti doi cu suflet înalt păreau ca două munţi cu vârfuri înalte. Cu buzele umflate de furie şi aruncând priviri ascuţite unul la celălalt, aceşti doi oameni cu suflet înalt şi cei mai buni dintre oameni, înarmaţi cu buzdugane, s-au întâlnit. Amândoi erau plini de bucurie şi fiecare îl considera pe celălalt un adversar vrednic, iar Vrikodara semăna apoi cu doi armăsari frumoşi mârâind unul la altul, sau doi elefanţi tunând unul la altul. Aceşti doi fruntaşi dintre oameni arătau apoi strălucitor ca o pereche de Daitya umflându-se de putere. Apoi Duryodhana, O, monarhule, i-a spus aceste cuvinte pline de mândrie lui Yudhishthira în mijlocul fraţilor săi şi al lui Krishna cu suflet înalt şi Rama cu energie nemăsurată: „Păziţi de Kaikeyasi şi Srinjayasi şi de Pancalaşii cu suflet înalt, priviţi voi toţi aceşti fruntaşi regi, aşezaţi împreună, această bătălie care urmează să aibă loc între mine şi Bhima!” Auzind aceste cuvinte ale lui Duryodhana, ei au făcut cum li s-a cerut. Atunci acea mare adunare de regi s-a aşezat şi s-a văzut că strălucea ca o adunare de zei în cer. În mijlocul acelei adunări, fratele mai mare cu braţe puternice şi chipeş al lui Keshava, O, monarhule, în timp ce se aşeza, era venerat de toţi cei din jur. În mijlocul acelor regi, Valadeva îmbrăcat în haine albastre şi cu o înfăţişare frumoasă, arăta frumos ca luna plină înconjurată noaptea de mii de stele. Între timp, aceşti doi eroi, O, monarhule, amândoi înarmaţi cu buzdugane şi amândoi de nesuferit de duşmani, stăteau acolo, îndemnându-se unul pe celălalt cu vorbe feroce. După ce şi-au adresat cuvinte neplăcute şi amare, aceşti doi fruntaşi ai rasei Kuru au stat, aruncându-şi priviri furioase unul la celălalt, ca Shakra şi Vritra în luptă.

SECȚIUNEA CVI

Vaishampayana a spus: La început, O Janamejaya, a avut loc un aprig schimb de replici între cei doi eroi. În legătură cu aceasta, regele Dhritarashtra, cuprins de durere, a spus următoarele: «Vai de omul care are un astfel de sfârșit! Fiul meu, O fără de păcat, fusese stăpânul a unsprezece *chamus* de oștiri. Avea toți regii sub comanda sa și se bucurase de suveranitatea întregii lumi! Vai, el, care fusese atâta vreme, acum, un războinic îndreptându-se la luptă, pe jos, cu buzduganul în spinare! Sărmanul meu fiu, care fusese înainte protectorul universului, era acum fără protecție! Vai, a trebuit să meargă pe jos, cu buzduganul în spinare! Ce altceva poate fi decât Destinul? Vai, O Sanjaya, mare a fost durerea resimțită de fiul meu acum!» După ce a rostit aceste cuvinte, acel conducător de oameni, lovit de o mare suferință, a tăcut.

Sanjaya spuse: Cu voce adâncă asemenea unui nor, Duryodhana hohoti apoi de bucurie ca un taur. Înzestrat cu o energie mare, l-a provocat pe fiul Pritha la luptă. Când regele Kuruilor cu suflet nobil îl chemă astfel pe Bhima la întâlnire, au devenit sesizabile diverse semne de rău augur. Vânturi puternice începură să sufle cu zgomote mari din când în când, și o ploaie de praf căzu. Toate punctele compasului fură învăluite într-o ceață groasă. Trăsnete cu ecou puternic căzură pe toate părțile, provocând o mare confuzie și făcând părul să se ridice pe cap. Sute de meteoriți căzură, spărgându-se cu un zgomot puternic din cer. Rahu înghiți Soarele prea devreme, O, rege! Pământul cu pădurile și copacii săi se cutremură puternic. Vânturi fierbinți suflară, purtând ploi de pietricele tari pe pământ. Vârfurile munților căzură pe suprafața pământului. Animale de forme diverse fură văzute alergând în toate direcțiile. Șacali teribili și fioroși, cu gurile în flăcări, urlau peste tot. Zgomote puternice și teribile se auziră pe toate părțile, făcând părul să se ridice pe cap. Cele patru sferturi păreau să fie în flăcări și multe animale de rău augur deveniră vizibile. Apa din fântânile de pe toate părțile se umflă de la sine. Zgomote puternice veneau din toate părțile, fără, O, rege, creaturi vizibile să le scoată. Văzând aceste semne și altele, Vrikodara îi spuse fratelui său mai mare, regele Yudhishthira cel drept: „Acest Suyodhana cu suflet nelegiuit nu este capabil să mă învingă în luptă! Azi voi vărsa acea mânie pe care am ținut-o mult timp în adâncimile secrete ale inimii mele, asupra acestui conducător al Kuruilor, la fel cum Arjuna aruncă foc asupra pădurii Khandava! Astăzi, O, fiu al lui Pandu, voi scoate țăruşul care îți stă înfipt în inimă! Omorând cu buzduganul meu acest ticălos păcătos din neamul Kuru, voi așeza azi în jurul gâtului tău ghirlanda Gloriei! Omorând acest ticălos cu fapte păcătoase cu buzduganul meu pe câmpul de luptă, voi sparge azi, cu acest buzdugan al meu, trupul lui în o sută de fragmente! Nu se va mai întoarce în orașul numit după elefant. Urmărirea șerpilor asupra noastră în timp ce dormeam, otrăvirea noastră în timp ce mâncam, aruncarea trupului nostru în apă la Pramanakoti, încercarea de a ne arde în casa de lac, insulta adusă în adunare, deposedarea noastră de toate bunurile, întregul an al vieții noastre în ascuns, exilul nostru în pădure, O, fără păcat, din toate aceste suferințe, O, cel mai bun dintre neamul Bharata, voi ajunge azi la sfârșit, O, taur al neamului Bharata! Omorând acest ticălos, voi plăti azi, într-o singură zi, toate datoriile pe care i le datorez! Astăzi, perioada de viață a acestui fiu nelegiuit al lui Dhritarashtra, cu sufletul necurățat, și-a atins sfârșitul, O, șef al Bharatașilor! După această zi, el nu își va mai vedea părinții! Astăzi, O, rege, fericirea acestui rege nelegiuit al Kuruilor s-a sfârșit! După această zi, O, rege, el nu va mai privi frumusețea feminină! Astăzi, această rușine a neamului lui Santanu va dormi pe pământul gol, abandonându-și suflarea vieții, prosperitatea și regatul său! Astăzi și regele Dhritarashtra, auzind de căderea fiului său, își va aminti toate acele fapte rele născute din mintea lui Shakuni!” Cu aceste cuvinte, O, tigru printre regi, Vrikodara cu energie mare, înarmat cu buzdugan, se pregăti de luptă, ca Șakra care îl provoacă pe *Asura* Vritra. Priveghindu-l pe Duryodhana stând și el cu buzduganul ridicat ca muntele Kailasa împodobit cu culmea sa, Bhimasena, umplut de furie, din nou i-a vorbit, spunând: „Amintește-ți acel act nelegiuit al tău și al regelui Dhritarashtra care a avut loc la Varanavata! Amintește-ți de Draupadi care a fost maltratată, în timpul ciclului ei, în mijlocul adunării! Amintește-ți de deposedarea regelui prin zaruri de către tine și fiul lui Subala! Amintește-ți de acea mare suferință îndurată de noi, din cauza ta, în pădure, precum și în orașul lui Virata, ca și cum am fi intrat din nou în pântece! Mă voi răzbuna pentru toate acestea astăzi! De bună seama, O, tu cu suflet rău, te văd astăzi! Pentru tine doarme pe

un pat de săgeți acel războinic eminente, fiul Gangei, de mare vitejie, doborât de fiul lui Yajnasena! Și Drona a fost ucis, și Karna, și Shalya de mare putere! Fiul lui Subala, Shakuni, acea rădăcină a acestor ostilități, a fost și el ucis! Nenorocitul Pratikamin, care a prins de păr pe Draupadi, a fost ucis! Toți frații tăi viteji, care au luptat cu mare curaj, au fost și ei uciși! Aceștia și mulți alți regi au fost uciși din vina ta! Și pe tine te voi ucide astăzi cu buzduganul meu! Nu există cea mai mică îndoială în aceasta." În timp ce Vrikodara, O, monarh, rostea aceste cuvinte cu voce tare, fiul tău neînfricat și de adevărată ispravă i-a răspuns, spunând: „Ce folos de atâta lăudăroșenie elaborată? Luptă-te cu mine, O, Vrikodara! O, ticălosule al neamului tău, astăzi îți voi distruge dorința de luptă! Vierme mărunt ce ești, să știi că Duryodhana nu este capabil, ca o persoană obișnuită, să fie terifiat de o persoană ca tine! De mult timp am purtat această dorință! De mult timp această dorință a stat în inima mea! De bună-seamă, zeii au împlinit în cele din urmă, o confruntare cu buzduganul cu tine! Ce folos de discursuri lungi și lăudăroșenii goale, O, suflet rău! Îndeplinește aceste cuvinte ale tale în fapte. Nu întârzia deloc!" Auzind aceste cuvinte ale sale, Somakii și ceilalți regi prezenți i-au lăudat pe toți cu multă admirație. Lăudat de toți, părul lui Duryodhana s-a ridicat de bucurie și și-a întărit hotărârea pentru luptă. Regii prezenți au încurajat din nou fiul tău plin de furie cu bătăi de palme, ca niște oameni care îndeamnă un elefant furios la confruntare. Înaltul suflet Vrikodara, fiul lui Pandu, apoi, ridicându-și buzduganul, a năvălit furios asupra fiului tău cu înalt suflet. Elefanții prezenți au scos răgete, iar caii au nechezat în mod repetat. Armele Pandavașilor, care tânjeau după victorie, au strălucit de la sine.

SECȚIUNEA CVII

Sanjaya spuse: Duryodhana, cu inima nedescumpănită, văzându-l pe Bhimasena în acea stare, a năvălit furios asupra lui, scoțând un răget puternic. Ei s-au întâlnit unul cu altul ca doi tauri care se ciocnesc cu coarnele. Loviturile lor de buzdugan produceau sunete puternice, asemenea celor ale trăsnetelor. Fiecare dorind victoria, lupta care a avut loc între ei a fost cumplită, făcând părul să se ridice pe cap, asemenea celei dintre Indra și Prahlada. Toate membrele lor scăldate în sânge, cei doi războinici cu suflet nobil și având o mare energie, ambii înarmați cu buzdugane, arătau ca doi copaci Kinshuka decorați cu flori. În timpul desfășurării acelei întâlniri mărețe și teribile, văzduhul arăta frumos, ca și cum ar fi roi de licurici. După ce acea luptă aprigă și teribilă a durat o vreme, ambii aceia care îi pedepseau pe dușmani au obosit. După ce s-au odihnit puțin, cei doi care îi ardeau pe dușmani, luându-și buzduganele frumoase, au început din nou să-și oprească atacurile. Într-adevăr, când acei doi războinici de mare energie, cei doi cei mai de frunte dintre oameni, amândoi posedați de o mare putere, s-au întâlnit din nou după ce s-au odihnit puțin, arătau ca doi elefanți înfuriați de pasiune și atacându-se pentru a obține compania unei elefante în perioada de căldură. Văzându-i pe acești doi eroi, amândoi înarmați cu buzdugane și egali unul cu celălalt în energie, zeii, Gandharva și oamenii au fost plini de uimire. Văzându-l pe Duryodhana și pe Vrikodara amândoi înarmați cu buzdugane, toate creaturile au fost nesigure cu privire la cine dintre ei va fi victorios. Acei doi veri, cei doi cei mai de frunte dintre cei puternici, s-au repezit din nou unul la altul și, dorind să profite de greșelile celuilalt, au vegheat fiecare, privind la celălalt. Spectatorii, O, rege, au văzut pe fiecare cu buzduganul său ridicat, care era greu, feroce și ucigaș, și care semăna cu butucul lui Yama sau cu trăsnetul lui Indra. În timp ce Bhimasena învârtea arma sa, sunetul pe care îl scotea era puternic și groaznic. Văzând pe dușmanul său, fiul lui Pandu, învârtind astfel buzduganul său înzestrat cu o iuțeală fără egal, Duryodhana a fost cuprins de uimire. Într-adevăr, viteazul Vrikodara, O, Bharata, în timp ce se deplasa cursiv în diverse moduri, prezenta un spectacol foarte frumos. Amândoi hotărâți să se protejeze cu grijă, pe măsură ce se apropiau, se răneau reciproc în repetate rânduri ca două pisici care se luptă pentru o bucată de carne. Bhimasena efectua diverse tipuri de evoluții. El se rotea în cercuri frumoase, avansa și se retrăgea. El aplica lovituri și le respingea pe cele ale adversarului său, cu o activitate minunată. Lua diverse poziții (pentru atac și apărare). Lansa atacuri și le evita pe cele ale antagonistului său. Alega spre dușmanul său, acum întorcându-se la dreapta și acum la stânga. Avansa drept spre inamic. Făcea șiretlicuri pentru a-și atrage dușmanul. Stătea nemișcat, pregătit să-și atace dușmanul de îndată ce acesta s-ar

fi expus atacului. Îl înconjura pe dușmanul său și-l împiedica pe dușmanul său să-l înconjoare. Evita loviturile dușmanului său mișcându-se în posturi îndoite sau sărind în sus. Lovituri, apropiindu-se de dușmanul său față în față, sau dădea lovituri din spate în timp ce se retrăgea de la el. Amândoi, pricepuți în luptele cu buzduganul, Bhima și Duryodhana astfel se mișcau și se luptau, și se loveau unul pe altul. Acești doi fruntași ai neamului Kuru se mișcau astfel, fiecare evitând loviturile celuilalt. Într-adevăr, acești doi războinici puternici se mișcau astfel în cercuri și păreau că se joacă unul cu altul. Arătându-și în acea înfruntare priceperea în luptă, acești doi potolitori de dușmani se atacau uneori brusc cu armele lor, ca doi elefanți apropiindu-se și atacându-se cu colții. Acoperiți de sânge, arătau foarte frumos, O, monarhule, pe câmp. Astfel a decurs acea luptă, teribilă și în fața unei mari mulțimi, spre sfârșitul zilei, ca lupta dintre Vritra și Vasava. Înarmați cu buzdugane, amândoi au început să se miște în cercuri. Duryodhana, O, monarhule, a adoptat *mandala* dreaptă, în timp ce Bhimasena a adoptat *mandala* stângă. În timp ce Bhima se mișca astfel în cercuri pe câmpul de luptă, Duryodhana, O, monarhule, l-a lovit brusc într-unul din flancuri cu o lovitură puternică. Lovit de fiul tău, O, tată, Bhima a început să învârtă buzduganul său greu pentru a returna acea lovitură. Spectatorii, O, monarhule, au văzut acel buzdugan al lui Bhimasena arătând la fel de teribil ca tunetul lui Indra sau ca buzduganul ridicat al lui Yama. Văzându-l pe Bhima învârtind buzduganul său, fiul tău, ridicându-și propria armă teribilă, l-a lovit din nou. Zgomot puternic s-a auzit, O, Bharata, produs de căderea buzduganului fiului tău. Acea cădere a fost atât de rapidă încât a generat o flacără de foc în văzduh. Răsucindu-se în diverse feluri de cercuri, adoptând fiecare mișcare la momentul potrivit, Suyodhana, posedând o mare energie, a părut din nou că îl învinge pe Bhima. Buzduganul masiv al lui Bhimasena, între timp, învârtit cu toată forța sa, a produs un sunet puternic, la fel ca fumul și scânteile și flăcările de foc. Văzându-l pe Bhimasena învârtind buzduganul său, Suyodhana și-a învârtit și el arma sa grea și adamantinică și a prezentat un aspect foarte frumos. Observând violența vântului produs de învârtirea buzduganului lui Duryodhana, o mare frică a intrat în inimile tuturor Pandavașilor și Somakilor. Între timp, acești doi potolitori de dușmani, arătându-și priceperea în luptă pe toate părțile, au continuat să se lovească reciproc cu buzduganele lor, ca doi elefanți apropiindu-se și lovindu-se cu colții. Amândoi, O, monarhule, acoperiți de sânge, arătau foarte frumos. Astfel a progresat acel cumplit conflict în fața privirilor a mii de spectatori la sfârșitul zilei, ca lupta fioroasă care a avut loc între Vritra și Vasava. Văzându-l pe Bhima ferm staționat pe câmp, fiul tău puternic, mișcându-se cu mișcări mai frumoase, a alergat spre acest fiu al lui Kunti. Plin de furie, Bhima a lovit buzduganul, înzestrat cu mare iuțeală și împodobit cu aur, al furiosului Duryodhana. Un sunet puternic cu scântei de foc a fost produs de acea ciocnire a celor două buzdugane care semăna cu ciocnirea a două trăsnete din direcții opuse. Aruncat de Bhimasena, buzduganul său iute, în timp ce cădea, a făcut ca pământul însuși să tremure. Prințul Kuru nu a putut suporta să-și vadă propriul buzdugan astfel respins în acel atac. Într-adevăr, el s-a umplut de furie ca un elefant furios la vederea unui elefant rival. Adoptând *mandala* stângă, O, monarhule, și învârtindu-și buzduganul, Suyodhana, atunci, ferm hotărât, a lovit pe cap pe fiul lui Kunti cu arma sa de forță teribilă. Astfel lovit de fiul tău, Bhima, fiul lui Pandu, nu a tremurat, O, monarhule, lucru care i-a uimit pe toți spectatorii în mod deosebit. Acea răbdare uimitoare, O, rege, a lui Bhimasena, care nu s-a clintit nici măcar o palmă deși lovit atât de violent, a fost aplaudată de toți războinicii prezenți acolo. Apoi Bhima, de o forță teribilă, a aruncat asupra lui Duryodhana cu propriul său buzdugan greu și strălucitor, împodobit cu aur. Această lovitură, marele și neînfricatul Duryodhana, a oprit-o prin agilitatea sa. Văzând asta, mare a fost uimirea spectatorilor. Acest buzdugan, aruncat de Bhima, O, rege, căzând fără efect, a produs un sunet puternic ca cel al trăsnetului și a făcut pământul însuși să tremure. Adoptând manevra numită *Kausika* și sărind în mod repetat, Duryodhana, marcând corespunzător coborârea buzduganului lui Bhima, l-a contracarat pe acesta din urmă. Ocolindu-l astfel pe Bhimasena, regele Kuru, înzestrat cu mare forță, l-a lovit în cele din urmă pe cel dintâi în piept, cuprins de furie. Lovit foarte puternic de fiul tău în acea bătălie groaznică, Bhimasena a devenit amețit și pentru o vreme nu a știut ce să facă. În acel moment, O, rege, somakașii și pandavașii au devenit foarte dezamăgiți și foarte deprimați. Cuprins de furie din cauza acelei lovituri, Bhima s-a repezit apoi asupra fiului tău ca un elefant care se repede asupra unui elefant. Într-adevăr, cu buzduganul ridicat, Bhima s-a repezit furios asupra lui

Duryodhana ca un leu care se repede asupra unui elefant sălbatic. Ajungând la regele Kuru, fiul lui Pandu, O, monarh, priceput în folosirea buzduganului, a început să-şi învârtă arma, vizând fiul tău. Bhimasena l-a lovit apoi pe Duryodhana pe unul dintre flancuri. Ameţit de acea lovitură, acesta din urmă a căzut pe pământ, sprijinindu-se în genunchi. Când acel fruntaş al rasei lui Kuru a căzut în genunchi, un strigăt puternic s-a ridicat din rândul śrinjayilor, O, conducător al lumii! Auzind acel zgomot puternic al śrinjayilor, O, taur printre oameni, fiul tău s-a umplut de furie. Eroul cu braţe puternice, ridicându-se, a început să respire ca un şarpe puternic şi părea să îl ardă pe Bhimasena aruncându-şi privirile asupra lui. Acel fruntaş al rasei Bharata s-a repezit apoi asupra lui Bhimasena, ca şi cum ar fi vrut să strivească atunci capul antagonistului său în acea bătălie. Duryodhana cel cu suflet înalt şi cu o forţă teribilă l-a lovit apoi pe Bhimasena cel cu suflet înalt pe frunte. Cel din urmă, însă, nu s-a mişcat nici un deget, ci a rămas nemişcat ca un munte. Lovit astfel în acea bătălie, fiul lui Pritha, O, monarh, arăta frumos, pe măsură ce sângera abundent, ca un elefant cu tâmplele rupte din care se scurgeau secreţii zemoase. Fratele mai mare al lui Dhananjaya, apoi, acel zdrobitor de duşmani, luând buzduganul său de fier care ucide eroi şi care producea un sunet puternic ca cel al trăsnetului, l-a lovit pe adversarul său cu mare forţă. Lovit de Bhimasena, fiul tău a căzut, trupul său tremurând în întregime, ca un gigantic copac Sala din pădure, împodobit cu flori, smuls de violenţa furtunii. Văzându-ţi fiul doborât la pământ, Pandavaşii au devenit extrem de fericiţi şi au scos strigăte puternice. Recăpătându-şi cunoştinţa, fiul tău s-a ridicat apoi, ca un elefant dintr-un lac. Acel monarh mereu furios şi mare războinic pe car se mişca cu mare îndemânare, l-a lovit pe Bhimasena care stătea în faţa lui. La aceasta, fiul lui Pandu, cu membre slăbite, a căzut la pământ.

Având-l pe Bhīmasena doborât la pământ prin energia sa, prinţul Kuru a scos un răget de leu. Prin lovitura cu buzduganul său, a cărei violenţă semăna cu cea a tunetului, spărsese armura lui Bhīma. Un mare vuiet s-a auzit atunci în văzduh, făcut de locuitorii cerului şi de Apsare. O ploaie de flori, emanând un miros puternic, a căzut, revărsată de cel şti. Văzându-l pe Bhīma doborât la pământ şi slăbit în forţă, şi observându-i armura desfăcută, o mare frică a intrat în inimile duşmanilor noştri. Recăpătându-şi simţirile într-o clipă, şi ştergându-şi faţa pătată de sânge, şi adunându-şi mare răbdare, Vṛkodara s-a ridicat, cu ochii zvâcnind, potolindu-se cu mare efort.

SECŢIUNEA CVIII

Sanjaya spuse: Văzând acea luptă care se dădea cu atâta frenezie între cei doi eroi fruntaşi ai neamului Kuru, Arjuna i-a zis lui Vasudeva: „Dintre aceştia doi, cine crezi că este superior? Fiecare dintre ei ce merit are? Spune-mi aceasta, O, Janardana.

Vasudeva a spus: Instrucţiunea primită de ei a fost egală. Bhima, totuşi, posedă o forţă mai mare, în timp ce fiul lui Dhritarashtra posedă o mai mare iscusinţă şi a muncit mai mult. Dacă ar lupta corect, Bhimasena nu ar reuşi niciodată să obţină victoria. Dacă, însă, luptă nedrept, el va fi cu siguranţă capabil să-l ucidă pe Duryodhana. Asurii au fost învinşi de zei cu ajutorul înşelăciunii. Am auzit acest lucru. Virochana a fost învins de Shakra cu ajutorul înşelăciunii. Ucigaşul lui Vala l-a deposedat pe Vritra de energia sa printr-un act de înşelăciune. Prin urmare, să-l lase pe Bhimasena să-şi pună în valoare iscusinţa, ajutat de înşelăciune! La momentul jocului de noroc, O, Dhananjaya, Bhima a jurat că-i va rupe coapsele lui Suyodhana cu buzduganul său în luptă. Să-l lase, aşadar, pe acest zdrobitor de duşmani să-şi îndeplinească acest jurământ. Să-l ucidă, cu înşelăciune, pe regele Kuru care este plin de înşelăciune. Dacă Bhima, bazându-se doar pe forţa sa, ar lupta corect, regele Yudhishthira va trebui să suporte un pericol mare. Îţi spun din nou, O, fiu al lui Pandu, ascultă-mă. Din vina exclusivă a regelui Yudhishthira ne-a ajuns din nou pericolul! După ce a realizat isprăvi măreţe prin măcelărirea lui Bhishma şi a celorlalţi Kurui, regele obţinuse victoria şi faimă şi aproape că atinsese sfârşitul ostilităţilor. După ce a obţinut astfel victoria, s-a pus din nou într-o situaţie de îndoială şi primejdie. Acesta a fost un act de mare nebunie din partea lui Yudhishthira, O, Pandava, din moment ce a făcut ca rezultatul bătăliei să depindă de victoria sau înfrângerea unui singur războinic! Suyodhana este desăvârşit, el este un erou; este din nou ferm hotărât. Acest vechi

vers rostit de Usanas a fost auzit de noi. Ascultă-mă cum ți-l recit cu sensul și înțelesul său adevărat! «Cei dintre rămășițele unei forțe ostile spulberate, care fug pentru viață, care se reorganizează și se întorc la luptă, ar trebui întotdeauna să fie temuți, căci sunt ferm hotărâți și au un singur scop! Însuși Shakra, O Dhananjaya, nu poate sta în fața celor care se năpustesc în furie, după ce au abandonat orice speranță de viață.” Acest Suyodhana fusese învins și fugise. Toate trupele sale fuseseră ucise. Intrase în adâncurile unui lac. Fusese învins și, prin urmare, dorise să se retragă în pădure, devenind fără speranță în privința păstrării regatului său. Ce om, posedând vreo înțelepciune, l-ar provoca pe un astfel de om la un singur combat? Nu știu dacă Duryodhana nu va reuși să smulgă regatul care ne aparținea deja! Timp de treisprezece ani a exersat cu buzduganul cu mare hotărâre. Chiar și acum, pentru a-l ucide pe Bhimasena, el sare și se avântă în transversală! Dacă Bhima cel cu brațe puternice nu-l ucide pe nedrept, fiul lui Dhritarashtra va rămâne cu siguranță rege!” După ce auzise acele cuvinte ale lui Keshava, cel cu suflet înalt, Dhananjaya își lovi coapsa stângă în fața lui Bhimasena. Înțelegând acel semn, Bhima a început să alerge cu buzduganul său ridicat, făcând multe cercuri frumoase și multe Yomaka și alte feluri de manevre. Când adopta *mandala* dreaptă, când *mandala* stângă, și când mișcarea numită *Gomutraka*, fiul lui Pandu a început să alerge, O, rege, amețindu-și dușmanul. În mod similar, fiul tău, O monarh, care era bine versat în confruntările cu buzduganul, a alergat frumos și cu mare activitate, pentru a-l ucide pe Bhimasena. Înconjurându-și buzduganele teribile, unse cu pastă de lemn de santal și alte unguente aromate, cei doi eroi, dorind să pună capăt ostilităților, au alergat în acea bătălie ca doi Yama furioși. Dorind să se ucidă unul pe altul, acei doi oameni de frunte, înzestrați cu mare eroism, au luptat ca doi Garuda care doresc să prindă același șarpe. În timp ce regele și Bhima alergau în cercuri frumoase, buzduganele lor se ciocneau, iar scântei de foc erau generate de acele ciocniri repetate. Acei doi războinici eroici și puternici se loveau reciproc în mod egal în acea bătălie. Atunci semănau, O, monarh, cu două oceane agitate de furtună. Lovindu-se reciproc în mod egal ca doi elefanți înfuriați, buzduganele lor ciocnindu-se produceau tunete. Pe măsură ce se desfășura acea bătălie înfricoșătoare și feroce de aproape, ambii acești zdrobitori de dușmani, în timp ce luptau, obosiseră. După ce s-au odihnit puțin, cei doi arzători de dușmani, plini de furie și ridicându-și buzduganele, au început din nou să lupte unul cu celălalt. Când prin coborârile repetate ale buzduganelor lor, O, monarh, se zdrobeau reciproc, bătălia pe care o purtau a devenit extrem de înfricoșătoare și complet neîngrădită. Repezindu-se unul la altul în acea confruntare, acești doi eroi, înzestrați cu ochi ca ai taurilor și înzestrați cu mare activitate, s-au lovit reciproc cu ferocitate ca doi bivoli în mocirlă. Toate membrele lor zdrobite și contuzionate, și acoperite de sânge din cap până în picioare, arătau ca o pereche de Kinsuka pe pieptul lui Himavat. Pe parcursul confruntării, când Vrikodara (ca un șiretlic) părea să îi ofere lui Duryodhana o oportunitate, acesta din urmă, zâmbind puțin, a avansat. Foarte priceput în luptă, puternicul Vrikodara, văzându-și adversarul apropiindu-se, și-a aruncat brusc buzduganul spre el. Văzând buzduganul aruncat spre el, fiul tău, O, monarh, s-a îndepărtat din locul acela unde arma a căzut zădărnicită pe pământ. După ce a parat acea lovitură, fiul tău, cel mai de frunte din rasa Kuru, l-a lovit rapid pe Bhimasena cu arma sa. Datorită cantității mari de sânge smulsă de acea lovitură, precum și datorită violenței loviturii în sine, Bhimasena de energie inestimabilă părea a fi amețit. Duryodhana însă nu știa că fiul lui Pandu era atât de afectat în acel moment. Deși profund afectat, Bhima și-a menținut echilibrul, chemând toată răbdarea sa. Duryodhana, prin urmare, l-a considerat nemișcat și gata să riposteze. De aceea fiul tău nu l-a mai lovit atunci. După ce s-a odihnit puțin, curajosul Bhimasena s-a repezit furios, O, rege, spre Duryodhana care stătea aproape. Văzându-l pe Bhimasena de energie inestimabilă plin de furie și alergând spre el, fiul tău de suflet înalt, O, taur al rasei Bharata, dorind să-i anuleze lovitura, și-a fixat inima pe manevra numită *Avasthana*. Prin urmare, a dorit să sară în sus, O, monarh, pentru a-l înșela pe Vrikodara. Bhimasena a înțeles perfect intențiile adversarului său. Aruncându-se, așadar, asupra lui, cu un răget puternic de leu, și-a aruncat cu furie măciuca la coapsele regelui Kuru, care tocmai sărise pentru a evita prima lovitură. Acea măciucă, înzestrată cu forța tunetului și aruncată de Bhima cu fapte teribile, i-a fracturat cele două coapse frumoase ale lui Duryodhana. Acel tigru printre oameni, fiul tău, după ce i-au fost rupte coapsele de către Bhimasena, a căzut, făcând pământul să răsune de căderea sa. Vânturi puternice au început să bată, cu sunete puternice la

intervale repetate. Ploi de praf au căzut. Pământul, cu copacii, plantele şi munţii săi, a început să tremure. La căderea acelui erou care era capul tuturor monarhilor de pe pământ, vânturi puternice şi de foc au suflat cu un zgomot puternic şi cu tunete care cădeau frecvent. Într-adevăr, când acel stăpân al pământului a căzut, s-au văzut meteori mari strălucind din cer. Ploi de sânge, precum şi ploi de praf, au căzut, O, Bharata! Acestea au fost vărsate de Maghavat, la căderea fiului tău! Un zgomot puternic s-a auzit, O, taur al rasei lui Bharata, în cer, făcut de Yaksha, Rakshasa şi Pisacha. La acel sunet teribil, animale şi păsări, în număr de mii, au început să scoată un zgomot şi mai înfricoşător de jur împrejur. Acei cai, elefanţi şi oameni care formau restul (neucişi) al oastei (Pandava) au scos strigăte puternice când fiul tău a căzut. De asemenea, au devenit puternice suflările de scoici, tobele şi chimvalele. Un zgomot teribil părea să vină din interiorul măruntaielor pământului. La căderea fiului tău, O, monarh, fiinţe fără cap de forme înfricoşătoare, posedând multe picioare şi multe braţe, şi inspirând groază tuturor creaturilor, au început să danseze şi să acopere pământul pe toate părţile. Războinicii, O, rege, care stăteau cu stindarde sau arme în braţe, au început să tremure, O, rege, când fiul tău a căzut. Lacurile şi fântânile, O, cel mai bun dintre regi, au vomitat sânge. Râuri cu curenţi rapizi curgeau în direcţii opuse. Femeile păreau să semene cu bărbaţii, şi bărbaţii cu femeile la acea oră, O, rege, când fiul tău Duryodhana a căzut! Văzând aceste semne minunate, Pancalii şi Pandavii, O, taur al rasei lui Bharata, au fost plini de neliniște. Zeii şi Gandharvii s-au îndreptat spre regiunile dorite, vorbind, pe măsură ce mergeau, despre acea bătălie minunată dintre fiii tăi. În mod similar, Siddhas şi Charanasei cu alergarea cea mai rapidă s-au îndreptat spre locurile de unde veniseră, aplaudându-i pe acei doi lei printre oameni.

SECȚIUNEA CIX

Sanjaya spuse: Văzându-l pe Duryodhana doborât la pământ, ca un imens copac Sala smuls din rădăcini (de furtună), Pandavii s-au umplut de bucurie. Şi Somakii au văzut, cu părul zbârlit, pe regele Kuru doborât la pământ, ca un elefant înfuriat doborât de un leu. După ce l-a doborât pe Duryodhana, viteazul Bhimasena, apropiindu-se de şeful Kuru, i-a spus, zicând: „O ticălosule, tu, care râdeai odinioară de Draupadi dezbrăcată în mijlocul adunării, ne-ai adresat, O, prostule, cuvintele ‘*Vacă, vacă!*’ Suferă acum fructul acelei insulte!” După ce a rostit aceste cuvinte, a atins capul inamicului său doborât cu piciorul stâng. Într-adevăr, el a lovit cu piciorul capul acelui leu printre regi. Cu ochii roşii de mânie, Bhimasena, cel ce zdrobeşte armatele inamice, a mai rostit din nou aceste cuvinte. «Ascultă-le, O, monarhule! „Aceia care au dansat batjocoritor la adresa noastră, zicând ‘*Vacă, vacă!*’, noi vom dansa acum la adresa lor, rostind aceleaşi cuvinte, ‘*Vacă, vacă!*’ Noi nu avem viclenie, nicio potrivire, la zaruri, nicio înşelăciune! Bazându-ne pe puterea propriilor noastre braţe, rezistăm şi ne oprim duşmanii noştri!”» Ajungând pe celelalte maluri ale acelor războaie înfricoşate, Vrikodara a spus din nou cu râs aceste cuvinte încet lui Yudhishthira şi Keshava şi Srinjaya şi Dhananjaya şi celor doi fii ai lui Madri, «Cei care au târât-o pe Draupadi, în timp ce era bolnavă, în adunare şi care au dezbrăcat-o acolo, iată-i pe acei Dhartarashtri ucişi în luptă de Pandava prin penitenţele ascetice ale fiicei lui Yajnasena! Acei fii cu inimă rea ai regelui Dhritarashtra care ne-au numit „*seminţe de susan fără miez*” au fost toţi ucişi de noi împreună cu rudele şi adepţii lor! Nu contează dacă (ca urmare a acestor fapte) mergem în cer sau cădem în iad!» Din nou, ridicând buzduganul care stătea pe umerii săi, a lovit cu piciorul său stâng capul monarhului care zăcea prostrat pe pământ şi, adresându-i-se înşelătorului Duryodhana, i-a spus aceste cuvinte. Mulţi dintre războinicii de frunte dintre Somaka, toţi cu suflet drept, văzând piciorul bucurosului Bhimasena cu inima îngustă aşezat pe capul acelui cel mai de frunte din rasa lui Kuru, nu au aprobat deloc acest lucru. În timp ce Vrikodara, după ce l-a doborât pe fiul tău, se lăuda şi dansa înnebunit, regele Yudhishthira i-a vorbit, spunând: «Ţi-ai plătit duşmănia (faţă de Duryodhana) şi ţi-ai îndeplinit jurământul printr-un act corect sau incorect! Opreşte-te acum, O Bhima! Nu-i zdrobi capul cu piciorul tău! Nu acţiona păcătos! Duryodhana este un rege! El este, din nou, rudă cu tine! El a căzut! Acest comportament al tău, O fără păcat, nu este potrivit. Duryodhana a fost stăpânul a unsprezece *Akshauhini* de trupe. El a fost regele Kuruilor. Nu atinge, O Bhima, un rege şi o rudă cu piciorul tău. Rudele lui sunt ucise. Prietenii şi consilierii lui au dispărut. Trupele

lui au fost exterminate. El a fost doborât în bătălie. El este de compătimit în toate privinţele. Nu merită să fie insultat, căci aminteşte-ţi că el este un rege. El este ruinat. Prietenii şi rudele lui au fost ucişi. Fraţii lui au fost omorâţi. Fii lui de asemenea au fost ucişi. Pâinea lui de înmormântare i-a fost luată. El este fratele nostru. Ceea ce îi faci tu lui nu este potrivit. „Bhimasena este un om cu un comportament drept", spuneau oamenii despre tine înainte! De ce, aşadar, O, Bhimasena, îl insulţi pe rege în acest fel?» După ce i-a spus aceste cuvinte lui Bhimasena, Yudhishthira, cu vocea sugrumată de lacrimi şi cuprins de durere, s-a apropiat de Duryodhana, acel chinuitor de duşmani, şi i-a spus: „O, stăpâne, nu ar trebui să cedezi în faţa mâniei şi nici să te jeleşti pentru tine. Fără îndoială, suferi consecinţele teribile ale faptelor tale de dinainte. Fără îndoială, acest rezultat trist şi jalnic fusese hotărât de către Creator însuşi, ca noi să te rănim şi tu să ne răneşti pe noi, O, cel mai de frunte al neamului lui Kuru! Prin propria ta greşeală această mare calamitate a venit asupra ta, din cauza lăcomiei şi mândriei şi nebuniei, O, Bharata! După ce i-ai făcut pe toţi tovarăşii şi fraţii şi părinţii şi fiii şi nepoţii şi pe alţii ai tăi să fie ucişi, acum îţi primeşti moartea ta. Ca urmare a greşelii tale, fraţii tăi, toţi războinici pe care îi aveai în care, şi rudele tale au fost ucise de noi. Cred că totul este lucrarea Destinului irezistibil. Tu nu eşti de compătimit. Dimpotrivă, moartea ta, O, cel fără de păcat, este de invidiat. Noi suntem cei care meritărm să fim compătimiţi în toate privinţele, O, Kaurava! Va trebui să trăim o existenţă mizerabilă, lipsiţi de toţi prietenii şi rudele noastre dragi. Vai, cum voi privi pe văduvele, copleşite de jale şi private de simţuri de durere, ale fraţilor şi fiilor şi nepoţilor mei! Tu, O, rege, pleci din această lume! Eşti sigur că vei avea reşedinţa în cer! Noi, pe de altă parte, vom fi consideraţi creaturi ale iadului şi vom continua să suferim cea mai ascuţită durere! Soţiile pline de jale ale fiilor şi nepoţilor lui Dhritarashtra, acele văduve zdrobite de tristeţe, ne vor blestema pe toţi, fără îndoială!" După ce a spus aceste cuvinte, Yudhishthira, fiul regelui Dharma, profund afectat de jale, a început să respire greu şi să se dedea lamentărilor.

SECŢIUNEA CX

Dhritarashtra a zis: Văzându-l pe regele (Kuru) doborât pe nedrept, ce a spus, O, Suta, viteazul Baladeva, acel preeminent din neamul lui Yadu? Spune-mi, O, Sanjaya, ce a zis fiul Rohinei, iscusit în luptele cu buzduganul şi cunoscător al tuturor regulilor acestuia, în acea împrejurare!

Sanjaya a zis: Văzându-i fiul lovit în coapse, viteazul Rama, acel întâiul al lovitorilor, s-a înfuriat nespus. Ridicându-şi braţele Sus, eroul cu plugul drept armă, cu o voce plină de mare jale, a zis în mijlocul acelor regi: „Vai de Bhima, vai de Bhima! Vai, că în luptă dreaptă s-a dat o lovitură sub ombilic! Niciodată nu s-a mai văzut un fapt ca cel făcut de Vrikodara într-o luptă cu buzduganul! Niciun membru sub ombilic nu trebuie lovit. Aceasta este prescripţia dată în tratate! Acest Bhima, însă, este un ticălos ignorant, neştiutor de adevărurile tratatelor! De aceea, el acţionează cum doreşte!" În timp ce rostea aceste cuvinte, Rama a fost cuprins de mare furie. Viteazul Baladeva, apoi, ridicându-şi plugul, s-a repezit spre Bhimasena! Forma acelui războinic cu suflet mare şi cu braţele ridicate a devenit asemenea munţilor gigantici Kailasa, variaţi cu felurite feluri de metale. Viteazul Keshava, însă, mereu plecat cu omenie, l-a apucat pe Rama, care se repezea, înconjurându-l cu braţele sale masive şi bine rotunjite. Acei doi eroi preeminenţi ai neamului lui Yadu, unul de culoare închisă şi celălalt deschis la faţă, arătau deosebit de frumoşi în acel moment, ca Soarele şi Luna, O, rege, pe cerul serii! Pentru a-l calma pe Rama cel înfuriat, Keshava i-a zis: „Există şase feluri de avansare pe care o persoană le poate avea: avansarea proprie, avansarea prietenilor săi, avansarea prietenilor prietenilor săi, decăderea inamicului său, decăderea prietenilor inamicului său şi decăderea prietenilor prietenilor inamicului său. Când se întâmplă înfrângeri ale propriei persoane sau prietenilor săi, atunci trebuie să înţeleagă că sfârşitul său este aproape şi, de aceea, în astfel de momente, trebuie să caute mijloacele de a aplica un remediu. Pandavii cu pricepere nespălăcită sunt prietenii noştri naturali. Sunt copiii surorii tatălui nostru! Ei au fost mult suferinzi din cauza inamicilor lor! Împlinirea jurământului este datoria. În trecut, Bhima a jurat în mijlocul adunării că va zdrobi în marea luptă coapsele lui Duryodhana cu

buzduganul său. Marele Înțelept Maitreya, de asemenea, O, cel care arde inamicii, l-a blestemat odată pe Duryodhana, spunând: „Bhima îți va zdrobi coapsele cu buzduganul său!” Ca urmare a tuturor acestora, nu văd niciun defect în Bhima! Nu te lăsa pradă mâniei, O, ucigaș al lui Pralamva! Relația noastră cu Pandavii este întemeiată pe naștere și sânge, precum și pe atracția inimilor. În creșterea lor este creșterea noastră. Nu te lăsa, prin urmare, pradă mâniei, O, taurule printre oameni!" Auzind aceste cuvinte, Vasudeva, cel ce mânuia plugul, care cunoștea regulile moralei, a spus: „Morala este bine practicată de cei buni. Morala, însă, este întotdeauna afectată de două lucruri: dorința de Profit născută de cei care o râvnesc și dorința de Plăcere prețuită de cei care sunt înrobiți de ea. Oricine, fără a afecta Morala, Profitul sau Plăcerea – reușește întotdeauna să obțină o fericire mare. În consecință, însă, din pricina moralei afectate de Bhimasena, această armonie despre care am vorbit a fost tulburată, orice mi-ai spune tu, O, Govinda!" Krishna a răspuns, spunând: „Ești întotdeauna descris ca fiind lipsit de mânie, cu suflet drept și devotat dreptății! Calmează-te, prin urmare, și nu te lăsa pradă mâniei! Știi că epoca *Kali* este aproape. Amintește-ți și de jurământul făcut de fiul lui Pandu! Fie ca fiul lui Pandu să fie considerat că și-a plătit datoria față de ostilitate și și-a îndeplinit jurământul!"

Sanjaya a continuat: Auzind această vorbire împăciuitoare din partea lui Keshava, O, rege, Rama și-a putut stăpâni mânia și a devenit vesel. Apoi a spus în acea adunare: «După ce l-a ucis pe nedrept pe regele Suyodhana cu suflet drept, fiul lui Pandu va fi cunoscut în lume ca un războinic șiret! Dreptul Duryodhana, pe de altă parte, va obține binecuvântarea eternă!»

”Fiul regelui Dhritarashtra, acel conducător de oameni, care a fost doborât, este un război corect. După ce a făcut toate pregătirile pentru Sacrificiul bătăliei și și-a efectuat ceremoniile inițiale pe câmp, și, în cele din urmă, după ce și-a vărsat viața ca ofrandă în focul reprezentat de dușmanii săi, Duryodhana și-a încheiat corect sacrificiul prin baia finală reprezentată de dobândirea gloriei!” Spunând acestea, viteazul fiu al Rohini, asemănător vârfului unui nor alb, s-a urcat în carul său și a plecat spre Dwaraka. Pancalii împreună cu Vrishni, precum și Pandavii, O, monarhule, au devenit destul de morocănoși după ce Rama a plecat spre Dwaravati. Atunci Vasudeva, apropiindu-se de Yudhishthira, care era extrem de melancolic și plin de anxietate, și care își lăsase capul în jos și nu știa ce să facă din cauza afectării sale profunde, i-a spus următoarele cuvinte:

Vasudeva a spus: O, Yudhishthira cel drept, de ce aprobi acest act nelegiuit, de vreme ce permiți ca cel fără cunoștință și căzut, Duryodhana, ale cărui rude și prieteni au fost toți uciși, să fie lovit astfel în cap de Bhima cu piciorul său. Fiind familiarizat cu legile moralei, de ce privești acest act cu indiferență, O, rege?

Yudhishthira a răspuns: Acest act, O, Krishna, făcut din mânie, prin care Vrikodara atinge capul regelui cu piciorul, nu-mi este pe plac, și nici nu mă bucur de această exterminare a neamului meu! Prin viclenie am fost mereu înșelați de fiii lui Dhritarashtra! Multe cuvinte crude ne-au spus. Am fost din nou exilați în pădure de ei. Mare este durerea în inima lui Bhimasena din cauza tuturor acestor fapte! Reflectând la toate acestea, O, tu din neamul Vrishni, am privit cu indiferență! După ce l-au ucis pe lacomul Duryodhana, lipsit de înțelepciune și sclav al patimilor sale, să-și satisfacă fiul lui Pandu dorința, fie că este vorba de dreptate sau de nedreptate!

Sanjaya a continuat: După ce Yudhishthira a spus acestea, Vasudeva, acel perpetuator al rasei Yadu, a spus cu dificultate: „*Fie ca așa să fie!*”. Într-adevăr, după ce Vasudeva fusese adresat cu acele cuvinte de Yudhishthira, acesta din urmă, care întotdeauna își dorea ceea ce era agreabil și benefic pentru Bhima, a aprobat toate acțiunile pe care Bhima le făcuse în bătălie. După ce l-a doborât pe fiul tău în luptă, Bhimasena cel înfuriat, cu inima plină de bucurie, a stat cu mâinile împreunate în fața lui Yudhishthira și l-a salutat în formă corectă. Cu ochii măriți de încântare și mândru de victoria pe care o obținuse, Vrikodara cel cu mare energie, O, rege, i-a spus fratelui său mai mare, zicând: „Pământul îți aparține astăzi, O, rege, fără certuri care să o tulbure și cu toți spinii

ei înlăturați! Domnește peste el, O, monarh, și respectă datoriile stării tale! Cel care a fost cauza acestor ostilități și care le-a încurajat prin viclenia sa, acel nenorocit, iubitor de înșelăciune, zace doborât pe pământul gol, O, stăpân al pământului! Toți aceşti nenorociți conduși de Duhshasana, care obișnuiau să rostească cuvinte crude, precum și ceilalți dușmani ai tăi, fiul lui Radha și Shakuni, au fost uciși! Plin de tot felul de comori, Pământul, cu pădurile și munții săi, O, monarh, vine din nou la tine cel care nu are dușmani în viață!”

Yudhishthira a spus: Ostilităţile s-au încheiat! Regele Suyodhana a fost doborât! Pământul a fost cucerit (de noi), acționând noi înșine conform sfaturilor lui Krishna! Din bun augur, ți-ai achitat datoria față de mama ta și față de furia ta! Din bun augur, ai fost victorios, O, erou de neînvins, și din bun augur, dușmanul tău a fost ucis!

SECȚIUNEA CXI

Dhritarashtra spuse: Văzându-l pe Duryodhana doborât în luptă de Bhimasena, ce au făcut, O, Sanjaya, Pandavașii și Srinjaiii?

Sanjaya spuse: Văzându-l pe Duryodhana ucis de Bhimasena în luptă, O, rege, ca un elefant sălbatic doborât de un leu, Pandavașii împreună cu Krishna s-au umplut de încântare. Pancalașii și Srinjaiii, de asemenea, la căderea regelui Kuru, și-au fluturat veșmintele de pe ei (în aer) și au scos urlete de leu. Chiar Pământul părea să nu mai poată suporta acei războinici plini de bucurie. Unii își întindeau arcurile; alții își încordau coardele arcurilor. Unii își suflau cochiliile lor uriașe; alții își băteau tobele. Unii se jucau și săreau, în timp ce unii dintre dușmanii tăi râdeau cu voce tare. Mulți eroi au repetat aceste cuvinte către Bhimasena: „Faptele pline de groază și măreție pe care le-ai realizat astăzi în luptă, doborând pe regele Kuru, el însuși un războinic măreț, cu buzduganul tău! Toți acești oameni privesc această ucidere a dușmanului de către tine ca pe cea a lui Vritra de către Însuși Indra! Cine altcineva, în afară de tine, O, Vrikodara, ar putea să-l ucidă pe viteazul Duryodhana în timp ce acesta se mișca în diverse feluri și executa toate manevrele de rotație (caracteristice acestor confruntări)? Tu ai ajuns acum pe celălalt țărm al acestor ostilități, celălalt țărm pe care niciun altul nu l-ar fi putut atinge. Această faptă pe care ai realizat-o este de neconceput pentru orice alți războinici. Din noroc, tu, O, erou, ca un elefant furios, ai zdrobit cu piciorul tău capul lui Duryodhana pe câmpul de luptă! După ce ai purtat o luptă minunată, din noroc, O, fără de păcat, ai sorbit sângele lui Duhshasana, ca un leu care soarbe sângele unui bivol! Din noroc, tu, prin propria ta energie, ți-ai așezat piciorul pe capul tuturor celor care l-au rănit pe regele cu suflet drept Yudhishthira! Ca urmare a faptului că i-ai învins pe dușmani și că l-ai ucis pe Duryodhana, din noroc, O, Bhima, faima ta s-a răspândit în întreaga lume! Menestrelii și lăudătorii au aclamat pe Shakra după căderea lui Vritra, la fel cum te aplaudăm noi acum pe tine, O, Bharata, după căderea dușmanilor tăi! Știu, O, Bharata, că bucuria pe care am simțit-o la căderea lui Duryodhana nu s-a diminuat deloc!” Acestea au fost cuvintele adresate lui Bhimasena de către lăudătorii adunați în acea ocazie! În timp ce acei tigri printre oameni, Pancalașii și Pandavașii, toți plini de încântare, se delectau cu astfel de vorbiri, ucigașul lui Madhu le-a spus, zicând: „Voi, conducători ai oamenilor, nu este potrivit să ucideți cu vorbe atât de crude un dușman deja ucis, rostite în mod repetat. Acest neghiob cu înțelegere rea a fost deja ucis. Acest ticălos păcătos, obraznic și lacom, înconjurat de sfetnici păcătoși și mereu nepăsător la sfatul prietenilor înțelepți, și-a găsit sfârșitul chiar când a refuzat, deși îndemnat în repetate rânduri contrariu de Vidura și Drona și Kripa și Sanjaya, să le dea fiilor lui Pandu partea lor binemeritată din regat pe care o solicitaseră de la el! Acest ticălos nu mai este acum demn de a fi privit nici ca prieten, nici ca dușman! Ce rost mai are să-ți iroseşti suflarea amară asupra unuia care a devenit acum o bucată de lemn! Urcați-vă iute în carele voastre, voi, regi, căci trebuie să părăsim acest loc! Din bun augur, acest ticălos păcătos a fost ucis împreună cu sfetnicii, rudele și prietenii săi!” Auzind aceste mustrări de la Krishna, regele Duryodhana, O, monarhule, a cedat furiei și a încercat să se ridice. Stând în picioare pe călcâie și sprijinindu-se în cele două brațe, și-a încruntat sprâncenele și i-a aruncat lui

Vasudeva priviri pline de mânie. Forma lui Duryodhana, pe jumătate ridicat, semăna atunci cu cea a unui șarpe veninos, O, Bharata, căruia i se tăiase coada. Nepăsându-i de durerile sale usturătoare și nesuportabile, Duryodhana a început să-l asuprească pe Vasudeva cu vorbe ascuțite și amare: „O, fiu al sclavei lui Kansa, se pare că nu ai rușine, căci ai uitat că am fost doborât în mod cel mai nedrept, judecat după regulile care prevalează în confruntările cu buzduganul? Tu ai cauzat în mod nedrept acest act, amintindu-i lui Bhima, printr-un indiciu, de ruperea coapselor mele! Crezi că nu am observat când Arjuna (acționând după sfatul tău) i-a făcut un semn lui Bhima? După ce ai făcut să fie uciși mii de regi, care luptau mereu corect, prin diverse feluri de mijloace necinstite, nu simți nicio rușine sau nicio dezgust pentru acele fapte? Zi de zi, după ce ai provocat un măcel mare de războinici viteji, l-ai făcut pe bunic să fie ucis, punându-l pe Shikhandi în față! După ce iarăși ai făcut să fie ucis un elefant pe nume Ashvatthama, O, tu, cu gândire neînțeleaptă, l-ai făcut pe învățător să-și lase armele. Crezi că nu știu asta! În timp ce acel viteaz erou era pe punctul de a fi ucis, tu nu l-ai oprit pe cel cumplit de neînfricat Dhrishtadyumna! Sulița pe care Karna o ceruse (de la Shakra ca dar) pentru uciderea lui Arjuna a fost dejucată de tine prin Ghatotkacha! Cine este mai păcătos decât tine? La fel, puternicul Bhurishrava, cu un braț retezat și în timp ce respecta jurământul Praya, l-ai făcut să fie ucis prin intermediul înălțatului suflet Satyaki. Karna făcuse un mare pas înainte pentru a-l învinge pe Partha. Tu însă, l-ai făcut pe Aswasena, fiul aceluiași prinț al șerpilor (Takshaka), să-și piardă scopul! Când din nou roata caretei lui Karna s-a scufundat în noroi și Karna a fost asuprit de calamitate și aproape învins din această cauză, când, într-adevăr, acel om de frunte era nerăbdător să-și elibereze roata, tu l-ai făcut pe acel Karna să fie ucis atunci! Dacă ați fi luptat cu mine și cu Karna și cu Bhishma și cu Drona prin mijloace cinstite, victoria atunci, fără îndoială, nu v-ar fi aparținut niciodată. Adoptând mijloacele cele mai viclene și nedrepte, ai făcut să fie uciși mulți regi care respectau datoriile ordinului lor și pe noi la fel!”

Vasudeva a zis: Tu, O, fiu al lui Gandhari, ai fost ucis împreună cu frații, fiii, rudele, prietenii și însoțitorii tăi, numai din cauza căii păcătoase pe care ai urmat-o! Prin faptele tale rele, acei doi eroi, Bhishma și Drona, au fost uciși! Și Karna a fost ucis pentru că ți-a imitat comportamentul! Solicitat de mine, O, nebunule, tu nu le-ai dat Pandavașilor partea lor de moștenire din cauza lăcomiei, acționând conform sfaturilor lui Shakuni! I-ai dat otravă lui Bhimasena! De asemenea, O, tu cu înțelegere vicleană, ai încercat să-i arzi pe toți Pandavașii cu mama lor în palatul de lac! Tot cu ocazia jocului de noroc, ai persecutat-o pe fiica lui Yajnasena, pe când era în luna ei, în mijlocul adunării! Fără rușine, chiar și atunci ai devenit vrednic de moarte! L-ai învins pe virtuosul Yudhishthira, neîndemânatic la jocuri de noroc, chiar dacă prin fiul lui Subala, iscusit în zaruri! Pentru asta ești ucis! Prin păcătosul Jayadratha, Krishna a fost persecutat în altă ocazie, când Pandavașii, stăpânii ei, plecaseră la vânătoare spre sihăstria lui Trinavindu! Făcând ca Abhimanyu, care era un copil și singur, să fie înconjurat de mulți, l-ai ucis pe acel erou. Din cauza acestui defect, O, ticălosule păcătos, ești ucis! Toate acele fapte nedrepte pe care spui că le-am comis noi, au fost de fapt comise de tine din cauza naturii tale păcătoase! Nu ai ascultat niciodată sfaturile lui Brihaspati și Usanas! Nu i-ai respectat niciodată pe cei bătrâni! Nu ai ascultat niciodată cuvinte folositoare! Înrobit de lăcomia de necontrolat și setea de câștig, ai comis multe fapte nedrepte! Suportă acum consecințele faptelor tale!

Duryodhana a zis: Am studiat, am făcut danii conform orânduielii, am guvernat Pământul larg cu mările lui și am stat deasupra capetelor dușmanilor mei! Cine este mai norocos ca mine! Sfârșitul acela pe care îl dorește kșatriya care respectă datoriile rangului său, moartea în bătălie, mi-a devenit al meu. Cine, așadar, este mai norocos ca mine? Desfătările omenești, asemenea celor vrednice de zei și greu de obținut pentru alți regi, mi-au aparținut. Prosperitatea de cel mai înalt grad fusese atinsă de mine! Cine este, așadar, mai norocos ca mine? Cu toți cei care mi-au dorit binele și cu frații mei mai mici, voi merge în rai, O, tu cu slavă nevestejită! În ceea ce vă privește pe voi, cu scopurile neîmplinite și sfâșiați de durere, trăiți în această lume nefericită!

Sanjaya a continuat: După încheierea acestor cuvinte ale înțeleptului rege al Kurus, un nor gros de flori parfumate a căzut din cer. Gandharva au cântat la numeroase instrumente muzicale încântătoare. Apsara au cântat în cor gloria regelui Duryodhana. Siddha au emis sunete puternice în sensul: *„Slavă regelui Duryodhana!”* Vânturi parfumate și delicioase au suflat ușor în toate părțile. Toate direcțiile s-au limpezit și firmamentul arăta albastru ca *lapis lazuli*. Văzând aceste lucruri extrem de minunate și această venerație oferită lui Duryodhana, Pandava conduși de Vasudeva s-au rușinat. Auzind (ființe invizibile strigând) că Bhishma și Drona și Karna și Bhurishrava au fost uciși pe nedrept, au fost loviți de tristețe și au plâns în durere. Văzându-i pe Pandava plini de anxietate și durere, Krishna le-a vorbit cu o voce adâncă, ca a norilor sau a tobei, spunând: „Toți erau mari războinici pe care îi purta carele și erau deosebit de iuți în folosirea armelor! Chiar dacă v-ați fi arătat toată vitejia, tot nu i-ai fi putut ucide în luptă într-un mod corect! Regele Duryodhana nu putea fi ucis nici el într-o confruntare dreaptă! Același lucru este valabil pentru toți acei mari războinici pe care îi purtau carele, conduși de Bhishma! Din dorința de a vă face bine, mi-am aplicat în mod repetat puterile de iluzie și i-am făcut să fie uciși prin diverse mijloace în luptă. Dacă nu aș fi adoptat astfel de metode înșelătoare în luptă, victoria nu ar fi fost niciodată a voastră, nici regatul, nici averea! Acei patru erau războinici cu suflet foarte înalt și erau priviți ca Atiratha în lume. Chiar și Regenții Pământului nu i-ar fi putut ucide într-o luptă dreaptă! La fel, fiul lui Dhritarashtra, deși obosit când era înarmat cu buzduganul, nu putea fi ucis într-o luptă dreaptă nici de către Yama însuși înarmat cu bâtă! Nu ar trebui să vă îndureraţi că acest dușman al vostru a fost ucis prin înșelăciune. Când numărul inamicilor devine mare, distrugerea trebuie efectuată prin tertipuri și alte mijloace. Zeii înșiși, omorând Asura, au urmat același drum. Așadar, acel drum pe care l-au urmat zeii, poate fi urmat de toți. Am fost încununați cu succes. Este seară. Ar fi bine să ne retragem în corturile noastre. Să ne odihnim cu toții, O, rege, împreună cu caii, elefanții și carele noastre.” Auzind aceste cuvinte ale lui Vasudeva, Pandava și Pancala, plini de încântare, au urlat ca o mulțime de lei. Toți și-au suflat cochiliile și Jadava însuși a suflat *Panchajanya*, plin de bucurie, O, taurule printre oameni, la vederea lui Duryodhana doborât în luptă.

SECȚIUNEA CXII

Sanjaya a spus: Toți acei regi, înzestrați cu arme asemănătoare cu bâte cu țepi, s-au îndreptat apoi spre corturile lor, plini de bucurie și suflând în scoicile lor pe drum. Și Pandava, O, monarh, s-au îndreptat spre tabăra noastră. Marele arcaș Yuyutsu i-a urmat, la fel și Satyaki, și Dhrishtadyumna, și Shikhandi, și cei cinci fii ai lui Draupadi. Și ceilalți mari arcași s-au îndreptat și ei spre corturile noastre. Parthas au intrat apoi în cortul lui Duryodhana, lipsit de splendoarea sa și lipsit de stăpânul său și arătând ca o arenă de divertisment după ce a fost părăsită de spectatori. Într-adevăr, acel pavilion arăta ca un oraș lipsit de festivități, sau un lac fără elefantul său. S-a umplut apoi de femei și eunuci și anumiți consilieri bătrâni. Duryodhana și alți eroi, îmbrăcați în veșminte vopsite în galben, obișnuiau, O, rege, să îi asiste cu reverență, cu mâinile împreunate, pe acei consilieri bătrâni.

Ajuns la pavilionul regelui Kuru, Pandava, acei maeștri ai carelor de luptă, O, monarh, au descălecat de pe carele lor. În acel moment, mereu angajat, O, taur al rasei lui Bharata, în binele prietenului său, Keshava, i-a spus purtătorului de *Gandiva*: „Lasă-ți *Gandiva* precum și cele două tolbe inepuizabile. Voi descăleca după tine, O, cel mai bun dintre Bharata! Lasă-le, pentru că asta este pentru binele tău, O, fără de păcat!”

Fiul cel viteaz al lui Pandu, Dhananjaya, a făcut cum i s-a spus. Krishna cel înțelept, abandonând frâiele cailor, a descălecat apoi din carul lui Dhananjaya. După ce Domnul creaturilor cu suflet înalt a descălecat din acel car, Maimuța celestă care se afla pe vârful mantalei vehiculului lui Arjuna, a dispărut de acolo și de atunci. Vârful vehiculului, care fusese înainte ars de Drona și Karna cu armele lor cerești, s-a făcut rapid scrum, O, rege, fără să fie văzut vreun foc. Într-adevăr, carul lui Dhananjaya, cu perechile sale rapide de cai, jugul și osia, au căzut, reduse la cenușă.

Contemplând astfel vehiculul transformat în cenușă, O, stăpâne, fiii lui Pandu au fost cuprinși de uimire, iar Arjuna, O, rege, după ce L-a salutat pe Krishna și I s-a închinat, a rostit aceste cuvinte, cu mâinile împreunate și cu o voce plină de afecțiune: „O, Govinda, O, ființă divină, din ce motiv a fost acest car mistuit de foc? Ce este acest incident extraordinar care s-a petrecut în fața ochilor noștri! O, tu cu brațe puternice, dacă crezi că pot asculta fără suferință, atunci spune-mi totul.”

Vasudeva a zis: Acel car, O, Arjuna, fusese înainte mistuit de diverse tipuri de arme. Numai pentru că eu am stat pe el în timpul bătăliei nu s-a dezintegrat, O, cel care-i prăpădești pe dușmani! Devastat anterior de energia *brahmastra*, el s-a redus la cenușă după ce tu ți-ai atins scopurile și l-am părăsit!

Apoi, cu o mică mândrie, acel nimicitor de dușmani, divinul Keshava, îmbrățișându-l pe regele Yudhishthira, i-a zis: „Din bună-ntâmplare, ai câștigat victoria, O, fiu al lui Kunti! Din bună-ntâmplare, dușmanii tăi au fost învinși! Din bună-ntâmplare, cel care mânuiește *Gandiva*, Bhimasena fiul lui Pandu, tu însuți, O, rege, și cei doi fii ai lui Madri ați scăpat cu viață din această bătălie atât de distrugătoare pentru eroi, și ați scăpat după ce ați ucis pe toți dușmanii voștri! Fă repede lucrul, O, Bharata, care trebuie făcut de tine acum!”

După ce am ajuns la Upaplavya, tu, apropiindu-te de mine, având-l alături pe cel ce mânuiește *Gandiva*, mi-ai dat miere și cele de cuviință și mi-ai spus aceste cuvinte, O, Stăpâne: „Acest Dhananjaya, O, Krishna, este fratele și prietenul tău! El trebuie, așadar, protejat de tine în toate primejdiile!” După ce ai spus aceste cuvinte, eu ți-am răspuns, zicând: „*Așa să fie!*”

”Că Savyasaci a fost protejat de mine, victoria îți aparține și ție, O, rege! Împreună cu frații săi, O, rege al regilor, acel erou cu adevărat priceput a ieșit din această luptă cumplită, atât de distrugătoare pentru eroi, cu viață întreagă!” Astfel abordat de Krishna, Regele Yudhishthira cel drept, cu părul zbârlit, O, monarh, i-a spus aceste cuvinte lui Janardana:

Yudhishthira a spus: Cine altcineva în afară de tine, O, zdrobitorule de dușmani, fără să-l excludem nici măcar pe Purandara purtătorul de fulger, ar fi putut rezista *brahmastrelor* aruncate de Drona și Karna! A fost prin harul tău că *samsaptakas* au fost învinși! A fost prin harul tău că Partha nu a trebuit niciodată să se retragă nici măcar din cele mai aprige întâlniri! În mod similar, a fost prin harul tău, O, cel cu brațe puternice, că eu însumi, împreună cu urmașii mei, am obținut, prin îndeplinirea succesivă a diverselor fapte, sfârșitul auspicios al vitejiei și energiei! La Upaplavya, marele *rishi* Krishna-Dvaipayana mi-a spus că acolo unde este Krishna este dreptatea, iar acolo unde este Krishna este victoria!

Sanjaya a continuat: După această conversație, acei eroi au intrat în tabăra ta și au obținut cufărul militar, multe bijuterii și multă bogăție. Și au obținut, de asemenea, argint și aur și pietre prețioase și perle și multe podoabe scumpe și pături și blănuri, și sclavi de sex masculin și feminin nenumărați, și multe alte lucruri necesare suveranității. După ce au obținut acea bogăție inepuizabilă care îți aparținea, O, taur al rasei lui Bharata, acei binecuvântați, al căror dușman fusese ucis, au scos strigăte puternice de triumf. După ce și-au descărcat animalele, Pandavașii și Satyaki au rămas acolo o vreme pentru a se odihni.

Apoi **Vasudeva de mare renume a spus**: „Ar trebui, ca un act inițiator de binecuvântare, să rămânem în afara taberei pentru această noapte.” Răspunzând cu „*Așa să fie!*”, Pandavașii și Satyaki, însoțiți de Vasudeva, au ieșit din tabără pentru a face ceea ce era considerat un act de bun augur. Ajunși pe malurile torentului sacru Oghavati, O, rege, Pandavașii, lipsiți de dușmani, și-au luat locuința acolo pentru acea noapte!

L-au trimis pe Keshava din rasa Yadu la Hastinapura. Vasudeva de mare putere, făcându-l pe Daruka să urce în carul său, a pornit foarte repede spre locul unde se afla fiul regal al Ambikei. În timp ce era pe cale să plece cu carul său având-i înjugați pe Shaibya și Sugriva (și pe ceilalți), Pandavașii i-au spus: „Mângâie-o pe Gandhari cea fără de noroc care și-a pierdut toți fiii!" Astfel abordați de Pandavași, șeful Satvatașilor a pornit apoi spre Hastinapura și a ajuns în prezența lui Gandhari care își pierduse toți fiii în război.

SECȚIUNEA CXIII

Janamejaya a spus: Din ce motiv a trimis acel rege dintre regi, Yudhishthira cel drept, pe acel călăuzitor de vrăjmași, Vasudeva, la Gandhari? Krishna fusese mai întâi la Kaurava pentru a stabili pacea. Nu-și îndeplinise dorințele. În consecință, a avut loc bătălia. Când toți războinicii fuseseră uciși și Duryodhana fusese doborât, când, în urma bătăliei, imperiul fiului lui Pandu devenise complet fără dușmani, când tabăra Kuru devenise goală, toți locuitorii ei fugind, când mare renume fusese câștigat de fiul lui Pandu, care a fost, O, reînnoitule, motivul pentru care Krishna a trebuit din nou să meargă la Hastinapura? Mi se pare, O, Brahmane, că motivul nu putea fi unul lipsit de importanță, căci însuși Janardana cu suflet nemăsurat a trebuit să facă drumul! O, cel mai de seamă dintre toți Adhvaryu-ii, spune-mi în detaliu care a fost cauza pentru întreprinderea unei astfel de misiuni!

Vaishampayana spuse: Întrebarea pe care mi-o adresezi, O, rege, este într-adevăr potrivită ție! Îți voi spune totul adevărat cum s-a petrecut, O, taur din neamul lui Bharata! Văzându-l pe Duryodhana, fiul cel puternic al lui Dhritarashtra, doborât de Bhimasena, încălcând regulile luptei drepte, de fapt, văzându-l pe regele Kuru ucis pe nedrept, O, Bharata, Yudhishthira, O, monarh, s-a umplut de mare frică, la gândul la preafericita Gandhari, posesoare de merit ascetic. „Ea a suportat austerități ascetice severe și, prin urmare, poate consuma cele trei lumi," chiar așa gândea fiul lui Pandu. Expediindu-l pe Krishna, Gandhari, arzând de furie, ar fi fost mângâiată înainte de sosirea lui Yudhishthira. „Auzind de moartea fiului ei adus în acea situație de către noi, ea ne va reduce în cenușă în furia ei, cu focul minții ei! Cum va suporta Gandhari o astfel de durere sfâșietoare, după ce va auzi că fiul ei, care a luptat mereu corect, a fost ucis pe nedrept de noi?" După ce a reflectat îndelung în acest sens, regele Yudhishthira cel drept, plin de frică și tristețe, i-a adresat aceste cuvinte lui Vasudeva: „Prin harul tău, O, Govinda, regatul meu a fost eliberat de spini! Ceea ce noi nu puteam nici măcar visa să obținem a devenit acum al nostru, O, tu cu glorie inalterabilă! În fața ochilor mei, O, cu brațe puternice, făcând părul să se ridice, loviturile violente pe care tu a trebuit să le suporți, O, bucuria Yadurilor! În lupta dintre zei și Asura, tu, în zilele de demult, ai acordat ajutor pentru distrugerea dușmanilor zeilor, iar acei dușmani au fost uciși! În același mod, O, cu brațe puternice, tu ne-ai ajutat, O, tu cu glorie inalterabilă! Acceptând să acționezi ca vizitiu al nostru, O tu din neamul Vrishni, ne-ai protejat dintotdeauna! Dacă nu ai fi fost protectorul lui Phalguna în lupta groaznică, cum ar fi putut această mare de trupe să fie învinsă? Multe au fost loviturile de buzdugan, și multe au fost loviturile de bâte cu țepi și sulițe și săgeți ascuțite și lănci și topoare de luptă, pe care tu le-ai suportat! Pentru noi, O, Krishna, a trebuit să auzi și multe cuvinte dure și să suporți căderea, violentă ca tunetul, a armelor în luptă! În consecință cu uciderea lui Duryodhana, toate acestea nu au fost în zadar, O, tu cu glorie inalterabilă! Acționează din nou în așa fel încât rodul tuturor acelor fapte să nu fie distrus! Deși victoria ne-a aparținut, O, Krishna, inima noastră tremură încă în îndoială! Știi, O, Madhava, că furia Gandharii, O, cu brațe puternice, a fost provocată! Acea doamnă preafericită se usucă mereu prin penitențe austere! Auzind de măcelul fiilor și nepoților ei, ne va consuma fără îndoială în cenușă! Cred că este timpul, O, erou, să o împaci! În afară de tine, O, cel mai de seamă dintre oameni, ce altă persoană este capabilă măcar să o privească pe acea doamnă cu ochii roșii ca arama de furie și extrem de afectată de necazurile care i-au lovit copiii? Că tu ar trebui să mergi acolo, O, Madhava, este ceea ce cred că este potrivit, pentru a o împăca pe Gandhari, O, cel care pedepsește dușmanii, care arde de furie! Tu ești

Creatorul şi Distrugătorul. Tu eşti prima cauză a tuturor lumilor, tu însuţi fiind etern! Prin cuvinte pline de raţiuni, vizibile şi invizibile, care sunt toate rezultatul timpului, vei putea repede, O, tu cu mare înţelepciune, să o împaci pe Gandhari! Unchiul nostru, sfântul tău Krishna-Dvaipayana, va fi acolo. O cu braţe puternice, este datoria ta să risipeşti, prin toate mijloacele pe care le ai, furia Gandharii!" Auzind aceste cuvinte ale regelui Yudhishthira cel drept, perpetuatorul rasei Yadu, chemându-l pe Daruka, a spus: *„Să fie careta mea gata!"* După ce a primit comanda lui Keshava, Daruka s-a întors în mare grabă şi i-a raportat stăpânului său cu suflet înalt că *careta* este gata. Acel arzător de duşmani şi şef al rasei Yadu, domnul Keshava, urcând în *caretă*, a pornit în mare grabă spre oraşul Kuruilor. Adoratul Madhava, apoi, călărind pe vehiculul său, a pornit şi, ajungând în oraşul numit după elefant, a intrat în el. Făcând să răsune oraşul de zăngănitul roţilor *caretei* sale la intrare, el a trimis vorbă lui Dhritarashtra, apoi a coborât din vehiculul său şi a intrat în palatul bătrânului rege. Acolo a văzut sosind înaintea sa cel mai bun dintre Rishi, (Dvaipayana). Janardana, îmbrăţişând picioarele lui Vyasa şi ale lui Dhritarashtra, a salutat-o liniştit şi pe Gandhari. Apoi, cel mai de seamă dintre Yadu, Vishnu, apucându-l de mână pe Dhritarashtra, O, monarh, a început să plângă melodios. După ce a vărsat lacrimi de tristeţe pentru o vreme, şi-a spălat ochii şi faţa cu apă conform rânduielilor. Apoi, cel care pedepseşte duşmanii, i-a spus blând lui Dhritarashtra aceste cuvinte care curgeau încet: „Nimic nu îţi este necunoscut, O, Bharata, despre trecut şi viitor! Eşti bine cunoscut, O, stăpâne, cu mersul timpului! Dintr-o consideraţie pentru tine, Pāṇḍavii s-au străduit să prevină distrugerea rasei lor şi exterminarea Kshatriyaşilor, O, Bharata! Făcând un acord cu fraţii săi, virtuosul Yudhishthira a trăit paşnic. El chiar a mers în exil după înfrângerea la jocul de zaruri nedrept! Cu fraţii săi, a dus o viaţă de ascundere, îmbrăcat în diverse deghizări. Ei, de asemenea, în fiecare zi se confruntau cu diverse alte nenorociri, ca şi cum ar fi fost complet neajutoraţi! În ajunul bătăliei, eu însumi am venit şi în prezenţa tuturor bărbaţilor ţi-am cerut doar cinci sate. Mânat de Timp şi mişcat de lăcomie, nu mi-ai îndeplinit cererea. Prin vina ta, O, rege, întreaga rasă Kshatriya a fost exterminată! Bhishma, şi Somadatta, şi Vālhika, şi Kripa, şi Drona şi fiul său, şi înţeleptul Vidura, te-au implorat în mod constant pentru pace. Tu, însă, nu le-ai urmat sfaturile! Se pare că oricine, când este mânat de Timp, este năucit, O, Bharata, deoarece chiar şi tu, O, rege, în ceea ce priveşte această chestiune, ai acţionat atât de prost! Ce altceva poate fi decât efectul Timpului? Într-adevăr, Destinul este suprem! Nu atribui, O, tu cu mare înţelepciune, nicio vină Pāṇḍavilor! Cea mai mică greşeală nu este vizibilă la Pāṇḍavii cu suflet înalt, judecaţi după regulile moralităţii, raţiunii sau afecţiunii, O, cel ce arzi duşmanii! Ştiind că totul este rodul propriei tale greşeli, nu se cuvine să nutreşti răutate faţă de Pāṇḍavi! Rasa, linia, prăjitura funerară şi tot ce depinde de urmaşi, acum depind de Pāṇḍavi atât pentru tine, cât şi pentru Gāndhārī! Chiar tu, O, tigru printre Kurus, şi renumita Gāndhārī, de asemenea, nu ar trebui să nutreşti răutate faţă de Pāṇḍavi! Gândindu-te la toate acestea şi reflectând şi la propriile tale greşeli, nutreşte sentimente bune faţă de Pāṇḍavi, mă închin ţie, O, taur al rasei lui Bharata! Tu ştii, O, cel cu braţe puternice, care este devoţiunea regelui Yudhishthira şi care este afecţiunea sa faţă de tine, O, tigru printre regi! După ce a cauzat această ucidere chiar şi a duşmanilor care l-au jignit atât de mult, el arde zi şi noapte şi nu a reuşit să obţină pace sufletească! Acel om, tigru printre oameni, fiind trist pentru tine şi pentru Gāndhārī, nu reuşeşte să găsească nicio fericire. Copleşit de ruşine, el nu vine înaintea ta, cel care arzi de durere din cauza copiilor tăi şi ale cărui simţuri şi înţelegere au fost agitate de acea durere!" După ce a spus aceste cuvinte lui Dhritarashtra, cel mai de frunte din rasa Yadu, O, monarh, s-a adresat Gāndhārei, copleşită de durere, cu aceste cuvinte de mare importanţă: "O, fiică a lui Subala, tu cu jurăminte excelente, ascultă ce spun! O, doamnă norocoasă, nu există acum nicio doamnă ca tine în lume! Îţi aminteşti, O, regină, acele cuvinte pe care le-ai rostit în adunare în prezenţa mea, acele cuvinte pline de dreptate şi care erau benefice pentru ambele părţi, pe care fiii tăi, O, doamnă norocoasă, nu le-au ascultat! Duryodhana, care râvnea la victorie, a fost mustrat de tine cu cuvinte amare! Atunci i-ai spus: «Ascultă, O, nebunule, aceste cuvinte ale mele: acolo este victoria unde este dreptatea.» Acele cuvinte ale tale, O, prinţesă, s-au împlinit acum! Ştiind toate acestea, o doamnă plină de har, nu-ţi încetini inima cu întristare. Nu lăsa inima ta să se aplece spre pieirea Pandavaşilor! În virtutea tăriei penitenţelor tale, eşti capabilă, O, prea-binecuvântată, să arzi, cu ochii aprinşi de furie, întreaga Lume cu făpturile ei mobile şi nemobile!" Auzind aceste cuvinte

ale lui Vasudeva, Gandhari a spus: „Așa este, O, Keshava, după cum spui! Inima mea, arzând de durere, s-a clătinat! După ce am auzit cuvintele tale, însă, acea inimă, O, Janardana, s-a așezat din nou. În privința bătrânului rege orb, acum reîntors la starea de copil, tu, O, cel dintâi dintre oameni, împreună cu acei eroi, fiii lui Pandu, i-ai devenit sprijin!” După ce a spus acestea, Gandhari, mistuită de durere din cauza morții fiilor ei, și-a acoperit fața cu vălul și a început să plângă cu voce tare. Mândrul Domn Keshava, cu brațe puternice, a mângâiat-o apoi pe prințesa zdrobită de durere cu cuvinte pline de înțeles, trase din exemple vădite. După ce i-a mângâiat pe Gandhari și Dhritarashtra, Keshava din neamul lui Madhu a aflat (prin intuiție) răul pe care-l plănuia fiul lui Drona. Ridicându-se în grabă după ce a venerat picioarele lui Vyasa, plecându-și capul, Keshava, O, monarhule, i-a spus lui Dhritarashtra: „Îmi asum greșala, O, cel dintâi al neamului Kuru! Nu-ți lăsa inima să zăbovească în tristețe! Fiul lui Drona poartă un gând rău. De aceea mă ridic atât de brusc! Se pare că el a pus la cale să-i nimicească pe Pandavași în timpul nopții!” Auzind aceste cuvinte, atât Gandhari cât și Dhritarashtra i-au spus lui Keshava, ucigașul lui Keshi, acestea: „Du-te repede, O, cel cu brațe puternice, protejează-i pe Pandavași! Să ne revedem curând, O, Janardana!” Apoi Keshava cu glorie nevestejită a plecat cu Daruka. După ce Vasudeva plecase, O, rege, Vyasa, veneratul întregii lumi, cu suflet de neînțeles, a început să-l mângâie pe regele Dhritarashtra. Dreptul în suflet Vasudeva a plecat, îndeplinindu-și cu succes misiunea, din Hastinapura, pentru a vedea tabăra și pe Pandavași. Ajuns în tabără, s-a dus în fața Pandavașilor. Spunându-le totul (despre misiunea sa în cetate), s-a așezat cu ei.

SECȚIUNEA CXIV

Dhritarashtra a zis: Călcat pe cap, cu coapsele rupte, prăbușit la pământ, înfumurat de tot, ce a zis atunci fiul meu, O, Sanjaya? Regele Duryodhana era plin de furie şi duşmănia lui faţă de fiii lui Pandu era adânc înrădăcinată. Când prin urmare această mare nenorocire l-a lovit, ce a mai zis pe câmp?

Sanjaya a zis: Ascultă-mă, O, monarhule, cum îţi descriu ce s-a întâmplat. Ascultă, O, rege, ce a zis Duryodhana când a fost lovit de nenorocire. Cu coapsele rupte, regele, O, monarhule, acoperit de praf, şi-a adunat şuviţele care-i curgeau, aruncându-şi privirea în toate părţile. După ce şi-a adunat cu greu şuviţele, a început să geamă ca un şarpe. Plin de furie şi cu lacrimi curgând iute din ochi, m-a privit. A lovit pământul cu braţele pentru o vreme ca un elefant înfuriat. Clătinându-şi şuviţele desfăcute şi scrâşnind din dinţi, a început să-l înjure pe cel mai mare fiu al lui Pandu. Respirând greoi, mi-a vorbit apoi, spunând: „Aoleu, eu care aveam pe fiul lui Santanu drept sprijin, şi pe Karna, cel mai bun dintre toţi purtătorii de arme, şi pe fiul lui Gotama, Shakuni, şi pe Drona, cel dintâi dintre toţi purtătorii de arme, şi pe Ashvatthama, şi pe viteazul Shalya, şi pe Kritavarma, aoleu, chiar şi eu am ajuns în această stare! Se pare că Timpul este de nebiruit! Eram stăpânul a unsprezece *Chamus* de trupe şi totuşi am ajuns în această stare! O, cel cu braţe puternice, nimeni nu poate fi mai presus de Timp! Cei din tabăra mea care au scăpat vii din această bătălie trebuie să fie informaţi cum am fost doborât de Bhimasena, încălcând regulile luptei drepte! Multe au fost actele foarte nedrepte şi păcătoase săvârşite împotriva lui Bhurishrava, şi a lui Bhishma, şi a lui Drona cel cu mare prosperitate! Acesta este un alt act foarte infam pe care l-au săvârşit Pandavii cei cruzi, pentru care, sunt sigur, vor atrage condamnarea tuturor oamenilor drepţi! Ce plăcere poate avea o persoană cu o fire dreaptă la a fi obţinut o victorie prin acte nedrepte? Ce om înţelept, din nou, ar aproba o persoană care încalcă regulile corectitudinii? Ce om învăţat se va bucura după ce a câştigat victoria prin nedreptate, aşa cum se bucură acel nefericit păcătos, Vrikodara, fiul lui Pandu? Ce poate fi mai uimitor decât asta, că Bhimasena, în furie, să fi atins cu piciorul capul unui om ca mine, zăcând cu coapsele rupte? Este acea persoană, o, Sanjaya, demnă de onoare, care se poartă astfel faţă de un om înzestrat cu glorie şi prosperitate, care trăieşte în mijlocul prietenilor? Părinţii mei nu sunt ignoranţi faţă de datoriile bătăliei. Instruieşte-mă, O, Sanjaya, spune-le lor, cei chinuiţi de durere, aceste cuvinte: Am îndeplinit jertfe, am sprijinit corespunzător un număr mare de slujitori, am guvernat tot pământul cu mările sale! Am stat pe capetele duşmanilor mei în viaţă! Am dat

bogăţii rudelor mele în măsura puterilor mele şi am făcut ce era pe placul prietenilor. M-am opus tuturor duşmanilor mei. Cine este mai norocos decât mine? Am făcut progrese prin regate ostile şi am condus regi ca sclavi. Am acţionat frumos faţă de toţi cei pe care i-am iubit şi plăcut. Cine este mai norocos decât mine? Mi-am onorat toate rudele şi m-am ocupat de bunăstarea tuturor celor dependenţi de mine. M-am ocupat de cele trei scopuri ale existenţei umane, Religia, Câştigul şi Plăcerea! Cine este mai norocos decât mine? Am dat ordine marilor regi, iar onoarea, de care alţii nu puteau avea parte, a fost a mea, mi-am făcut întotdeauna călătoriile pe cei mai buni cai. Cine este mai norocos decât mine? Am studiat *Vedele* şi am făcut daruri conform orânduielii. Viaţa mea a trecut în fericire. Prin îndeplinirea datoriilor propriei mele stări, am câştigat multe regiuni de binecuvântare de apoi. Cine este mai norocos decât mine? Din noroc, nu am fost învins în bătălie şi supus necesităţii de a sluji pe duşmanii mei ca stăpâni. Din noroc, O, stăpâne, doar după moartea mea prosperitatea mea în creştere mă părăseşte pentru a sluji pe altcineva! Ceea ce este dorit de Kshatriya buni, care respectă datoriile stării lor, acea moarte, mi-a fost dată! Cine este atât de norocos ca mine? Din noroc, nu m-am lăsat îndepărtat de calea ostilităţii şi învins ca o persoană obişnuită! Din noroc, nu am fost învins după ce am făcut o faptă josnică! Ca uciderea unei persoane care doarme sau care nu este atentă, ca uciderea cu otravă, uciderea mea s-a petrecut, căci am fost ucis în mod nedrept, contrar regulilor luptei corecte! Acel Ashvatthama foarte binecuvântat, şi Kritavarma din rasa Satwata, şi fiul lui Saradwat, Kripa, ar trebui să li se spună aceste cuvinte ale mele: „Să nu aveţi niciodată încredere în Pandava, acei încălcători de reguli, care au comis multe fapte nedrepte!” După aceea, fiul tău regal de adevărată putere le-a vorbit trimişilor noştri în aceste cuvinte: „Am fost ucis în luptă de Bhimasena în cel mai nedrept mod! Sunt acum ca un călător fără bani şi voi merge pe urmele lui Drona, care a plecat deja în ceruri, ale lui Karna şi Shalya, ale lui Vrishasena de mare energie, ale lui Shakuni, fiul lui Subala, ale lui Jalasandha de mare vitejie, ale regelui Bhagadatta, ale fiului lui Somadatta, acel arcaş puternic, ale lui Jayadratha, regele Sindhuşilor, ale tuturor fraţilor mei conduşi de Duhshasana şi egali mie, ale fiului lui Duhshasana de mare putere, şi ale lui Lakshmana, fiul meu, şi ale miilor de alţii care au luptat pentru mine. Vai, cum va trăi în tristeţe sora mea, lovită de durere, după ce va auzi despre uciderea fraţilor ei şi a soţului ei! Vai, ce se va întâmpla cu bătrânul rege, tatăl meu, cu Gandhari, şi cu nurorile şi nepoatele lui de mireasă! Fără îndoială, frumoasa şi cu ochi mari mamă a lui Lakshmana, făcută fără copii şi fără soţ, va muri curând! Dacă Charvaka, călugărul devotat care este un maestru al vorbirii, află totul, acel om binecuvântat se va răzbuna cu siguranţă pentru moartea mea! Murind pe câmpul sacru al Samantapanchaka, vestit în cele trei lumi, voi obţine cu siguranţă multe regate eterne!” Atunci, O, stăpâne, mii de oameni, cu ochii plini de lacrimi, au fugit în toate direcţiile, după ce au auzit aceste jale ale regelui. Întregul Pământ, cu pădurile şi mările ei, cu toate creaturile ei mobile şi imobile, a început să tremure violent şi să producă un zgomot puternic. Toate punctele cardinale au devenit tulburi. Solii, mergând la fiul lui Drona, i-au relatat tot ce s-a întâmplat în legătură cu desfăşurarea confruntării cu buzduganul şi căderea regelui. După ce i-au relatat totul fiului lui Drona, O, Bharata, toţi au rămas într-o stare de reverie pentru mult timp şi apoi au plecat, mâhniţi, în locul de unde veniseră.

SECŢIUNEA CXV

Sanjaya spuse: Auzind de căderea lui Duryodhana de la soli, acei războinici măreţi în carete, rămăşiţa neînfrântă a armatei Kaurava, răniţi cumplit de săgeţi ascuţite, de măciuci şi lănci şi sulițe, acei trei, Ashvatthama, Kripa şi Kritavarma din neamul Satwata, au venit iute pe caii lor iuţi pe câmpul de luptă. L-au văzut acolo pe fiul cu suflet înalt al lui Dhritarashtra zăcând pe pământ ca un copac Sala gigantic doborât în pădure de o furtună. L-au văzut zvârcolindu-se pe pământul gol şi acoperit de sânge, ca un elefant măreţ în pădure doborât de un vânător. L-au văzut zvârcolindu-se în agonie şi scăldat în şuvoaie abundente de sânge. Într-adevăr, l-au văzut zăcând pe pământ ca Soarele căzut pe pământ sau ca Oceanul uscat de un vânt puternic, sau ca Luna plină în firmament cu discul ei acoperit de ceaţă. Egal cu un elefant în putere şi posedând braţe lungi, regele zăcea pe pământ, acoperit de praf. În jurul lui erau multe creaturi groaznice şi animale carnivore, ca nişte

supuşi lacomi de bogăţii în jurul unui monarh în stare de moarte. Fruntea lui era încreţită de brazde de furie şi ochii i se roteau în mânie. L-au văzut pe rege, acel tigru printre oameni, plin de furie, ca un tigru doborât (de vânători). Acei mari arcaşi Kripa şi ceilalţi, văzându-l pe monarh doborât pe Pământ, au amuţit. Coborând din caretele lor, au alergat spre rege. Văzându-l pe Duryodhana, toţi s-au aşezat pe pământ în jurul lui. Atunci fiul lui Drona, O, monarhule, cu ochii plini de lacrimi şi respirând ca un şarpe, i-a spus aceste cuvinte acelei căpetenii a neamului Bharata, acelui fruntaş al tuturor regilor de pe pământ: „Adevărat, nu există nimic stabil în lumea oamenilor, căci tu, O, tigru printre oameni, zaci pe pământul gol, pătat de praf! Erai un rege care dăduse ordine întregului Pământ! De ce atunci, O, fruntaş al monarhilor, zaci singur pe pământul gol în asemenea pustietate? Nu-l văd pe Duhshasana lângă tine, nici pe măreţul războinic în carete Karna, nici pe acei sute de prieteni ai tăi! Ce este aceasta, O, taur printre oameni? Fără îndoială, este greu de înţeles căile lui Yama, din moment ce tu, O, stăpân al tuturor lumilor, zaci aşa pe pământul gol, pătat de praf! Vai, acest arzătoare de duşmani mergea în fruntea tuturor Kshatriya ale căror şuviţe erau stropite cu apă sfinţită la ceremoniile de încoronare! Vai, acum mănâncă praf! Priveşte schimbările pe care le aduce Timpul în cursul său! Unde este umbrela ta albă şi pură? Unde este şi evantaiul din coadă de iac, O, rege? Unde s-a dus acea armată vastă a ta acum, O, cel mai bun dintre monarhi? Cursul evenimentelor este, cu siguranţă, un mister atunci când cauze altele decât cele pe care ne bazam sunt în joc, căci chiar şi tu, care erai stăpânul lumii, ai ajuns în această situaţie! Fără îndoială, prosperitatea tuturor muritorilor este foarte instabilă, căci tu, care erai egal cu însuşi Şakra, ai ajuns acum într-o stare atât de jalnică!” Auzind aceste cuvinte ale plângăciosului Aśvatthāma, fiul tău i-a răspuns în aceste cuvinte potrivite împrejurării. Şi-a şters ochii cu mâinile şi a vărsat din nou lacrimi de durere. Regele s-a adresat apoi tuturor acelor eroi conduşi de Kripa şi a spus: „Această supunere faţă de moarte (a tuturor fiinţelor vii) se spune că a fost rânduită de Însuşi Creatorul. Moartea vine pentru toate fiinţele în cursul timpului. Acea moarte a venit acum pentru mine, în faţa ochilor voştri! Eu, care am domnit peste întreaga pământul, am ajuns acum în această încurcătură! Din fericire, nu m-am retras niciodată din bătălie indiferent de calamităţile care m-au lovit. Din fericire, am fost ucis de acei oameni păcătoşi, în special cu ajutorul înşelăciunii. Din fericire, în timpul luptelor, am dat dovadă întotdeauna de curaj şi perseverenţă. Din fericire, sunt ucis în bătălie, împreună cu toate rudele şi prietenii mei. Din fericire, vă văd scăpaţi cu viaţă din această mare măcelărie, nevătămaţi şi neînvinşi. Acest lucru îmi este foarte plăcut. Nu vă întristaţi din afecţiune pentru moartea mea. Dacă *Vedele* sunt o autoritate, am dobândit cu siguranţă multe regiuni eterne! Nu îmi este necunoscută gloria lui Krishna de energie inepuizabilă. El nu m-a făcut să decad din îndeplinirea corectă a datoriilor de Kşatriya. L-am obţinut pe El. În niciun caz nu ar trebui cineva să se jelească pentru mine. Voi aţi făcut ceea ce ar fi trebuit să facă persoane ca voi. Voi v-aţi străduit întotdeauna pentru succesul meu. Soarta, totuşi, este incapabilă de a fi frustrată.” După ce a spus acest multe, regele, cu ochii spălaţi de lacrimi, a tăcut, O, monarh, agitat cum era de agonie. Văzându-l pe rege plângând şi plin de durere, fiul lui Drona a izbucnit în furie ca focul văzut la distrugerea universală. Copleşit de furie, şi-a strâns pumnul şi, adresându-se regelui cu o voce răguşită de lacrimi, i-a spus aceste cuvinte: „Tatăl meu a fost ucis de acei nenorociţi printr-o faptă crudă, iscodită cu viclenie. Acel fapt, însă, nu mă arde la fel de tare ca situaţia în care te afli tu, O, rege! Ascultă aceste cuvinte pe care le rostesc, jurând pe Adevăr însuşi, O, stăpâne, şi pe toate faptele mele de pioşenie, toate darurile mele, religia mea şi meritele religioase pe care le-am câştigat. Astăzi, chiar în prezenţa lui Vasudeva, voi trimite toţi Pāncālii, prin toate mijloacele pe care le am la dispoziţie, în sălaşul lui Yama? Ţi se cuvine, O, monarh, să-mi dai permisiunea!” Auzind aceste cuvinte ale fiului lui Drona, care i-au fost foarte pe plac inimii, regele Kuru, adresându-se lui Kripa, a spus: „O, învăţător, adu-mi fără întârziere un vas plin cu apă!” La aceste cuvinte ale regelui, cel mai eminent dintre Brahmani a adus repede un vas plin cu apă şi s-a apropiat de rege. Fiul tău, O, monarh, i-a spus apoi lui Kripa: „Fie ca fiul lui Drona, O, cel mai eminent dintre Brahmani (binecuvântat să fii), să fie instalat comandant suprem la comanda mea, dacă doreşti să-mi faci un bine! La comanda regelui, chiar şi un Brahmana poate lupta, mai ales unul care a adoptat practici de Kşatriya! Cei învăţaţi în scripturi spun asta!” Auzind aceste cuvinte ale regelui, Kripa, fiul lui Śaradvat, l-a instalat pe fiul lui Drona comandant suprem, la porunca regelui! După instalare, O, monarh, Aśvatthāma l-a îmbrăţişat

pe cel mai bun dintre regi și a părăsit locul, făcând ca cele zece puncte cardinale să răsune de urletele sale de leu. Acel rege de frunte, Duryodhana, plin de sânge, a început să petreacă acea noapte înfricoșătoare pentru toate creaturile acolo. Îndepărtându-se repede de câmpul de bătălie, O, rege, acei eroi, cu inimile agitate de durere, au început să reflecteze angoasat și cu ardoare.

SFÂRȘITUL SHALYA PARVA

TRADUCERE REALIZATĂ CU:

DeepL Translator + Neural Writer